

Mevcut Durum Analizi

REKABETÇİ EKONOMİK YAPI

AZALTILMIŞ GELİŞMİŞLİK FARKI

ARTAN YAŞAM KALİTESİ

DENGELİ MEKANSAL ORGANİZASYON

MANİSA

KÜTAHYA

AFYONKARAHİSAR

UŞAK

T.C. Zafer Kalkınma Ajansı TR33 BÖLGESİ MEVCUT DURUM ANALİZİ

Baskı Tarihi
Ocak 2016

Baskı Yeri
ANKARA

Grafik Tasarım ve Uygulama
Bia Halkla İlişkiler ve Reklam Ltd. Şti.

Baskı
Ütopya Grafik

T.C. Zafer Kalkınma Ajansı Genel Sekreterliği

Cumhuriyet Mahallesi Öncü Sokak
No: 39 43020 Merkez, Kütahya - TÜRKİYE
T: +90 274.271 77 61 - 62 (pbx)
F: +90 274.271 77 63
e-posta: info@zafer.org.tr - pbkb@zafer.org.tr
www.zafer.org.tr

Afyonkarahisar Yatırım Destek Ofisi
Dörtüyl Mah. Turgut Özal Cad. Kat: 4
03100 Merkez, Afyonkarahisar, TÜRKİYE
T: +90 272.232 20 70
F: +90 272.232 21 70
e-posta: afyonkarahisarydo@zafer.org.tr

Manisa Yatırım Destek Ofisi
Merkez Efendi Mah. Mimar Sinan Bulvarı No: 127
Manisa TSO Bülent Koşmaz Hizmet Binası Kat: 1
45020 Yunusemre, Manisa, TÜRKİYE
T: +90 236.237 29 47
F: +90 236.239 49 51
e-posta: manisaydo@zafer.org.tr

Kütahya Yatırım Destek Ofisi
Cumhuriyet Mah. Öncü Sk. No: 39
43020 Merkez, Kütahya, TÜRKİYE
T: +90 274.271 77 61 - 62
F: +90 274.271 77 63
e-posta: kutahyaydo@zafer.org.tr

Uşak Yatırım Destek Ofisi
Duraç Mah. Fatih Cad. Öz Merkez İş Merkezi
No: 2/A04 64100 Merkez, Uşak, TÜRKİYE
T: +90 276.224 43 41
F: +90 276.224 43 42
e-posta: usakydo@zafer.org.tr

© 2015, ZAFER KALKINMA AJANSI
Tüm hakları saklıdır. Bu eserin tamamı ya da bir bölümü, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kullanılmadan önce hak sahibinden 52. Maddeye uygun yazılı izin alınmadıkça, hiçbir şekilde ve yöntemle işlenmek, çoğaltılmak, çoğaltılmış nüshaları yayılmak, satılmak, kiralanmak, ödünç verilmek, temsil edilmek, sunulmak, teli/telsiz ya da başka teknik, sayısal ve/veya elektronik yöntemlerle iletilmek suretiyle kullanılamaz.

Hazırlanmış olan çalışmanın tüm hakları Zafer Kalkınma Ajansı'na aittir. Bu Zafer Kalkınma Ajansı eserinden kaynak gösterilmek suretiyle alıntı yapılabilir.

ISBN: 978-605-66225-0-2

Mevcut Durum Analizi

TR33 Bölgesi

AFYONKARAHİSAR

KÜTAHYA

MANİSA

UŞAK

içindekiler

BÖLGEYE GENEL BAKIŞ **12**

1.1	Genel Sosyoekonomik Görünüm	14
1.2	Sanayi	34
1.3	Tarım	42
1.4	Turizm	48
1.5	Maden	54
1.6	Çevre	58
1.7	Afet Yönetimi	66
1.8	Kentsel Hizmetler	70
1.9	İnsan ve Toplum	76
1.10	Enerji	86
1.11	Ulaşım	90
1.12	Dış Çevre Analizi	96
	1.12.1 Küresel Gelişmeler	96
	1.12.2 Bölgeyi Etkileyen Ulusal Yatırımlar	98
	1.12.3 Diğer Bölgelerle İlişkiler ve Koordinasyon	100

Ekler **102**

Ek 1	Plan Hazırlıkları Kapsamında Gerçekleştirilen Toplantı ve Anketlere İlişkin Bilgiler	104
Ek 2	Dış Ticaret Göstergelerinden RCA ve GH İle İlgili Bilgiler	108
Ek 3	ISIC Rev. 4 Sınıflaması	109
Ek 4	Bölge İllerinin Sektörlere Göre İhracat Değerleri (2012)	111
Ek 5	Bölge İllerinin Sektörlere Göre İthalat Değerleri (2012)	115
Ek 6	BEC Rev. 4 Sınıflaması	119
Ek 7	İmalat Sektörlerinin Teknoloji Düzeyleri	120
Ek 8	Hizmet Sektörlerinin Bilgi Yoğunluğu	122
Ek 9	Sektörlere Göre Yatırımlar (2003-2010) ve NACE Rev. 1.1 Sınıflaması	124
Ek 10	Üç Yıldız Kümelenme Analizine İlişkin Detaylı Açıklama	129
Ek 11	Alt Bölgelerde Henüz Yerelleşmemiş, Gelişme İhtimali Yüksek ve Alt Bölgedeki Niteliği Arttıracak Sektörler	130
Ek 12	Alt Bölgelerde Teknoloji Düzeyini Arttıracak Sektörler	132
Ek 13	Bölge İllerinin Maden Rezerv ve Tenör Bilgileri	134
Ek 14	Bölgede Yaşanan Afet Türleri, Ölü ve Yaralı Sayıları	141
Ek 15	İlçelerin İmar Alanı İçindeki Kesintilerdeki Toplam Etkilenme Süreleri	142
Ek 16	İlçelere Göre Nüfus Projeksiyonlarının Sonuçları	143
Ek 17	NACE Rev. 2 Sınıflaması	145
Ek 18	Plan Kapsamındaki Toplantıların Katılımcıları Listesi	147

Kaynakça **176**

tablo listesi

Tablo 1	İller Bazında Nüfus ve Kentleşme Oranları	14
Tablo 2	Kişi Başına Düşen Bütçe Geliri (TL)	15
Tablo 3	Bölge İllerinin Medyan Yaş Değerleri	17
Tablo 4	Beş Yıllık Nüfus Artış Oranları (2008-2012)	17
Tablo 5	Bölge İllerinin 2013-2023 Yılları Arası Nüfus Projeksiyonları	18
Tablo 6	Yıllara Göre Bölge ve İllerinin Net Göç Hızları (%)	19
Tablo 7	Bölgenin Diğer Bölgelere Verdiği Göçler (2008-2012)	19
Tablo 8	15 Yaş Üzerinde Göç Eden Nüfusun Eğitim Durumu (%)	20
Tablo 9	15 Yaş Üzerinde Göçle Gelen Nüfusun Eğitim Durumu (%)	20
Tablo 10	Bölgedeki Sektörlerin Türkiye Genelindeki Katma Değer İçindeki Payları ve Sırası	22
Tablo 11	Ege'deki Düzey-2 Bölgelerinde Gayri Safi Katma Değerin Sektörel Dağılımı	22
Tablo 12	Bölge İllerinin İhracat Değerleri	23
Tablo 13	İllerin İhracatında Öne Çıkan Sektörler	24
Tablo 14	İllerin İthalatında Öne Çıkan Sektörler	25
Tablo 15	Bölge İlleri İhracatının Geniş Ekonomik Gruplara Göre Dağılımı (%)	26
Tablo 16	Bölge İlleri İthalatının Geniş Ekonomik Gruplara Göre Dağılımı (%)	26
Tablo 17	İmalat Sektörü İhracatının Teknoloji Düzeylerine Göre Dağılımı (%)	26
Tablo 18	Bölge İlleri İmalat Sektörü İthalatının Teknoloji Düzeylerine Göre Dağılımı (%)	27
Tablo 19	Bölge İllerindeki Hizmet Sektörünün Bilgi Yoğunluğu (%)	27
Tablo 20	Bölge İllerinde İmalat Sektörü İstihdamının Teknoloji Düzeyine Dağılımı (%)	29
Tablo 21	Bölgede İmalat Sektöründe Kurulan Şirket ve Kooperatiflerin Sermayeleri Toplamının İllere Göre Dağılımı	34
Tablo 22	Bölgede İmalat Sanayi Çalışanlarının Sektörlere Göre Dağılımı	35
Tablo 23	3-Yıldız Kümelene Analizi Sonucu Bölgede Üç Yıldız Alan Sektörler	38
Tablo 24	En Çok Devlet Yardımı Yapılan Bölgelerde Yatırım Payları (%)	38
Tablo 25	Alt Bölgelerdeki Kümelene Potansiyeli Olan Sektörler	40
Tablo 26	Organize Sanayi Bölgeleri Bilgileri	41
Tablo 27	Tarım Alanlarının Dağılımı (2012)	42
Tablo 28	Bölge İllerinin Bitkisel Üretim Değerleri ve Türkiye Genelindeki Payları	43
Tablo 29	Bölge İllerinin Canlı Hayvanlar Değerleri ve Türkiye Genelindeki Payları	43
Tablo 30	Bölge İllerinin Hayvansal Üretim Değerleri ve Türkiye Genelindeki Payları	43
Tablo 31	Bölge İllerinin Tarım Alanlarının Kullanımına Göre Dağılımı	43
Tablo 32	Bölge İllerinin Uzun Ömürlü Bitkiler Alanlarının Türlerine Göre Dağılımı	43
Tablo 33	Bölge Tarım Arazilerinin Sulama Durumu (2012)	44

Tablo 34	Bölge İllerinin Bitkisel Üretim Miktarı (2011) (Ton)	45
Tablo 35	Bölge İllerinin Hayvansal Ürünler Üretimi (2012) (Ton)	46
Tablo 36	Bölge ve Türkiye Konaklama Tesisleri Doluluk Oranları (%)	48
Tablo 37	Bölgedeki Turizm Tesislerinin Konaklama Bilgileri	49
Tablo 38	Bölgede İllerinin Havzalarda Bulunan Alanları (Ha)	59
Tablo 39	Su ve Atık Su Yönetimi Harcamaları ve Payları	60
Tablo 40	İstasyonlardaki Kükürtdioksit ve Partiküler Madde Kış Sezonu Ortalama Değerleri	63
Tablo 41	Bölge İstasyonlarındaki Kükürtdioksit ve Partiküler Madde Yıllık Ortalama Değerleri	63
Tablo 42	Ülke Geneli, Ege Bölgesi ve Bölge İllerinde Türlerine Göre Gösteri/Turne Sayıları	72
Tablo 43	Ülke Geneli, Ege Bölgesi ve Bölge İllerinde Türlerine Göre Gösteri/Turne Başına Düşen İzleyici Sayıları	72
Tablo 44	Ege Bölgesi İllerinde Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları	73
Tablo 45	Bölge İllerinde ve Ülke Genelinde Yüz Bin Kişiye Düşen Banka Şube Sayıları	73
Tablo 46	Sağlık Göstergeleri (2010)	75
Tablo 47	Bebek Ölüm Hızları (‰)	75
Tablo 48	6 Yaş Üzeri Nüfusun Eğitim Durumu (2012) (%)	76
Tablo 49	Bölge İllerindeki 15 Yaş Üzeri Nüfusun Okuryazarlık Oranı (%)	76
Tablo 50	Eğitim Seviyelerine ve Cinsiyete Göre Net Okullaşma Oranları (%)	77
Tablo 51	Üniversite Öğrenci Sayıları (2011-2012)	78
Tablo 52	Yaş Bağımlılık Oranları (%)	79
Tablo 53	Bölgedeki Aktif Nüfusun İş Gücüne Katılım Oranları (%)	79
Tablo 54	İşgücü Göstergeleri	79
Tablo 55	Bitirilen Eğitim Düzeyine Göre İllerde İş Gücü (2012)	79
Tablo 56	Bitirilen Eğitim Düzeyine Göre İstihdam (2012)	80
Tablo 57	İstihdamın Sektörel Dağılımı (%)	80
Tablo 58	Bölgede Yıllara Göre Ücretsiz Aile İşçisi Sayısı	80
Tablo 59	Tarım Sektöründe İşteki Durumlarına Göre İstihdam	80
Tablo 60	Bölgede Toplam ve İşletme Büyüklüğüne Göre Kayıt Dışı İstihdam Oranları	81
Tablo 61	Bölge İllerinin Yerleşim Yerlerine Aldıkları Göç (2000)	82
Tablo 62	En Çok ve En Az Kazanç Elde Eden Beş İlçenin Gelirdeki Payları (2012)	82
Tablo 63	En Çok ve En Az Kazanç ve Yardım Elde Eden Beş İlçenin Gelirdeki Payları (2012)	82
Tablo 64	2022 sayılı Sosyal Yardım Yasası'ndan Faydalananların Sayısı	83
Tablo 65	Derneklerdeki Gerçek Üye Sayıları (2012)	84
Tablo 66	Kişi Başına Elektrik Tüketim Değerleri (KWh)	86
Tablo 67	Bölge ve İlleri Toplam Elektrik Tüketim Değerleri (MWh)	86
Tablo 68	Bölgede Rüzgar Enerjisi Potansiyeli	88
Tablo 69	Bölge İllerinde Elektrik Kayıp-Kaçak Miktar ve Oranları	89
Tablo 70	Dönemlere Göre Zafer Bölgesel Havalimanı'ndan Yapılan Uçuş ve Taşınan Yolcu Sayısı	92
Tablo 71	Plan'ın Çevre Bölge Planları ile Uyumlu Başlıkları	101

şekil, grafik, harita listesi

Şekil 1	TR33 Bölgesi Yenilik Ekosistemi	32
Şekil 2	Bölge İlleri ve Çevre İller Arasındaki Nakliye Hacimleri	93
Şekil 3	Bölge İlçeleri Arasındaki Nakliye Hacimleri	94
<hr/>		
Grafik 1	Bölgenin Nüfus Piramidi	16
Grafik 2	Türkiye Nüfus Piramidi	17
Grafik 3	Düzy-2 Bölgelerinin Kişi Başı Gayri Safi Katma Değer Değişim Oranları	21
Grafik 4	2004-2008 Yılları Arasında Bölgede ve Türkiye'de Sektörlerin Büyümeye Katkısı (%)	22
Grafik 5	Ülke Geneli ve Bölge İllerinde Sektörel Gini-Hirschman (GH) Endeksi Değerleri	24
Grafik 6	Ülke Genelinde Sektörlerin Teknoloji Düzeylerine Göre Üretim, İstihdam ve Katma Değerdeki Payları	28
Grafik 7	Ülke Genelinde Teknoloji Düzeyine Göre İstihdam	28
Grafik 8	Bölgede Teknoloji Düzeyine Göre İstihdam	29
Grafik 9	Ülke Genelinde Teknoloji Düzeyine Göre Dış Ticaret Açığı (Dolar)	30
Grafik 10	Bölgede En Çok Katma Değer Üreten 5 Sektörün Dağılımı (2012)	35
Grafik 11	Bölgedeki Sanayi Üretimini Sektörlere Göre Dağılımı (2012)	36
Grafik 12	İller Bazında Sanayi İstihdamının Dağılımı	37
Grafik 13	Bölgedeki İllerin Bitkisel Üretimdeki Payı	44
Grafik 14	Bölgeye 2008-2011 Yılları Arasında Gelen Turist Sayısı	49
Grafik 15	Konaklama ile Seyahat Acentesi/Tur Operatörü Sektörlerinin Ciroları Arasındaki İlişki	50
Grafik 16	Madencilik Alt Sektörlerindeki İstihdam ve Madencilikteki Payları	55
Grafik 17	Ülke ve Bölgede İçme ve Kullanma Suyu Erişilebilirliği ve Arıtma Hizmeti (2010)	60
Grafik 18	Bölge İllerinde İçme ve Kullanma Suyu Erişilebilirliği ve Arıtma Hizmeti (2010)	61
Grafik 19	Ülke ve Bölgedeki Atık Su Altyapısı ve Arıtma Hizmeti (2010)	61
Grafik 20	Sezonlara Göre On Bin Nüfusa Düşen Tiyatro Gösteri Sayıları	70
Grafik 21	Bölge İllerinde Yıllara Göre Sinema İzleme Sayıları (2008-2011)	71
Grafik 22	Yıllara Göre Bin Kişi Başına Halk Kütüphanelerinden Yararlanma Sayıları	71

Harita 1	İlçe Nüfus Büyüklük ve Yoğunlukları	15
Harita 2	İlçe Kentleşme Oranları	16
Harita 3	İlçe Nüfus Artış Oranları	18
Harita 4	2008-2012 Yılları Arasında Göç Hareketleri	19
Harita 5	İnovasyon Endeksi Sonuçları (2010-2011)	31
Harita 6	Alt Bölgelere Göre Sektörel Yoğunlaşmalar	39
Harita 7	Büyüklüklerine Göre Küçük Sanayi Siteleri ve Doluluk Oranları	41
Harita 8	Yağış Normalleri Haritası (1970-2010)	47
Harita 9	Bölgedeki Tarih ve Kültür Varlıklarının Mekansal Dağılımı	51
Harita 10	Bölgedeki Doğa Turizminin Varlıklarının Mekansal Dağılımı	51
Harita 11	Bölgedeki İnanç Turizminin Varlıklarının Mekansal Dağılımı	52
Harita 12	Termal Turizm Master Plan Bölgeleri	53
Harita 13	Bölgedeki Termal Tesislerin Yatak Kapasitelerine Göre Mekansal Dağılımı	53
Harita 14	Ege Bölgesinde Kirlilik Öncelikleri	58
Harita 15	Ülke Geneli Akarsu Havzaları	59
Harita 16	Afyonkarahisar İli Arazi Örtüsü (2006)	62
Harita 17	Kütahya İli Arazi Örtüsü (2006)	62
Harita 18	Manisa İli Arazi Örtüsü (2006)	63
Harita 19	Uşak İli Arazi Örtüsü (2006)	63
Harita 20	İlçelere Göre Belediye Atık Miktarı (Ton/Yıl)	64
Harita 21	Bölgede Korunan Alanlar Haritası	65
Harita 22	Sel - Taşkın - Şiddet Yağış Afetleri 1940-2010 Yılları	66
Harita 23	Orman Yangını Risk Haritası	67
Harita 24	Deprem Bölgelerinin Sınıflandırılması	67
Harita 25	1900 Yılından Günümüze Gerçekleşen Depremlerin Şiddetleri	68
Harita 26	Bölgedeki Sosyal Olanakların Mekansal Dağılımı (2012)	72
Harita 27	İllere Göre Kişi Başına Düşen Toplam Mevduat Değerleri (2012, TL)	74
Harita 28	İllere Göre Kişi Başına Düşen Nakdi Kredi Değerleri (2012, TL)	74
Harita 29	İlköğretim ve Altındaki Seviyede Eğitime Sahip Nüfusun Mekansal Dağılımı	77
Harita 30	Ortaöğretim ve Altındaki Seviyede Eğitime Sahip Nüfusun Mekansal Dağılımı	78
Harita 31	İllere Göre Kooperatif ve Ortak Sayıları	83
Harita 32	Hidrolik Enerji Kapasitesi	87
Harita 33	Türkiye Kurulu Güce Göre Rüzgar Enerjisi	88
Harita 34	Bölge'de Jeotermal Potansiyele Sahip Olan İlçeler	88
Harita 35	Türkiye'de Kurulu Güce Göre Jeotermal Enerji	89
Harita 36	Bölgenin ve Yakın Çevresinin Karayolu Altyapısı	91
Harita 37	Bölgenin ve Yakın Çevresinin Demiryolu Altyapısı	91
Harita 38	Bölge İlçelerinin Karayolu Erişebilirlik Endeksi Değerleri	92
Harita 39	Bölge İlçelerinin Sentez Erişebilirlik Endeksi Değerleri	93
Harita 40	Yap - İşlet - Devret Projeleri (2023 ve 2035 Hedefleri)	99
Harita 41	TCDD 2023 ve 2035 Demiryolu Hedefi	99
Harita 42	TCDD Lojistik Merkezler Haritası	100

kısaltmalar

AHCI	Arts and Humanities Citation Information
Ajans	T.C. Zafer Kalkınma Ajansı
AR-GE	Araştırma Geliştirme
BALO	Büyük Anadolu Lojistik Organizasyonlar
BEC	Broad Economic Categories (Geniş Ekonomik Gruplara Göre Sınıflama)
BES	Biyokütle Enerji Santrali
BGUS	Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi
Bölge	TR33 Bölgesi (Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa ve Uşak illerinden oluşan Düzey-2 Bölgesi)
BTY	Bilim Teknoloji ve Yenilik
ÇSGB	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
DHMi	Devlet Hava Meydanları İşletmesi
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
ELİ	Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesi Müdürlüğü
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
ETKB	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
EÜAŞ	Elektrik Üretimi Anonim Şirketi
GH	Gini-Hirschman Index
GLİ	Garp Linyitleri İşletmesi Müessesesi Müdürlüğü
GSYH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
HES	Hidroelektrik Santrali
HS	The Harmonized Commodity Description and Coding Systems (Uyumlaştırılmış Mal Tanım ve Kod Sistemi)
ISIC	International Standard Industrial Classification (Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması)
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
Kalkınma Kurulu	Zafer Kalkınma Ajansı Kalkınma Kurulu
KENTGES	Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı
KGM	Karayolları Genel Müdürlüğü
KOBİ	Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler
KOSGEB	Küçük ve Orta İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KSS	Küçük Sanayi Sitesi
KTKGB	Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri
MTA	Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü

MYO	Meslek Yüksekokulu
NACE	Nomenclature Statistique Des Activités Économiques Dans La Communauté Européenne (Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı)
OKP	Onuncu Kalkınma Planı
OSB	Organize Sanayi Bölgesi
OSBÜK	Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu
RCA	Revealed Comparative Advantage
SCI	Science Citation Index
SÇD	AB Su Çevre Direktifi
SEGE	İllerin ve Bölgelerin Sosyoekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
SSCI	Social Sciences Citation Index
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TCDD	Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları
TEDAŞ	Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
TEPAV	Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı
TGB	Teknoloji Geliştirme Bölgeleri
TİM	Türkiye İhracatçılar Meclisi
TKİ	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu
TM	Turizm Merkezi
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TPE	Türk Patent Enstitüsü
TSO	Ticaret ve Sanayi Odası
TUBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UÇES	AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi
UNDP	United Nations Development Programme (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)
WRTA	World Religious Travel Association (Dünya İnanç Turizmi Örgütü)
YEGM	Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü
YO	Yüksekokul
Yönetim Kurulu	Zafer Kalkınma Ajansı Yönetim Kurulu

Zafer
Kalkınma Ajansı
Development Agency

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

BÖLGEYE GENEL BAKIŞ

1.1

GENEL SOSYO EKONOMİK GÖRÜNÜM

Bölgede 2.965.800 kişi yaşamaktadır.

Bölge nüfusunun 1.891.284'lük (% 63,8'i) kısmı il ve ilçe merkezlerinde, 1.074.516'lık (% 36,2'si) kısmı belde ve köylerde bulunmaktadır. Ülke genelindeki kentleşme oranının % 77,3 olduğu düşünüldüğünde Bölgedeki nüfusun ülke geneline oranla daha çok belde ve köylerde yaşadığı görülmektedir. İller bazındaki nüfus ve kentleşme oranları Tablo 1'de verilmektedir.

1 Tablo - İller Bazında Nüfus ve Kentleşme Oranları

	İl / İlçe Merkezleri Nüfusu	Belde / Köy Nüfusu	Toplam Nüfus	İl Nüfusunun Bölge Nüfusuna Oranı (%)	Kentleşme Oranı (%)
Afyonkarahisar	377.845	326.103	703.948	23,7	53,7
Kütahya	375.267	198.154	573.421	19,3	65,4
Manisa	904.513	441.649	1.346.162	45,3	67,2
Uşak	233.659	108.610	342.269	11,7	68,3
Bölge	1.891.284	1.074.516	2.965.800		63,8
Ege	7.209.809	2.569.693	9.779.502		73,7
Türkiye	58.488.431	17.178.953	75.627.384		77,3

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012)

Bölge illerinin sosyoekonomik gelişmişlik sıralamalarında çevre illerin gerisinde ve ülke geneline göre orta sıralarda yer aldığı görülmektedir. Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan "İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE) 2011" çalışmasının sonuçlarına göre Bölge illerinden Manisa 23., Uşak 25., Kütahya 38., Afyonkarahisar ise 43. sırada yer almaktadır. Bu sonuçlara göre; Manisa ve Uşak 6 gelişmişlik düzeyi içinde 3. düzeyde, Afyonkarahisar ve Kütahya ise 4. düzeydedir. Ege Bölgesi illerinden İzmir'in 3., Muğla'nın 8., Denizli'nin 10., Aydın'ın 19. sırada bulunduğu listede Bölgenin tüm illerinin diğer Ege Bölgesi illerinin gerisinde olması dikkat çekmektedir.

BÖLGEDE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN BÜTÇE GELİRİ

TR33 Ortalaması
1.501 TL

Türkiye Ortalaması
4.852 TL

Bölge illerinde kişi başına düşen bütçe geliri ülke ortalamasından düşüktür. Ülke genelinde 2008'de 2.963 TL olan fert başı tahakkuk edilen bütçe geliri 2012 yılında % 63,8'lik artışla 4.852 TL'ye kadar yükselmiştir. Söz konusu değer Bölge genelinde 2008'de 841 TL iken beş yıllık süreçte % 78,5 artarak 1.501 TL'ye çıkmış; ancak yine TR31 ve TR32 Düzey-2 bölgelerinin gerisinde kalmıştır. Bölge illerinden en iyi konumda olan Manisa'nın değeri bile ülke genelinin gerisindedir.

Bu durum; Bölge illerinin tamamında gelir seviyesinin düşüklüğünü göstermektedir. Tablo 2'deki verilere göre; Kütahya ve Uşak illerinde hızlı bir artış yaşanmıştır.

2 Tablo - Kişi Başına Düşen Bütçe Geliri (TL)

	2008	2012	Değişim (2008 - 2012) (%)
Afyonkarahisar	653	1.096	67,9
Kütahya	794	1.484	86,8
Manisa	999	1.762	76,4
Uşak	694	1.338	92,9
Bölge	841	1.501	78,5
TR32 Bölgesi	1.273	2.055	61,4
TR31 Bölgesi	5.405	9.694	79,4
Türkiye	2.963	4.852	63,8

Kaynak: Gelir İdaresi Başkanlığı, Vergi İstatistikleri,
http://www.gib.gov.tr/fileadmin/user_upload/VI/GBG/Tablo_54.xls.htm ve
http://www.gib.gov.tr/fileadmin/user_upload/VI/GBG/Tablo_58.xls.htm (1 Ağustos 2013'te alınmıştır);
 TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Bölgede nüfus yoğunluğunun en yüksek olduğu il Manisa'dır. Diğer illerin nüfus yoğunluğunun ülke genelinde düşük olduğu görülmektedir. Bölgedeki nüfus yoğunluğu¹ km²'ye düşen 66,3 kişi ile 98,3 olan Türkiye ve 109,7 olan TR3 (Ege) Düzey-1 Bölgesi değerlerinin altındadır. Nüfus yoğunluğunun en fazla olduğu Manisa'da km²'ye 102,8 kişi düşmekteyken, bu ili Uşak 64,1; Afyonkarahisar 49,2 ve Kütahya 47,9 kişi ile takip etmektedir. İlçe bazında nüfus yoğunluğu Harita 1'de gösterilmektedir.

NÜFUS YOĞUNLUĞU (km²'de kişi sayısı)

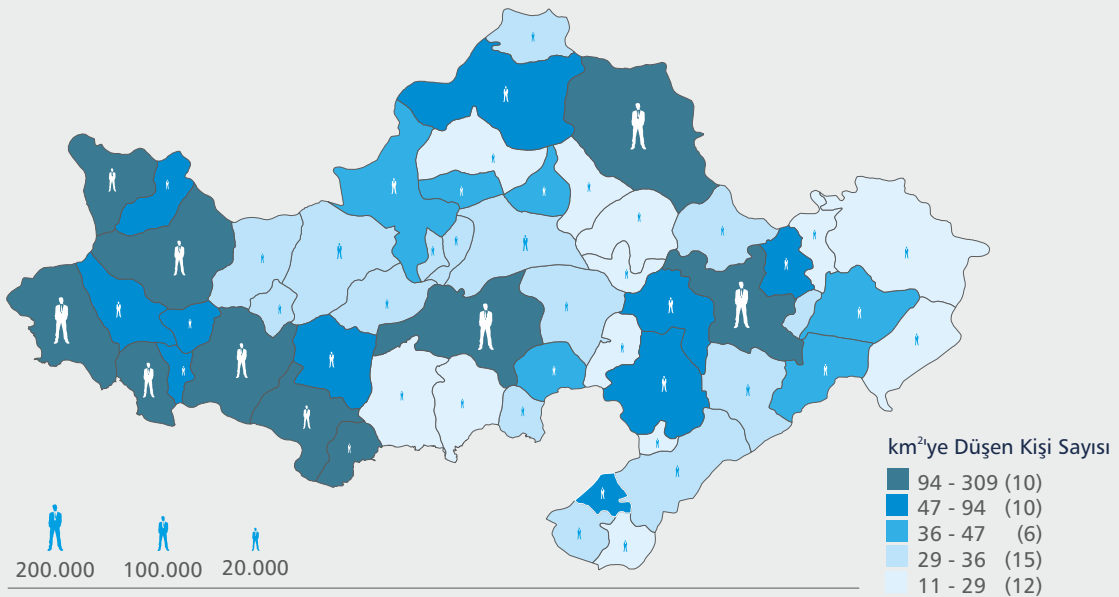

Türkiye Ortalaması
98,3

Manisa
102,8

1 Harita - İlçe Nüfus Büyüklük ve Yoğunlukları

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012)

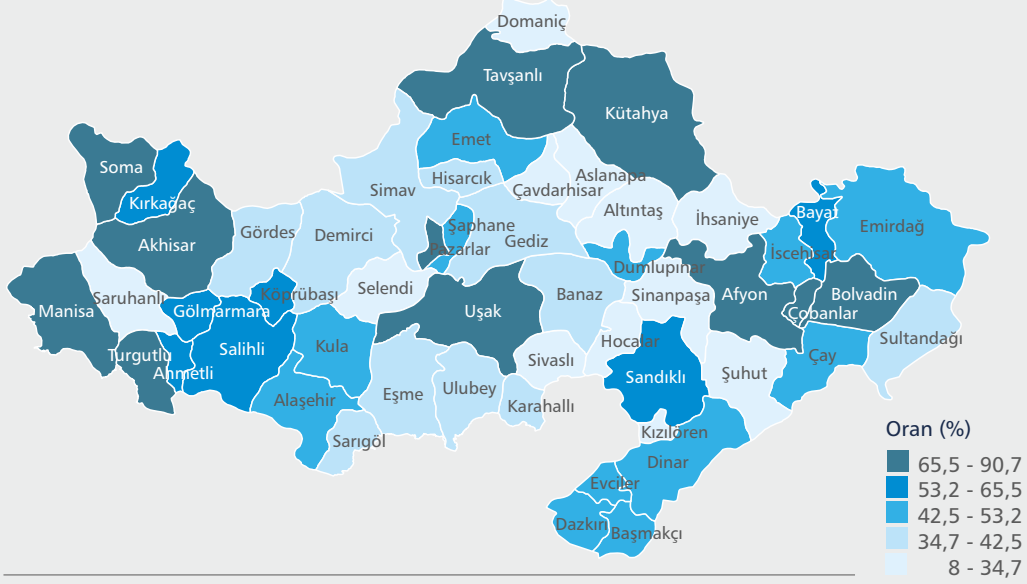
¹ Nüfusa konu olmayan göl alanları hariç tutulmuştur.

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Bölgede nüfusu fazla olan ilçelerde kentleşme oranı da yüksektir. En yüksek kentleşme oranı Kütahya Merkez ilçede olup, bunu sırasıyla Manisa ve Uşak Merkez ilçeler, Turgutlu, Soma, Afyonkarahisar Merkez, Bolvadin ve Akhisar takip etmektedir. Manisa'nın gelişmiş ilçeleri hem nüfus hem de kentleşme oranları bakımından Bölgede daha üst sıralarda yer almaktadır. İlçe bazında kentleşme oranları Harita 2'de gösterilmektedir.

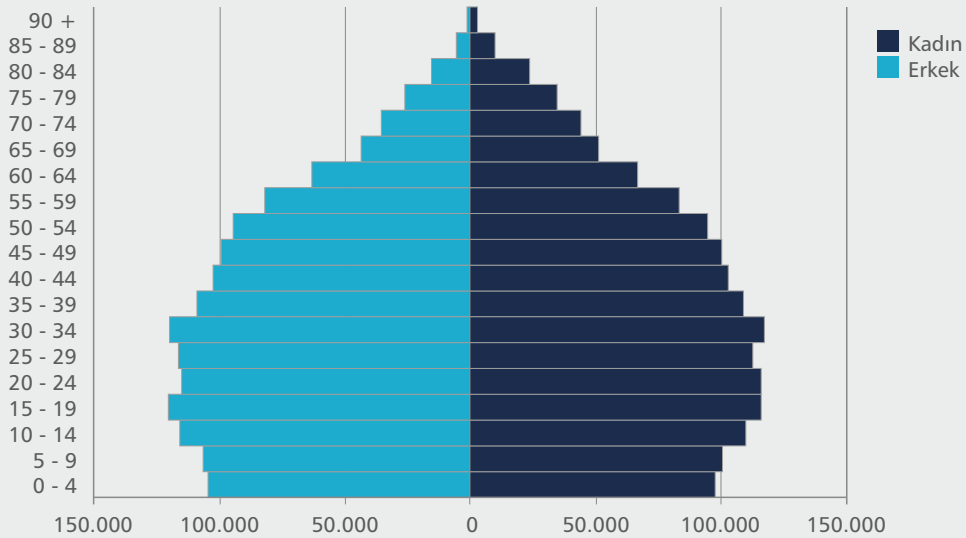
2 Harita - İlçe Kentleşme Oranları

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012)

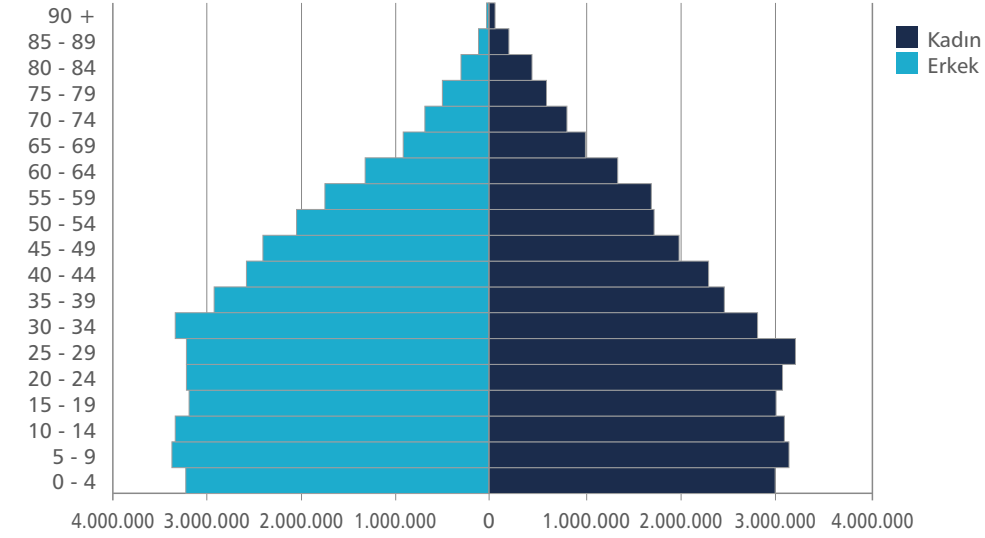
Bölge, ülke genelinde olduğu gibi giderek yaşlanan bir nüfus yapısına sahiptir. Grafik 1 ve Grafik 2'deki Türkiye'nin ve Bölgenin yaş gruplarına göre nüfus dağılımını gösteren nüfus piramitlerinde görüldüğü üzere Bölge nüfusu en çok 15-19 ve 30-34 yaşları arasında toplanmıştır. Bu yaş grupları aynı zamanda en çok göç eden gruplar arasındadır. Bu durum, nüfusun yaşlanmasına ve üretken nüfusun azalmasına sebep olmaktadır.

1 Grafik - Bölgenin Nüfus Piramidi

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012)

2 Grafik - Türkiye Nüfus Piramidi

Bölge, ülke genelinde kıyaslandığında daha yaşlı bir nüfusa sahiptir. Ülke genelinde 2012 yılında 30,1 olan medyan (ortanca) yaş değeri nüfusun yarısının 30,1 yaşından büyük, diğer yarısının ise 30,1 yaşından küçük olduğunu göstermektedir. Bölge illerindeki medyan yaş değeri (34,1) Tablo 3'te verilmiş olup, bu değerin Türkiye ortalamasının (30,1) üzerinde olduğu görülmektedir. Yaşlı nüfus genç nüfusa göre dinamizmi ve üretkenliği daha az olan grup olduğundan, Bölge genç nüfusun azalmasıyla aktif iş gücü potansiyelinin önemli bir kısmını ve rekabetçiliğini kaybetmektedir.

3 Tablo - Bölge İllerinin Medyan Yaş Değerleri

Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Ege Bölgesi	Türkiye
31,2	34,1	33,6	34,1	33,9	30,1

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012), Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Son 5 yıllık süreçte Bölge illerinin nüfusu ülke ortalamasının altında bir oranda artış sergilemektedir. 2008-2012 yılları arasındaki 5 yıllık süreç incelendiğinde, ülke genelinde nüfus % 5,5 artarken, Bölgede bu oranın % 1,7'de kaldığı görülmektedir. Bu durum doğum ve ölüm oranlarının ülke genelinde eşit olduğu varsayıldığında, Bölgenin göç yoluyla nüfus çeken bir merkez durumunda olmadığını göstermektedir. Bölgede nüfus artış oranının az olması Bölgenin verdiği göç ile ilgilidir. Beş yıllık (2008-2012) nüfus artış oranlarının Bölge illerindeki değerleri Tablo 4'te sunulmaktadır. İlçe

4 Tablo - Beş Yıllık Nüfus Artış Oranları (2008-2012)

	5 Yıllık Nüfus Artış Oranı (%)
Afyonkarahisar	0,9
Kütahya	1,3
Manisa	2,2
Uşak	2,4
Bölge	1,7
Ege	0,4
Türkiye	5,5

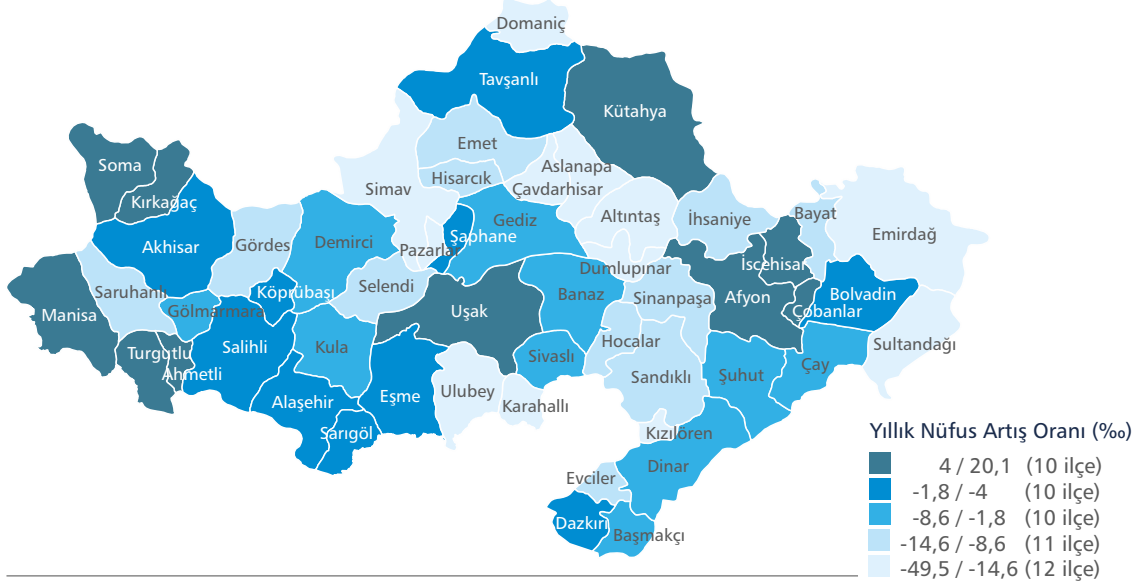
Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

bazında nüfus artış oranları ise Harita 3'te gösterilmektedir.

3 Harita - İlçe Nüfus Artış Oranları

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012)

18

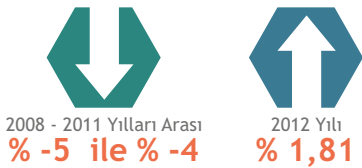
Nüfus projeksiyonlarına göre ülke ve Ege Bölgesi nüfusu 2023 yılında artarken; Bölge nüfusu görece daha az bir artış gösterecektir. TÜİK'in yaptığı nüfus projeksiyonlarına göre; Bölge nüfusu 2018 yılında 2.996.899'a çıkacak, 2023 yılında ise 2.996.678'e düşecektir. Ülke genelinde, 2012-2023 yılları arasında yıllık ortalama nüfus artış hızının % 9,8 olması beklenirken, Bölge illerinde beklenen nüfus artış hızı çok düşük oranlarda seyredecektir. Ayrıca Kütahya ilinin negatif değere sahip 21 ilden biri olacağı öngörülmektedir. Bu durum, Bölgenin mevcut sosyoekonomik gelişme eğilimlerine müdahale ihtiyacını ortaya koymaktadır. İllere göre nüfus ve nüfus artış oranı öngörülleri Tablo 5'te gösterilmektedir.

5 Tablo - Bölge İllerinin 2013-2023 Yılları Arası Nüfus Projeksiyonları

	2018 Yılı Öngörülen Nüfus	2023 Yılı Öngörülen Nüfus	Öngörülen Yıllık Ortalama Nüfus Artış Hızı (%)
Afyonkarahisar	709.070	706.957	0,4
Kütahya	571.035	565.664	-1,2
Manisa	1.366.768	1.370.823	1,7
Uşak	350.026	353.234	2,9
Bölge	2.996.899	2.996.678	0,9
Ege	10.139.583	10.430.817	5,9
Türkiye	80.551.266	84.247.088	9,8

Kaynak: TÜİK, Nüfus Projeksiyonları (2012)

BÖLGEDE GÖÇ DURUMU

Son 5 yıldaki net göç hızı değerlerine göre, Bölge genel olarak göç vermektedir. Belirli bir yerleşim yerinin aldığı göç ile verdiği göç arasındaki farka net göç denmektedir. 2008-2011 yılları arasında net göç hızları % -5 ile % -4 dolaylarında iken 2012 yılında bu oran % 1,81'e yükselmiştir. Tablo 6'daki değerlere göre, Afyonkarahisar ve Kütahya genel olarak hızlı göç verirken, bu iki il 2012'de göç almıştır. Bölge son 5 yıllık süreçte net göç veren durumdadır.

6 Tablo - Yıllara Göre Bölge ve İllerinin Net Göç Hızları (%)

	2008	2009	2010	2011	2012
Afyonkarahisar	-9,41	-2,89	-9,51	-9,75	3,46
Kütahya	-13,34	-5,09	-7,78	-5,49	6,73
Manisa	2,16	-4,11	-2,46	-2,02	-1,37
Uşak	-4,65	-2,83	-1,67	-4,36	2,68
Bölge	-4,42	-3,86	-5,06	-4,80	1,81

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Bölge illerinin aldıkları göç miktarı, nüfuslarının büyüklüğüne paralel bir dağılım göstermektedir. Bölgenin 2008-2012 yılları arasında aldığı göç, Bölge illerine göre incelendiğinde; göç eden 347.061 kişinin 90.077'lik (% 26,0) kısmının Afyonkarahisar'a, 71.480'lik (% 20,6) kısmının Kütahya'ya, 151.291'lik (% 43,6) kısmının Manisa'ya ve 34.213'lük (%9,9) kısmının Uşak'a göç ettiği görülmektedir. Manisa ve Uşak illerinde daha yoğun olmak üzere; Bölge illerinin tamamının en çok göç aldığı bölgeler arasında İstanbul (TR10) ve İzmir (TR31)'in ön sıralarda bulunduğu görülmektedir. Göç veren bölgelerden TR32 (Aydın, Denizli, Muğla) Bölgesi Kütahya dışındaki illere verdiği göçle öne çıkarken; Bölgenin yakın çevresinde bulunmayan TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari) Bölgesi Manisa'ya yoğun olarak göç veren bölgeler arasında yer almaktadır. Bu durum, Manisa'da sanayi ve tarım sektörlerindeki gelişimin yarattığı iş gücü ihtiyacıyla açıklanabilir.

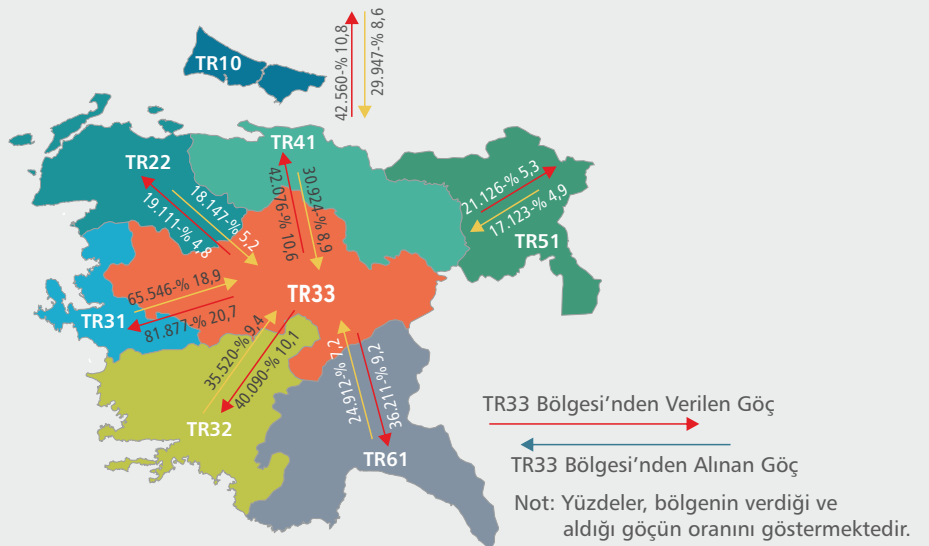
Bölge illerinden Ege Bölgesi dışına göç eden kişilerin genel olarak en gelişmiş bölge olan İstanbul'a yerleştiği görülmektedir. 2008-2012 yılları arasında Bölgeden 395.391 kişi göç etmiştir. En çok göç verilen bölgeler ile en çok göç alınan bölgeler arasında TR31 (İzmir) Düzey-2 Bölgesi'nin öne çıktığı Tablo 7'de görülmektedir. Bu durum; Bölgeden göç

7 Tablo - Bölgenin Diğer Bölgelere Verdiği Göçler (2008-2012)

Bölge Kodu	Bölge Adı	Verdiği Göç	Oranı (%)
TR31	İzmir	81.877	20,7
TR10	İstanbul	42.560	10,8
TR41	Bursa, Eskişehir, Bilecik	42.076	10,6
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	40.090	10,1
TR61	Antalya, Isparta, Burdur	36.211	9,2
TR51	Ankara	21.126	5,3
TR22	Balıkesir, Çanakkale	19.111	4,8

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

4 Harita - 2008-2012 Yılları Arasında Göç Hareketleri

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

nedenlerinin Bölgeye yakınlık ile ekonomik ve/veya sosyal gelişmişlikle ilişkili olabileceğini göstermektedir. Bir başka ifadeyle Bölgeden göç eden kişiler ekonomik ve sosyal yönden en gelişmiş bölgelere gitmektedir. Bu bağlamda Bölgedeki yaşam kalitesinin ve ekonomik olanakların artırılması Bölgeden verilen göçün azalmasına önemli katkı sağlayacaktır. Bölgenin 2008-2012 yılları arasındaki göç hareketleri Harita 4'te gösterilmiştir.

Bölgeden göç edenlerin arasında lise ve üzeri eğitime sahip olanların payı yüksektir. Tablo 8'den görüleceği üzere ülke genelinde göç eden 15 yaşın üzerindeki nüfus içinde en çok lise veya dengi mezunu bireyler göç etmiştir. Bu eğitim düzeyindeki kişilerin bir bölümü yükseköğrenim nedeniyle ikamet ettikleri şehri değiştirmektedir. Bu eğitim grubunda göç edenlerin payı ülke genelinde % 34,6 iken, Afyonkarahisar'da % 35,2; Kütahya'da % 37,0; Manisa'da % 39,8; Uşak'ta ise % 38,9'dur. Bu açıdan bakıldığında, Bölge genelinde lise mezunlarının üniversiteyi okuma amacıyla diğer şehirlere yoğun olarak göç ettiği tahmin edilmektedir. Nitelik düzeyi yüksek; bir diğer ifadeyle, yüksekokul/fakülte, yüksek lisans veya doktora mezunlarının göç eden nüfustaki payı ise ülke genelinde % 21 iken, bu değer Afyonkarahisar'da % 25,1; Kütahya'da % 26,9; Manisa'da % 21,6; Uşak'ta ise % 26,6'dır. Manisa dışındaki Bölge illerinin nitelikli nüfusunu göç yoluyla ciddi oranda kaybetmekte olduğu görülmektedir.

8 Tablo - 15 Yaş Üzerinde Göç Eden Nüfusun Eğitim Durumu (%)

	Türkiye	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak
Okuma yazma bilmeyen	2,9	1,4	1,2	1,8	1,2
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	4,8	2,4	2,1	3,5	2,3
İlkokul mezunu	13,9	14,2	13,0	14,0	11,0
İlköğretim mezunu	17,0	18,5	16,6	16,2	16,9
Ortaokul veya dengi okul mezunu	2,8	2,6	2,6	2,3	2,6
Lise veya dengi okul mezunu	34,6	35,2	37,0	39,8	38,9
Yüksekokul veya fakülte mezunu	19,7	23,6	25,5	20,6	25,3
Yüksek lisans mezunu	1,1	1,2	1,1	0,8	1,1
Doktora mezunu	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2
Bilinmeyen	2,9	0,7	0,6	0,8	0,5

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012)

Bölgeye üniversite okumak için göç edenlerin payı yüksek iken Manisa ve Uşak diğer Bölge illerine göre daha fazla oranda nitelikli göç çekmiştir. Tablo 9'dan görüleceği üzere genellikle üniversitede okumak amacıyla göç eden lise veya dengi okul mezunlarının payı Afyonkarahisar'da % 56, Kütahya'da % 62,2 ve Uşak'ta % 48 gibi ülke genelinin çok üzerinde iken Manisa'da % 35,5 gibi ülke geneline (% 34,6) yakın seviyededir. Bunun nedeni, Manisa dışındaki Bölge illerinin aldığı göçün büyük bir kesiminin üniversiteyi okumak amacıyla gelen lise mezunlarından oluşmasıdır. Bölge illerine gelen 15 yaş üzeri nüfus içinde eğitim düzeyi yüksek ve nitelikli kesim sayılan yüksekokul/fakülte, yüksek lisans veya doktora mezunlarının payı Afyonkarahisar'da % 15; Kütahya'da % 15,4; Manisa'da % 21,4; Uşak'ta ise % 19,4'tür. En çok nitelikli göçün Manisa'ya yapıldığı Bölgede nitelikli göç payı ile sosyoekonomik gelişmişlik arasında pozitif bir ilişki olduğu görülmektedir. Ayrıca Manisa dışındaki tüm Bölge illerinde ile gelen nitelikli nüfusun payı, ilden giden

9 Tablo - 15 Yaş Üzerinde Göçle Gelen Nüfusun Eğitim Durumu (%)

	Türkiye	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak
Okuma yazma bilmeyen	2,9	1,4	0,9	2,5	1,2
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	4,8	2,3	1,7	4,2	2,6
İlkokul mezunu	13,9	11,1	7,9	14,6	11,2
İlköğretim mezunu	17,0	11,1	9,6	17,4	13,8
Ortaokul veya dengi okul mezunu	2,8	2,0	1,6	2,5	2,5
Lise veya dengi okul mezunu	34,6	56,0	62,2	35,5	48,1
Yüksekokul veya fakülte mezunu	19,7	14,3	14,5	20,2	18,0
Yüksek lisans mezunu	1,1	0,6	0,7	1,0	1,1
Doktora mezunu	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3
Bilinmeyen	2,9	1,0	0,6	1,5	1,1

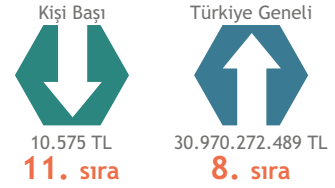
Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012)

nitelikli nüfusun payından düşük seviyededir. Bu durum, Manisa dışındaki üç Bölge ilinin beşeri sermayesinin ülke genelinden daha yavaş geliştiğini göstermektedir.

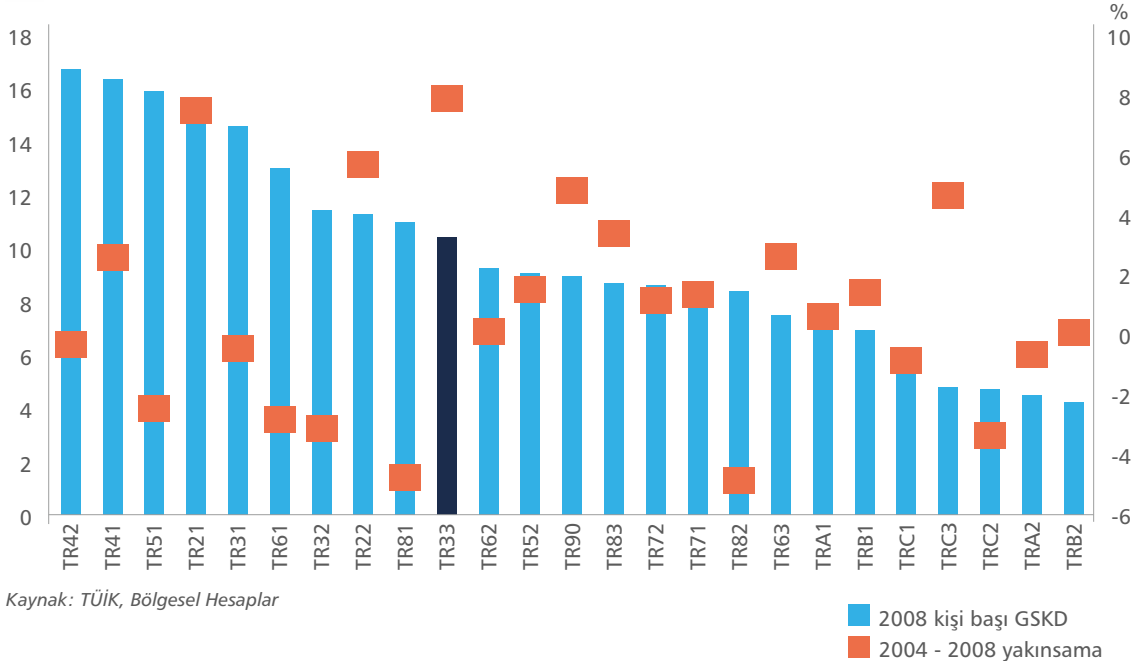
Ülke genelinde bağımlı nüfus hariç tutulmak üzere, göç edenlerin en sık rastlanan göç etme nedenleri sırasıyla eğitim, iş arama / bulma ve tayin / iş değişikliğidir. TÜİK tarafından 2011 yılında yapılan Nüfus ve Konut Araştırması'na göre ülke içinde göç eden 15 yaş üzeri nüfusun % 46,1'i hanedeki fertlerden birine bağımlı olarak göç etmiştir. Başka bir deyişle; ülke genelinde, 15 yaşın üzerinde göç eden her kişi, yanında bir kişinin daha göç etmesine neden olmuştur. Bunun dışında öne çıkan göç etme nedenleri % 17,7 ile eğitim, % 12,9 ile iş arama / bulma, % 11,9 ile tayin / iş değişikliğidir. Eğitimin beşeri sermayeyi güçlendiren ve işgücü piyasalarını etkileyen bir faktör olduğu göz önüne alındığında, öne çıkan göç sebeplerinin ekonomik olduğu görülmektedir.

Bölgede kişi başına düşen gayri safi katma değer hızla artmaktadır ve gelişmiş bölgelere yakınsama eğilimindedir. Bölgenin 2004-2008 yılları arasında oldukça iyi bir ekonomik performans sergilediği ve İstanbul ile arasındaki kişi başı gelir farkını azaltmada Türkiye'nin en başarılı bölgesi olduğu Grafik 3'te görülmektedir. Bölge 2008 yılı verilerine göre, 30.970.272.489 TL ile Türkiye genelinde üretilen gayri safi katma değer in % 3,6'sını sağlamış ve 26 Düzey-2 Bölgesi arasında 8. sırada yer almıştır. 2008 verilerine göre, Bölge 10.575 TL'lik kişi başı gayri safi katma değer ile 26 bölge içinde 11. sırada bulunmaktadır. Öte yandan, 2004-2008 döneminde, bu 26 bölgenin Türkiye'nin kişi başına düşen gelir açısından en zengin bölgesi olan İstanbul ile katma değer farkını ne düzeyde azaltıklarına bakıldığında Bölgeye dair önemli bir gelişme ortaya çıkmaktadır. Söz konusu dönemde; Bölge, İstanbul ile arasındaki katma değer farkını % 8,1 azaltarak ülkemizdeki diğer 24 bölgeden farklılaşmış ve farkı en hızlı azaltan bölge olmuştur.

GAYRİ SAFİ KATMA DEĞER (26 Düzey-2 Bölgesi Arasında TR33)

3 Grafik - Düzey-2 Bölgelerinin Kişi Başı Gayri Safi Katma Değer Değişim Oranları ve Türkiye Genelindeki Payları

Kaynak: TÜİK, Bölgesel Hesaplar

■ 2008 kişi başı GSKD
■ 2004 - 2008 yakınsama

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Bölge, tarımın ürettiği katma değer yönünden iyi bir konumdayken; diğer sektörlerde aynı başarıyı yakalayamaması Bölgeyi ürettiği katma değer yönünden orta sıralara itmektedir. Bölgenin sektörlerde ürettiği katma değer ve bu değerlerin ülke genelindeki payları Tablo 10'da verilmektedir. Bölge, % 8,5'lik payıyla ülke genelinde tarımda en çok katma değer üreten Düzey-2 bölgesi iken; sanayideki katma değerini % 4,3'ünü, hizmetlerdeki katma değerini % 2,7'sini üretebilmektedir.

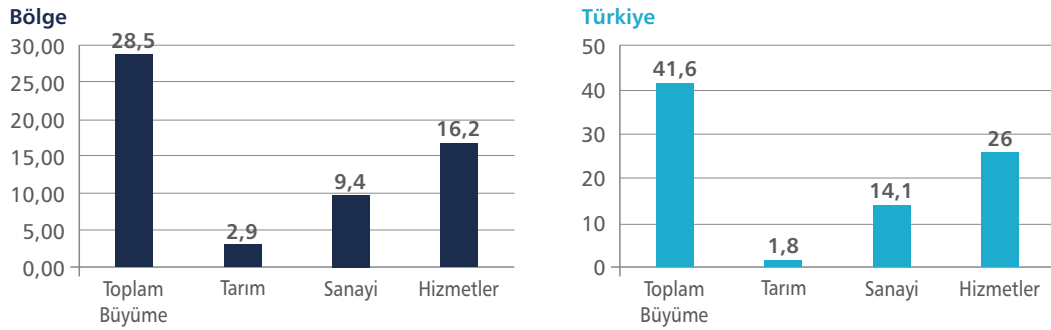
10 Tablo - Bölgedeki Sektörlerin Türkiye Genelindeki Katma Değer İçindeki Payları ve Sırası

İktisadi Faaliyet Kolları	Gayri Safi Katma Değer (Bin TL)	Türkiye Genelindeki Payı (%)	Düzey-2 Bölgeleri Sırası
Tarım	6.127.161	8,5	1
Sanayi	9.994.636	4,3	6
Hizmetler	14.848.475	2,7	9
Toplam	30.970.272	3,6	8

Kaynak: TÜİK, Bölgesel Hesaplar (2008)

2004-2008 yılları arasında, Bölgenin sektörel yapısında ülke genelinde olduğu gibi tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine yönelen bir dönüşüm yaşanmaktadır. Bölgenin sanayi ve tarım sektörlerindeki payı Türkiye ortalamasının üstündeyken, hizmetler sektörünün payı Türkiye ortalamasının gerisindedir. Ancak 2004-2008 döneminde, Bölgedeki ekonomik büyümenin ana tetikleyicisinin hizmetler sektörü olduğu görülmektedir. 2004-2008 dönemindeki ekonomik büyümenin kaynakları, Bölgede yapısal dönüşüm sürecinin yaşanmakta olduğunu kanıtlamaktadır. Bölgede sanayi sektörünün büyümeye katkısının tarım sektörünün üç katı kadar, hizmetler sektörünün büyümeye katkısının da tarım sektörünün yaklaşık beş katı kadar olduğu Grafik 4'te görülmektedir.

4 Grafik - 2004-2008 Yılları Arasında Bölgede ve Türkiye'de Sektörlerin Büyümeye Katkısı (%)

Kaynak: TÜİK, Bölgesel Hesaplar; Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Bölgedeki katma değerlerin sektörel dağılımı komşu bölgelere göre farklı bir yapıdadır. 2008 yılında Bölgede üretilen gayri safi katma değerinin % 19,8'inin tarım, % 32,3'ünün sanayi, % 47,9'unun hizmetlerden sağlandığı görülmektedir. Bu oranlar TR32 (Aydın, Denizli, Muğla) Bölgesi genelinde sırasıyla % 14,4; % 21,8 ve % 63,8 iken; TR31 (İzmir) Bölgesi'nde % 5,5; % 26,7 ve % 68,4'tür. Ege Bölgesine bağlı Düzey-2 bölgelerindeki gayri safi katma değer, iktisadi faaliyet kollarına göre dağılımı Tablo 11'de sunulmaktadır. Bölgenin diğer Ege Düzey-2 bölgelerine göre tarım ve sanayi faaliyetlerinde elde edilen gayri safi katma değer oranının yüksek, hizmet faaliyetlerinden elde edilen gayri safi katma değer oranının düşük olduğu anlaşılmaktadır.

11 Tablo - Ege'deki Düzey-2 Bölgelerinde Gayri Safi Katma Değerin Sektörel Dağılımı

Bölge Kodu	Bölge İlleri	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmetler (%)
TR33	Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	19,8	32,3	47,9
TR32	Aydın, Denizli, Muğla	14,4	21,8	63,8
TR31	İzmir	5,5	26,7	68,4

Kaynak: TÜİK, Bölgesel Hesaplar (2008)

İhracat değerleri yönünden Manisa ili, Bölge ve Türkiye genelinde öne çıkmaktadır. Bölge ihracatının 2004-2012 yılları arasında % 93,7 artarak 2.559.653.113 dolardan 4.958.649.000 dolara çıktığı anlaşılmaktadır. Söz konusu artış; Türkiye genelinde % 115; Manisa'da % 85,5; Afyonkarahisar'da % 233, Kütahya'da % 115 ve Uşak'ta % 164 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bölge illerindeki ihracatın 2004 ve 2012 yıllarındaki dağılımı Tablo 12'de verilmiştir.

2004-2012 YILLARI ARASI İHRACAT ARTIŞI

Afyon, Kütahya, Uşak

400 Milyon Dolar

Manisa

2 Milyar Dolar

Manisa, Bölgede en çok ihracat yapan il olup ülke genelinde 7. sıradadır.

Ancak 2004-2012 yılları arasında Manisa ilinin ihracatının Bölgenin diğer illerinin ihracatından daha az oranda arttığı görülmektedir. Bu durumun nedeni, Manisa dışındaki Bölge illerinin ihracatının Manisa'ya kıyasla çok düşük seviyelerde olması ve bu illerin ihracatındaki küçük bir değişimin oransal olarak daha büyük gözükmesidir. 2004-2012 yılları arasında, Manisa'daki ihracat artışı yaklaşık 2 milyar dolar iken; diğer üç ildeki artış toplam 400 milyon dolar dolaylarındadır.

12 Tablo - Bölge İllerinin İhracat Değerleri

	İhracat (2004, Dolar)	Bölgedeki Oranı (%)	İhracat (2012, Dolar)	Bölgedeki Oranı (%)	2004-2012 Artış Oranı (%)
Afyonkarahisar	92.737.585	3,6	308.648.000	6,2	233
Kütahya	71.774.225	2,8	154.048.000	3,1	115
Manisa	2.326.684.822	90,9	4.314.900.000	87,0	85,5
Uşak	68.456.481	2,7	181.053.000	3,7	164
Bölge	2.559.653.113		4.958.649.000		93,7
Türkiye	63.798.811.561		137.709.928.700		115,9

Kaynak: TİM, İhracat Rakamları

Bölgede en çok dış ticaret fazlası veren il Manisa'dır. Uşak ili dışındaki illerin dış ticaret fazlası verdikleri (ihracat değerlerinin ithalat değerlerinden daha fazla olduğu) görülmektedir. Manisa, 580.505.320 dolarla en çok dış ticaret fazlası veren ildir. Manisa'yı 251.773.375 dolarla Afyonkarahisar ve 25.859.155 dolarla Kütahya takip etmektedir.

Bölge illerinin dış ticaretteki payları azalmaktadır. Bölge, 2012 yılındaki ülke ihracatının % 3,17'sini, ülke ithalatının ise % 1,69'unu gerçekleştirmiştir.² 2010 yılı verilerine göre Bölgenin ihracattaki payının % 3,42; ithalattaki payının % 1,78 olduğu görülmektedir. Bölge genelinin ihracat ve ithalattaki payı azalmaktadır. Bu durum, Bölgedeki ihracat artışının ülke genelindeki ihracat artış ivmesini yakalayamadığını göstermektedir.

Bölge illerinden Manisa'nın çok sayıda üründe ihracatı bulunurken; Kütahya sınırlı sayıda üründe ihracat yapmaktadır. Uyumlaştırılmış Mal Tanım ve Kod Sistemi (HS) 1996 Sınıflamasına göre; 2010 yılında 4 basamaklı ticaret yapılan 1.240 ürün grubundan Manisa'nın 435 tanesinde, Afyonkarahisar'ın 216 tanesinde, Uşak'ın 170 tanesinde, Kütahya'nın ise 151 tanesinde ihracat yaptığı görülmektedir.³ Bölge illerinin söz konusu ürün gruplarının hangilerinde rekabetçi olarak ihracat yaptığı bulunması amacıyla Balassa Endeksi olarak da ifade edilen Revealed Comparative Advantage (RCA)⁴ değişkeni kullanılmaktadır. Söz konusu RCA değerinin iller bazında 1'den büyük olduğu ürün grupları tespit edilerek Uşak'ın 73, Manisa'nın 72, Afyonkarahisar'ın 46, Kütahya'nın ise 41 ürün grubunda rekabetçi olarak ihracat yaptığı saptanmıştır.⁵ Bölge illerinden Manisa hem rekabetçi olarak hem de rekabetçi olmaksızın çok sayıda ürünün ihracatını yapmaktadır. Uşak, ihrac ettiği az sayıda ürünün çoğunda rekabetçi olarak ihracat yaparken; Kütahya, az sayıda sektörde ihracat yapmakta ve bunların birçoğunda rekabetçi olmadan ihracat gerçekleştirmektedir.

Bölge illerinin tümünde ihracatın sektörel çeşitliliği ülke genelinin gerisindedir. İhracat yapılan sektörlerdeki çeşitliliğin hesaplanması için Gini-Hirschman (GH) Endeksi⁶ kullanılmaktadır. İhracat yapılan sektörlerin dengeli

² TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri

³ TÜİK (2010); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

⁴ Detaylı bilgi Ek 2'de sunulmaktadır.

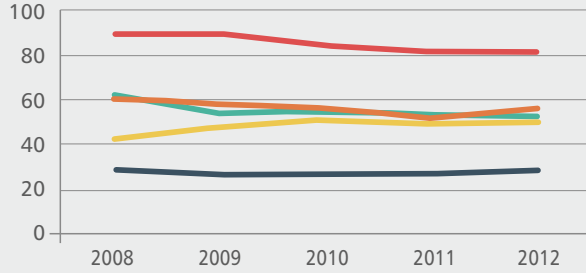
⁵ TR33 Bölgesinin Üretim Yapısının ve Düzeyinin Tespiti ve Analiz Edilmesi (2013), Zafer Kalkınma Ajansı

⁶ Detaylı bilgi Ek 2'de sunulmaktadır.

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

5 Grafik - Ülke Geneli ve Bölge İllerinde İhracattaki Sektörel Gini-Hirschman (GH) Endeksi Değerleri (2008-2012)

Kaynak: TÜİK, Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

— Afyonkarahisar — Kütahya — Manisa — Uşak — Türkiye

dağılımı durumunda endeks, sıfıra yakın değer alırken; ihracatın belirli sektörlerde yoğunlaşması durumunda endeks, 100'e yakın değer almaktadır. Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflamasına⁷ (ISIC Rev.4) göre, Türkiye genelinde ve Bölge illerinde ihracat yapılan 88 sektördeki veriler kullanılarak hesaplanan GH Endeksi değerleri Grafik 5'te sunulmaktadır. Ülke genelinde 30 civarında olan endeks değeri Afyonkarahisar, Manisa ve Uşak illerinde 50-60 düzeylerinde; Kütahya'da ise 80'in üzerindedir. Ancak Kütahya'da endeks değeri (sektörel çeşitsizlik) giderek azalmaktadır. Bu da Kütahya'nın ihracatta artık daha fazla çeşitte mal ihraç ettiği anlamına gelmektedir.

Manisa dışındaki Bölge illerinde ihracatta öne çıkan sektörler benzerlik göstermektedir. Bölge illerinin 2012 yılında ISIC Rev. 4 Sınıflamasına göre en çok ihracat yaptıkları 3 sektör ve ihracat miktarları Tablo 13'te, tüm sektörlerin listesi ise Ek 4'te sunulmaktadır. Diğer metalik olmayan ürünlerin imalatı sektörü Manisa dışındaki tüm Bölge illerinin ihracatında ilk 3 sırada yer alırken, diğer madencilik ve taş ocakçılığı, Afyonkarahisar ve Kütahya'nın; gıda ürünlerinin imalatı ise Manisa ve Uşak'ın ihracatında öne çıkan sektörlerdir.

13 Tablo - İllerin İhracatında Öne Çıkan Sektörler

Afyonkarahisar İli İhracatında Öne Çıkan Sektörler			
Sektör Kodu	Sektör Adı	İhracat 2012 (Dolar)	Payı
23	Diğer Metalik Olmayan Ürünlerin İmalatı	120.405.258	38,3
01	Bitkisel ve Hayvansal Üretim ile Avcılık ve İlgili Hizmet Faaliyetleri	100.391.846	31,9
08	Diğer Madencilik ve Taş Ocakçılığı	43.267.738	13,8
Toplam		314.351.668	
Kütahya İli İhracatında Öne Çıkan Sektörler			
23	Diğer Metalik Olmayan Ürünlerin İmalatı	119.820.045	82,4
08	Diğer Madencilik ve Taş Ocakçılığı	8.659.474	6,0
20	Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	3.670.153	2,5
Toplam		145.487.482	
Manisa İli İhracatında Öne Çıkan Sektörler			
26	Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	1.745.097.807	41,6
27	Elektrikli Teçhizat İmalatı	1.031.297.374	24,6
10	Gıda Ürünlerinin İmalatı	491.581.818	11,7
Toplam		4.198.964.142	
Uşak İli İhracatında Öne Çıkan Sektörler			
13	Tekstil Ürünlerinin İmalatı	88.957.289	51,9
23	Diğer Metalik Olmayan Ürünlerin İmalatı	31.483.212	18,4
10	Gıda Ürünlerinin İmalatı	10.832.813	6,3
Toplam		171.543.526	

Kaynak: TÜİK, Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

⁷ Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması (NACE Rev. 2) ile uyumlu olan ISIC Rev. 4 Sınıflaması Ek 3'te, NACE Rev. 2 Sınıflaması ise Ek 17'de sunulmaktadır.

Bölge illerinin en çok ithalat yaptıkları sektörler ülke geneliyle benzerlik göstermektedir. Bölge illerinin 2012 yılında ISIC Rev. 4 Sınıflamasına göre en çok ithalat yaptıkları 3 sektör ve ithalat miktarları Tablo 14'te, tüm sektörlerin listesi Ek-5'te sunulmaktadır. Ülke ithalatında öne çıkan kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı, Manisa dışındaki tüm Bölge illerinde; başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı ise Afyonkarahisar dışındaki tüm Bölge illerinde en çok ithalat yapılan 3 sektör arasındadır.

14 Tablo - İllerin İthalatında Öne Çıkan Sektörler

Afyonkarahisar İli İthalatında Öne Çıkan Sektörler			
Sektör Kodu	Sektör Adı	İhracat 2012 (Dolar)	Payı
19	Kok Kömürü ve Rafine Edilmiş Petrol Ürünleri İmalatı	11.369.691	18,2
20	Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	10.503.493	16,8
01	Bitkisel ve Hayvansal Üretim ile Avcılık ve İlgili Hizmet Faaliyetleri	8.547.345	13,7
Toplam		62.578.293	
Kütahya İli İthalatında Öne Çıkan Sektörler			
28	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat İmalatı	26.046.281	21,8
20	Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	24.806.997	20,7
08	Diğer Madencilik ve Taş Ocaklığı	19.741.785	16,5
Toplam		119.628.367	
Manisa İli İthalatında Öne Çıkan Sektörler			
27	Elektrikli Teçhizat İmalatı	1.013.897.297	28,0
26	Bilgisayarların, Elektronik ve Optik Ürünlerin İmalatı	998.017.847	27,6
28	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat İmalatı	422.821.077	11,7
Toplam		3.618.458.822	
Uşak İli İthalatında Öne Çıkan Sektörler			
20	Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı	78.134.482	40,2
28	Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Teçhizat İmalatı	44.137.277	22,7
10	Gıda Ürünlerinin İmalatı	18.109.277	9,3
Toplam		194.213.592	

Kaynak: TÜİK, Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Kütahya ve Manisa dışındaki Bölge illeri hammadde ve ara malı ihracatında yoğunlaşırken, bu iki il tüketim mallarının ihracatında yoğunlaşmaktadır. Birleşmiş Milletler'in Standart Uluslararası Ticaret Sınıflamasına Dayalı Geniş Ekonomik Gruplara Göre Sınıflama⁸ (BEC Rev.4) bazında ihracat verileri incelendiğinde; Afyonkarahisar'da hammadde ve ara malı ihracatının payı % 67,5 iken; bu oran Uşak'ta % 68,1'dir. 2008-2011 yılları arasında Afyonkarahisar'da hammadde ve ara malı ihracatı, Uşak'ta ise tüketim mallarının ihracatı giderek artmıştır. Kütahya'da tüketim malları ihracatının payı % 64,3 iken; bu değer Manisa'da % 68,3'tür ve söz konusu oran Kütahya'da giderek azalırken, Manisa'da giderek artmaktadır. Ayrıca, Manisa'da % 19'luk pay ile yatırım (sermaye) malları dikkat çekmektedir. Bölge illerinin ve ülke genelinin 2011 yılı ihracatının BEC Rev.4 sınıflamasına göre ihracat payları Tablo 15'te verilmektedir.

15 Tablo - Bölge illeri ihracatının Geniş Ekonomik Gruplara Göre Dağılımı (%)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Türkiye
Sermaye (Yatırım) Malları	1,7	6,0	19,0	1,5	10,5
Hammadde ve Ara Malı	67,5	29,7	12,8	68,1	50,4
Tüketim Malları	30,8	64,3	68,3	30,4	38,7
Diğer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4

Kaynak: TÜİK (2011), Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Manisa haricindeki Bölge illeri yoğun olarak hammadde ve ara malı ithal ederken; Manisa'da yatırım (sermaye) malları öne geçmiş durumdadır ve Bölgede ithalata bağımlılık söz konusudur. Tablo 16'daki bilgiler doğrultusunda BEC Rev.4 sınıflamasına göre 2011 yılında hammadde ve ara malı ithalatının toplam ithalattaki payı, Afyonkarahisar'da % 85,9; Kütahya'da % 80,3; Uşak'ta % 85,8'dir. Söz konusu değer, Afyonkarahisar ve Uşak'ta son 4 yıl içinde giderek artmaktadır. Manisa ithalatındaki hammadde ve ara mallarının payı % 45,8 iken; ülke genelinde bu oran % 71,9'dur. Manisa dışındaki Bölge illerinde ve ülke genelinde % 10-16 arasında seyreden yatırım (sermaye) mallarının payı, Manisa'da % 51,4'tür. Bu veriler Bölge genelinde üretim yapısının ithalata bağımlı olduğunu ve Manisa'nın biraz da olsa bu bağımlılıktan kurtulduğunu göstermektedir.

16 Tablo - Bölge illeri ithalatının Geniş Ekonomik Gruplara Göre Dağılımı (%)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Türkiye
Sermaye (Yatırım) Malları	11,3	16,6	51,4	13,8	15,5
Hammadde ve Ara Malı	85,9	80,3	47,8	85,8	71,9
Sanayi için İşlem Görmemiş Hammaddeler	1,4	19,1	0,8	20,0	6,7
Sanayi için İşlem Görmüş Hammaddeler	41,1	38,0	25,8	49,0	31,3
Tüketim Malları	2,8	3,1	0,8	0,4	12,3
Diğer	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3

Kaynak: TÜİK (2011), Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Manisa'nın ihracatı yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörlerde; Afyonkarahisar ve Kütahya'nın ihracatı orta-düşük teknoloji sektörlerde; Uşak'ın ihracatı ise düşük teknoloji sektörlerde yoğunlaşmaktadır. Ülke genelinde ve Bölge illerinde 2011 yılı imalat sektörü ihracatının teknoloji seviyelerine göre⁹ dağılımı Tablo 17'de sunulmaktadır. Tablodaki

17 Tablo - İmalat Sektörü İhracatının Teknoloji Düzeylerine Göre Dağılımı (%)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Türkiye
Yüksek Teknolojili	0,0	0,0	43,0	0,1	2,6
Orta-Yüksek Teknolojili	3,9	3,3	32,6	8,7	29,1
Orta-Düşük Teknolojili	83,7	92,8	11,1	22,4	37,3
Düşük Teknolojili	12,5	3,9	13,3	68,8	31,0

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri; Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

⁸ Ek 6'da sunulmaktadır.

⁹ Eurostat tarafından sektörlerin teknoloji seviyelerine göre sınıflandırılması Ek 7'de sunulmaktadır.

verilere göre Manisa % 43'lük yüksek teknoloji ürün ihracatıyla Türkiye ortalamasının çok üzerindedir. Uşak ise düşük teknoloji ürün ihracatında % 68,8 ile Bölgede 1. sıradadır. Afyonkarahisar ve Kütahya'da yüksek teknoloji ürün ihracatı yoktur.

Afyonkarahisar'ın ithalatı orta-düşük teknoloji sektörlerde yoğunlaşırken, Bölgenin diğer illeri orta-yüksek teknoloji sektörlerde yoğun olarak ithalat yapmaktadır. Ülke genelinde yüksek teknoloji sektörlerdeki ithalatın oranı % 9,7 iken; Manisa'da % 28,9; Bölgedeki diğer illerde ise % 3'ün altındadır. Bu kapsamda, ihracatın teknoloji düzeyinde olduğu gibi ithalatın teknoloji düzeyinde de Manisa'nın Bölge ve ülke genelinden kısmi olarak ayrıştığı görülmektedir. Teknoloji düzeylerine göre Bölge illeri ve ülke geneli ithalatının dağılımının verildiği Tablo 18'den, Bölge ve ülke genelinde ithalatın teknoloji düzeyinin ihracatın teknoloji düzeyinden yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumun sebebi Manisa dışındaki Bölge illerinde yüksek teknoloji ürünlerin az miktarda üretilmesidir. Bölge illerinin genelde yüksek teknoloji ürün ithal edip düşük teknoloji ürün ihraç etmesi illerin dış ticaret dengelerini bozmaktadır.

18 Tablo - Bölge illeri İmalat Sektörü İthalatının Teknoloji Düzeylerine Göre Dağılımı (%)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Türkiye
Yüksek Teknolojili	1,3	2,2	28,9	0,5	9,7
Orta-Yüksek Teknolojili	35,6	53,3	53,2	69,6	44,2
Orta-Düşük Teknolojili	57,8	30,5	14,0	7,9	32,0
Düşük Teknolojili	5,3	14,0	3,8	22,0	14,2

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri; Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Ülke genelinde 34 teknoloji geliştirme bölgesi bulunmasına rağmen; Bölge, faaliyette olan Teknoloji Geliştirme Bölgesi bulunmayan 9 Düzey-2 bölgesinden biridir. Ancak, Bölge, faaliyette bulunmayan Kütahya Dumlupınar Tasarım Teknoloji Geliştirme Bölgesi ve Celal Bayar Teknoloji Geliştirme Bölgesi ile teknoloji geliştirme bölgesi kurma çalışmaları süren 5 Düzey-2 Bölgesi arasındadır. TR22 Bölgesi hariç Bölgenin tüm komşu bölgelerinde teknoloji geliştirme merkezinin olması, üniversite ile işbirliği yapmak isteyen sanayicileri, bu faaliyetlerini Bölge dışında yapmaya itmektedir.¹⁰

Bölgede hizmetler sektörünün niteliği (bilgi yoğunluğu) ülke genelinin gerisindedir. Eurostat, NACE Rev.2 Sınıflamasına göre hizmet sektörlerinin bilgi yoğunluklarını Ek 8'de sunulan şekilde ayırtmaktadır. Bu sınıflamaya göre ülke genelinde bilgi yoğunluğu yüksek sektörlerin payı % 31,7 iken; Bölgede bu oran % 25,9'dur. Söz konusu oran Bölge illerinden Afyonkarahisar'da % 26; Kütahya'da % 23,3; Manisa'da % 26,1; Uşak'ta ise % 28,6'dır. Bölgede hizmet sektöründeki bilgi yoğunluğunun ülke genelinin gerisinde kaldığı görülmektedir. Bilgi yoğun sektörler arasında yüksek teknoloji bilgi yoğun sektörlerin oranının ülke genelinde % 2,1; Bölgede % 1,3; iller bazında ise Afyonkarahisar'da % 0,8; Kütahya'da % 1,7; Manisa'da % 1,6 ve Uşak'ta % 0,4 olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu durum, hizmetler sektöründe yaratılan katma değeri olumsuz etkilemektedir. Ülke geneli ve Bölge illerindeki hizmetler sektörünün bilgi yoğunluğu Tablo 19'da verilmektedir.

19 Tablo - Bölge illerindeki Hizmet Sektörünün Bilgi Yoğunluğu (%)

Hizmet Türü	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Bölge	Türkiye
Bilgi Yoğunluğu Yüksek	26,0	23,3	26,1	28,6	25,9	31,7
Pazara Yönelik	7,3	6,2	8,5	11,1	8,1	13,7
Yüksek Teknolojili	0,8	1,7	1,6	0,4	1,3	2,1
Finansal	1,6	0,9	1,9	1,7	1,6	2,4
Diğer	16,3	14,5	14,2	15,4	14,9	13,5
Bilgi Yoğunluğu Düşük	74,0	76,7	73,9	71,4	74,1	68,3
Pazara Yönelik	71,1	72,4	67,5	65,7	69,0	62,4
Diğer	3,0	4,3	6,4	5,7	5,1	5,9

Kaynak: SGK, İstatistik Yıllığı 2011, Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

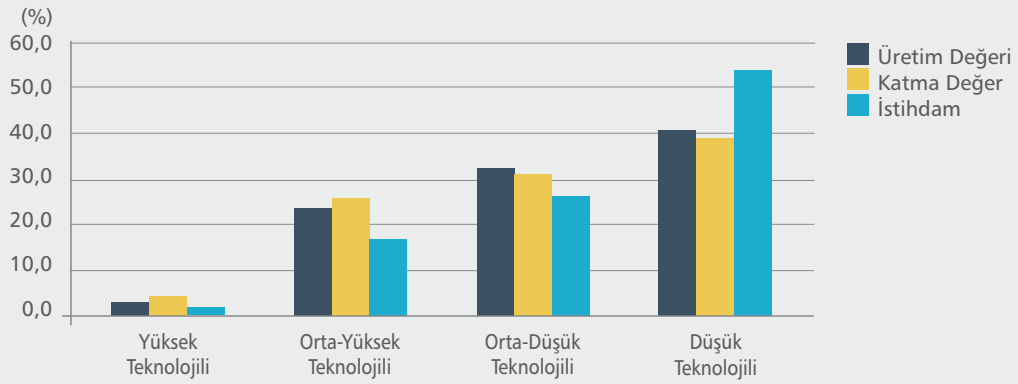
¹⁰ Söz konusu veriler, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan alınmış olup Afyonkarahisar, Kütahya ve Uşak'taki üniversitelerin ortak teknoloji geliştirme bölgesi için yaptıkları çalışmalar doğrultusunda güncellenecektir.

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Düşük teknoloji sektörler, katma değer üretmede ve üretim değeri oluşturmada istihdam paylarına nazaran kötü bir performans sergilemektedir. Grafik 6'ya göre, ülke genelinde istihdamın % 50'sinden fazlasının bulunduğu düşük teknoloji sektörler üretim ve katma değer yaklaşık % 40'ını oluşturmaktadır. İstihdam oranı nispeten daha az olan yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörlerin üretilen katma değerdeki payları gerek üretimdeki, gerekse istihdamdaki paylarından daha fazladır. Bu durum, katma değer üretmek ve daha fazla üretim yaparak ekonomik gelişmeyi sağlamak için düşük teknoloji sektörler yerine yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörlerle geçilmesi gerektiğini göstermektedir.

6 Grafik - Ülke Genelinde Sektörlerin Teknoloji Düzeylerine Göre Üretim, İstihdam ve Katma Değerdeki Payları

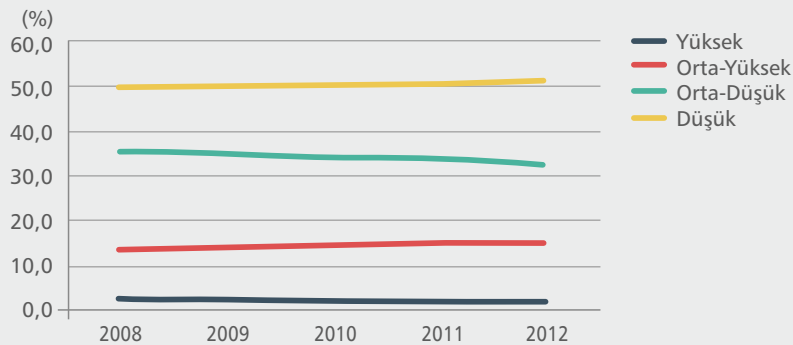

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (2010), Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

28

Ülke genelindeki istihdamda 2008-2012 yılları arasında orta-düşük teknoloji sektörlerden orta-yüksek teknoloji sektörlerine çok yavaş bir geçiş yaşandığı görülmektedir. Ülke genelinde, 2008-2012 yılları arasında yüksek teknoloji sektörlerdeki istihdam oranı % 2 civarında iken, düşük teknoloji sektörlerdeki istihdam oranının % 50 civarında olduğu ifade edilebilir. Orta-yüksek teknoloji sektörlerdeki istihdamın artmasına rağmen yüksek teknoloji sektörlerde artmaması; üretim yapısındaki dönüşümün sağlanmasında sorun olduğunu göstermektedir. Ülke genelindeki imalat sektörü istihdamının teknoloji düzeylerine göre gelişimi Grafik 7'de sunulmaktadır.

7 Grafik - Ülke Genelinde Teknoloji Düzeyine Göre İstihdam

Kaynak: SGK (2012), Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Ülke genelinden farklı olarak Bölgede, düşük teknoloji sektörlerden yüksek ve orta yüksek teknoloji sektörlerine yönelim olduğu görülmektedir. Bölgede istihdam yönünden teknoloji artışı ülke geneline nazaran daha hızlı olmuştur. Sektörlerin teknoloji düzeyine göre istihdamın dağılımının eğilimini sunan Grafik 8'de düşük teknoloji sektörlerdeki istihdam payı azalırken; yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörlerdeki istihdam payının arttığı görülmektedir. Bölgenin ülke geneline göre; yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörlerde daha fazla, orta-düşük ve düşük teknoloji sektörlerde daha az paya sahip olduğu görülmektedir. Buna rağmen; orta-yüksek ve orta-düşük teknoloji sektörleri arasında ciddi bir uçurum bulunduğu ve teknoloji düzeyi artışının dengeli olmadığı görülmektedir.

TR33'DE TEKNOLOJİ DÜZEYİNE GÖRE İSTİHDAM PAYI

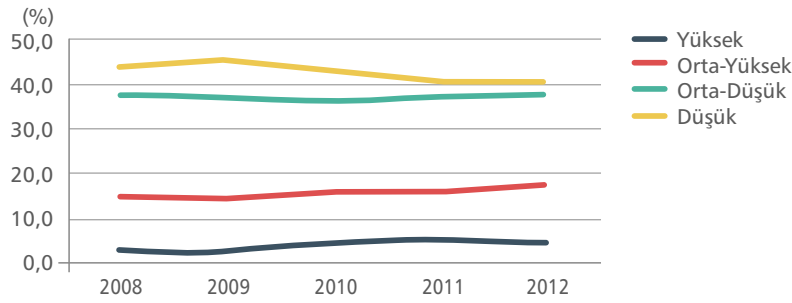

Düşük Teknoloji Sektörler

Yüksek, Orta-Yüksek Teknoloji Sektörler

8 Grafik - Bölgede Teknoloji Düzeyine Göre İstihdam

Kaynak: SGK (2012), Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Manisa'nın istihdam yapısında, ülke ve Bölge genelinin üzerinde teknoloji düzeyi mevcutken; söz konusu yapı Bölgenin diğer illerine yayılmamıştır. Ülke genelinde yüksek teknoloji sektörlerde istihdam edilenlerin oranı % 1,6 iken; Bölgede bu oran % 5,5'tir. Tablo 20'de görülebileceği üzere Manisa yüksek teknoloji sektörlerde üretim yaparak Bölgenin imalattaki teknoloji seviyesini ülke genelinin üzerine çekmektedir. Bölgede Afyonkarahisar dışındaki illerde imalattaki teknoloji kullanım düzeyi 2008-2011 yılları arasında artmıştır. Teknoloji düzeylerine göre istihdam oranlarında Uşak'ın düşük teknoloji sektörlerdeki % 79,9'luk payı dikkat çekmektedir. Kütahya ise orta-düşük teknoloji üretiminde başı çekmektedir.

Bölgede Manisa'nın etkisiyle yüksek teknoloji gelişimi ülke genelinden daha iyi durumdadır. Manisa, Türkiye'de, % 9,9'luk oran ile yüksek teknoloji sektörlerdeki istihdam payı en yüksek olan ildir. Bu kategoride Afyonkarahisar 39., Kütahya 44., Uşak ise 52. sırada yer almaktadır. Manisa ilinin ülke genelindeki değer (% 1,6) çok üzerinde olması Bölgeyi % 5,5 ile yüksek teknoloji sektörlerdeki istihdam payı en yüksek Düzey-2 Bölgesi haline getirmektedir.¹¹

YÜKSEK TEKNOLOJİ GELİŞİMİ

Türkiye Geneli
% 1,6

Manisa
% 9,9

20 Tablo - Bölge İllerinde İmalat Sektörü İstihdamının Teknoloji Düzeylerine Göre Dağılımı (%)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Bölge	Türkiye
Yüksek Teknolojili	0,3	0,3	9,9	0,2	5,5	1,6
Orta-Yüksek Teknolojili	6,0	11,8	23,5	3,1	15,9	14,9
Orta-Düşük Teknolojili	51,9	54,7	34,7	16,8	37,5	33,1
Düşük Teknolojili	41,8	33,2	31,9	79,9	41,1	50,4

Kaynak: SGK, İstatistik Yıllığı (2011); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

¹¹ SGK, İstatistik Yıllığı (2011)

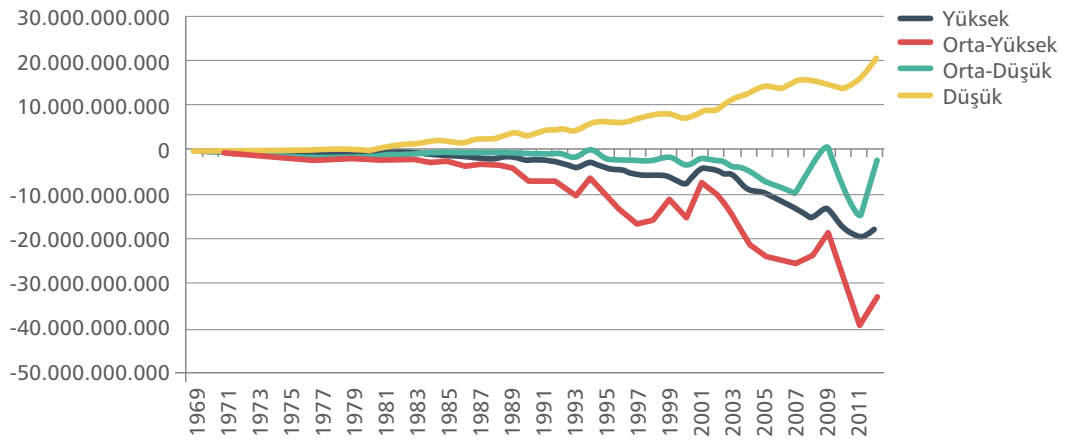
Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Bölgede orta-yüksek teknoloji sektörler, yüksek teknoloji sektörler kadar gelişmiş değildir. Yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörler toplamının payı ele alındığında Manisa, ülke genelinde Yalova'dan sonra ikinci sırada yer alırken; Kütahya 25., Afyonkarahisar 43., Uşak 65. sıradadır.¹² Kütahya'da gelişen otomotiv yan sanayiye bağlı olarak artan orta-yüksek teknoloji sektör payına rağmen; Manisa ve Uşak'ın orta-yüksek teknoloji sektörlerde yüksek teknoloji sektörlerdeki kadar gelişmemesi ve Afyonkarahisar'ın iki ayrı düzeyde de yakın performans göstermesi Bölge genelini olumsuz etkilemektedir. Bölge, yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörlerin payında sırasıyla TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova) ve TR41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik) Düzey-2 bölgelerinin ardından üçüncü sırada yer almaktadır. Bölgede daha dengeli bir gelişim için özellikle Manisa dışındaki illerin orta-yüksek teknolojiye yönelmesi gerekmektedir.

Ülke genelinde sadece düşük teknoloji sektörlerde dış ticaret fazlası verilmektedir. Uzun süre dış ticaret açığı veren ülkede düşük teknoloji sektörlerdeki ihracatın ithalattan fazla olduğu Grafik 9'da görülmektedir. Buna karşın; orta-düşük teknoloji sektörlerde bir dış ticaret dengesi söz konusu iken; yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörlerde dış ticaret açığı bulunmaktadır. Bahse konu açık giderek artarken; ülke genelindeki dış ticaret açığının teknoloji açığıyla açıklanabildiği görülmektedir. Özellikle her yıl en fazla açığın orta-yüksek teknoloji sektörlerde verilmesi dikkat çekmektedir.

9 Grafik - Ülke Genelinde Teknoloji Düzeyine Göre Dış Ticaret Açığı (Dolar)

Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri

Ülke genelinde yüksek teknoloji sektörlerdeki en çok ihracat yapan il Manisa iken; diğer Bölge illerinin düşük ve orta düşük teknoloji sektörlerde daha başarılı olduğu görülmektedir. Manisa 1.746.252.277 dolar (ve % 36,4'lük pay) ile ülke genelinde en çok yüksek teknoloji sektör ihracatı yapan il konumundadır. Ayrıca Manisa ihracatında yüksek teknoloji sektörlerin payı % 43'tür ve il, bu değerle de ülke genelinde ilk sırada yer almaktadır. İlde % 32,7 olan orta-yüksek teknoloji sektörler ihracatı, % 28,4 olan ülke geneli değerinin üzerinde iken; yüksek ve orta yüksek teknoloji sektörlerin toplam payında bazı illerin gerisinde kaldığı görülmektedir.¹³ Bu durum ilde dengeli bir teknoloji artışı olmadığını ve ilin ihracattaki başarılı konumunun birkaç istisnai firmaya bağlı olduğunu göstermektedir.

Manisa dışındaki Bölge illerinin ise sadece düşük ve orta-düşük teknoloji sektörlerde dış ticaret fazlası verdikleri dikkat çekmektedir. Ayrıca; yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörlerdeki ihracat payının Afyonkarahisar'da % 3,9; Kütahya'da % 3,3 ve Uşak'ta % 8,6 gibi ülke genelinin çok altında değerlerde olması, bu illerin Bölgeye gerekli desteği sağlayamadığını ve ihracattaki teknoloji yapısı yönünden Bölge içinde ciddi bir dengesizlik olduğunu göstermektedir.¹⁴ Bu durumun aşılması için Bölgede Manisa dışındaki illerin yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörlerdeki ihracatlarını arttırmaları gerekmektedir.

¹² SGK, İstatistik Yıllığı (2011)

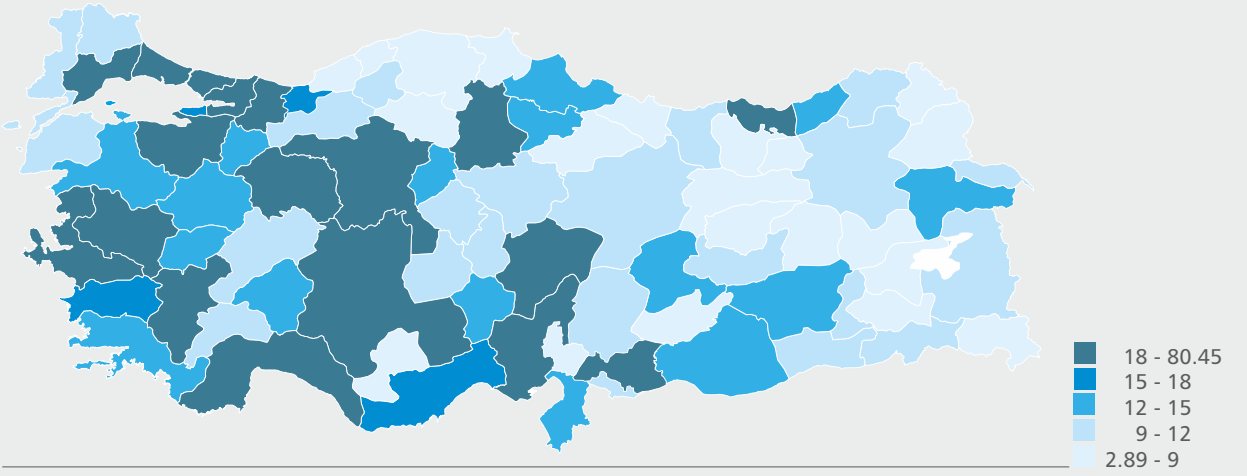
¹³ TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (2012) ve Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

¹⁴ TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri (2012) ve Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Bölgede yenilik ortamının geliştirilmesi için birçok paydaşın işbirliği içerisinde çalışması gerektiği öngörülmektedir. Şekil 1'teki TR33 Bölgesi Yenilik Ekosistemi incelendiğinde, Bölgedeki yenilik ortamının çok sayıda aktörün yer aldığı kompleks bir yapıda olduğu anlaşılmaktadır. Harita 5'te sunulan inovasyon endeksine göre, bu aktörlerin özellikle Bölge içinde Manisa ilinde etkili oldukları ortaya çıkmaktadır. Afyonkarahisar'ın ise yenilik alanında Bölgenin diğer illerinden daha düşük bir değere sahip olduğu görülmektedir. Bölgede genelinde yenilik alanında olumlu görünen genel duruma karşın, Manisa dışındaki Bölge illerinin ülkenin batısında yer alan komşu illere göre geride kalmış olması bu alandaki faaliyetlerin yeterli durumda olmadığına göstergesidir.

5 Harita - İnovasyon Endeksi Sonuçları (2010-2011)

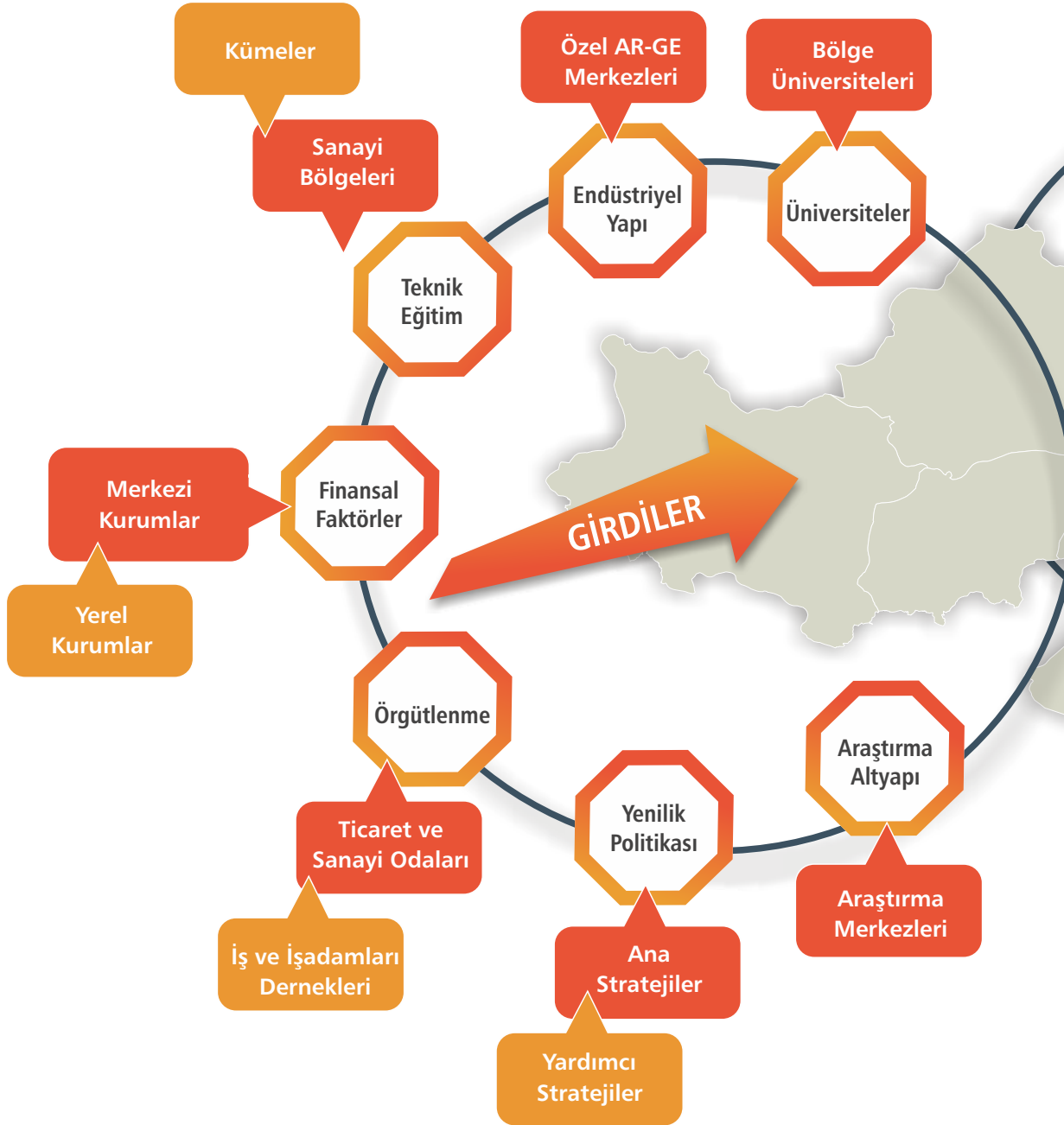
Kaynak: İstanbul Üniversitesi, İstanbul'da Bilgi Odaklı Küresel Rekabet Projesi (2012)

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

1 Şekil - TR33 Bölgesi Yenilik Ekosistemi

Faydalı Model Başvuruları

	2010	2011	2012
İstanbul	1.384	1.421	1.517
İzmir	238	235	317
Manisa	35	33	30
Kütahya	13	4	5
Afyonkarahisar	8	8	12
Uşak	3	9	8

Patent Başvuruları

	2010	2011	2012
İstanbul	1.370	1.528	1.939
İzmir	158	223	264
Manisa	246	246	106
Kütahya	22	13	17
Afyonkarahisar	8	9	12
Uşak	5	4	4

Faydalı Model Tescilleri

	2010	2011	2012
İstanbul	835	914	1.010
İzmir	158	147	177
Manisa	32	31	29
Kütahya	10	4	2
Afyonkarahisar	9	5	7
Uşak	4	2	6

Patent Tescilleri

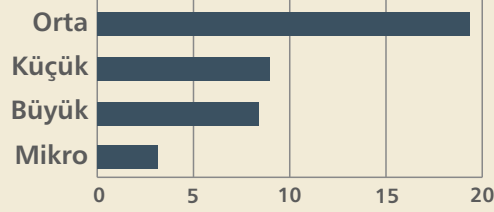
	2010	2011	2012
İstanbul	314	417	490
İzmir	34	31	42
Manisa	31	48	56
Kütahya	0	6	0
Afyonkarahisar	4	5	3
Uşak	2	2	1

Bölgede
Yenilik

ÇIKTILAR

Firmalarda
Yenilikçilik

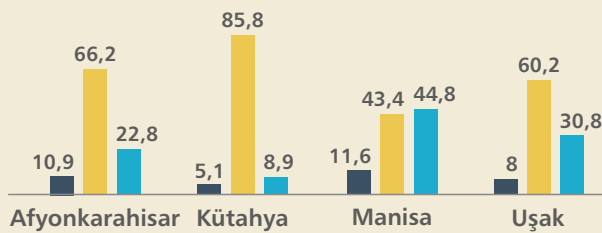
Yeni Bir Ürün ya da Hizmet Geliştiren Firmalar (%)

Firmaların Yenilik Yapma Durumuna Göre Dağılımı

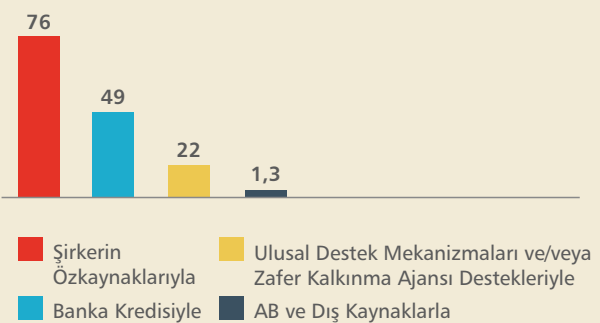

İllerdeki Yenilik Faaliyetlerinin Dağılımı (%)

- Önemli Bir Yeni Ürün/Hizmet Oluşturdum ve/veya Mevcut Bir Ürünü/Hizmeti Geliştirdim
- Diğer Yenilik Faaliyetlerinde Bulundum
- Yenilik Faaliyetinde Bulunmadım

Yeni Bir Ürün/Hizmet Oluşturan - Mevcut Bir Ürün/Hizmeti Geliştiren Firmaların Finansmanı (%)

1.2

SANAYİ

Bölge illerinde kurulan şirketlerin sermayelerinin Türkiye geneline oranı % 2,2'dir.

Ülke genelinde 2009 yılında kurulan şirketlerin toplam sermayeleri 2.108.598.000 TL olup ülke genelinde kurulan 8.346 imalat sektörü şirket ve kooperatifinin 38'i Afyonkarahisar'da, 31'i Kütahya'da, 71'i Manisa'da ve 24'ü Uşak'ta kurulmuştur. Yine aynı yıl verilerine göre, ülke genelinde imalat sektöründe kurulan şirket ve kooperatiflerin 164'ü (% 2,0'si) Bölgede kurulmuştur. Bölge genelinde kurulan işletmelerin toplam sermayeleri 46.307.000 TL olup illere göre dağılımı Tablo 21'de verilmektedir.

21 Tablo - Bölgede İmalat Sektöründe Kurulan Şirket ve Kooperatiflerin Sermayeleri Toplamının illere Göre Dağılımı

	Sermaye (TL)	Türkiye Geneline Oranı (%)
Afyonkarahisar	10.345.000	0,5
Kütahya	10.365.000	0,5
Manisa	20.412.000	1,0
Uşak	5.185.000	0,2
Bölge	46.307.000	2,2

Kaynak: TÜİK, İş Demografisi İstatistikleri (2009)

Bölgedeki 16 ilçede 18'i üretim aşamasına geçmiş olmak üzere toplam 23 OSB bulunmaktadır. Bölgede üretim aşamasına geçmiş OSB bulunan ilçeler; Manisa Merkez, Akhisar, Salihli, Turgutlu, Afyonkarahisar Merkez, Bolvadin, Dinar, Emirdağ, İncehisar (Mermer İhtisas), Sandıklı, Şuhut, Kütahya Merkez (2 adet), Gediz, Tavşanlı, Uşak Merkez (2 adet) ve Karahallı'dır. Söz konusu ilçelerden Afyonkarahisar Merkez ve Akhisar (Zeytin ve Zeytinyağı İhtisas)'da yeni OSB kurulması çalışmaları devam etmektedir. Ayrıca; Kula (Deri), Simav, Soma, Altıntaş, İhsaniye ve Dazkırı (Dokuma ve Konfeksiyon)'da OSB kurulması için girişimler devam etmektedir.¹⁵ Türkiye'deki OSB sayısının 277 olduğu düşünüldüğünde Bölgedeki OSB sayısının Türkiye'dekinin % 8,3'ü olduğu görülmektedir. Bu oran TR32 Bölgesi'nde % 5 düzeyindedir.

¹⁵ OSBÜK Bilgi Sistemi

BÖLGE İŞLETMELERİNİN NİTELİKLİ ELEMAN EKSİKLİĞİNDE EN ÖNE ÇIKAN KONU

Bölgedeki işletmelerin büyük çoğunluğu nitelikli eleman eksikliği çekmektedir. Yapılan saha çalışmalarına¹⁶ göre Bölgedeki işletmelerin % 29,8'i yenilik yapma konusunda nitelikli eleman eksikliği sorunuyla karşılaşmaktadır. Diğer öne çıkan sorunlar % 11,7'yle bilgiye ve teknolojiye erişim, % 10,5'le finansmana erişim ve yetersiz teşviklerdir. Bu açıdan bakıldığında Bölgede altyapı ve finansman eksikliğinin sistematik sorunlar arasında yer aldığı anlaşılmaktadır.

Finansmana Erişim ve
Yetersiz Teşvik

% 10,5

Yenilik Yapma
Niteliğinden Yoksun

% 29,8

Ülke genelinde en çok istihdamın bulunduğu sektörler ile Bölge genelinde en çok istihdamın olduğu sektörler benzerlik göstermektedir. Ülke genelindeki 328.440 imalat sektörü işletmesinin 13.134'ü (% 4'ü), 2.842.975 imalat sektörü çalışanın ise 115.662'si (% 4,1'i) Bölgede bulunmaktadır.¹⁷ Ülke genelinde çalışan sayısı yönünden öne çıkan sektörler % 16,6 ile giyim ürünlerinin imalatı, % 15 ile fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç), % 13 ile gıda ürünlerinin imalatı ve % 10,3 ile mobilya imalatıdır. Bölge genelinde ise çalışan sayısı bakımından % 19,6 ile fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç) başı çekmektedir. Diğer sektörlerin durumu ise Tablo 22'de verilmiştir.

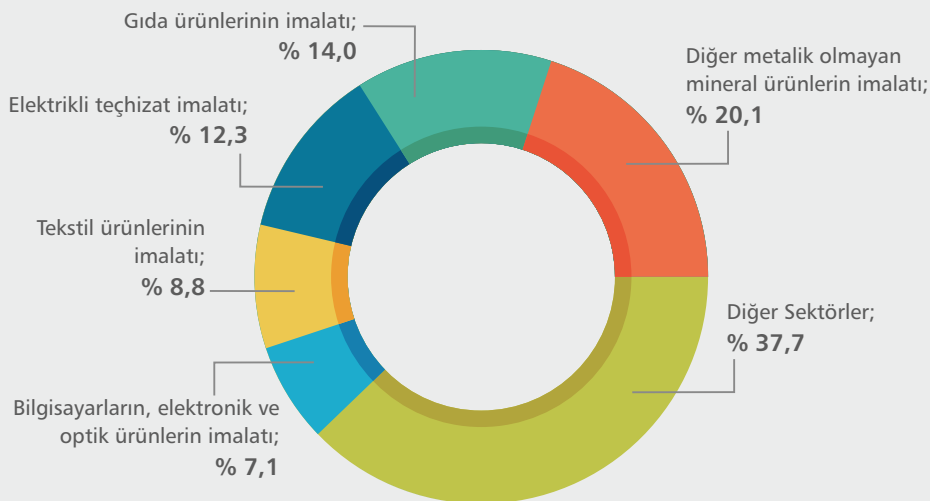
22 Tablo - Bölgede İmalat Sanayi Çalışanlarının Sektörlere Göre Dağılımı

Sektör	Bölge içindeki Oranı (%)
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine ve Teçhizat Hariç)	19,6
Gıda Ürünlerinin İmalatı	16,6
Tekstil Ürünlerinin İmalatı	10,4
Giyim Ürünlerinin İmalatı	10,1
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerinin İmalatı	10,1
Mobilya İmalatı	10,0
Diğer	23,2

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (2010)

Bölgede diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı, katma değer açısından ilk sıradadır. Bölgede katma değer açısından diğer önemli sektörler gıda ürünlerinin imalatı, elektrikli teçhizat imalatı, tekstil ürünlerinin imalatı ile bilgisayarların elektronik ve optik ürünlerinin imalatıdır. Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatının ilk sırada olmasında Bölgedeki seramik ve mermer üretiminin etkisi büyüktür. Değerler Grafik 10'da gösterilmektedir.

10 Grafik - Bölgede En Çok Katma Değer Üreten 5 Sektörün Dağılımı (2012)

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (2010), SGK (2012) ve Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları¹⁸

¹⁶ TR33 Bölgesi Yenilik Stratejisi, (2014)

¹⁷ TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (2010)

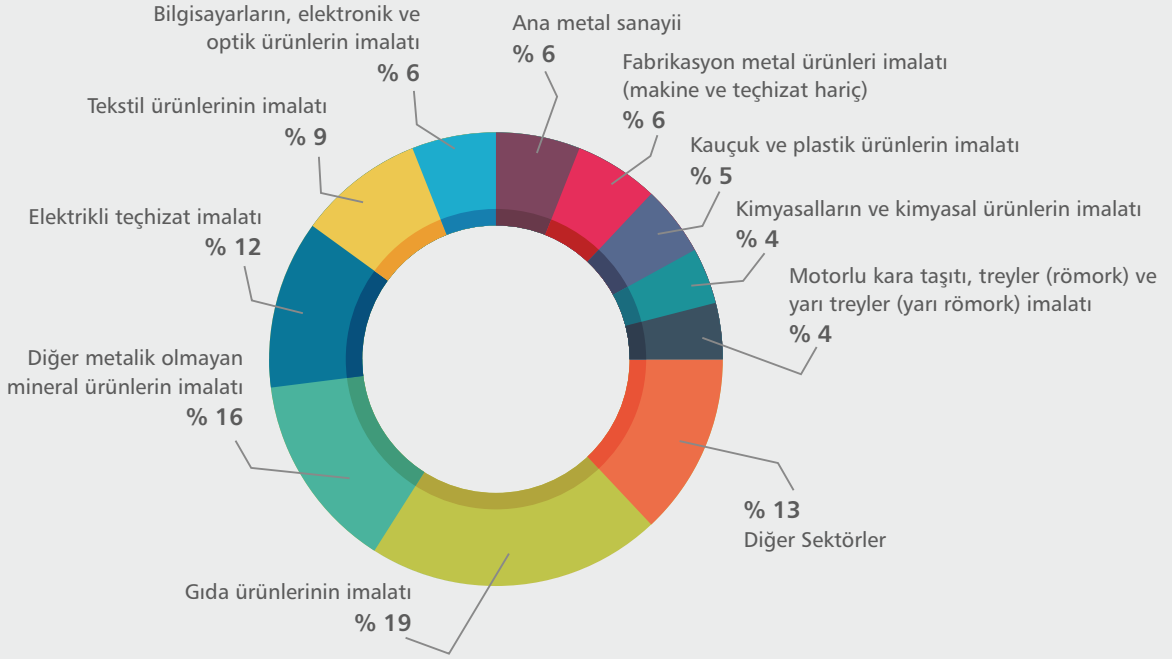
¹⁸ TÜİK verileri aracılığıyla ülke genelinde sektörlerin çalışan başına ortalama katma değerleri ile sektörlerin Bölgedeki illerde SGK'ya kayıtlı çalışan sayıları çarpımıyla elde edilmiştir.

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Bölgedeki sanayi üretiminde en yüksek payı %19 ile gıda ürünlerinin imalatı almaktadır. Gıda sektörünü diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı ve elektrikli teçhizat imalatı takip etmektedir. Bölgedeki sanayi üretiminde ilk üç sektörün payı toplam üretimin %47'sini, ilk 10 sektörün payı ise toplam üretimin %87'sini oluşturmaktadır. Bu da Bölge sanayisinde bir yoğunlaşma olduğunu göstermektedir. Bölge sanayisinde sektörlerin payı Grafik 11'de gösterilmiştir.

11 Grafik - Bölgedeki Sanayi Üretimine Sektörlere Göre Dağılımı (2012)

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (2010), SGK (2012) ve Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları¹⁹

Bölgede 2008-2012 yılları arasında imalat sektöründeki istihdam ülke genelinden daha hızlı artmıştır. Ülke genelinde, 2008-2012 yılları arasında imalat sektöründeki işyeri sayısı % 18,6; çalışan sayısı ise % 30,8 artmıştır. Söz konusu değerler Bölgede sırasıyla % 6,7 ve % 37,2 olarak gerçekleşmiştir.²⁰ Bu verilerden, Bölgede ülke geneline göre daha büyük işletmelerin kurulduğu anlaşılmakta olup Bölgenin büyük ölçekli yatırımlar için tercih edildiği ifade edilebilir.

Bölgede, metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı sektöründeki yatırımların oranı artarken; tekstil ürünleri imalatı ile plastik ve kauçuk ürünleri imalatı sektörlerindeki yatırımların oranı azalmaktadır. 2003 yılında 5. sırada bulunan tekstil ürünleri imalatı yatırımları, 2008 yılında ilk sıralarda yer almamıştır. Bu da Bölgede tekstil yatırımlarının azaldığını ve bu yatırımların başka sektörlerle kaydığını göstermektedir. Bölgede gıda ürünleri ve içecek imalatı yatırımları 2003 yılında % 11,9 ile 4. sıradayken, 2008 yılında % 15,8 ile 2. sıraya yükselmiştir. Yine Bölgede fabrikasyon metal ürünleri imalatı yatırımları 2003 yılında 6. sıradayken, 2008 yılında 1. sıraya yükselmiştir. Bu veriler Bölgeye yapılan yatırımların fabrikasyon metal ürünleri ile gıda ürünleri ve içecek imalatına kaydığını göstermektedir.²¹ Ayrıca; gıda ürünleri ve içecek imalatı; radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı ile fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizatı hariç) sektörlerinde, Bölgedeki yatırım oranı ülke genelinin çok üzerindedir. Bu durum; bu sektörlerin Bölgede parlayan sektörler olduğunu göstermektedir.

Bölgedeki sektörlerin istihdamdaki payları çok değişmezken ilk sıralardaki sektörlerin paylarında azalma görülmektedir. Bölge istihdamında en çok paya sahip diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektörünün yüzdesi yaklaşık 2 puan azalırken; ikinci sıradaki gıda ürünlerinin imalatının yüzdesi de 1,4 puan düşmüştür. Üçüncü sırada tekstil ürünlerinin imalatı sektörünün payı sabit kalmışken; fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat

¹⁹ TÜİK verileri aracılığıyla ülke genelinde sektörlerin çalışan başına ortalama katma değerleri ile sektörlerin Bölgedeki illerde SGK'ya kayıtlı çalışan sayıları çarpımıyla elde edilmiştir.

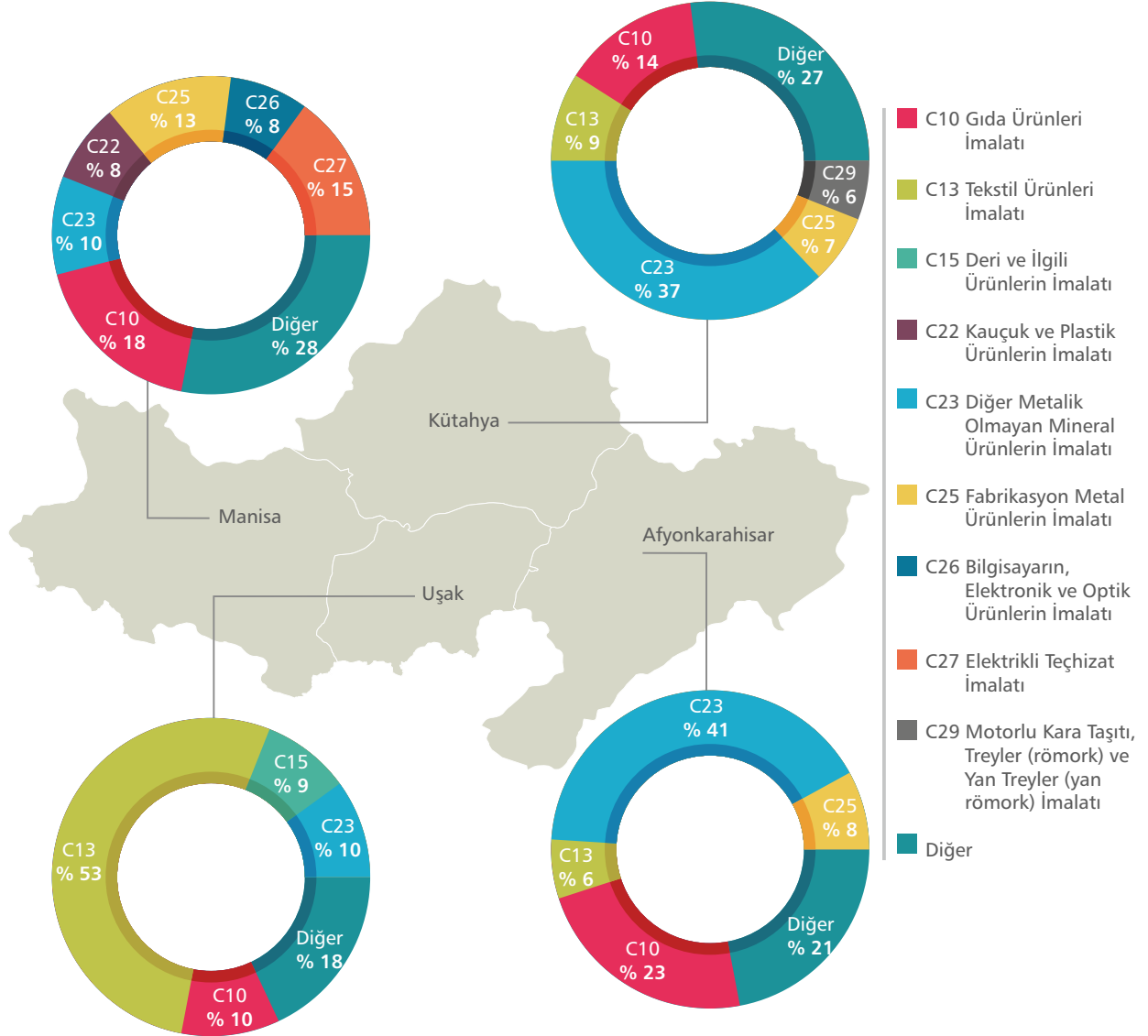
²⁰ SGK (2013)

²¹ TÜİK Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (2010). Detaylı bilgiler Ek 9'da verilmiştir.

hariç) sektörünün yüzdesi yaklaşık 1 puan; elektrikli teçhizat imalatı ile kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı sektörlerinin yüzdeleri yaklaşık 2'şer puan artmıştır.²² Bu durum sektörel dağılımı daha dengeli hale getirmektedir. Ülke genelinde ilk sırada yer alan giyim eşyalarının imalatının Bölgede çok gerilerde kalması bu sektörün Bölgede zayıf olduğunu; gıda ürünlerinin imalatı, elektrikli teçhizat imalatı ile diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektörlerinin Bölgede ülke genelindeki paylarının çok üzerinde değerlere sahip olması ise Bölgenin bu sektörlerde ihtisaslaştığını göstermektedir.

Bölge illerinde çalışan sayıları yönünden öne çıkan sektörler genel olarak benzerlik gösterirken; Manisa'da sektörler daha dengeli dağılmış ve farklı sektörler öne çıkmıştır. SGK 2012 yılı verilerine göre; Afyonkarahisar'da en çok kişinin istihdam edildiği sektör 7.469 kişiyle diğer metalik olmayan maden ürünleri; Kütahya'da 8.081 kişiyle yine diğer metalik olmayan maden ürünleri; Manisa'da 13.804 kişiyle gıda ürünlerinin imalatı, Uşak'ta ise 11.562 kişiyle tekstil ürünlerinin imalatıdır. İller bazında sanayi istihdamının dağılımı Grafik 12'de gösterilmektedir.

12 Grafik - İller Bazında Sanayi İstihdamının Dağılımı

Kaynak: SGK (2012)

²² SGK (2013)

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

BÖLGEDE ÜÇ YILDIZ ALAN SEKTÖRLERDEN EN FAZLA YOĞUNLUĞA SAHİP OLAN SEKTÖR

**FABRİKASYON
METAL ÜRÜNLERİ
İMALATI
(MAKİNE VE TEÇHİZAT
HARIÇ)**

**DiĞER METALİK
OLMAYAN MİNERAL
ÜRÜNLERİN İMALATI**

Bölgede en çok istihdama sahip 5 sektör aynı zamanda olgun küme yapısına sahiptir. Sektörlerdeki kümelenme potansiyelinin tespiti için yaygın olarak 3-Yıldız Analizi kullanılmaktadır. Söz konusu analizde; yoğunluk, büyüklük ve başatlık kriterleri kullanılır ve bu kriterlerden her birine bir yıldız verilir. Analizin yapıldığı yerde üç yıldız alan sektörün kümelenme potansiyeli olduğu sonucuna varılır.²³ Bu analize göre Bölgede olgun küme yapısındaki sektörlerin listesi Tablo 23'te sunulmaktadır.

23 Tablo - 3 Yıldız Kümelenme Analizi Sonucu Bölgede Üç Yıldız Alan Sektörler

Sektör (NACE Rev.2)	Sektör Adı	Yoğunluk	Büyükük (%)	Başatlık (%)
10	Gıda Ürünlerinin İmalatı	1,38	5,61	18,08
13	Tekstil Ürünlerinin İmalatı	1,12	4,57	13,00
23	Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	3,18	12,93	21,33
25	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine ve Teçhizat Hariç)	1,05	4,26	9,23

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (2009), Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Bölgede orta düzeydeki devlet yardımları yatırımlarda etkili olmaktadır. Tablo 24'te yer alan ülke genelinde yatırımlardaki devlet yardımlarının 2009 yılı dağılımı incelendiğinde, bu yardımların yoğunlaştığı bölgelerin yatırımlardaki paylarını 2010 yılında arttırdığı anlaşılmaktadır. 2009'da en çok devlet yardımı alan TR41 Bölgesi'nin 2010 yılındaki yatırım payının % 5,5'ten % 6,1'e çıktığı görülmektedir. Yoğun olarak devlet yardımı yapılan bölgelerde kalıcı bir etki oluşmakta ve sonraki yılda yapılan yatırımlarda ülke genelinin üzerinde artışlar yaşanmaktadır. Bölge ise % 3,9'luk payıyla devlet yardımlarının orta düzeyde yoğunlaştığı bölgeler arasında yer almaktadır. Bu yönüyle Bölgenin 2010 yılında yatırımlardaki payının % 1,6'dan % 2,1'e çıkması, Bölgede yapılan devlet yardımlarının yatırımları tetikleyen ve rekabet gücünü arttıran bir faktör olduğunu göstermektedir.

24 Tablo - En Çok Devlet Yardımı Yapılan Bölgelerde Yatırım Payları

Bölge	Yatırım Payı (2009)	Yatırım Payı (2010)	Devlet Yardımı Yatırım Payı (2009)
TR41 Bursa, Eskişehir, Bilecik	5,5	6,1	19,9
TR62 Adana, Mersin	2,7	2,8	15,9
TR42 Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	5,2	6,8	9,5
TR10 İstanbul	36,7	36,9	8,9
TR21 Tekirdağ, Edirne, Kırklareli	2,1	2,7	5,0
TR63 Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	9,3	3,2	4,3
TR33 Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa, Uşak	1,6	2,1	3,9
TR61 Antalya, Isparta, Burdur	3,4	3,0	3,5
TR90 Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	1,0	1,2	3,4

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (2010); Ekonomi Bakanlığı (2009); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

²³ Üç Yıldız Analizi hakkında daha detaylı bilgi Ek 10'da verilmiştir.

Bölgedeki yabancı yatırımlar, Afyonkarahisar ve Manisa'da yoğunlaşmaktadır. Uluslararası doğrudan yatırımlar, bir ülkenin cari açığının kapanmasında ve ülkeye teknoloji ve know-how kazandırmada önemli bir role sahiptir. Doğrudan yabancı yatırımlar ayrıca ülkenin döviz rezervlerini artırmakta ve genel kabul edilen görüşe göre ekonomiyi kırılganlıktan uzaklaştırmaktadır. Bu bağlamda Bölge'deki yabancı yatırımların sayısı ve değeri önem kazanmaktadır. Ekonomi Bakanlığı'nın verilerine göre 2012 yılında Afyonkarahisar'a 16 adet teşvik belgeli yabancı yatırım gelmiştir. Bu yatırımların toplam değeri 417 milyon TL'dir. Bu yatırımlar ile 851 istihdam sağlanmıştır. 2012 yılında Kütahya'ya 2 adet teşvik belgeli yabancı yatırım gelmiş olup bu yatırımların toplam değeri 12 milyon TL'dir ve 170 kişiye istihdam sağlanmıştır. 2012 yılında Manisa'ya 11 adet teşvik belgeli yabancı yatırım gelmiş olup 306 milyon TL'lik yatırım yapılmıştır. Bu yatırımların ürettiği istihdam 557'dir. Uşak'a 2012 yılında 1 adet teşvik belgeli yatırım gelmiş olup bu yatırımın değeri 78 milyon TL'dir. Bu yatırım 64 kişiye istihdam sağlamıştır.

BÖLGEDE TEŞVİK BELGELİ YABANCI YATIRIMLARIN YOĞUNLAŞTIĞI İLLER

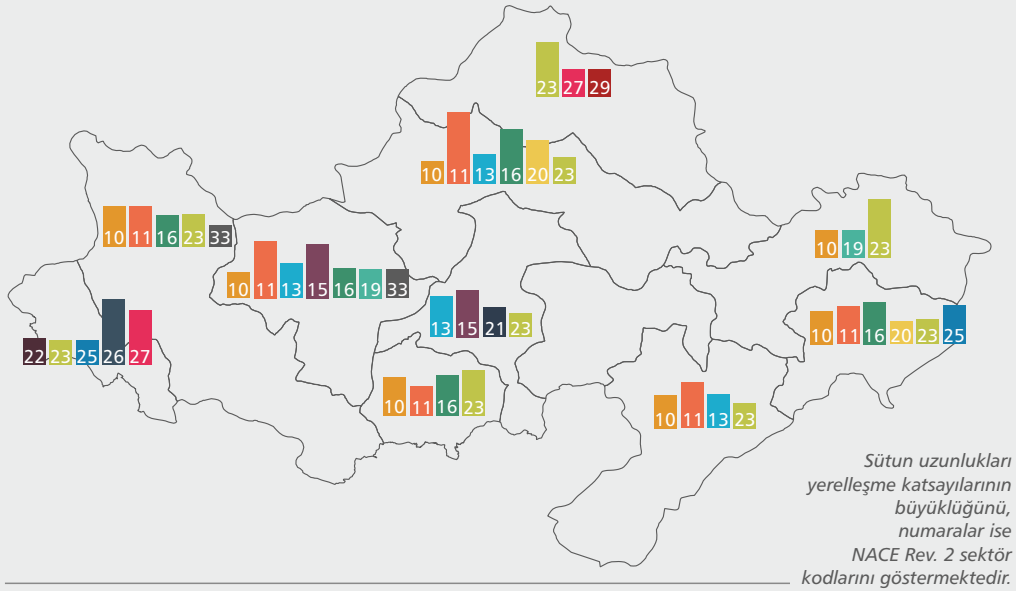
Kütahya, Uşak
90 Milyon TL

Afyonkarahisar, Manisa
723 Milyon TL

Manisa dışındaki teknoloji odaklı alt bölgelerde ve yeşil üretim alt bölgelerinde az sayıda sektörde yoğunlaşma görülmektedir.²⁴ Alt bölgelerde istihdam yönünden imalat sanayi içerisindeki sektörel yoğunlaşmalar incelendiğinde alt bölgeler arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Gıda, içecek, ağaç ve mantar ürünleri ile taş ve toprağa dayalı sanayi ürünleri Bölge genelinde çok sayıda alt bölgenin yoğunlaştığı sektörlerdir. Bolvadin, Simav, Demirci ve Banaz alt bölgeleri çok sayıda (4-8 arasında) sektörde yoğunlaşmaktadır. Bu durum söz konusu alt bölgelerde düşük üretim kapasitesine bağlı olarak, sektörel uzmanlaşmanın gerçekleşmemesinden ve bazı sektörlerin istihdamının hiç bulunmamasından kaynaklanmaktadır. Afyonkarahisar, Akhisar, Kütahya ve Uşak alt bölgelerinde ise nispeten daha az sektörde (3-4 arasında) sektörel yoğunlaşma göze çarpmaktadır. Bu durumun nedeni ise bu alt bölgelerde belli bir düzeye ulaşan sanayi üretiminin belirli sektörlerde uzmanlaşma eğiliminin görülmesidir. Manisa alt bölgesi ise çok sayıda ve diğer alt bölgelerden ayrılan sektörlerde yoğunlaşmaktadır. Bu durum, söz konusu alt bölgede belirli sektörlerde uzmanlaşma seviyesinin de aşıldığını ve alt bölgenin rekabetçi bir yapıda olduğunu göstermektedir. Alt bölgelerde mekansal yoğunlaşmanın olduğu sektörler ve bu sektörlerin katsayıları Harita 6'da sunulmaktadır.

6 Harita - Alt Bölgelere Göre Sektörel Yoğunlaşmalar

Kaynak: SGK (2012); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

²⁴ Bir sektörün belli bir mekandaki yoğunlaşma tespiti için kullanılan yerleşme katsayısı ilgili mekanda söz konusu sektörün istihdamdaki payının, sektörün ülke genelindeki istihdamdaki payına bölünmesiyle bulunmaktadır. Bu bölümün 1'den büyük olduğu sektörler ilgili mekanın yoğunlaştığı sektörlerdir.

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Tüm teknoloji odaklı alt bölgelerde ve yeşil üretim alt bölgelerinde kümelenme potansiyeli olan sektörler mevcuttur. Alt bölgelerde yoğunlaşmaların yüksek ve işletme sayısının fazla olduğu sektörlerde uzmanlaşma ve kümelenme faaliyetlerinin bir arada yürümesi alt bölgelerde söz konusu sektörlerin rekabet gücünün artmasını sağlayacaktır. Buna göre yapılan değerlendirmede alt bölgelerde kümelenme faaliyetlerinde bulunacak sektör önerileri Tablo 25'da sunulmaktadır.²⁵

25 Tablo - Alt Bölgelerdeki Kümelenme Potansiyeli Olan Sektörler

	Afyonkarahisar Alt Bölgesi	Sandıklı Alt Bölgesi	Kütahya Alt Bölgesi	Manisa Alt Bölgesi	Akhisar Alt Bölgesi	Uşak Alt Bölgesi
Gıda Ürünlerinin İmalatı	X	X	X		X	
Tekstil Ürünlerinin İmalatı						X
Deri ile İlgili Ürünlerin İmalatı						X
Ağaç, Ağaç Ürünleri ve Mantar Ürünleri İmalatı (Mobilya Hariç); Saz, Saman ve Benzeri Malzemelerden Örülerek Yapılan Eşyaların İmalatı					X	
Kayıtlı Medyanın Basılması ve Çoğaltılması				X		
Kimyasalların ve Kimyasal Ürünlerin İmalatı				X		
Kauçuk ve Plastik Ürünlerin İmalatı				X		
Diğer Metalik Olmayan Mineral Ürünlerin İmalatı	X		X	X		X
Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı (Makine ve Teçhizat Hariç)				X		
Elektrikli Teçhizat İmalatı				X		
Başka Yerde Sınıflandırılmamış Makine ve Ekipman İmalatı				X		

Kaynak: SGK (2013), Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa, Akhisar ve Uşak alt bölgelerinde gelişme potansiyeli bulunan sektör sayıları diğer alt bölgelere göre daha fazladır. Alt bölgelerde henüz yerleşmemiş (yoğunlaşma katsayısı 1'den düşük), mevcut sektörel yapıya göre gelişme ihtimali yüksek ve alt bölgedeki niteliği arttıracak sektörler Ek 11'de sunulmaktadır. Buna göre gıda ile kurulum-onarım sektörlerinin tüm alt bölgelerde potansiyeli bulunurken Manisa başta olmak üzere merkez ilçeleri barındıran alt bölgelerde çok sayıda sektörün potansiyeli mevcuttur. Bolvadin, Simav ve Demirci gibi alt bölgeler ise genel olarak tekstil ve mobilya gibi geleneksel üretim yapısına sahip olup sınırlı sayıda sektörde potansiyel taşımaktadır.

Sandıklı, Simav, Akhisar, Demirci, Uşak ve Banaz alt bölgelerinde teknoloji düzeyi diğer alt bölgelere göre daha düşüktür. Bu alt bölgelerdeki teknoloji düzeyini artırabilecek sektörler daha fazladır. Eurostat tarafından kullanılan sınıflandırmaya göre sanayi sektörleri teknoloji düzeyleri açısından 4 kategoriye ayrılmaktadır. NACE Rev. 2 kodu 10-18 ile 31-32 arasındaki sektörler düşük; kodu 19, 22-25 arasında ve 33 olan sektörler orta-düşük, 20 ve 27-30 arasındaki sektörler orta-yüksek; 21 ve 26 olan sektörler ise yüksek teknolojidir. Bu açıdan, alt bölgelerde istihdam verileri kullanılarak yapılacak yatırımların hangi sektörlerde ortalama teknoloji düzeyini arttıracığı belirlenmiştir. Buna göre Afyonkarahisar, Bolvadin, Kütahya ve Manisa gibi genelde merkez ilçeleri barındıran alt bölgelerde sadece yüksek ve orta-yüksek teknoloji sektörlerine yapılacak yatırımlar ortalama teknoloji düzeyini artırırken, diğer alt bölgelerde ise bunlara ek olarak orta-düşük teknoloji sektörlerindeki yatırımların da teknoloji düzeyini arttıracığı görülmektedir. Merkez ilçeyi barındırmasına rağmen istisnai olarak Uşak alt bölgesi, tekstil ve deri gibi geleneksel ve teknoloji düzeyi düşük iki sektörde yoğunlaştığından ortalama teknoloji düzeyi düşüktür. Alt bölgelerde teknoloji düzeyini arttıracak sektörler EK 12'de sunulmaktadır.

²⁵ Alt bölgede LQ katsayısı 1 ve daha büyük ve en az 30 işletmenin bulunduğu sektörler belirlenmiştir. Değerlendirmeye teknoloji odaklı ve yeşil üretim gelişim alt bölgeleri tabii tutulmuştur. Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı sektörü değerlendirilmeye alınmamıştır.

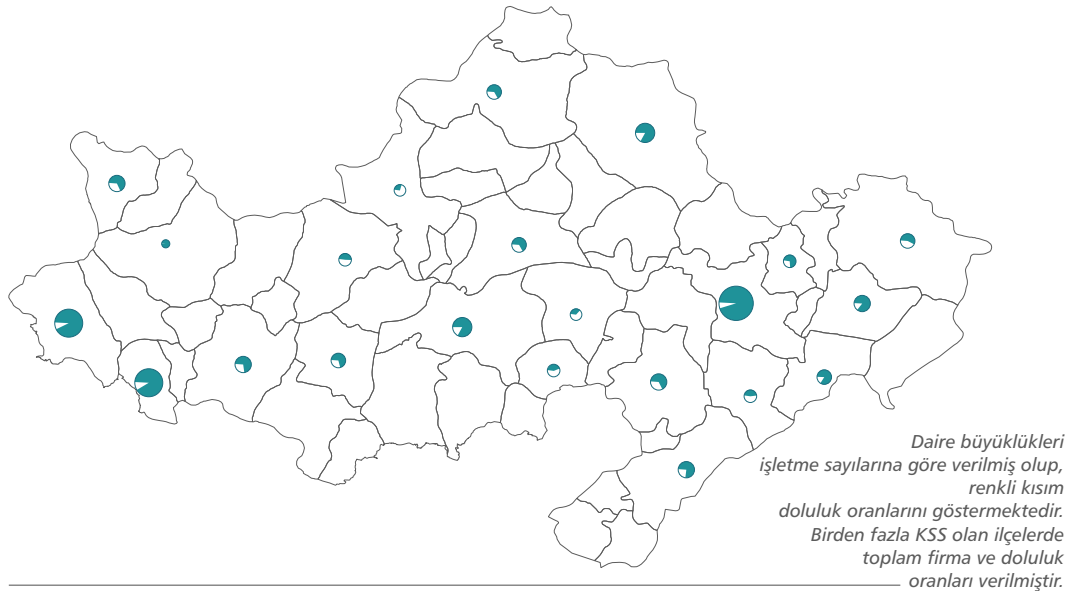
Bölgedeki sanayi alanlarının daha çok merkez ilçeleri barındıran alt bölgelerde yoğunlaştığı görülürken, özellikle Afyonkarahisar'ın ilçelerinde düşük doluluk oranları dikkat çekmektedir. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 19.09.2013 tarihli verilerine göre Bölgedeki aktif 18 organize sanayi bölgesinde 69.631 kişi çalışmaktadır. Doluluk oranı en yüksek bölgeler Afyonkarahisar, Kütahya Merkez I, Manisa, Uşak ve Uşak Deri OSB'lerdir. Ayrıca Bolvadin, Şuhut, Sandıklı, Dinar, Kütahya Merkez II, Salihli ve Karahallı dışındaki OSB'lerde parsellerin çoğunun tahsisli olması Bölgedeki ilave sanayi alanı ihtiyacını göstermektedir. Bunun yanı sıra Bölgedeki 30 aktif küçük sanayi sitesinde 5.949 işletme faaliyet göstermektedir.

26 Tablo - Organize Sanayi Bölgeleri Bilgileri

OSB Adı	İmar Planı (Ha)	Parsel Sayısı	Tahsis Yapılan Parsel Sayısı	Üretim	İnşaat	Proje	Mevcut İstihdam	Proje Bazında Doluluk Oranı (%)
Afyonkarahisar	702,6	307	304	298	5	1	7.570	98,4
İscehisar (Mermerciler)	150	51	46	7	24	15	247	53,5
Emirdağ	105	54	53	4	6	43	149	20,4
Bolvadin	128	67	2	-	2	-	-	3,0
Şuhut	180,2	152	22	1	2	19	1	1,9
Sandıklı	50	45	23	2	5	16	20	15,9
Dinar	375	78	8	1	2	5	47	3,8
Kütahya Merkez I	235	85	85	74	7	4	5.383	95,3
Kütahya Merkez II	349	31	15	5	5	5	235	33,3
Tavşanlı	115	22	17	1	6	10	780	31,8
Manisa	994	225	212	177	13	22	37.393	81,9
Turgutlu	334,6	56	56	17	15	24	2.050	54,2
Salihli	254	159	54	38	12	4	713	31,5
Akhisar	291,6	82	71	37	17	17	2.160	66,7
Uşak	659,3	343	341	228	42	71	8.534	78,0
Uşak Deri	462,5	283	278	225	49	4	3.700	79,0
Gediz	110	31	27	15	3	9	574	60,0
Karahallı	67,3	87	18	5	4	9	75	10,3

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (19.09.2013 tarihinde alınmıştır)

7 Harita - Büyüklüklerine Göre Küçük Sanayi Siteleri ve Doluluk Oranları

Kaynak: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (19.09.2013 tarihinde alınmıştır)

1.3

TARIM

Tarım, Bölge ekonomisi içerisinde önemli bir yere sahiptir.

Tablo 27'ye göre, Bölgenin 4.206 bin hektar olan toplam yüzölçümünün % 35'i tarım arazisinden oluşmaktadır. Türkiye genelinde tarım alanlarının toplam alan içerisindeki oranı % 30'dur. Bölge, ülke tarım alanlarının % 6,2'sini oluşturmaktadır. Bölgedeki tarım alanlarının toplam il yüzölçümüne kıyasla en fazla olduğu il % 41,7'lik oranı ile Uşak, en düşük olduğu il ise % 27,3 ile Kütahya'dır. Kütahya ilindeki orman alanlarının fazlalığı, tarım alanı oranlarının düşük kalmasına sebep olmaktadır.

27 Tablo - Tarım Alanlarının Dağılımı (2012)

	Yüzölçümü (ha)	Toplam Tarım Alanı (ha)	Tahıllar (ha)	Nadas Alanı (ha)	Sebze Alanları (ha)	Meyvelikler (ha)	Süs Bitkileri (ha)
Afyonkarahisar	1.154.322	465.254	366.161	73.516	7.493	18.083	0,62
Kütahya	1.172.686	320.099	260.699	45.283	6.580	7.537	0,61
Manisa	1.325.265	459.514	259.451	10.884	3.384	185.721	74,10
Uşak	553.916	230.829	214.508	759	7.160	8.402	0,00
Bölge	4.206.189	1.475.697	1.100.819	130.442	24.617	219.744	75,33
Türkiye	78.534.700	23.795.481	15.464.452	4.286.137	827.114	3.212.989	4.789,54
Bölge Payı (%)	5,36	6,20	7,12	3,04	2,98	6,84	1,57

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri

Bölge illerinden Afyonkarahisar ve Manisa tarımsal üretimde ülke genelinde üst sıralarda yer alırken; Afyonkarahisar hayvansal üretimde, Manisa ise bitkisel üretimde öne çıkmaktadır. Tablo 28'e göre bitkisel üretim değerlerinde Manisa % 2,8'lik, Afyonkarahisar ise % 1,5'lik payıyla ülke genelinde sırasıyla 10. ve 19. sıralarda yer almaktadır.

BÖLGE İLLERİNİN BİTKİSEL ÜRETİM DEĞERLERİ (1.000 TL)

Kütahya, Uşak
1.304.203 TL

Afyonkarahisar, Manisa
3.876.153 TL

Afyonkarahisar, canlı hayvanlar değeri açısından % 2,3'lük, hayvansal üretim açısından % 0,7'lik pay ile ülke genelinde 6. ve 15. sıralarda bulunmaktadır. Manisa ise ülke genelindeki canlı hayvan değerinin % 2,1'ine sahipken; hayvansal üretimin % 0,5'ini yapmakta ve 81 il arasında sırasıyla 13. ve 26. sıralarda yer almaktadır. Söz konusu veriler; tarım ve hayvancılığın Bölge açısından önemini vurgulamaktadır. Bölgedeki tüm illerin; bitkisel üretim, hayvansal üretim ve canlı hayvanlar değeri açısından ülke genelindeki konumları Tablo 28, Tablo 29 ve Tablo 30'da sunulmaktadır.

28 Tablo - Bölge İllerinin Bitkisel Üretim Değerleri ve Türkiye Genelindeki Payları

	Bitkisel Üretim (1.000 TL)	Payı (%)	Sırası
Afyonkarahisar	1.365.832	1,5	19
Kütahya	772.101	0,9	39
Manisa	2.510.321	2,8	10
Uşak	532.102	0,6	48

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle Türkiye, İl Yayınları (2011)

29 Tablo - Bölge İllerinin Canlı Hayvanlar Değerleri ve Türkiye Genelindeki Payları

	Canlı Hayvanlar Değerleri (1.000 TL)	Payı (%)	Sırası
Afyonkarahisar	1.372.260	2,28	6
Kütahya	787.852	1,31	31
Manisa	1.263.149	2,10	13
Uşak	694.715	1,16	37

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle Türkiye, İl Yayınları (2011)

30 Tablo - Bölge İllerinin Hayvansal Üretim Değerleri ve Türkiye Genelindeki Payları

	Hayvansal Üretim Değerleri (1.000 TL)	Payı (%)	Sırası
Afyonkarahisar	283.668	0,67	15
Kütahya	162.494	0,38	39
Manisa	230.796	0,54	26
Uşak	124.900	0,29	50

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle Türkiye, İl Yayınları (2011)

Bölgede toplam işlenen tarım alanları içinde ekilen alanların oranı ülke genelinin üzerindeyken; Manisa sebze bahçelerinin oranı ile öne çıkmaktadır. Tablo 31'e göre 2011 yılında ülke genelinde işlenen tarım alanlarının % 76,5'i ekilen arazi iken; bu oran Bölge illerinden Afyonkarahisar'da % 83,6; Kütahya'da % 84; Manisa'da % 85,6; Uşak'ta ise % 96,6'dır. Sebze bahçeleri oranı ise ülke genelinde % 3,9 iken, Manisa'da % 10,9'dur. Bölgenin diğer illerinde söz konusu oranın ülke genelinin altında olduğu görülmektedir. Bu durum, söz konusu illerde bitkisel üretimde yaratılan katma değer in düşük kalmasına yol açmaktadır.

31 Tablo - Bölge İllerinin Tarım Alanlarının Kullanımına Göre Dağılımı

	İşlenen Tarım Alanı (ha)	Ekilen Tarım Alanı (ha)	Nadas Alanı (ha)	Sebze Bahçeleri Alanı (ha)
Afyonkarahisar	455.416	83,6	14,6	1,8
Kütahya	310.750	84,0	13,6	2,4
Manisa	310.450	85,6	3,5	10,9
Uşak	217.502	96,6	0,3	3,1
Türkiye	20.538.928	76,5	19,6	3,9

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle Türkiye, İl Yayınları (2011)

Uzun ömürlü bitkiler içinde Manisa hem bağ hem de zeytin ağaçları açısından öne çıkmaktadır. Ülke genelinde uzun ömürlü bitkilerin kapladığı alanın % 15,3'ü bağ, % 25,8'i zeytin ağaçlarından oluşmaktadır. Bu oranların Manisa'da sırasıyla % 39,9 ve % 48,5 olduğu görülmektedir. Ayrıca bağ alanlarının oranı Uşak'ta % 58,5; Kütahya'da ise % 15,7 seviyesindedir. Uzun ömürlü bitkilerin ülke genelinde ve Bölge illerindeki dağılımı Tablo 32'de sunulmaktadır. Bağ ve zeytin alanlarının fazlalığı, tarımda yaratılan katma değeri olumlu etkilemektedir.

32 Tablo - Bölge İllerinin Uzun Ömürlü Bitkiler Alanlarının Türlerine Göre Dağılımı

	Toplam Uzun Ömürlü Bitkiler Alanı (ha)	Diğer Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri Alanı (ha)	Bağ Alanı (ha)	Zeytin Ağaçlarının Kapladığı Alan (ha)
Afyonkarahisar	17.882	91,6	8,4	0,0
Kütahya	8.571	84,3	15,7	0,0
Manisa	183.396	11,6	39,9	48,5
Uşak	8.075	41,3	58,5	0,2
Türkiye	3.091.136	58,9	15,3	25,8

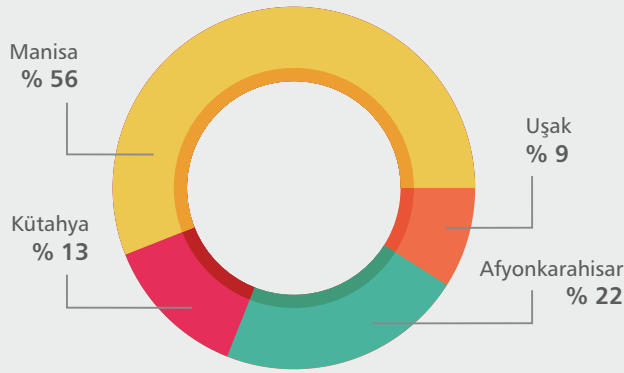
Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle Türkiye, İl Yayınları (2011)

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Manisa ili, gerek tarımsal üretimde gerekse ürün çeşitliliğinde Bölge genelinde öne çıkmaktadır. Bölgedeki bitkisel üretim değeri 6.434.982.210 TL'dir. Söz konusu değer de en büyük pay Manisa'nın olmuştur. Grafik 13'te illerin bitkisel üretimdeki payı gösterilmiştir. Bitkisel üretim miktarı yönünden Bölgede öne çıkan Manisa'nın Bölgedeki 128 bitkisel üründen 112'sini üreterek ürün çeşitliliğinde de önde olduğu görülmektedir. Afyonkarahisar 101, Kütahya 102, Uşak ise 99 çeşit ürün üretmektedir. TÜİK tarafından hazırlanan 2009 yılı Hayvansal Üretim Değerleri ile 2011 yılı Tarımsal Fiyat İstatistikleri kullanılarak elde edilen hayvansal ürünler değerlerine göre; Bölgedeki hayvansal üretim değeri 2.568.039.188 TL iken; söz konusu değer Manisa'da 1.235.734.819 TL (% 48,1)'dir. Hayvansal ürünlerin üretim değerinin Afyonkarahisar'da 903.158.905 TL (% 35,2), Kütahya'da 903.158.905 TL (% 9,9), Uşak'ta ise 173.650.240 TL (% 6,8) olduğu görülmektedir.

13 Grafik - Bölgedeki illerin Bitkisel Üretimdeki Payı

Kaynak: TÜİK, Bitkisel Üretim İstatistikleri (2011); TÜİK, Çiftçinin Eline Geçen Fiyatlar; Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları²⁶

44

Bölgede tarım işletmeleri küçük ve çok parçalı bir yapıya sahip olup, ihtisaslaşma düzeyi düşüktür. Bölge genelinde tespit edilen tarımsal alt yapı problemleri esas olarak ülke genelinde yaşanan sorunlardan çok farklı değildir. 2001 Genel Tarım Sayımına göre, tarım işletmelerinde ihtisaslaşma düzeyi düşük olup işletmelerin büyük bir çoğunluğu (% 67) hem bitkisel üretimi hem de hayvansal üretimi bir arada yürüten küçük aile işletmesi görünümündedir. Tarımsal araziler veraset yoluyla parçalanmaktadır. Tarım arazilerinin küçük ve parçalı olması üretimde verim düşüklüğüne ve maliyetlerin yükselmesine neden olmaktadır. Türkiye genelinde 2001'de yapılan son Genel Tarım Sayımı sonuçlarına göre ülke genelindeki ortalama işletme büyüklüğü 61,8 dekadardır.

Bölgede sulanabilir tarım arazileri yetersizdir. Tablo 33'e göre, Bölge genelinde sulu tarım arazisi toplam tarım arazilerinin % 28,3'ünü oluşturmaktadır ve bu oran % 24,1 olan ülke ortalamasının üzerindedir. Manisa ili sulu tarım arazilerinin oranı % 40,2 ile Bölgedeki en yüksek değere sahipken, Uşak ili % 8'lik oranı ile Bölgenin en dezavantajlı ilidir. Ürün yetiştirme döneminde kuraklık ve düzensiz yağış riskleri nedeniyle sulanan alanların artması, tarımsal üretim artışı ve istikrarı için hayati öneme sahiptir. Bölgedeki daha çok alanın sulanabilir hale gelmesi ile birlikte katma değeri ve pazarlama olanağı daha yüksek olan yeni ürünlerin üretiminin artırılması sağlanabilecektir.

33 Tablo - Bölge Tarım Arazilerinin Sulama Durumu (2012)

	Toplam Tarım Arazisi (ha)	Sulu Tarım Arazisi (ha)	Sulu Arazi Oranı (%)	Kuru Tarım Arazisi (ha)	Kuru Arazi Oranı (%)
Afyonkarahisar	536.268	195.513	36,46	340.755	63,54
Kütahya	409.488	59.168	14,45	350.320	85,55
Manisa	515.192	207.049	40,19	308.143	59,81
Uşak	235.546	18.970	8,05	216.576	91,95
Bölge	1.696.494	480.700	28,33	1.215.794	71,67
Türkiye	23.795.481	5.731.711	24,09	18.060.770	75,90

Kaynak: Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa ve Uşak Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl Brifing Raporları (2012)

²⁶ Kurutulan ürünlerin fiyat değerleri İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden temin edilerek, ilde fiyatı oluşmayan ürünlerin fiyat değerleri ise en yakın ildeki fiyat kullanılarak oluşturulmuştur.

Bölgede bir yandan modern tarım teknikleri kullanılırken, diğer yandan geleneksel metotlarla üretim yapılmaktadır. Özellikle ekonomisi tarıma bağlı olan ilçelerde tarımsal uygulamaların geleneksel metotlarla yapıldığı tespit edilmiştir. Bazı ilçe ve köylerde aşırı ve bilinçsiz gübre ve ilaç uygulaması, salma ya da karıkla sulama, elle hasat ve yetersiz mekanizasyon olduğu belirlenmiştir. Buna karşılık Akhisar, Sandıklı ve Bolvadin gibi bazı alt bölgelerde sertifikalı tohum kullanımı, damla ya da yağmurlama sulama teknikleri, bilinçli gübre ve ilaç uygulamaları ile gelişmiş mekanizasyona rastlanmaktadır. Geleneksel yöntemlerle üretim yapan üreticiler genellikle her yıl benzer ürünleri üretmekte, daha yüksek gelir elde edebilecekleri ürünlere yönelememekte, yeni girişimlerde bulunamamaktadırlar.

Bölge, bitkisel üretim bakımından yüksek bir üretim potansiyeline sahip olup Türkiye tahıl ve meyve üretim alanlarının yaklaşık % 7'si Bölgede bulunmaktadır. Bitkisel üretim Bölge tarımında ağırlıklı bir yer tutmaktadır. Bölgede ülke genelindeki payları yönünden fazla üretilen ürünler sırasıyla; üzüm, buğday, şekerpancarı, domates, arpa ve patatestir. Bölgedeki üzüm üretimi Türkiye genelinin % 35'ini oluşturmaktadır. Türkiye buğday üretiminin % 5,3'ü, şekerpancarı üretiminin % 7'si, domatesin % 8'i, arpa ve patatesin yaklaşık % 10'u Bölgede gerçekleşmektedir. Tablo 34'te sunulan Bölgenin bitkisel üretim yapısına iller bazında bakıldığında buğday, şekerpancarı, patates ve arpa üretiminin Manisa dışındaki Bölge illerinde ilk sıralarda geldiği görülmektedir.

34 Tablo - Bölge illerinin Bitkisel Üretim Miktarı (2011) (Ton)

Aydın	Ürün	Üretim Miktarı	Kütahya	Ürün	Üretim Miktarı
	Şeker Pancarı	741.822		Buğday	294.250
Patates	422.984	Şeker Pancarı	238.635		
Buğday	369.393	Arpa	110.331		
Arpa	331.048	Yonca	74.260		
Yonca	286.350	Domates	37.190		
Vişne	42.409	Patates	31.652		
Hıyar	40.781	Kiraz	26.664		
Elma	38.011	Üzüm	25.733		
Hayvan Pancarı	31.575	Elma	23.465		
Kiraz	30.671	Nohut	22.684		

Manisa	Ürün	Üretim Miktarı	Uşak	Ürün	Üretim Miktarı
	Üzüm	1.393.991		Arpa	217.155
Domates	826.723	Buğday	168.338		
Mısır (Dane)	245.044	Şeker Pancarı	64.616		
Buğday	233.672	Yonca	61.605		
Biber	161.509	Üzüm	37.072		
Zeytin	116.085	Karpuz	34.185		
Karpuz	107.950	Domates	34.182		
Kavun	103.887	Kavun	18.794		
Arpa	69.010	Hıyar	11.683		
Yonca	63.068	Elma	9.178		

Kaynak: Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa ve Uşak Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl Brifing Raporları (2012)

Manisa ili bitkisel üretim miktarı ve değeri bakımından Bölgenin en gelişmiş ili konumundadır. Manisa'da üzüm, domates ve mısır gibi sulu tarımda yetiştirilen ürünler ağırlıktadır. Ancak; üretim miktarı bakımından önde gelen ürünler ile üretim değeri bakımından önde gelen ürünler arasında bazı iller için farklılıklar olduğu görülmektedir. Afyonkarahisar'da en yüksek üretim değeri patates ve buğdaydan elde edilirken, Kütahya'da en yüksek üretim değeri buğday ve kiraza, Manisa'da çekirdeksiz kurutmalık ve yaş üzüm ile zeytine, Uşak'ta ise arpa, buğday ve çekirdekli kurutmalık üzüme aittir.²⁷ Bu durum Bölge illerinin tarımsal üretim noktasında farklılaştığını göstermektedir. Bu da Bölge ekonomisi açısından olumlu bir göstergedir.

²⁷ Zafer Kalkınma Ajansı hesaplamaları

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

BÖLGE İLLERİ İÇİNDE HAYVANSAL ÜRÜNLER ÜRETİMİ (TON)

Kütahya, Uşak
458.005

Afyonkarahisar, Manisa
3.813.564

Afyonkarahisar ve Manisa illerinin hayvansal üretim miktarı bakımından Bölgenin en gelişmiş illeri olduğu görülmektedir. Bölgedeki süt üretiminin % 37'si, kırmızı et üretiminin yaklaşık yarısı ve yumurta üretiminin % 61'i Afyonkarahisar ilinde gerçekleşmektedir. Afyonkarahisar ili beyaz et üretiminde geri planda kalmakta olup Manisa ili Bölgedeki beyaz et üretiminin neredeyse tamamını gerçekleştirmektedir. Bal üretiminde yine Manisa ve Afyonkarahisar illerinin üstün olduğu görülmektedir. Banaz, Simav ve Sandıklı alt bölgeleri süt üretiminde ilk sıralarda gelmektedir. Akhisar, Afyonkarahisar ve Banaz alt bölgeleri kırmızı et üretiminde önemli bir yer tutmaktadır. Bölgenin su ürünleri hariç hayvansal üretim miktarları da Tablo 35'te verilmiştir.

35 Tablo - Bölge İllerinin Hayvansal Ürünler Üretimi (2012) (Ton)

Ürün	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Bölge
Süt	369.393	219.996	268.678	145.974	1.004.040
Kırmızı Et	15.083	4.280	9.026	2.464	30.852
Beyaz Et	2.410	0	124.490	0	126.901
Yumurta	1.903.593	52.025	1.119.417	32.881	3.107.916
Bal (Süzme)	721	212	753	173	1.859

Kaynak: TÜİK, Hayvansal Üretim İstatistikleri; TÜİK, Çiftçinin Eline Geçen Fiyatlar; Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

46

Bölgedeki yüksek meyve sebze üretimine karşılık soğuk hava depoları, kurutma tesisleri, seçme ve boylama makineleri, ambalajlama üniteleri yetersizdir. Meyve ve sebzelerin uygun koşullarda depolanmaması durumunda dayanıklılık sürelerinin çok kısa olması hem hasat sonrası ürün kaybına neden olmakta hem de küçük ölçekli ve örgütsüz olan üreticilerin fiyat kontrollerini yitirmelerine yol açmaktadır. Bölgede üretilen yaş meyve ve sebzelerin yaklaşık % 15-20'sinin daha pazara çıkamadan zayı olduğu ifade edilmektedir. Depolama ve ambalajlama tesisleri, ürünlerin sınıflandırılmasını sağlayacak makineler ile donatıldıklarında ürünü korumalarının yanı sıra ürünlerin kalite sınıflarına ayrılmasını kolaylaştırmakta ve piyasada daha iyi bir fiyat elde edilmesini sağlamaktadır.

Bölgede üretilen tarımsal ürünlerin bir kısmı tarıma dayalı sanayide işlenmeye elverişli çeşitlerden oluşmakta ve Bölgede bu tesislere ihtiyaç duyulmaktadır. Alt bölgelerin üretim yapısına uygun olarak bazı gıda işletmeleri gelişmiştir. Bölgede en fazla görülen tarıma dayalı sanayi tesisleri; et ve et ürünleri işleyen tesisler, süt ürünleri işletmeleri, patates işleme tesisleri, paketleme tesisleri, un ve yem fabrikalarıdır. Ancak, bazı tesislerin sayı ve kapasitelerinin yetersiz olduğu, bazılarının da atıl kaldığı tespit edilmiştir.

Bölgede üretilen ürünlerin pazarlanması ile ilgili sorunlar bulunmaktadır. Bölgede üretilen ürünlerin pazarlanması, tanıtılması ve yeni pazarlar bulunması ile ilgili sorunlar yaşandığı tespit edilmiştir. Bölgede üretilen tarım ürünlerinin geneline bakıldığında özellikle yurt dışına ihraç olanağı olan kuru üzüm, kiraz, vişne, elma vb. ürünlerin üretildiği görülmektedir. Özellikle ihraç olanağı olan bu ürünler için depolama, standardizasyon, ambalajlama, lojistik, tanıtım, markalaşma, reklam vb. pazarlama faaliyetleri yeterince gerçekleştirilememektedir. Ayrıca yurt dışı pazarlar çeşitli kalite güvence sistemlerinin uygulanmasını ve sertifikalandırılmasını talep etmesine rağmen bu konuda Bölgede yeterli çabı yapılmadığı gözlemlenmiştir.

Bölgede ihracata yönelik ürünlerin kalitelerinin standardizasyonunu sağlayacak akredite laboratuvarlar yaygın olarak bulunmamaktadır. Manisa ilinde toprak ve bitki besin elementleri tespitinde kullanılan Merkez, Akhisar ve Salihli ilçelerinde 2'şer, Alaşehir ve Demirci'de ise 1'er toprak analiz desteğinde yetkili toprak-bitki analiz laboratuvarı bulunmaktadır. Bölgenin diğer illerinden Afyonkarahisar'da 1'i Merkez ilçede diğerleri ise Bolvadin, Dinar ve Emirdağ ilçelerinde olmak üzere toplam 4 adet laboratuvar mevcuttur. Kütahya ve Uşak illerinde ise sadece merkez ilçelerde birer laboratuvar bulunmaktadır. Bölgedeki toplam yetkili bitki-toprak laboratuvarı sayısı 14'tür.

Bölge illeri arasında tarımsal ürünlerde en çok ihracat yapan il Manisa'dır. 2011 yılında Manisa 620.554.136 dolarlık tarımsal ihracat gerçekleştirmiştir. Manisa'yı 103.402.532 dolarla Afyonkarahisar, 9.103.935 dolarla Uşak ve 620.268 dolarla Kütahya takip etmektedir. 2011 yılında Manisa'nın tarımsal ihracatında en büyük payı 274.726.704 dolar ile üzüm ihracatı almış olup üzüm ihracatı Manisa'nın toplam tarımsal ihracatının % 44'üne denk gelmektedir. Afyonkarahisar 2011 yılında 67.754.496 dolarla en çok yumurta ihraç etmiştir. Afyonkarahisar'ın toplam tarımsal ihracatında yumurtanın oranı % 65'tir. Uşak 2011 yılında 3.274.199 dolar değerinde kurutulmuş sebze ihraç etmiştir. Bu ihracat Uşak'ın toplam tarımsal ihracatının % 35,9'una denk gelmektedir. Kütahya'nın tarımsal ihracatında en büyük payı peynir almaktadır. Kütahya 2011 yılında 317.128 dolar değerinde peynir ve pıhtılaşmış ürün ihraç etmiştir. Bu değer Kütahya tarımsal ihracatının % 51'ine denk gelmektedir.²⁸ Manisa'nın Bölgenin tarımsal ihracatının önemli kısmını tek başına gerçekleştiriyor olması, ildeki üretim kültürünün ve altyapısının gücünü ortaya koymaktadır.

Bölge yöresel ürünler açısından zengindir. Afyon kaymağı, mermeri, pastırması ve sucuğu, Akhisar domat ve uslu zeytinleri, Salihli kirazı ve odun köftesi ile Tavşanlı leblebisi Türk Patent Enstitüsü tarafından tescil edilerek coğrafi işaret alınmıştır. Yöresel ürünlerin coğrafi işaret alması markalaşma yolunda önemli bir adım olup Bölgenin diğer yöresel ürünleri için de coğrafi işaret başvurularının yapılması faydalı olacaktır.

Bölge yetiştiricilerinin genel eğitim düzeyi yeterli seviyede değildir ve tarımsal üretimde teknik desteğe ihtiyaç duyulmaktadır. Bölge genelindeki tarım işletmeleri sahiplerinin konularında tecrübe sahibi olmalarına karşılık, eğitim düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir. Bölge üreticilerinin bitki besleme, yeni üretim teknikleri ve özellikle hastalık ve zararlılar ile mücadele konularında sıklıkla bilgi edinme ihtiyacı duydukları ifade edilmektedir. Üreticilerin çok küçük bir kısmı bilgiye kendi çabaları ile erişirken, çoğunluğun tarımsal üretim konularında teknik desteğe ihtiyacı vardır. Bölgede veteriner ve ziraat mühendislerine ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir. Hayvancılık işletmelerinde, hayvan bakıcısı sıkıntısı duyulduğu belirtilmiştir. Süt ürünleri işletmelerinde peynir ve diğer süt ürünleri ustalarının zor bulunduğu ifade edilmektedir. Et üretim tesislerinde çalışacak üretim ustalarına, soğuk hava depolarında çalışacak elemanlara ve makine bakım ustalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Sera üretimindeki gelişmelere paralel olarak bu alanda çalışabilecek elemanların yetiştirilmesine ihtiyaç vardır. Su ürünleri üretimi, işlenmesi ve depolanmasında da kalifiye elemanlar gerekmektedir.

Bölgenin doğu kesimlerinde yağış azlığı vardır. 1970-2010 yılları arasındaki yağış normallerini sunan Harita 8'de Manisa Merkez ilçe istisna tutulduğunda, batı kesimlerdeki yağışın Ege ve Marmara bölgeleri düzeyinde olduğu görülmektedir. İç Anadolu bölgesinde yoğun olarak görülen yağış azlığı sorununun Afyonkarahisar'ın Merkez ilçesinin kuzeydoğu kesiminde etkili olduğu görülmektedir. Yağış miktarının biraz daha fazla olduğu ancak ülke genelinin altında kaldığı yerler ise Afyonkarahisar'ın kalan kesimleri ile Kütahya'nın doğusundaki bazı bölümlerdir.

8 Harita - Yağış Normalleri Haritası (1970-2010)

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Meteoroloji Genel Müdürlüğü, 2012 Yılı Yağış Değerlendirmesi (2013)

²⁸ TÜİK (2012)

1.4 TURİZM

Yüksek turizm potansiyeline rağmen, Bölge, gelen turist sayısı ve geceleme açısından Ege Bölgesi'nden ve Türkiye ortalamasından geridedir.

2011 yılında turizm işletme belgeli tesislerde konaklayan 33.614.187 turistten 488.831'i Bölgedeki konaklama tesislerine gelmiştir. Bu da Türkiye toplamının %1,45'ine denk gelmektedir. Bu oran TR32 Bölgesi olan Denizli, Aydın, Muğla Bölgesi'nde %13,5 olarak gerçekleşmiştir. Bölge toplam geceleme sayısında 906.983 geceleme ile Türkiye'deki toplam turist gecelilerinin % 0,85'ini alabilmiştir. Bu oran TR32 Bölgesi'nde % 14,48 olarak gerçekleşmiştir.²⁹

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI BELGELİ TESİSLERİN DOLULUK ORANI

TR33
% 37,54

Türkiye Geneli
% 51,46

Bölge ortalama kalış sürelerinde Türkiye ortalamasının altındadır. 2011 yılında Türkiye'deki turizm işletme belgeli tesislerde ortalama kalış süresi 3,2 gün olarak gerçekleşmiştir. Bu değer; TR32 Bölgesi'nde 3 gün iken, Bölgeye gelen bir turist Bölgede ortalama 1,7 gün kalmaktadır.³⁰ Bu oran Türkiye ortalamasının yaklaşık yarısıdır. Bu durum Bölgedeki turizm gelirlerinin diğer bölgelere nazaran daha az olmasına neden olmaktadır.

Bölge, doluluk oranlarında Türkiye ve TR32 Bölgesi ortalamalarının altındadır. 2011 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı belgeli tesislerde ülke geneli doluluk oranı % 51,46; TR32 Bölgesi doluluk oranı % 53,81; Bölge doluluk oranı ise % 37,54 olmuştur. Bölgede en fazla doluluk oranı Afyonkarahisar'da, en az doluluk oranı ise Kütahya'dadır. Manisa

36 Tablo - Bölge ve Türkiye Konaklama Tesisleri Doluluk Oranları (%)

	Bakanlık Belgeli	Belediye Belgeli
Afyonkarahisar	43,58	29,24
Kütahya	26,30	27,99
Manisa	39,89	24,10
Uşak	40,39	42,89
Türkiye	51,46	33,91

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü (2011)

²⁹ Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü (2011)

³⁰ Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü (2011)

yabancı doluluk oranında 1. sıradadır. Dikkat çeken diğer bir husus ise Bölgede yabancı turist doluluk oranının Türkiye ortalamasının çok altında olmasıdır. Belediye belgeli tesislerde Bölge ile ülke geneli arasındaki fark daralırken Uşak ili öne çıkmaktadır. Tablo 36'da Bölge ve Türkiye doluluk oranları gösterilmiştir.

Bölge yüksek kaliteli konaklama tesisleri bakımından yeterli düzeyde değildir. Bölgede 5 yıldızlı oteller sadece Afyonkarahisar ve Manisa'da bulunmaktadır. Bu oteller 2011 yılında 86.119 kişiyi ağırlamıştır. Bu otellerin doluluk oranı % 43,45'tir ve bu oran % 37,54 olan Bölge doluluk oranının üzerindedir. Bölgedeki yüksek kalitedeki tesislerin doluluk oranının Bölge doluluk oranının üzerinde olması Bölgede yapılacak yüksek kalitede tesislerin de yüksek doluluk oranlarına ulaşabileceğini göstermektedir.

Bölgede en çok turist çeken il Afyonkarahisar iken, yabancı turistlerin daha çok Manisa'yı tercih ettiği görülmektedir. Tablo 37'de sunulan bilgilere göre 2011 yılında Bölgeye gelen 1.212.086 turistin 576.148'i Afyonkarahisar'daki konaklama tesislerinde konaklamış, yapılan 2.434.453 geceleminin ise 1.131.441'i Afyonkarahisar'da gerçekleşmiştir. Buna karşın; Bölgeye gelen yabancıların % 43,4'ünün Manisa'yı tercih ettiği görülmektedir. Özellikle Kütahya ve Uşak'taki tesislerin az sayıda turist çekmesi bu illerdeki lüks konaklama tesisleri ihtiyacı ile ilişkilidir.

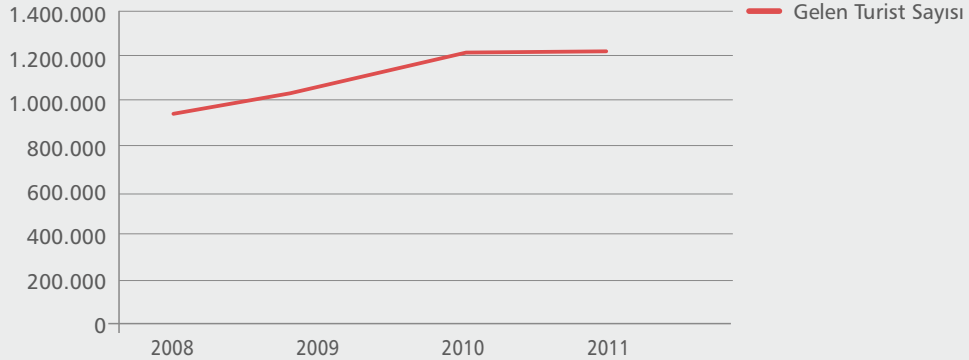
37 Tablo - Bölgedeki Turizm Tesislerinin Konaklama Bilgileri

	Tesis Geliş Sayısı			Geceleme Sayısı		
	Yabancı	Yerli	Toplam	Yabancı	Yerli	Toplam
Afyonkarahisar	7.951	568.197	576.148	16.828	1.114.613	1.131.441
Kütahya	4.324	227.781	232.105	13.921	617.085	631.006
Manisa	11.073	313.406	324.479	29.194	502.852	532.046
Uşak	2.139	77.215	79.354	7.377	132.583	139.960

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü (2011)

Bölgede 2008 yılından beri turizm faaliyetlerinde artış görülmektedir. Grafik 14'teki bilgiler doğrultusunda Bölgede konaklayan turist sayısının 2008-2010 yılları arasında arttığı görülürken, 2011 yılında çok değişmediği anlaşılmaktadır. Bu durum; Bölgenin turizm potansiyelinin giderek daha iyi kullanılabildiğini ve pazarın turist sayısı yönünden büyüdüğünü göstermektedir.

14 Grafik - Bölgeye 2008-2011 Yılları Arasında Gelen Turist Sayısı

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü (2011)

Bölgenin yeteri kadar turist çekememesinin en önemli nedenlerinden biri seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili faaliyetler sektöründeki eksikliklerdir. Büyük turizm potansiyeline ve turizm sektöründeki önemli hedeflere karşın, TÜİK yıllık sanayi ve hizmet istatistiklerine göre, 2009 yılında gizlilik nedeniyle verisi gizlenen 5 Düzey-2 bölgesi çıkarıldığında kalan 21 bölge içinde TR33 Bölgesi söz konusu sektörde cirosu en düşük olan bölgedir. Ayrıca, konaklama sektörü (NACE Rev. 2 kodu 55) ile seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili faaliyetler sektöründeki (NACE Rev. 2 kodu 79) işletmelerin cirolarının logaritmaları arasında güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Başka bir ifadeyle, seyahat acenteleri ve tur operatörlerinin faaliyetlerinin

Mevcut Durum Analizi

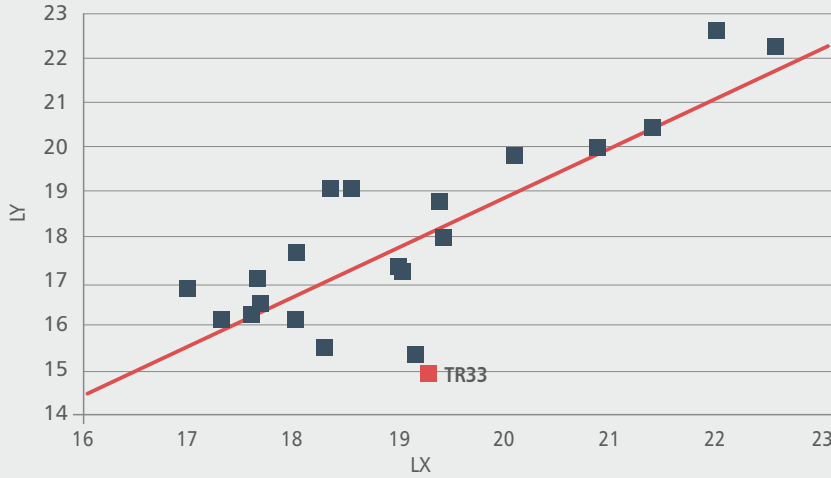
Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

arttırılması konaklama sektörünü geliştirmektedir. Bu durum, TR33 Bölgesi'nde seyahat acenteleri ve tur operatörleri benzer KOBİ'lerin yeterince gelişmediği ve bu sektörün desteklenme ihtiyacını göstermektedir.

15 Grafik - Konaklama ile Seyahat Acentesi/Tur Operatörü Sektörlerinin Ciroları Arasındaki İlişki

LX: Düzey-2 bölgelerine göre konaklama sektöründeki işletmelerin cirolarının logaritması

LY: Düzey-2 bölgelerine göre seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili faaliyetler sektöründeki işletmelerin cirolarının logaritması

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (2009); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Bölgede yatak kapasitesi yönünden Afyonkarahisar ili öne çıkmaktadır. İl Kültür ve Turizm Müdürlüklerinin 2012 yılı verilerine göre; toplam 32.869 yatak kapasitesine sahip olan Bölgede, en fazla kapasitenin Afyonkarahisar ilinde olduğu (19.283) saptanmıştır. Bu ildeki yatak kapasitesinin % 30'unun lüks otellere, % 28'inin otellere, geri kalan % 48'inin de pansiyon ve kaplıcalara ait olduğu belirlenmiştir. 2012 yılı itibarıyla Kütahya ili 7.123, Manisa ili 5.284 ve Uşak ili de toplam 1.179 yatak kapasitesine ulaşmıştır. Bölge içinde turizm potansiyelinin değerlendirilememesi ile yatak kapasitesinin arasında kısmen de olsa bir ilişki söz konusudur.

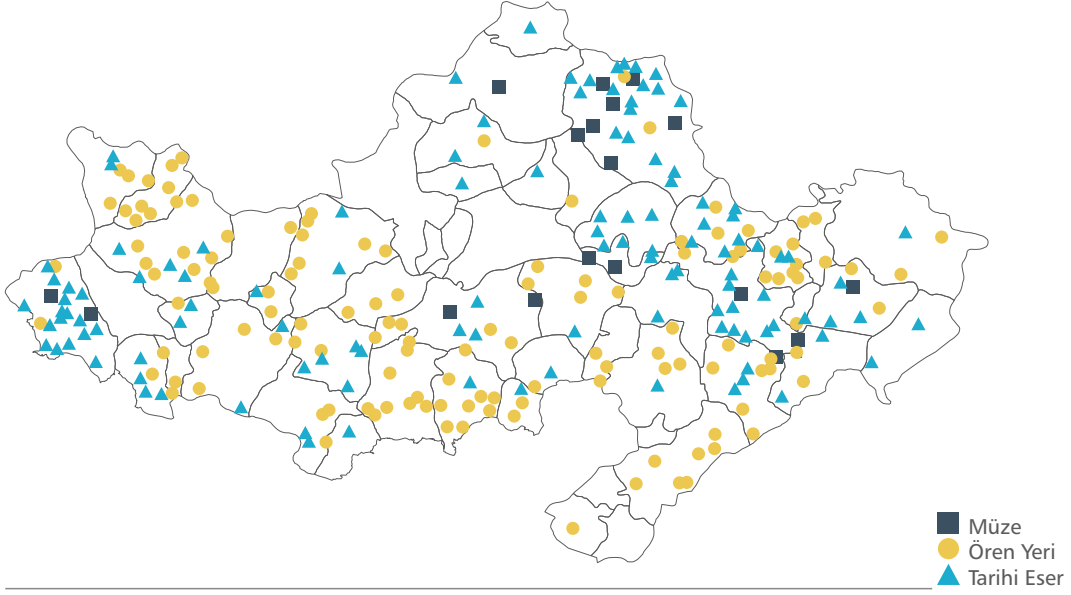
Bölgedeki 4 - 5 yıldızlı ve 1. sınıf belgeli oteller Afyonkarahisar ve Manisa'da yoğunlaşmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2011) verilerine göre Bölgede, Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı veya yatırım ruhsatlı 15 adet, belediye ruhsatlı 42 adet olmak üzere toplam 57 adet lüks otel (4 veya 5 yıldızlı) bulunmaktadır. Lüks otellerin 28 tanesi Manisa, 16 tanesi Afyonkarahisar, 10 tanesi Kütahya ve 3 tanesi Uşak illerinde bulunmaktadır. Bölgedeki lüks turizm tesisleri göz önüne alındığında, bu tesislerin yaygın olarak bulunmadığı görülmektedir.

Bölgede kongre turizmi için yeterli potansiyel bulunmaktadır. Sahip olduğu 57 adet lüks otel ile Bölgenin, Türkiye kongre turizmi destinasyonunda yer alabilecek kapasiteye sahip olduğu görülmektedir.³¹ Otellerin yanında Afyonkarahisar ve Uşak'ta bulunan belediyeye bağlı Atatürk Kültür Merkezleri de kongre turizminde etkili olabilecek konumdadırlar. Bölgedeki otellerin belli merkezlerde yoğunlaşması nedeniyle sanayi ve ticaretin yoğunlaştığı diğer ilçelerde ek lüks konaklama tesislerine ihtiyaç duyulduğu anlaşılmaktadır.

Bölgede kültür ve tarih turizmi varlıkları yoğun ve yaygın biçimde bulunmaktadır. Bölgede 18 müze, 134 ören yeri ve 119 tane tarihi ve sivil mimari eser bulunmaktadır. Müze sayılarında özellikle Kütahya Merkez'in öne çıktığı görülmektedir. Bölgedeki tarih ve kültür varlıklarının mekansal dağılımına Harita 9'da yer verilmiştir. Çavdarhisar'daki Aizanoi Antik Kenti, Salihli'deki Sardes Antik Kenti, Karahallı'daki Cılandıras Köprüsü, Ulubey'deki Sülümenli (Blaundus) Harabeleri, Sivashlı'daki Sebaste Antik Kenti, Afyonkarahisar ve Kütahya illerindeki Frig Vadisi, Kula Evleri, Domaniç'teki Hayme Ana Türbesi, Şuhut'taki Zafer Yolu, Afyonkarahisar Merkez, Sinanpaşa, Şuhut ve Dumlupınar'a yayılmış şekildeki Başkomutanlık Milli Parkı ulusal ve uluslararası potansiyeli olan tarihi ve kültürel değerlerdir.

³¹ İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri

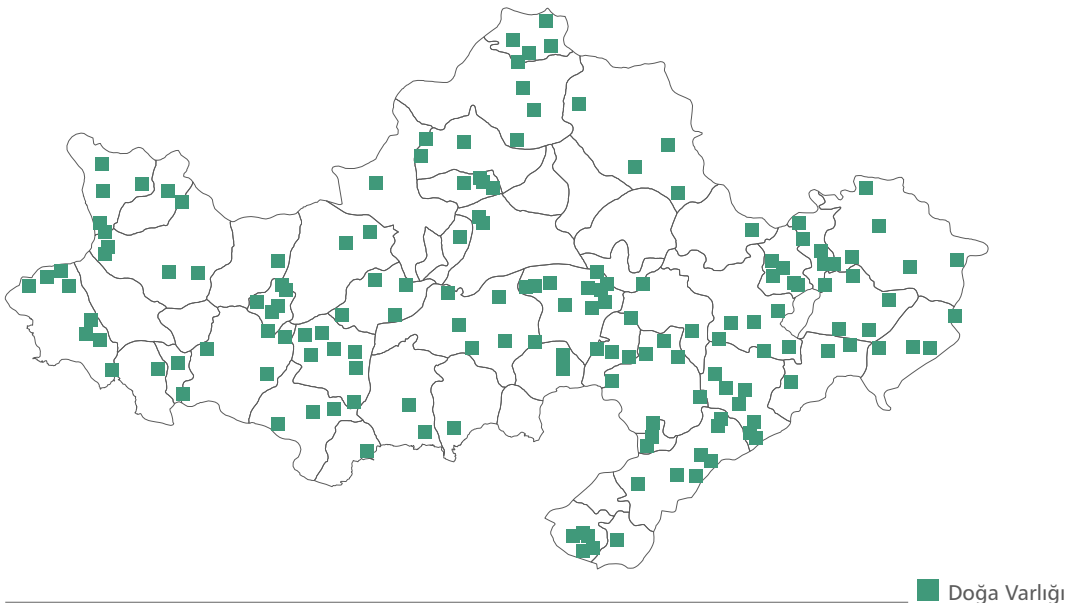
9 Harita - Bölgedeki Tarih ve Kültür Varlıklarının Mekansal Dağılımı

Kaynak: İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri (2012)

Gezi, yürüyüş, araştırma, gözlem ve tırmanma faaliyetlerini kapsayan doğa turizmi, Bölgede önemli bir potansiyele sahiptir. Bölgedeki doğa varlıklarının mekansal dağılımına Harita 10'da yer verilmiştir. Gediz'de bulunan Murat Dağı, Manisa'da bulunan Spil Dağı gezi amaçlı aktiviteler için, Domaniç'teki Kaşalç Tabiat Koruma Alanı, Emirdağ'daki Dandindere Tabiat Koruma Alanı, Sandıklı'da bulunan Akdağ Milli Parkı ve Ulubey Kanyonu yürüyüş, trekking, doğa inceleme-araştırma amaçlı aktiviteler için; Bolvadin, Çay ve Sultandağı sınırlarında bulunan Eber Gölü, Marmara Gölü, Dazkırı'da bulunan Acıgöl ve Çay sınırlarında bulunan Karamık Gölü kuş gözlemleme ve araştırma amaçlı aktiviteler için; Kula'daki Divlittepe Volkaniti ve barajı, Kula volkanitleri ve Soma'da bulunan Yağcılı Volkanları (peri bacaları) sahip oldukları coğrafi özellikler bakımından doğa turizminde değerlendirilebilecek önemli turizm varlıklarıdır.

10 Harita - Bölgedeki Doğa Turizmi Varlıklarının Mekansal Dağılımı

Kaynak: İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri (2012)

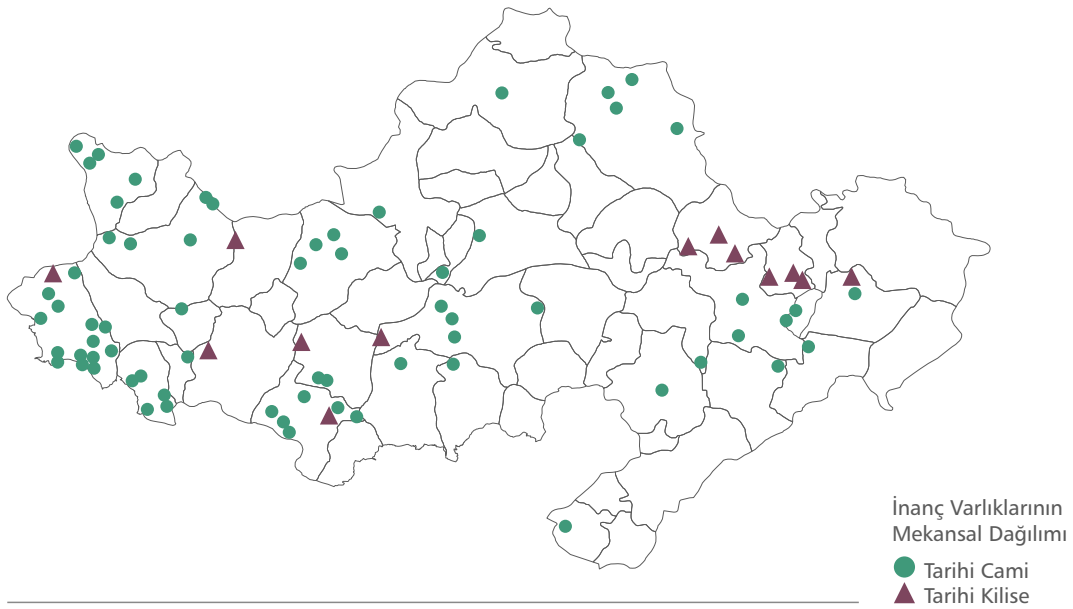
Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Farklı inançlara ait kutsal değerlerin Türkiye'deki ve Bölgedeki varlığı, inanç turizminin geliştirilmesi bakımından önemli bir avantajdır. Dünya İnanç Turizmi Örgütü (World Religious Travel Association-WRTA) yalnızca Hristiyanların katıldığı inanç turizminin üç yüz milyon turisti kapsayan bir pazar olduğunu belirtmektedir. Bu pazarın büyüklüğü ise yirmi milyar dolara ulaşmaktadır. Ortalama kalış süresi fazla olan bu turistlerin daha fazla harcama yapması beklendiğinden; bu turizm türünde yoğunlaşan bir bölgenin turizm gelirinin yüksek olması beklenmektedir. TÜİK Turizm İstatistiklerine göre; inanç turizmi amaçlı Türkiye'ye gelen yabancıların oranı 2001 yılında % 0,3 iken, 2010 yılında % 0,5'e yükselmiştir. Yabancı turistlerin Türkiye'yi inanç amaçlı ziyaret etme oranları diğer amaçlara göre çok düşük kalmaktadır.

Bölge inanç turizmi açısından önemli potansiyele sahiptir. Bölgede 72 tarihi cami ve 13 kilise bulunmakta olup sadece Manisa ilinde 47 tarihi cami ve 6 kilise bulunmaktadır. Bunlardan tarihi camiler Merkez, Akhisar, Alaşehir, Soma, Turgutlu, Demirci, Kula ve Ahmetli ilçelerinde; kiliseler Akhisar, Salihli, Merkez, Alaşehir ve Kula ilçelerinde yer almaktadır. Afyonkarahisar ilinin Merkez, Sinanpaşa, Sandıklı, Dazkırı, Çay ve Bolvadin ilçelerinde toplam 10 tarihi cami bulunmaktadır. Manisa ilinde, İncil'de adı geçen 7 kiliseden üçünün (Sardes - Salihli, Thyateira - Akhisar, Philadelphia - Alaşehir) arasında bulunduğu toplam 6 kilise bulunmaktadır. Ayrıca, Salihli'de bulunan Sardes Sinagogu ve Afyonkarahisar Merkez, Kütahya Merkez ve Manisa Merkez'deki Mevlevihaneler ve Kula'daki makam mezarları inanç turizminde ulusal ve uluslararası potansiyeli bulunan varlıklardır. Bölgedeki inanç turizmi açısından potansiyel arz eden varlıkların mekansal dağılımına Harita 11'de yer verilmiştir.

11 Harita - Bölgedeki İnanç Turizmi Varlıklarının Mekansal Dağılımı

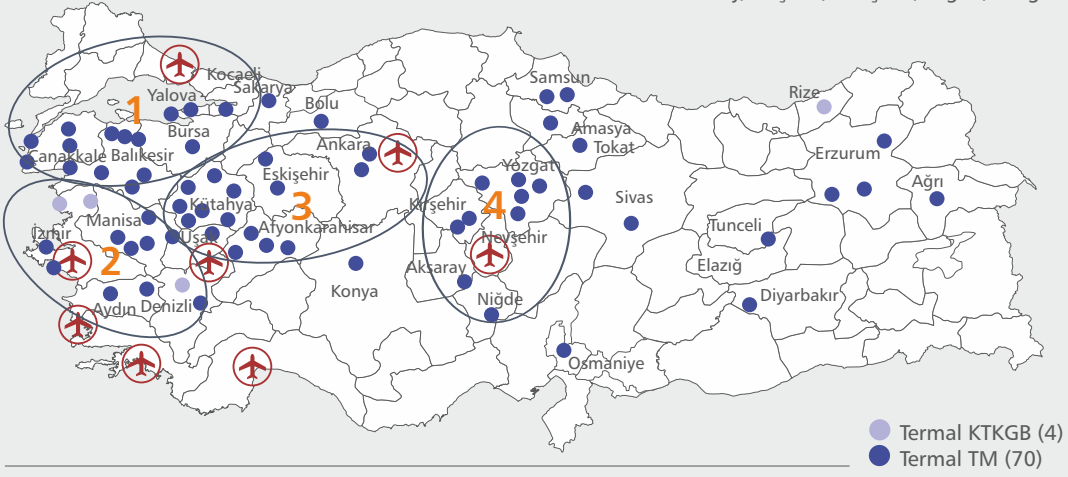
Kaynak: İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri (2012)

Bölge, termal turizmde dünyada ilk yedi ülke arasında ve Avrupa'da ilk sırada yer alan Türkiye'nin lokomotifidir. Termal kaynakların coğrafi açıdan değişik bölgelerde (deniz kenarı, ormanlık, dağlık alanlarda) bulunması, termal turizmin diğer turizm çeşitleri ile entegrasyonu fırsatını sunmaktadır. Harita 12'ye göre ülke genelinde 4 adet termal kültür ve turizmi koruma ve gelişim bölgesi ile 70 adet termal turizm merkezi bulunmaktadır. Bölgede ise tüm illerde termal kaynakların yoğun olarak bulunduğu görülmektedir. Ayrıca; Manisa dışındaki Bölge illeri Ankara ve Eskişehir'le birlikte Frigya Turizm Master Plan Bölgesi'ne girerken, Manisa Güney Ege Turizm Master Plan Bölgesi'ne girmektedir.

12 Harita - Termal Turizm Master Plan Bölgeleri

Termal Turizm Master Plan Bölgeleri

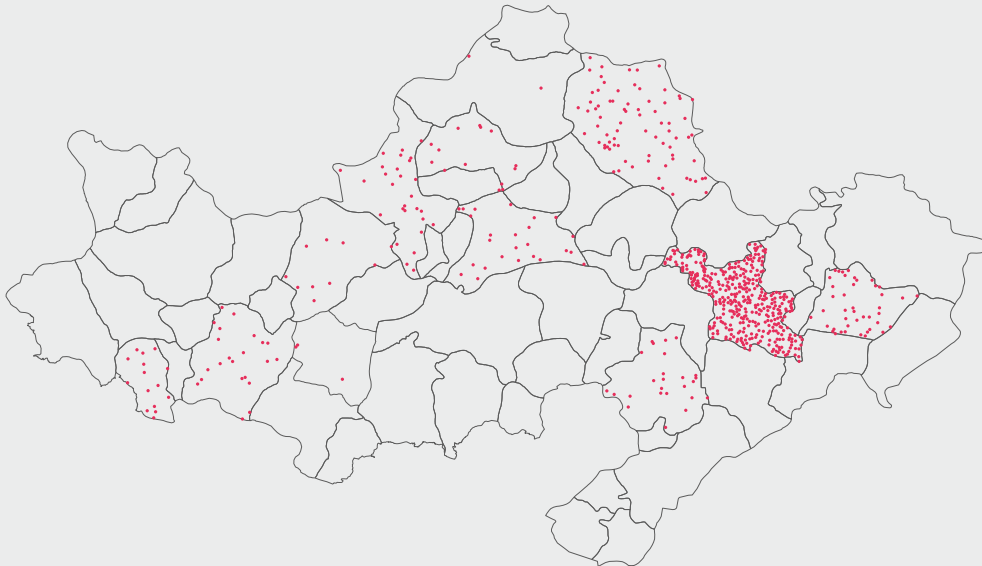
- 1 Güney Marmara: Balıkesir, Çanakkale, Yalova
- 2 Güney Ege: Aydın, Denizli, İzmir, Manisa
- 3 Frigya: Afyonkarahisar, Ankara, Eskişehir, Kütahya, Uşak
- 4 Orta Anadolu: Aksaray, Kırşehir, Nevşehir, Niğde, Yozgat

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Termal Turizm Master Planı, 2007-2023

Bölge, termal turizm kaynakları açısından zengindir. Türkiye'de 170'in üzerinde ruhsatlı kaplıca bulunmakta olup bunun önemli bir kısmı Bölgede yer almaktadır. Bölgede Kültür ve Turizm Bakanlığı ruhsatlı 19 adet, belediye ruhsatlı 28 adet kaplıca bulunmaktadır. Termal tesislerin yatak kapasitelerine göre mekansal dağılımına Harita 13'te yer verilmiştir. Afyonkarahisar ilindeki kaplıcaların ağırlıklı olarak özel sektör işletmesi statüsünde, Kütahya ilindekilerin ise ağırlıklı olarak belediye işletmesi statüsünde oldukları tespit edilmiştir. Manisa ilinde yer alan kaplıcaların Demirci, Kula, Salihli, Soma ve Turgutlu ilçeleri sınırları içerisinde bulunduğu görülmektedir. Kütahya ilindeki kaplıcaların Merkez, Emet, Gediz, Hisarcık, Simav ve Tavşanlı ilçelerinde yoğunlaştığı saptanmıştır. Afyonkarahisar ilindeki kaplıcalar da Merkez, Bolvadin, İhsaniye ve Sandıklı'da yer almaktadır. Uşak'taki kaplıcalar ise Merkez, Banaz ve Ulubey ilçelerindedir.

13 Harita - Bölgedeki Termal Tesislerin Yatak Kapasitelerine Göre Mekansal Dağılımı

● Termal Tesis

Kaynak: İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri (2012)

1.5 MADEN

Madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün Bölge ekonomisindeki payı yüksektir.

Ülke genelinde 4.108 madencilik ve taş ocakçılığı sektörü işletmesinin 657'si (% 16'sı) Ege Bölgesi'nde bulunmaktadır. Ege Bölgesi'ndeki 657 işletmeden ise 270'i (% 41,1'i) Bölgededir. Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe ülke genelinde 116.869 kişi çalışırken, sektörün istihdamdaki payının % 1,1 olduğu görülmektedir. Ege Bölgesi'nde 25.981 kişinin (sektörün payı % 1,9) çalıştığı sektörde; Bölgedeki çalışanların sayısının 16.676 (sektörün payı % 5) olduğu ve Bölgede madencilik ve taş ocakçılığı faaliyetlerinin önemli bir payının bulunduğu anlaşılmaktadır.³²

Bölgede madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün gelişmesi beklenmektedir. Ülke genelinde madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yapılan 2.008.272.226 TL'lik yatırımın 373.257.990 TL'si (% 18,6'sı) Ege Bölgesi'nde; Ege Bölgesi'ndeki 373.257.990 TL'lik yatırımın 248.501.776 TL'si (% 66,6'sı) Bölgede yapılmıştır. Tüm sektörlerdeki yatırımların ülke genelinde % 1,8'inin; Ege Bölgesi'nde % 3,9'unun; Bölgede % 10,4'ünün madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yapıldığı görülmektedir.³³

Bölgede madencilik istihdamında kömür ve linyit öne çıkarken, diğer sektörlerin payı düşük seviyededir. Ülke genelinde Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe istihdam yönünden öne çıkan alt sektörler; % 44,1'lik payla kömür ve linyit çıkartılması ve % 35,2'lik payla diğer madencilik ve taş ocakçılığıdır. Diğer alt sektörlerden metal cevheri madenciliğinin payı % 14,3 iken; ham petrol ve doğal gaz payı % 5; madenciliği destekleyici hizmet faaliyetlerinin payı % 1,3'tür. Bölgede kömür ve linyitin payı % 73,1 gibi yüksek bir seviyede; diğer madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün payı % 22,4; metal cevheri madenciliğinin payı sadece % 4,5 düzeyindedir.³⁴

Madencilik sektöründe Bölge illerinden Manisa kömür ve linyitte, Afyonkarahisar mermerde yoğunlaşırken; Kütahya ve Uşak'ta daha dengeli bir sektörel dağılım söz konusudur. 2012 yılında ülke genelinde 138.794 madencilik

EGE BÖLGESİ'NDE MADENCİLİK ve TAŞ OCAKÇILIĞI YATIRIMLARI (%)

ve taş ocakçılığı sektörü çalışanından 34.065'i (% 24,5'i) mermer ve granit gibi taşların çıkartılmasını da içeren süsleme ve yapı taşları ile kireç taşı, alçı taşı, tebeşir ve kayaçantaşı (arduvaz-kayraktaşı) ocakçılığındadır. Ayrıca; 27.196 (% 19,6) kişi linyit madenciliğinde, 20.307 (% 14,6) kişi taş kömürü madenciliğinde, 17.675 (% 12,7) kişi diğer demir dışı metal cevherleri madenciliğinde çalışmaktadır. Bölgede toplam 21.622 çalışanın bulunduğu madencilik ve taş ocakçılığı sektöründeki ve alt sektörlerdeki istihdamın illere göre dağılımı Grafik 16'da sunulmaktadır.

³² TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmetler İstatistikleri (2010)

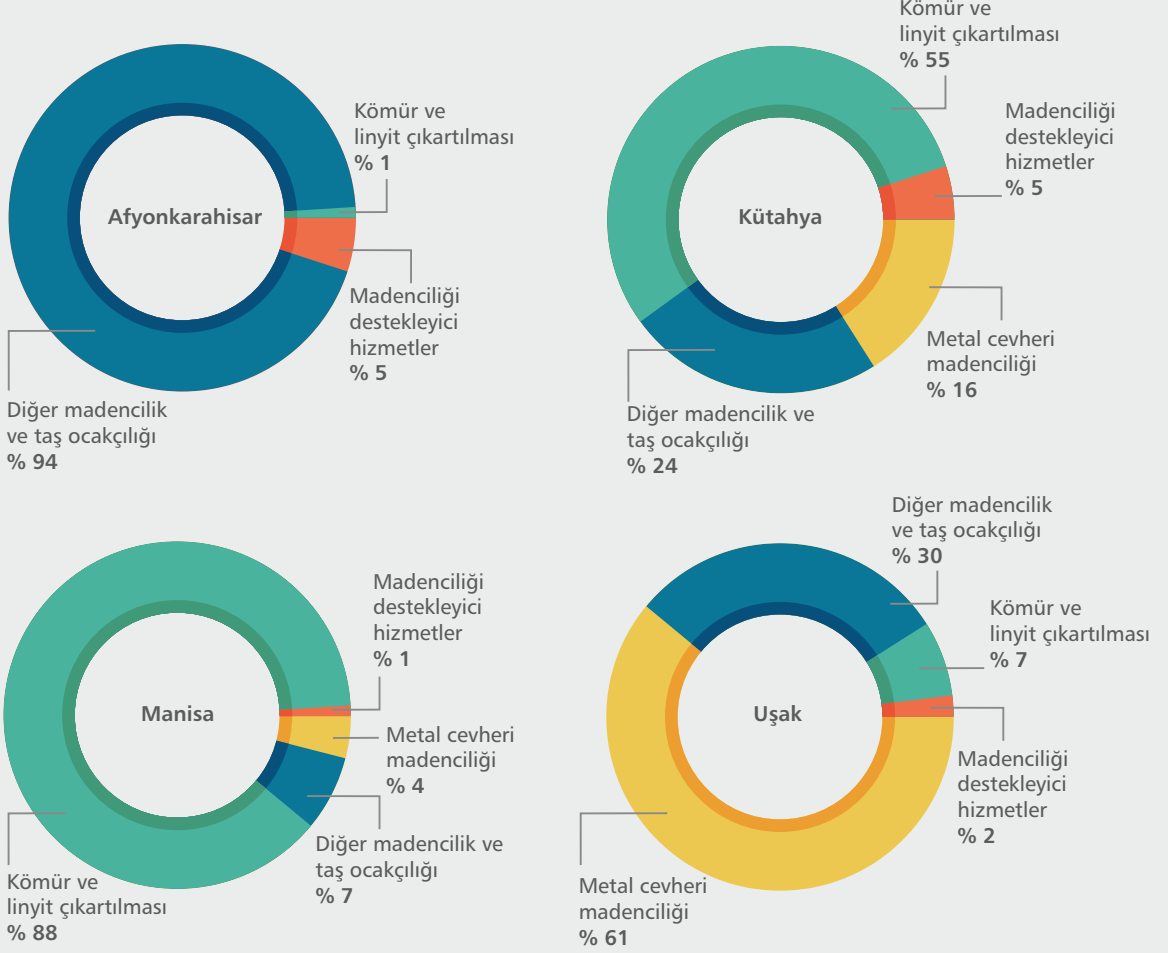
³³ TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmetler İstatistikleri (2010)

³⁴ TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmetler İstatistikleri (2010)

Bölgede Manisa kömür ve linyit çıkartılmasında, Afyonkarahisar diğer madencilik ve taş ocakçılığında yoğunlaşırken Kütahya ve Uşak'ta sektörlerin daha dengeli dağıldığı görülmektedir.

16 Grafik - Madencilik Alt Sektörlerindeki İstihdam ve Madencilikteki Payları

Kaynak: SGK (2012)

Madencilik ve taş ocakçılığı ihracatında Manisa dışındaki Bölge illeri öne çıkarırken; sektörün ithalattaki payının ülke genelinden fazla olduğu tek il Kütahya'dır. Ülke genelinde 2012 yılında toplam ihracatın % 2,1'i; toplam ithalatın % 1,2'si (ayrıntıları bilinmeyen 'Gizli Veri' kapsamı dahil edildiğinde % 17,5'i) madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yapılmaktadır. Bölgede ise madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün ihracattaki payı Manisa'da % 0,1 iken; söz konusu değer Afyonkarahisar'da % 13,8; Kütahya'da % 6; Uşak'ta ise % 3,2'dir.³⁵ Bu yönüyle Manisa dışındaki illerin ihracatında madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yoğunluk olduğu görülmektedir. İthalatta ise söz konusu oranın Manisa'da % 0,3; Afyonkarahisar'da % 0,2; Kütahya'da % 16,7 ve Uşak'ta % 0,8 olduğu anlaşılmaktadır.

Bölgede maden sektörüne dayalı imalat kollarında yoğunlaşma görülmektedir. Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektöründe 190.841 kişi (imalat sektörünün % 6,7'si) çalışmaktadır. Bölge genelinde ise bu sektörde çalışanların payı % 21,3'tür. Ülke genelinde imalat sektöründeki yatırımların 3.187.235.694 TL'sinin (% 9,5'i) söz konusu sektörde yapıldığı görülmekteyken, Bölgede ise diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı sektöründeki yatırım değeri 278.855.991 TL'dir ve Bölgedeki toplam imalat sektörü yatırımının % 22,2'sine karşılık gelmektedir.³⁶ Bu durum Bölgede gelişmiş madencilik sektörüne bağlı olarak diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatının da yoğunlaştığını göstermektedir.

³⁵ TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri

³⁶ TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmetler İstatistikleri (2010)

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Afyonkarahisar ili maden çeşitliliği ve rezervler bakımından son derece zengin bir ildir. İldeki başlıca madenler mermer, antimon, demir manganez, kuvarsit, kireçtaşı, kum-çakıl, tuğla-kiremit, diyatomit, kalsit ve grafitir. Ayrıca Merkez ilçede tenör oranı düşük uranyum ve Sandıklı ilçesi yakınlarında önemli bakır yatakları tespit edilmiştir. Mevcut yer altı kaynaklarından özellikle mermer ve çimento hammaddeleri il ekonomisinde sürükleyici sektörlerin başındadır. İncehisar mermer yataklarının bitme noktasında olduğu, iyi kaliteli diyatomit yataklarının gelişen teknoloji ve arz-talep dengeleri doğrultusunda değerlendirilebileceği ve Sandıklı ilçesi civarında tespit edilen bakır yataklarının büyük bir potansiyele sahip olduğu Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA)'nın Afyonkarahisar iline ilişkin değerlendirmeleri arasındadır. Afyonkarahisar iline ait tüm maden kaynakları rezerv ve tenör bilgileri Ek 13'te sunulmaktadır.

Kütahya ili yer altı kaynakları bakımından zengin illerden biri olup aynı zamanda Türkiye için stratejik öneme sahip madenleri de sınırları içerisinde barındırmaktadır. 36 çeşit madene sahip olan Kütahya'da öne çıkan madenler bor, manyezit, gümüş ve linyittir. Türkiye'nin, dünya rezervinin büyük bir bölümünü elinde bulundurduğu bor madeninin 1.681.474.000 ton rezervi Kütahya ili sınırları içerisinde, Emet ilçesinde yer almaktadır.³⁷ Manyezit açısından da oldukça zengin bir il olan Kütahya'da, Türkiye manyezit üretiminin büyük bir bölümü yapılmaktadır. Merkez ve Tavşanlı ilçelerinde halen işletilmekte olan çok sayıda manyezit yatağı vardır. Türkiye'de işletilen tek gümüş yatağı Kütahya ili Gümüşköy yatağıdır. Kütahya ili zengin linyit potansiyellerine sahip olup bu durum ildeki sanayinin gelişiminde çok önemli rol oynamaktadır. Kütahya'daki linyit madeni ve termik santraller önemli bir istihdam kaynağı yaratmaktadır. Özellikle Tunçbilek ve Seyitömer yörelerindeki linyit sahaları en önemli yataklardan olup Seyitömer ve Tunçbilek termik santrallerinin linyit ihtiyaçları buralardan karşılanmaktadır. Kütahya iline ait tüm maden kaynakları rezerv ve tenör bilgileri Ek 13'te sunulmaktadır.

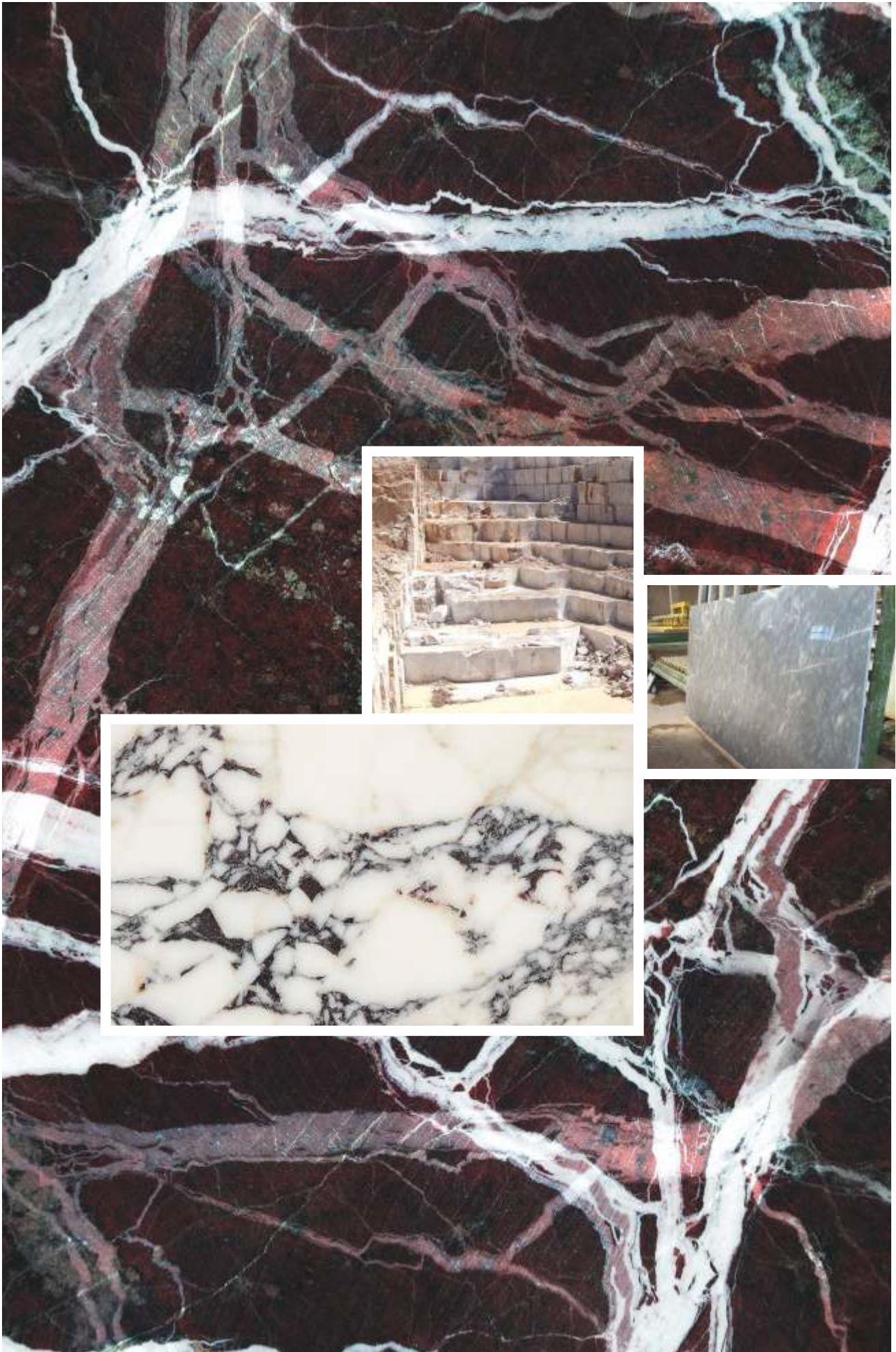
Jeolojik açıdan karmaşık bir yapıda olan Manisa ili, endüstriyel hammadde kaynakları açısından önemli potansiyele sahiptir. Manisa ili mermer açısından önemli bir potansiyele sahip olup Demirci ilçesinde sarı-açık yeşil, yer yer koyu kahve renkli ve tamamen aragonit kristallerinden oluşmuş Demirci Oniks mermeri, Akhisar'da da Ege Kahve olarak tanımlanan koyu kahve-kırmızı renkli mermer oluşumları mevcuttur. Ayrıca Manisa ili titanyum potansiyeli açısından Türkiye'nin en önemli bölgesidir. Manisa-Gördes-Kuyumazdere'de, Benlieli Ovası'nda, Demirci Çayı'nda, Gördes Çayı'nda ve Salihli ile Turgutlu ovalarında titanyum zenginleşmeleri bulunmaktadır. Kaliteli linyit yataklarına sahip olan Manisa ilinde linyit sahaları ağırlıklı olarak Soma ilçesindedir. İlçedeki bazı linyit işletmeleri ile termik santraller hem ilçenin hem de Manisa ilinin gelişmesine büyük katkı sağlamakta ve önemli bir istihdam kaynağı yaratmaktadır. Manisa iline ait tüm maden kaynakları rezerv ve tenör bilgileri Ek 13'te sunulmaktadır.

Uşak ili özellikle endüstriyel hammaddeler bakımından metalik madenlere göre daha fazla çeşitliliğe sahiptir. Bunlar kaolen, kum-çakıl, mermer ve zımpara-diyasporit olarak sayılabilir. Ancak, ilin en önemli yer altı kaynağı altın madenidir. Türkiye'nin Bergama-Ovacık'tan sonra işletilen ikinci altın yatağı Uşak-Eşme-Kışladağ yatağıdır. İlin bir diğer önemli yer altı kaynağı mermerdir. İlde 4 farklı çeşitte mermer yatakları bulunmaktadır. Karahallı ilçesi Delihıdırlı mevkiindeki kireçtaşlarının mermer yönünden blok verebilme ve cila alma özelliklerinin iyi nitelikli olduğu tespit edilmiştir. Uşak Beyazı olarak da bilinen ve beyaz çimentonun ham maddelerinden biri olan beyaz mermer ilin bir diğer önemli mermer rezervidir. Uşak ilinin tüm maden kaynakları rezerv ve tenör bilgileri Ek 13'te sunulmaktadır.

Bölgede madencilik sektöründen imalat sanayine geçişteki sorunlar, Bölge ihracatının gelişmesini olumsuz etkilemektedir. 2011 yılında Afyonkarahisar ihracatının 115.647.386 dolarlık kısmı (% 39,7'si) işlenmiş mermeri de içeren yontulmaya veya inşaata elverişli işlenmiş taşlar (kayagan taşı hariç), mozaik için küp şeklinde taşlar ve granüllerdir. Afyonkarahisar'ın ham ve bloklar halindeki mermeri içeren mermer ve traverten, ekosin, su mermeri, kireçli taşlar ihracatı 32.833.721 dolardır (% 11,3). Ülke genelindeki işlenmiş mermer ve ham mermerin birim ihracat değerleri (sırasıyla 474 ve 133 dolar) kullanıldığında; Afyonkarahisar'ın ham ve bloklar halinde mermeri işlenmiş halde satması yıllık ihracatını 84.182.698 dolar (% 28,9) arttıracaktır. Söz konusu senaryo; Kütahya'da 15.056.755 dolarlık (% 9,8'lik); Uşak'ta ise 13.446.658 dolarlık (% 9,3'lük) ihracat artışı sağlayacaktır.³⁸ Bu durum, Bölgede öne çıkan mermer ürününün genel olarak işlenmeden ham blok ve plakalar halinde yapıldığını göstermektedir.

³⁷ MTA, il Maden Potansiyelleri, http://www.mta.gov.tr/v2.0/default.php?id=il_maden_potansiyelleri (1 Haziran 2013'te alınmıştır)

³⁸ TÜİK (2012); MTA Maden Dış Ticareti, <http://www.mta.gov.tr/v2.0/default.php?id=maden-dis-ticaret-2012> (1 Haziran 2013'te alınmıştır); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

1.6

ÇEVRE

Bölgede Afyonkarahisar, Kütahya ve Manisa illerinde hava kirliliği 1. öncelikli sorun oluştururken, Uşak ilinde 2. öncelikli sorundur.

Hava kirliliği sorununa ait bölge haritası Harita 14'te verilmektedir. Buna göre Bölgede Uşak dışındaki tüm illerde hava kirliliği 1. öncelikli sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Uşak ilinde ise 1. öncelikli sorun atıklardır.³⁹

14 Harita - Ege Bölgesinde Kirlilik Öncelikleri

Kaynak: Ege Bölgesi Öncelikli Çevre Sorunları (2012)

Bölge farklı akarsu havzalarına girdiğinden ortak çevre politikası uygulanması zordur. Bölgedeki su kaynakları incelendiğinde tek bir havzaya dahil olmadığı, farklı tür ve niteliklerdeki havzalarda arazilerinin bulunduğu görülmektedir. Harita 15'te görüldüğü üzere Bölge illerinden Manisa'nın Gediz ve Kuzey Ege; Afyonkarahisar'ın Akarçay, Burdur, Büyük Menderes ve Sakarya; Kütahya'nın Gediz, Sakarya ve Susurluk; Uşak'ın ise Büyük Menderes Havzası içerisinde su kaynakları bulunmaktadır. Bu durum, Bölgenin bir havza etrafında konuşlanmadığı ve ortak

³⁹ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetim Dairesi Başkanlığı tarafından 2012 yılında yayınlanan "Ege Bölgesi Öncelikli Çevre Sorunları" Raporu

çevre politikalarının uygulanmasındaki zorluğu göstermektedir. Ayrıca; Bölgedeki akarsu kaynaklarının tümünün akış yönlerinin Bölge dışına doğru olması su kirliliğinin etkilerinin Bölgede hissedilmesini azaltmakta ve bu konudaki duyarlılığı zayıflatmaktadır.

15 Harita - Ülke Geneli Akarsu Havzaları

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Atık Su Arıtımı Eylem Planı (2008-2012)

Bölge illerinin dahil olduğu 8 akarsu havzasının 5'inin koruma eylem planları tamamlanmış olup diğer 3'ü ise taslak aşamasındadır. Havza Koruma Eylem Planlarının Hazırlanması Projesi kapsamında 2008 yılında koruma eylem planı hazırlanan 4 havza arasında Bölge'nin dahil olduğu Akarçay ve Gediz havzaları da bulunmaktadır. 2009-2010 yılları arasında hazırlanan 11 havzadan ise 5'inin (Büyük Menderes, Burdur, Kuzey Ege, Küçük Menderes ve Susurluk havzaları) Bölgede arazisinin olduğu görülmektedir. 2013 yılında çalışmaları devam eden ve ilk taslakları Çevre ve Orman Bakanlığınca sürdürülen Sakarya Havzası'na ek olarak 2008 yılında hazırlanan Akarçay ve Gediz Havza Koruma Eylem Planlarının AB Su Çevre Direktifi (SÇD) doğrultusunda revize edilmesiyle Bölgedeki tüm havzaların koruma eylem planları tamamlanmış olacaktır. Tablo 38'deki bilgilere göre Bölgenin en geniş havzası Gediz Havzası'dır. Havza koruma eylem planlarının hazırlık çalışmaları devam eden Susurluk ve Akarçay havzalarında bulunan alanların da fazla olması, söz konusu hazırlık çalışmalarının Bölge için kritik öneme haiz olduğunu göstermektedir.

38 Tablo - Bölgede illerin Havzalarda Bulunan Alanları (Ha)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Bölge
Gediz	-	153.495	1.096.555	216.753	1.466.803
Sakarya	380.975	425.450	-	3.762	810.187
Büyük Menderes	327.908	790	380	362.512	691.590
Susurluk	-	588.839	28.565	-	617.404
Akarçay	606.116	-	-	-	606.116
Kuzey Ege	156.839	-	-	-	156.839
Burdur	101.437	-	-	-	101.437
Küçük Menderes	-	-	5.658	-	5.658

Kaynak: Havza Koruma Eylem Planları Raporları

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

TOPLAM ÇEVRESEL HARCAMALAR İÇİNDE SU VE ATIK SU YÖNETİMİ BÜTÇE ORANI

Türkiye Geneli
% 47,2

Uşak
% 68,7

Ülke ve Bölge genelinde su ve atık su yönetimi için yapılan harcamalar önemli miktarlardadır. Ülke ve Bölgedeki su ve atık su yönetim hizmetlerindeki harcamalar ile bu harcamaların toplam çevresel harcamalara ait oranları Tablo 39'da sunulmaktadır. Buna göre ülke genelindeki çevresel harcamaların % 47,2'si su ve atık su yönetimi için yapılmaktadır. Bölgede ise Afyonkarahisar'daki toplam çevresel harcamaların % 55,4'ü, Kütahya'da % 34,7'si, Manisa'da % 25'i, Uşak'ta ise % 68,7'si su ve atık su yönetimi için yapılmaktadır. Bu durum su kirliliği konusuna en yoğun harcamayı yapan ilin Uşak olduğunu göstermektedir.

39 Tablo - Su ve Atık Su Yönetimi Harcamaları ve Payları

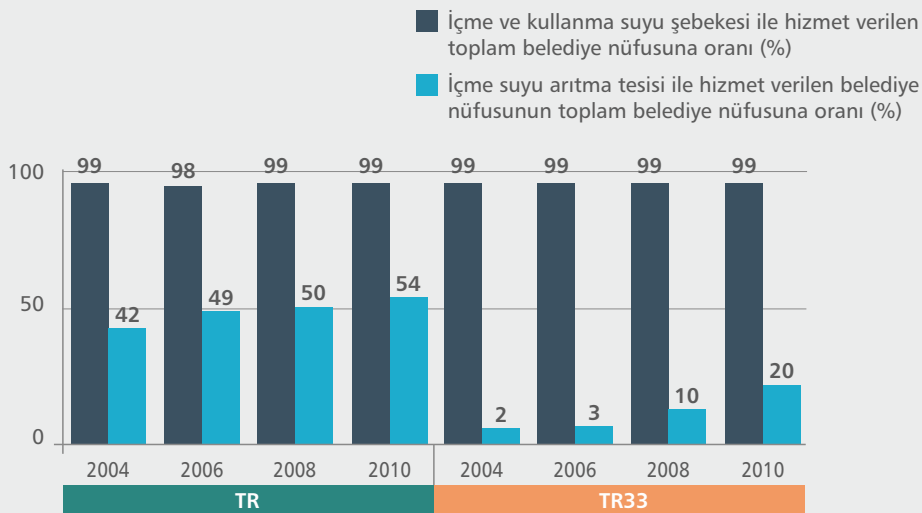
	Toplam Çevresel Harcamalar (TL)	Su Hizmetleri Harcamaları (TL)	Payı (%)	Atık Su Yönetimi Hizmetleri harcamaları (TL)	Payı (%)
Afyonkarahisar	39.147.332	21.403.250	54,7	275.435	0,7
Kütahya	46.227.136	11.657.366	25,2	4.370.467	9,5
Manisa	68.614.370	13.679.281	19,9	3.475.616	5,1
Uşak	19.738.804	6.283.588	31,8	7.285.915	36,9
Bölge	173.727.642	53.023.485	30,5	15.407.433	8,9
Türkiye	8.377.422.545	2.571.995.369	30,7	1.385.669.727	16,5

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle İller (2011)

60

Ülke genelinde içme suyuna erişim ve temiz içme suyu temini artış göstermektedir. Ülke genelinde % 99 seviyesinde içme suyuna erişim sağlanmaktadır. Grafik 17'de 2004 ile 2010 yılları arasında temiz içme suyu erişiminin de arttığı görülmektedir. 2004 ve 2006 yıllarında uluslararası seviyenin altında kalırken, 2008 yılından sonra ülke genelinde temiz içme suyu erişimi % 50'nin üzerine çıkmıştır. Bu oranın Bölgede % 20 düzeyinde olması söz konusu alandaki eksikliği göstermektedir. Bu durumun nedeni, Bölgedeki arıtma tesislerinin yeterli düzeyde çalışmamasıdır.

17 Grafik - Ülke ve Bölgede İçme ve Kullanma Suyu Erişilebilirliği ve Arıtma Hizmeti (2010)

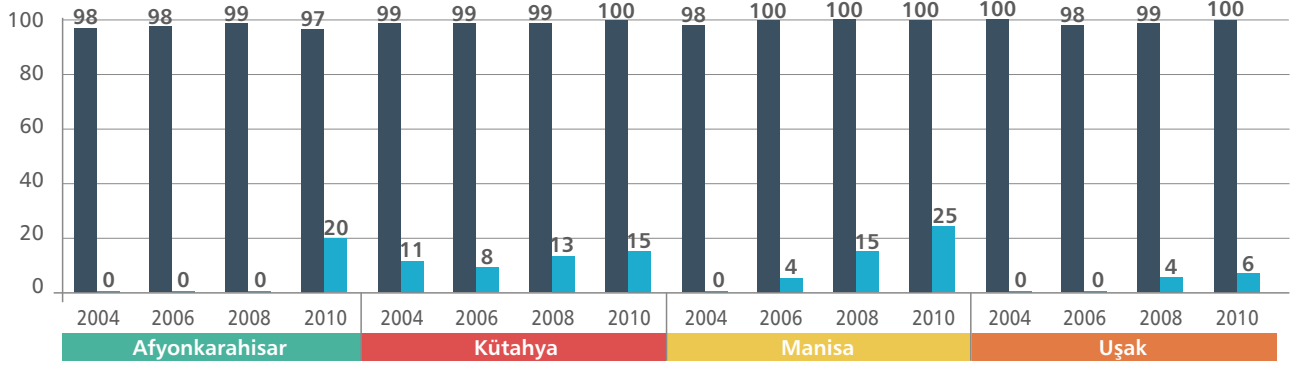

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle İller (2011)

Bölge illerinde artırılmış içme suyu temini giderek artmaktadır. Grafik 18'de sunulan bilgilere göre Bölge illerinde % 100'e yakın oranda su şebekesi hizmeti verilen nüfus bulunurken arıtma tesisi bulunan ve içme suyu hizmeti verilen nüfus oranının ülke genelindeki % 54 seviyesinin çok altında olduğu görülmektedir. Söz konusu oranlar genel olarak artış eğilimindedir. Buna rağmen Uşak, % 6'lık değer düşüklüğü ile dikkat çekmektedir. Bölgede en yüksek içme suyu

hizmet oranına sahip il olan Manisa'nın bile ancak % 25 seviyesinde olması, su arıtma yatırımlarının Bölge için ne kadar önemli olduğunu göstermektedir.

18 Grafik - Bölge İllerinde İçme ve Kullanma Suyu Erişilebilirliği ve Arıtma Hizmeti (2010)

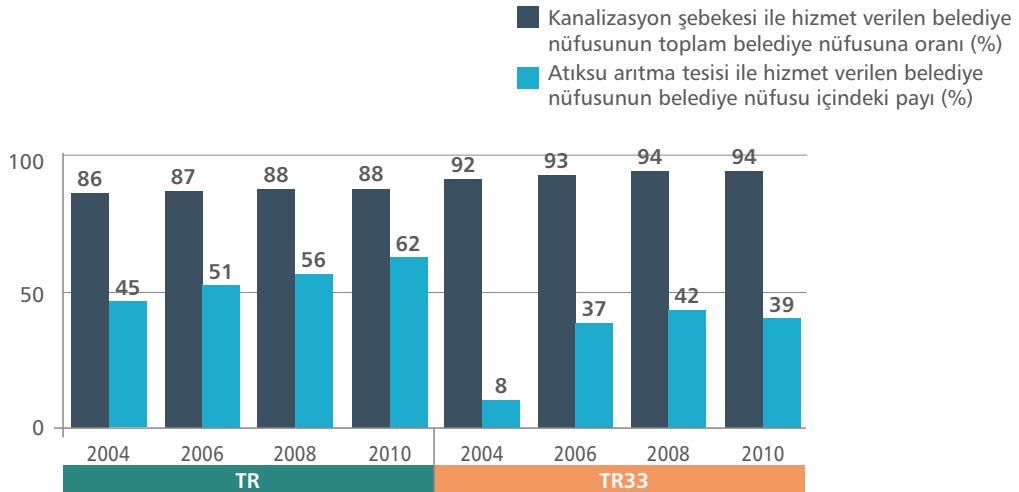

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle İller (2011)

- İçme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen toplam belediye nüfusunun belediye nüfusuna oranı (%)
- İçme suyu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (%)

Bölge illerinde arıtmadan faydalanan nüfus seviyesi düşüktür. Bölge illerine bakıldığında kanalizasyon hizmetlerine erişim oranları ülke genelinden yüksek seyretmektedir. Ancak arıtmadan faydalanan nüfus oranı artış göstermemiştir. Grafik 19'daki verilere göre; 2010 yılında Bölge genelinde nüfusun % 55'inin arıtma hizmetlerinden faydalanmasını sağlayan il Kütahya olup bu oran 2004'ten bu yana giderek artmıştır. Manisa ilinin arıtma hizmetlerinden faydalanma oranı % 31 olup bu oran 2008 yılından bu yana düşmektedir.

19 Grafik - Ülke ve Bölgedeki Atık Su Altyapısı ve Arıtma Hizmeti (2010)

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle İller (2011)

Bölgedeki sanayi atıkları için atık yönetimi altyapısında eksiklikler bulunmaktadır. Bölgede Manisa, Salihli, Uşak, Uşak Deri (Karma) ve Kütahya Merkez-I OSB'de atık su arıtma tesisleri mevcuttur. Ayrıca Karahallı OSB'de kısmen faal bir atık su arıtma tesisi bulunmaktadır.⁴⁰ Buna karşın diğer organize sanayi bölgelerinde atık yönetimi altyapılarının bulunmaması Bölgeye yapılması planlanan yatırımları olumsuz etkilemektedir.

⁴⁰ Havza Koruma Eylem Planları Raporları

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Bölge genelinde toprak kirliliği öncelikli sorunlar arasında yer almamaktadır. Bölgedeki illerde evsel nitelikli katı atıklar, plansız kentleşme ve sanayi kaynaklı atıklar toprak kirliliğinin en önemli nedenleridir. Toprak kirliliği Afyonkarahisar ve Uşak illerinde 4., Kütahya ilinde 5., Manisa ilinde ise 6. öncelikli sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.⁴¹ Bölge illerinde toprak kirliliği öncelikli sorunlar arasında bulunmasa da Bölgede tarım sektörünün gelişmiş olması, bu kirlilik türünü Bölge için önemli hale getirmektedir.

KAYBEDİLEN TARIM ARAZİLERİ

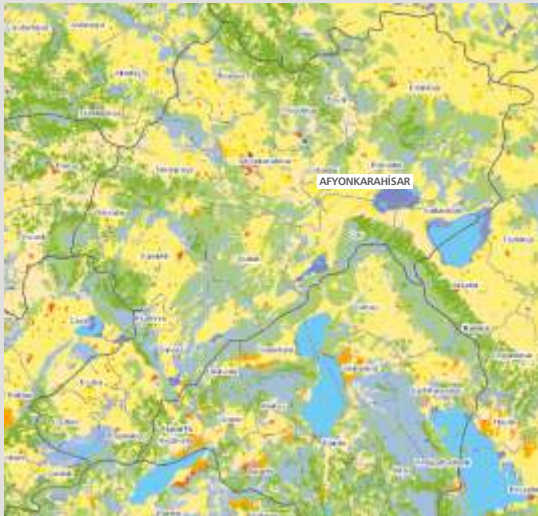

Bölgede en fazla kullanım değiştiren arazi türü tarım arazileridir.

1991-2001 yılları arasında ülke genelinde kullanımı değişen arazilerin %66'sını tarım arazileri oluşturmaktadır. Kullanımı değişen arazilerden Manisa'da % 61'inin, Afyonkarahisar'da % 74'ünün, Kütahya'da % 37,8'inin ve Uşak'ta ise % 79,8'inin kullanımları değişmeden önce tarım arazisi olduğu görülmektedir.⁴² Bölgenin önemli ekonomik kaynaklarından biri olan tarım sektörünün sürdürülebilirliği için tarım topraklarının amaç dışı kullanımının kontrol altına alınması gerekmektedir.

Orman alanları Kütahya ve Manisa illerinde yoğunlaşırken, Manisa'da sürekli tarım ürünlerinin yetiştirildiği arazilerin de yoğun olması bu ilde çevresel politikalara önem verilmesi gerektiğini göstermektedir. Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın Arazi Örtüsü Veritabanı'nın 2006 yılı verilerini sunan Harita 16-19'da Bölgedeki orman ve maki alanlarının Kütahya il geneli ile Manisa'nın Gediz Nehri çevresi dışında kalan alanların dışında ve Afyonkarahisar ile Uşak illerinin kuzey kesimlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bunun dışında sulak alanlar yoğun olarak Afyonkarahisar ilinin sınır ilçelerinde yoğunlaşırken, Manisa'da özellikle Gediz Nehri çevresinde sürekli tarım yapılan alanlarının fazlalığı ve bu alanların çevrelerinde bolca ekilebilir veya karışık tarım alanlarının olması, ilde çevresel koruma tedbirlerinin kritik öneme haiz olduğuna işaret etmektedir.

16 Harita - Afyonkarahisar İli Arazi Örtüsü (2006)

17 Harita - Kütahya İli Arazi Örtüsü (2006)

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Arazi Örtüsü Veritabanı (<http://aris.ormansu.gov.tr/crn/>) (1 Ekim 2013'te alınmıştır)

⁴¹ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetim Dairesi Başkanlığı (2012)

⁴² TÜİK, Genel Tarım Sayımı (2001)

Bölgede kış sezonunda hava kirliliği bakımından en kötü durumdaki merkezler Afyonkarahisar ve Soma iken; partiküler madde kirliliği kükürtdioksit kirliliğine göre daha etkili olmaktadır. Bölge istasyonlarında yapılan ölçümlere göre; havadaki kükürtdioksit (SO₂) ve partiküler maddenin (PM₁₀) kış sezonu (1 Ekim-31 Mart arası) ve yıllık ortalama değerleri Tablo 40 ve Tablo 41'de verilmektedir. Buna göre kükürtdioksit için kış sezonu aylık ortalama 120 mikrogram/metreküp (µg/m³) olan sınır değer, Bölgedeki hiçbir merkezde aşılmazken en yüksek değere Afyonkarahisar'da ulaşılmıştır. Partiküler maddenin kış sezonu ortalamasında 90 µg/m³ değeri sınırsızken bu değer Afyonkarahisar'da aşılarak 107 µg/m³'e ulaşmıştır. Ayrıca Afyonkarahisar'da 5 kez, Manisa'da 1 kez 260 µg/m³ olan ilk seviye uyarı eşiği aşılmıştır. Partiküler maddenin insan sağlığının korunması için yıllık ortalamasının 60 µg/m³ sınırını aşmaması gerekmektedir. Bu değer in Bölgenin tüm illerinde aşıldığı görülmektedir. Veriler doğrultusunda Bölgede hava kirliliğinde özellikle Afyonkarahisar'ın sorun yaşadığı ve kış aylarındaki kirliliğin doğal gaz yerine kullanılan düşük kaliteli katı yakıtlardan dolayı daha yüksek olduğu görülmektedir.

40 Tablo - Bölge İstasyonlarındaki Kükürtdioksit ve Partiküler Madde Kış Sezonu Ortalama Değerleri (2012-2013)

	Kükürtdioksit (SO ₂) µg/m ³	Partiküler Madde (PM ₁₀) µg/m ³
Afyonkarahisar	76	107
Kütahya	10	66
Manisa	17	76
Soma	63	83
Uşak	15	73

Kaynak: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Hava Kalitesi Haber Bülteni

41 Tablo - Bölge İstasyonlarındaki Kükürtdioksit ve Partiküler Madde Yıllık Ortalama Değerleri (2010)

	Kükürtdioksit (SO ₂) µg/m ³	Partiküler Madde (PM ₁₀) µg/m ³
Afyonkarahisar	35	106
Kütahya	16	77
Manisa	8	79
Uşak	14	71

Kaynak: TÜİK, Çevre İstatistikleri

18 Harita - Manisa İli Arazi Örtüsü (2006)

- Şehir Yapısı
- Endüstri, Ticaret ve Ulaşım Birimleri
- Maden Ocağı, Boşaltım ve İnşaat Sahaları
- Yapay, Tarımsal Olmayan Yeşil Alanlar
- Ekilebilir Alanlar

19 Harita - Uşak İli Arazi Örtüsü (2006)

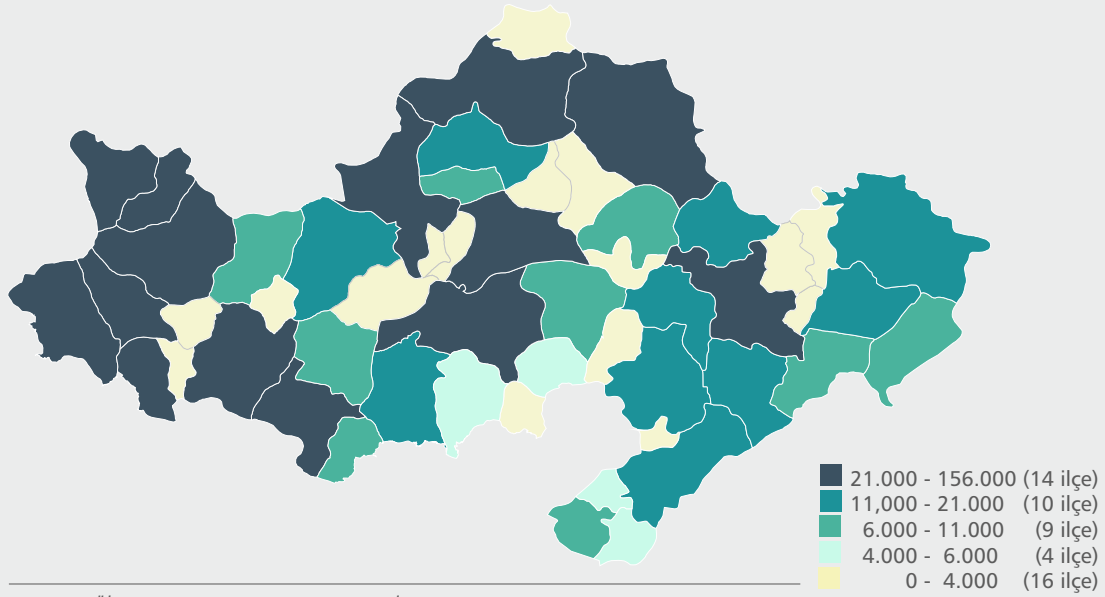
- Sürekli Ürünler
- Meralar
- Karışık Tarımsal Alanlar
- Ormanlar
- Maki veya Otsu Bitkiler
- Bitki Örtüsü Az ya da Olmayan Alanlar
- İç Sulak Alanlar
- Kıyasal Sulak Alanlar
- Karasal Sular
- Deniz Suları

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Bölgede büyük ve sanayi yönünden gelişmiş ilçelerdeki belediye atık miktarları daha fazla iken; sadece Afyonkarahisar'ın ilçelerindeki atıklar düzenli depolama yöntemiyle bertaraf edilmektedir. Bölge genelindeki belediye atık miktarlarının dağılımı Harita 20'de verilmiş olup en çok atık bulunan ilçelerin Kütahya Merkez, Manisa Merkez, Afyonkarahisar Merkez, Uşak Merkez, Akhisar, Soma, Salihli, Turgutlu ve Tavşanlı ilçeleri olduğu görülmektedir. Bölge ilçelerinde atıklar, genel olarak belediye çöplüğünde bertaraf edilirken; yıllık 1.135.339 tonluk atığın 192.150 tonunun (% 16,9'u) bertarafında düzenli depolama yönteminin kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu oran % 54,4'lük ülke genelinin altındadır. Söz konusu yöntem, Bölgede sadece Afyonkarahisar'ın Başmakçı, Dazkırı, Evciler, Kızılören ve Sultandağı dışındaki ilçelerinde kullanılmaktadır.⁴³ Bu durum; Bölge genelinde belediye atıklarının modern yöntemlerle bertaraf edilmediğini göstermektedir.

20 Harita - İlçelere Göre Belediye Atık Miktarı (Ton/Yıl)

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle Türkiye, İl Yayınları (2011)

Bölge illerinde gürültü kirliliği diğer kirlilik türleri kadar etkili değildir. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Raporu'na⁴⁴ göre gürültü kirliliğinin il merkezlerinde daha çok rekreasyon ve eğlence, açık hava aktiviteleri ve yerleşim alanı içerisindeki atölye, imalathane, market, sağlık kuruluşları vb. faaliyetlerinden kaynaklandığı görülmektedir. İlçe yerleşim birimlerindeyse açık hava aktiviteleri ön plana çıkarken diğer gürültü kirliliği nedenleri yerleşim alanı içerisindeki atölye, imalathane, market, sağlık kuruluşları vb. faaliyetleri ile kent içi ulaşım olarak belirtilmiştir. Bölge illerinde gürültü kirliliği önemli bir sorun oluşturmamakta olup söz konusu raporda gürültü kirliliği; Kütahya ve Manisa illerinde 4., Uşak ilinde 5., Afyonkarahisar ilinde ise 6. öncelikli sorun olarak belirtilmiştir.⁴⁵

Bölgede çok sayıda korunan alan bulunmaktadır. Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın 2013 verilerine göre ülke genelindeki 40 milli parkın ikisi Bölgede bulunmaktadır. Bunlardan biri Manisa-Merkez'deki Spil Dağı, diğeri ise Afyonkarahisar Merkez, Sinanpaşa, Sandıklı, Dumlupınar, Altıntaş ve Banaz ilçelerinde bulunan Başkomutanlık Tarihi Milli Parkı'dır. Ülke genelindeki 31 tabiat koruma alanının ise üçü Bölgede bulunurken, bunlar Domaniç'teki Kaşalıc, Emirdağ'daki Dandindere ile Tavşanlı'daki Vakıf Çamlığı'dır. Buna ek olarak ülke genelindeki 189 tabiat parkından 8'i Bölgede bulunmaktadır. Bunlar; Sandıklı'daki Okturdere, Sinanpaşa'daki 26 Ağustos, Kütahya Merkez'deki Çamlıca ve Enne Barajı, Manisa Merkez'deki Mesir ve Süreyya, Banaz'daki Evrendede ve Ulubey'deki Ulubey Kanyonu'dur. Bölgede çok sayıda korunan alan mevcutken, bunlar sayı yönünden genel olarak Afyonkarahisar

⁴³ TÜİK Seçilmiş Göstergelerle Türkiye, İl Yayınları (2011)

⁴⁴ Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetim Dairesi Başkanlığı (2012)

⁴⁵ Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetim Dairesi Başkanlığı (2012)

ve Kütahya illerinde yoğunlaşmasına karşın alan yönünden Harita 21'de görüleceği üzere Afyonkarahisar öne çıkmaktadır.

21 Harita - Bölgede Korunan Alanlar Haritası

- Milli Parklar
- Tabiat Parkları
- Tabiatı Koruma Alanları
- Tabiat Anıtları
- Sulak Alanlar
- Yaban Hayatı Geliştirme Sahaları

1.7

AFET YÖNETİMİ

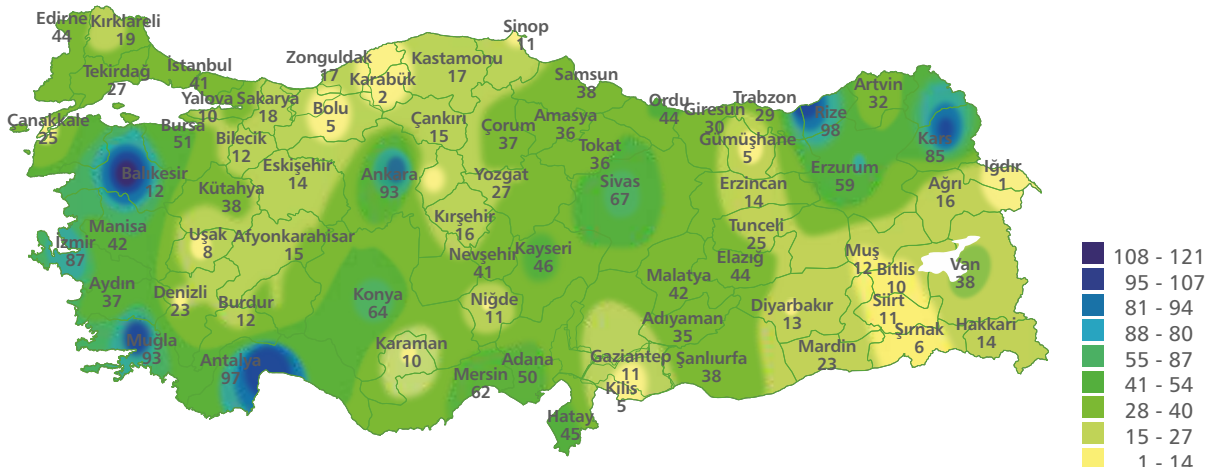
Bölgede birçok afet yaşanmış olmasına rağmen en fazla can kaybına yol açan afet türünün deprem olduğu görülmektedir.

Meydana gelen depremlerde Manisa ilinde 3.053 kişi hayatını kaybetmiştir. Bu sayı Kütahya'da 1.089, Afyonkarahisar'da 475 ve Uşak'ta 21 olarak gerçekleşmiştir. Yaşanan depremlerde yaralı sayılarına bakıldığında Kütahya 1.337 kişi ile ilk sırada yer alırken onu 1.108 kişi ile Afyonkarahisar, 186 kişi ile Manisa takip etmektedir. Uşak'ta ise yaşanan depremlerde yaralanan olmamıştır. Diğer afet türlerinde ölü ve yaralı sayıları depremlerle karşılaştırıldığında çok düşük kalmaktadır. Bölgede yaşanan afet türleri, ölü ve yaralı sayıları Ek 14'te verilmektedir.

Su taşkını olayları Kütahya ve Manisa'da daha çok yaşanmıştır. Akarsularda görülen sel (taşkın) olay sayısının tüm hidrometeorolojik afetler içindeki oranı 1967-1987 yılları arasında % 33 iken; 1998-2008 yılları arasında bu oran % 14'e düşmüştür. Bölgede 1940-2010 yılları arasında 103 sel-taşkın-şiddetli yağış afeti gerçekleşmiştir. Harita 22'den görüleceği üzere bu afetlerin 42'si Manisa'da ve 38'i Kütahya'da yaşanmıştır. Bu durum; söz konusu afet türünün bu iki il için sorun teşkil ettiğini göstermektedir.

22 Harita - Sel - Taşkın - Şiddet Yağış Afetleri 1940-2010 Yılları

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Araştırma, Afetler, <http://www.mgm.gov.tr/arastirma/doğal-afetler.aspx?s=taskinlar> (1 Ağustos 2013'te alınmıştır)

23 Harita - Orman Yangını Risk Haritası

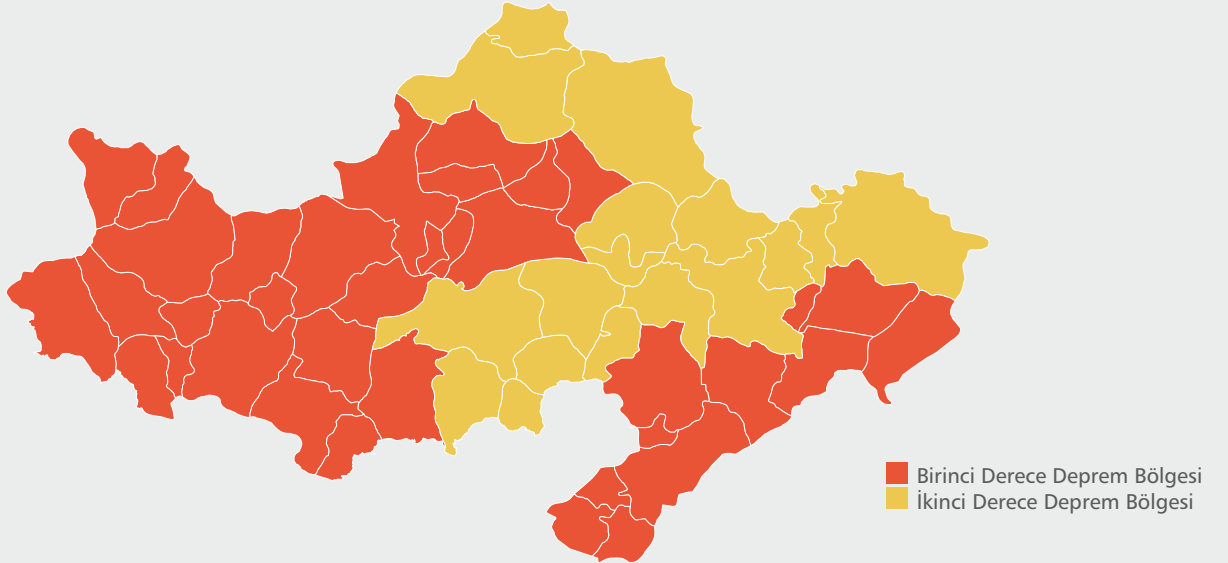

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü, Araştırma, Afetler, <http://www.mgm.gov.tr/arama/doğal-afetler.aspx?s=ormanyangini> (1 Ağustos 2013'te alınmıştır)

haritada Bölge illerinin % 25-75 bandında yer aldığı görülmektedir. Ancak özellikle orman alanları oranının % 53 olduğu Kütahya ile % 41 olduğu Manisa illerinin birçok alanının da % 50-75 risk aralığında olması bu illeri orman yangını afetine daha duyarlı hale getirmektedir.

Bölgede en fazla risk teşkil eden doğal afet türü depremdir. Bölgede bugüne kadar ciddi hasar veren depremler olmuştur. Gediz Çöküntü Sistemi, Dinar Fay Hattı, Akşehir Fay Hattı, Manisa Fay Hattı, Kütahya Fay Hattı ve Simav Fay Hattının aktif olmasından dolayı son yüzyılda büyüklükleri 4 ve 4'ün üzerinde olan birçok deprem yaşanmıştır. Harita 24'te Bölgedeki tüm ilçelerin deprem riskine göre sınıflandırılması gösterilmiştir.

24 Harita - Deprem Bölgelerinin Sınıflandırılması

Kaynak: Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Deprem Dairesi Başkanlığı

Afyonkarahisar il merkezi 2. derece deprem bölgesi olmakla birlikte ilin önemli bir kısmı 1. derece deprem bölgesinde yer almaktadır. Afyonkarahisar ve çevresini etkileyen tektonik sistemler; Gediz Çöküntü Sistemi, Dinar Fay Sistemi ve Akşehir Fay Sistemidir.⁴⁶ İlde 30 yılda bir 6,0 büyüklüğünde bir depremin olma olasılığı % 78 iken; 7,0 büyüklüğündeki bir depremin aynı zaman diliminde olma olasılığı da % 35'tir. Yapılan analizler sonucunda bu ilde 100 yıl içerisinde meydana gelebilecek maksimum büyüklükteki deprem 7,3'tür.⁴⁷

⁴⁶ Afyonkarahisar, İl Afet Acil Yardım Planı, 2012

⁴⁷ Afyonkarahisar İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (2013)

ORMAN YANGINI RİSK ARALIĞI

Afyon, Uşak
% 25 - 50

Kütahya, Manisa
% 50 - 75

Bölge için orman yangınları önemli bir tehdit olup Manisa ilinde orman yangını gerçekleşme olasılığı daha yüksektir. Orman yangınlarının gerçekleşme olasılığını gösteren Harita 23'te söz konusu afet türünün özellikle Ege ve Akdeniz kesimleri için önemli bir tehdit oluşturduğu görülmektedir. Yeşil rengin % 0-25 arası olasılığı, sarı rengin % 25-50 arası olasılığı, turuncu rengin % 50-75 arası olasılığı, kırmızı rengin ise % 75-100 arası olasılığı ifade ettiği

Mevcut Durum Analizi

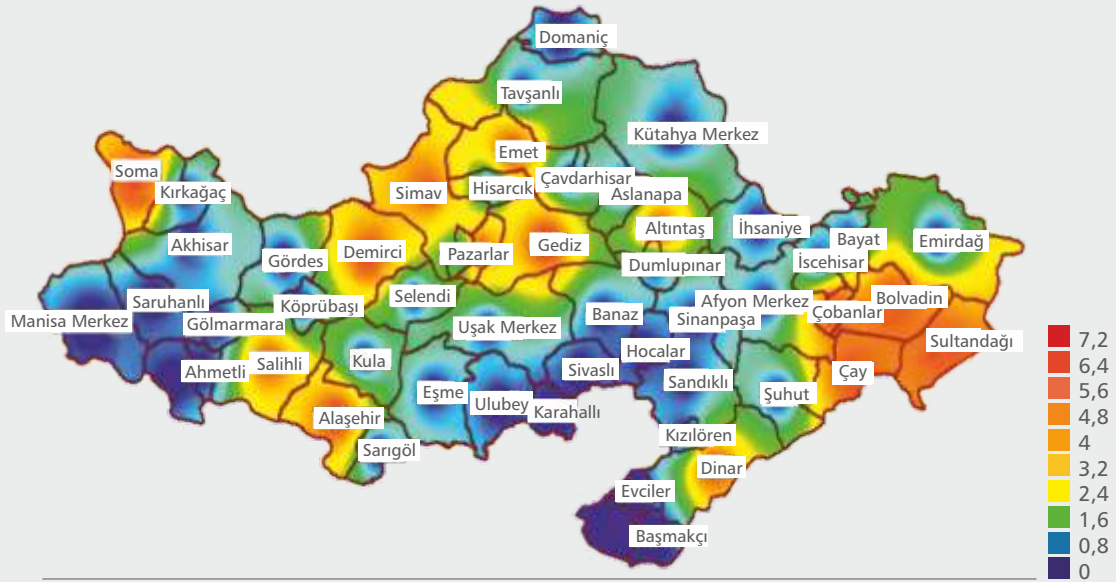
Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Kütahya il merkezi 2. derece deprem bölgesi olmakla birlikte ilin güneybatısı 1. derece deprem bölgesidir. Kütahya'da yapılan araştırmalar sonucunda ilde 6,0 büyüklüğündeki bir depremin 49 yılda bir gerçekleşme olasılığı % 68,8 iken; 7,0 büyüklüğündeki bir depremin aynı zaman diliminde gerçekleşme olasılığı % 20,2'dir.⁴⁸

Manisa'nın tamamı Manisa Fay Sistemi üzerinde bulunmaktadır ve 1. derece deprem bölgesindedir. İl, Gediz Grabeni içerisinde bulunduğu için tarih boyunca çok önemli depremler yaşamıştır. Manisa'da 5,0 büyüklüğündeki bir depremin 10 yılda gerçekleşme olasılığı % 81,3 iken; 6,0 büyüklüğündeki bir depremin aynı zaman diliminde gerçekleşme olasılığı % 66,6'dır.⁴⁹

Uşak, 1. ve 2. derece deprem bölgesinde olmasına rağmen il sınırları içerisinde yıkıcı bir deprem yaşanmamıştır. Uşak ilinin etkilendiği depremler çevre illerde yaşanan depremlerdir. Bu bağlamda Uşak ilinin Bölgede deprem riski en az olan il olduğu söylenebilir.⁵⁰ Harita 25'te Bölgede günümüze kadar gerçekleşen depremlerin ilçe düzeyindeki şiddetleri gösterilmiştir.⁵¹

25 Harita - 1900 Yılından Günümüze Gerçekleşen Depremlerin Şiddeti

Kaynak: İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri

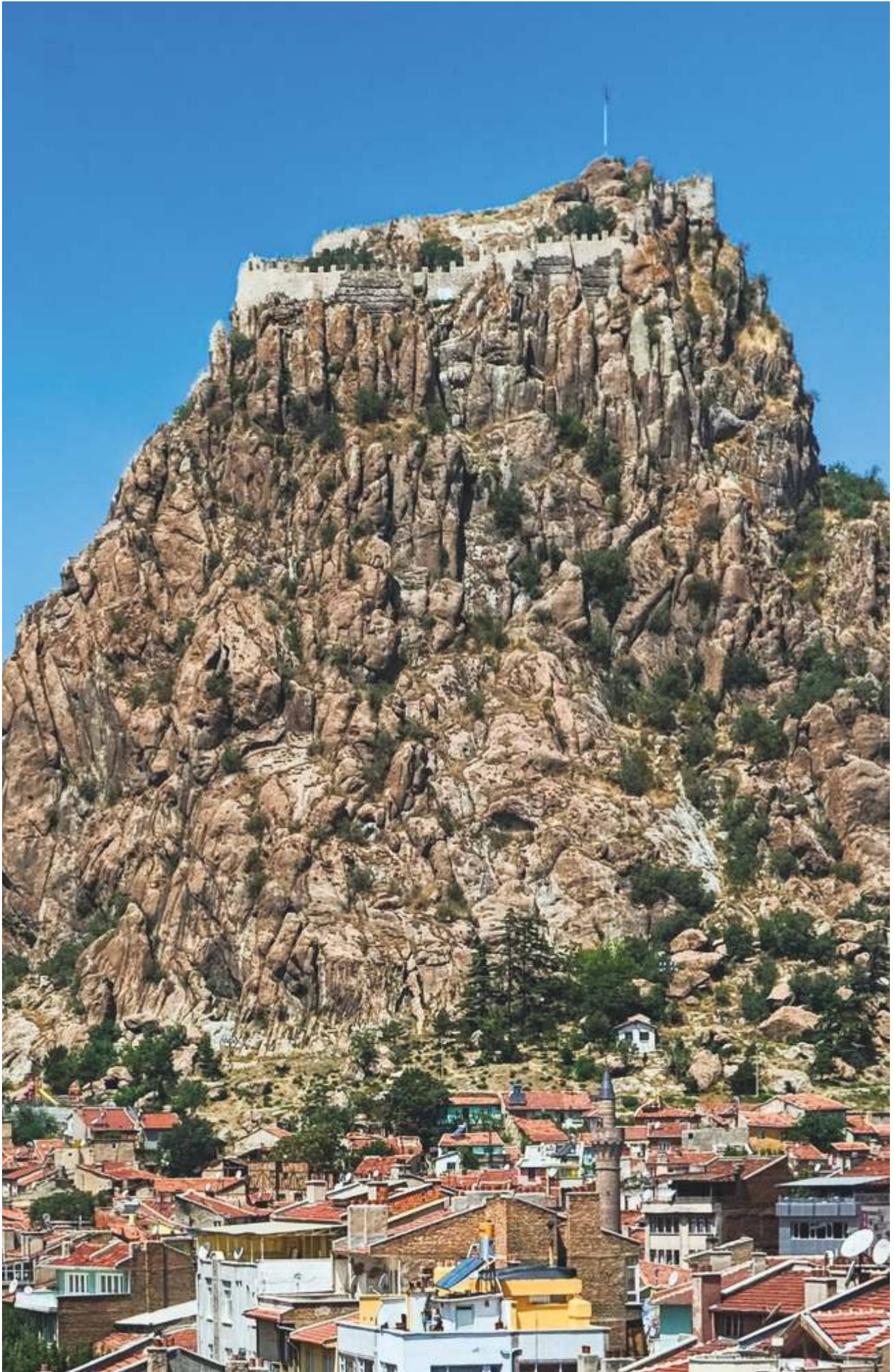
Bölgenin doğal afetler sınıflandırılmasında depremlerden sonra su baskını, heyelan, kaya düşmesi ve yangın afetleri gelmektedir. Bölgede depremler kadar olmasa bile bu afet türleri de maddi hasar ve can kaybına yol açmaktadır. Bu tür afetlerin görülme sıklığı depremler kadar değildir; fakat bu tür afetler gerçekleştiği zaman yıkıcı sonuçlara sebep olabilmektedir. Bu yüzden en az depremler kadar bu tür afetlere de hazırlıklı olmak ve afet sonrasında gerekli müdahaleleri yapmak için ekip ve ekipmanlar yeterli düzeyde olmalıdır.

⁴⁸ Kütahya İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (2013))

⁴⁹ Manisa İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (2013)

⁵⁰ Uşak İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü (2013)

⁵¹ İl Afet ve Acil Durum Müdürlükleri (2013)

1.8

KENTSEL HİZMETLER

Nüfus başına düşen faal sporcu sayısında Manisa, spor tesisi sayısında Uşak öne çıkmaktadır.

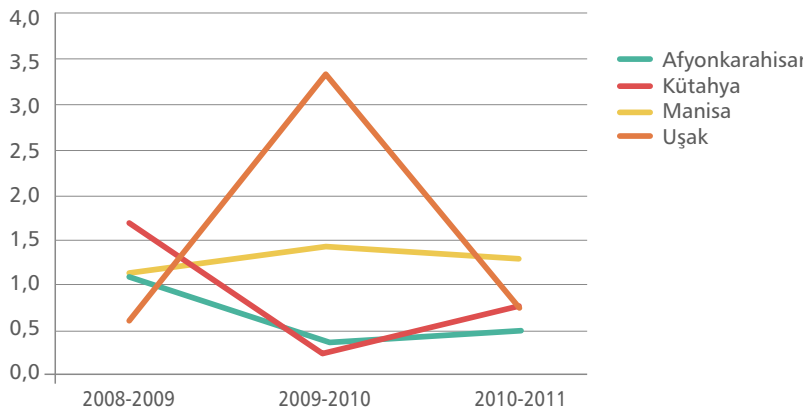
Manisa'da 164, Afyonkarahisar'da 68, Kütahya'da 39 ve Uşak'ta 128 adet olmak üzere Bölge genelinde Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı 399 adet tesis bulunmaktadır. Yüz bin nüfusa düşen tesis sayısı ülke için 13,2, Ege Bölgesi için 13,3 iken Manisa'da 12,4; Afyonkarahisar'da 9,7; Kütahya'da 6,7; Uşak'ta ise 38,3'tür. On bin kişiye düşen faal sporcu sayısı ise ülke genelinde 29,7; Ege'de 33,1 iken Manisa'da 38,6; Afyonkarahisar'da 23,7; Kütahya'da 23 ve Uşak'ta 24 olup Afyonkarahisar, Kütahya ve Uşak'ın ülke ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.⁵²

YÜZ BİN KİŞİYE DÜŞEN TESİS SAYISI

Bölgede tiyatro faaliyetlerinde Manisa öne çıkarken, bu ili Kütahya takip etmektedir. Bölgede 2010-2011 sezonunda Manisa'da 47, Afyonkarahisar'da 3, Kütahya'da 13, Uşak'ta ise 11 eserin oynandığı görülmektedir. Sergilenen bu eserlerde Manisa'da gösteri başına izleyici sayısı 206 iken; bu değer Afyonkarahisar'da 298, Kütahya'da 451, Uşak'ta 325, ülke genelinde ise 231 olması Bölge halkının gösterilere ilgili olduğunu göstermektedir. On bin nüfusa düşen gösteri sayısının ülke genelinde 3,2; Ege Bölgesi'nde 2,7 iken Manisa'da 1,3; Afyonkarahisar'da 0,5; Kütahya ve Uşak'ta ise 0,7 olması gösterilere yüksek ilgi gösterilmesine rağmen Bölgede yeterli sayıda etkinliğin düzenlenmediğine işaret etmektedir. On bin kişi başına düşen gösteri sayısı Grafik 20'de sunulmaktadır.

20 Grafik - Sezonlara Göre On Bin Nüfusa Düşen Tiyatro Gösteri Sayıları (2008-2009/2010-2011)

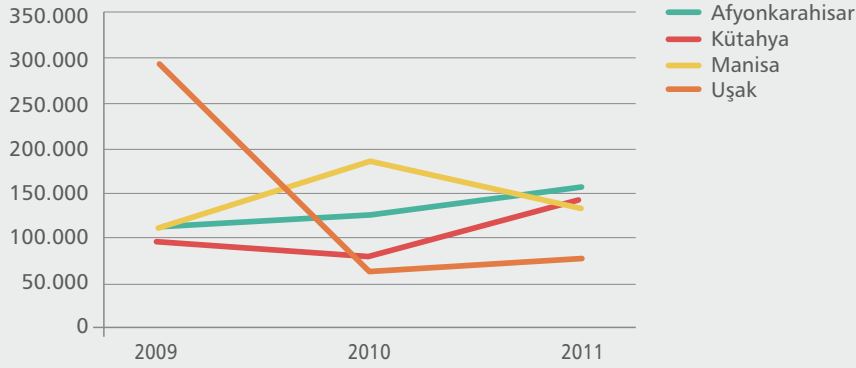
Kaynak: TÜİK Kültür İstatistikleri

⁵² TÜİK, Spor İstatistikleri (2007)

Sinema altyapısı açısından 2008-2011 yılları arasında Manisa ve Afyonkarahisar'da büyük bir atılım gerçekleştiği görülmektedir. Sahip olunan sinema salonu sayısı açısından 2008-2011 yılları arasında Manisa'nın 16'dan 20'ye, Afyonkarahisar'ın 11'den 21'e çıktığı, Kütahya'nın 9'dan 8'e, Uşak'ın 9'dan 7'ye düştüğü görülmektedir. Bölge illerinde yıllara göre sinema izleyicilerinin gelişimi ise Grafik 21'de sunulmaktadır. Bu durum sinema altyapısı açısından Manisa ve Afyonkarahisar'ın son 2 yıldaki gelişimiyle diğer Bölge illerinden ayrıştığını göstermektedir.

21 Grafik - Bölge İllerinde Yıllara Göre Sinema İzleme Sayıları (2008-2011)

Kaynak: TÜİK Kültür İstatistikleri

Bölgede halk kütüphanelerinin kullanımı Manisa ve Kütahya illerinde ülke ve Bölge ortalamasının üzerindedir. 2011 yılında kütüphanelerden faydalanan yararlanıcı sayıları hesaplandığında bin kişi başına halk kütüphanelerinden yararlanma sayısı Manisa'da 444, Afyonkarahisar'da 268, Kütahya'da 438, Uşak'ta ise 174'tür. Ülke genelinde 252, Ege Bölgesi genelinde 247 olan bin kişi başına halk kütüphanelerinden yararlanma sayılarının Bölge illerinde yıllara göre gelişimi Grafik 22'de sunulmaktadır. Bölgede halk kütüphanelerine olan ilginin ve kütüphane kullanımının yüksek olduğu görülmektedir.

HALK KÜTÜPHANELERİNDEN YARARLANMA SAYISI (BİN KİŞİ BAŞINA)

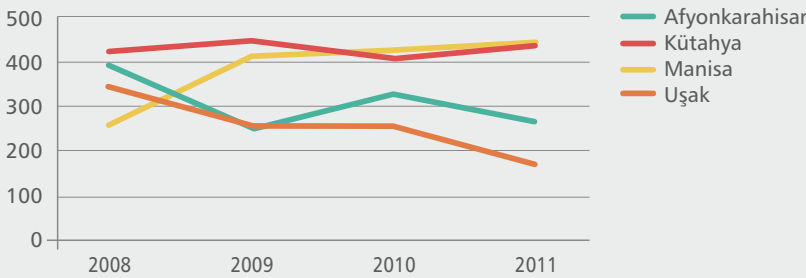

Türkiye Ortalaması
252

TR33
331

22 Grafik - Yıllara Göre Bin Kişi Başına Halk Kütüphanelerinden Yararlanma Sayıları

Kaynak: TÜİK, Kültür İstatistikleri (2011)

Bölgede sadece 3 adet kültür merkezi bulunmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü'ne bağlı ülke genelindeki 71 adet faaliyette olan kültür merkezinden üçü Bölgede (Afyonkarahisar, Eşme ve Salihli) bulunmaktadır. Bu durum, Bakanlığa bağlı kültür merkezlerinin yaygın olmadığını göstermektedir.

Bölgede opera, bale, orkestra gibi farklı türlerdeki sanatsal gösteriler yaygın değildir. Tablo 42'de gösterildiği üzere; Manisa dışındaki Bölge illerinde opera / bale ve orkestra gösterileri yapılmamıştır. Koro ve topluluk gösterilerinde ise Uşak dışındaki tüm Bölge illerinde en az bir gösteri olmuştur ve özellikle Kütahya'nın koro, Manisa'nın ise topluluk gösterilerinde öne çıktığı görülmektedir. Ağırlıklı olarak eğitim seviyesi yüksek nüfus grubunun tercih ettiği, genel

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

anlamda farklı türlerdeki gösteri / turne sayılarının az ve yaygınlaşmamış olduğu dikkat çekmektedir.

42 Tablo - Ülke Geneli, Ege Bölgesi ve Bölge İllerinde Türlerine Göre Gösteri/Turne Sayıları

	Opera ve Bale	Orkestra	Koro	Topluluk
Afyonkarahisar	-	-	1	2
Kütahya	-	-	12	1
Manisa	1	1	1	7
Uşak	-	-	-	-
Ege Bölgesi	21	8	19	26
Türkiye	151	41	219	104

Kaynak: TÜİK, Kültür İstatistikleri (2011)

Bölgenin opera, bale ve orkestra gibi nadir olarak yapılan sanatsal turne ve gösterilere ilgisi yüksektir. Bölgede sadece Manisa'da yapılan opera / bale ve orkestra gösterimlerinin ortalama izleyici sayılarının ülke ve Ege Bölgesi genelinden yüksek olduğu Tablo 43'te görülmektedir. Ayrıca; korolara Manisa ve Kütahya'nın; topluluk gösteri ve turnelerine ise Afyonkarahisar ve Kütahya'nın yoğun ilgisi olduğu ortalama izleyici sayılarının büyük olmasından anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle Bölge halkı opera, bale ve orkestra gibi turnesi nadir olarak yapılan sanatsal gösterilere çok ilgi göstermektedir.

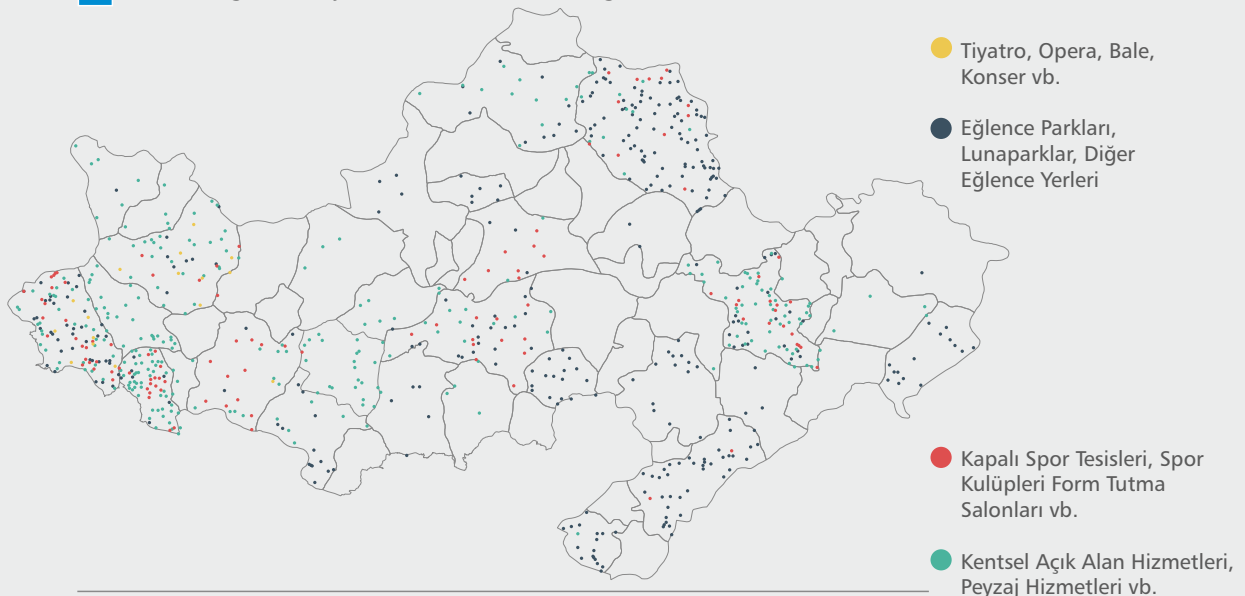
43 Tablo - Ülke Geneli, Ege Bölgesi ve Bölge İllerinde Türlerine Göre Gösteri/Turne Başına Düşen İzleyici Sayıları

	Opera ve Bale	Orkestra	Koro	Topluluk
Afyonkarahisar	-	-	1.150	1.400
Kütahya	-	-	1.555	1.200
Manisa	950	1.100	1.400	429
Uşak	-	-	-	-
Ege Bölgesi	679	794	1.458	762
Türkiye	600	574	11.884	2.255

Kaynak: TÜİK, Kültür İstatistikleri (2011)

Bölgede sanat, eğlence, dinlenme ve spor hizmetleri az; çeşitliliği düşük ve Bölge geneline dağılmamış durumdadır. Bölgedeki sosyal olanakların dağılımı incelendiğinde kültür-sanat faaliyetlerinin ağırlıklı olarak Bölge illerinin merkez ilçeleri ile Gediz ve Akhisar'da bulunduğu görülmektedir. Harita 26'da sosyal olanakların ilçe bazlı yoğunluğu verilmektedir.

26 Harita - Bölgedeki Sosyal Olanakların Mekansal Dağılımı (2012)

Kaynak: SGK

Bölgedeki toplu taşıma ağı geniş bir alanı kapsamaktadır fakat çeşitlenmemiştir. Bölgede hizmet veren toplu taşıma sistemi belediye otobüsleri tarafından sağlanmaktadır. Raylı sistem, metrobüs vb. diğer toplu taşıma sistemleri Bölge içinde bulunmamaktadır. Bölge içinde toplu taşımayı yaygın olarak kullanacak öğrenci nüfusunun fazla olması göz önünde bulundurulduğunda toplu taşıma sistemlerinin daha çeşitli ve zaman tasarrufu sağlayan modlarda geliştirilmesi gerektiği öngörülmektedir.

Bölgede, kişi başına düşen yeşil alan miktarı en yüksek olan il Kütahya'dır. Kişi başına düşen yeşil alan miktarının Kütahya'da 12 m²/kişi, Afyonkarahisar'da 3,32 m²/kişi, Manisa'da 9,28 m²/kişi ve Uşak'ta 5 m²/kişi olduğu görülmektedir. Bölgede sadece Kütahya kişi başına olması gereken standart (10 m²/kişi) yeşil alan miktarının üzerinde yeşil alana sahiptir⁵³ ve diğer Bölge illerinde kişi başına düşen yeşil alan miktarının artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

KİŞİ BAŞINA DÜŞEN YEŞİL ALAN

Bölgeye çalışmak için gelen mevsimlik tarım işçilerinin barınma problemleri vardır. Ülke genelindeki yüksek tarımsal katma değerler üreten bir Bölge olarak yılın bazı dönemlerinde geçici tarım işçilerine ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak Bölge genelinde yapılan gözlemler ve toplantılar neticesinde geçici tarım işçilerinin Bölgede buldukları dönem içerisinde barınma sorunları yaşadıkları ortaya çıkmıştır.

Bölge illerindeki internet erişimi ülke geneli ve çevre bölgelere göre daha düşük düzeydedir. İnternet erişiminin ölçülmesinde kullanılan penetrasyon oranı, abone sayısının nüfusa bölünmesiyle elde edilmektedir. Ülke genelinde genişbant internet penetrasyon oranı 2007-2012 yılları arasında % 6,5'ten % 26,5'e çıkmıştır. 2011 ve 2012 verileri göz önüne alınarak yapılan kıyaslamada genişbant internet penetrasyon oranının TR33 Bölgesi'nde % 19,8 iken, TR31 Bölgesi'nde % 32,3 ve TR32 Bölgesi'nde % 25 olduğu görülmektedir. Bu durum, Bölgede genel olarak internet kullanımının düşük olduğunu göstermektedir. Söz konusu orana iller itibarıyla bakıldığında ise Bölge illerinin tamamının diğer Ege Bölge illerinin gerisinde olduğu anlaşılmaktadır.

Afyonkarahisar ve Manisa'da 2000-2012 yılları arasında banka şubesi sayıları artarken; Bölge illerinde nüfus başına düşen banka şubesi sayılarının ülke genelinin gerisinde olduğu görülmektedir. 2000 yılında ülke genelindeki 15.574 banka şubesinin 72'si Afyonkarahisar'da, 55'i Kütahya'da, 138'i Manisa'da, 38'i Uşak'ta bulunurken; 2012 yılındaki 10.158 banka şubesinin ise 77'sinin Afyonkarahisar'da, 55'inin Kütahya'da, 143'ünün Manisa'da, 37'sinin Uşak'ta bulunduğu görülmektedir. Bölgede Afyonkarahisar ve Manisa'da banka şubesi sayısı artmaktadır. Tablo 45'te sunulan yüz bin kişiye düşen banka şube sayılarına bakıldığında ise bu iki ilde azalma görülürken, Bölge illerinin tamamında ülke genelinin altında değerler göze çarpmaktadır. Bu durum Bölge illerinde finansal altyapı yönünden eksikliklerin olduğunu ve finansal hizmetlerin yoğunlaşmadığını göstermektedir.

44 Tablo - Ege Bölgesi illerinde Genişbant İnternet Penetrasyon Oranları

	Genişbant İnternet Penetrasyon Oranı (%)
Afyonkarahisar	18,0
Aydın	22,6
Denizli	22,8
İzmir	32,3
Kütahya	22,1
Manisa	19,7
Muğla	30,4
Uşak	20,2

Kaynak: Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Resmi İstatistik ve Yayınlar, Yıllık İl İstatistikleri (2012)

45 Tablo - Bölge İllerinde ve Ülke Genelinde Yüz Bin Kişiye Düşen Banka Şube Sayıları

	2000	2012
Afyonkarahisar	8,9	10,9
Kütahya	8,4	9,6
Manisa	11,0	10,6
Uşak	11,5	10,8
Türkiye	11,5	13,4

Kaynak: Türkiye Bankalar Birliği, Türkiye'de Bankacılık Sistemi İllere ve Bölgelere Göre Banka, Şube, Nüfus, Mevduat ve Kredilerin Dağılımı (2012)

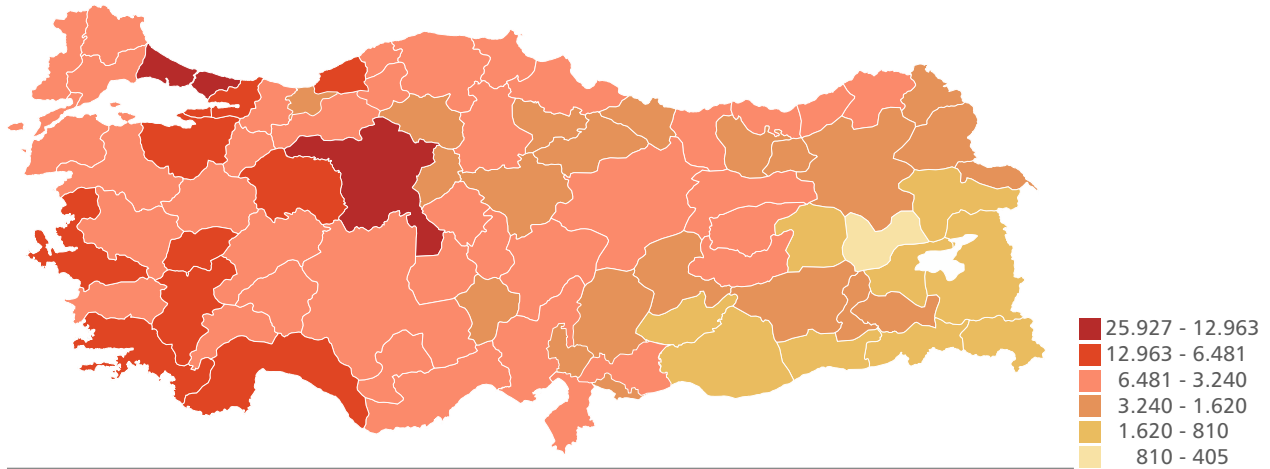
⁵³ Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İl Çevre Durum Raporları (2011)

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

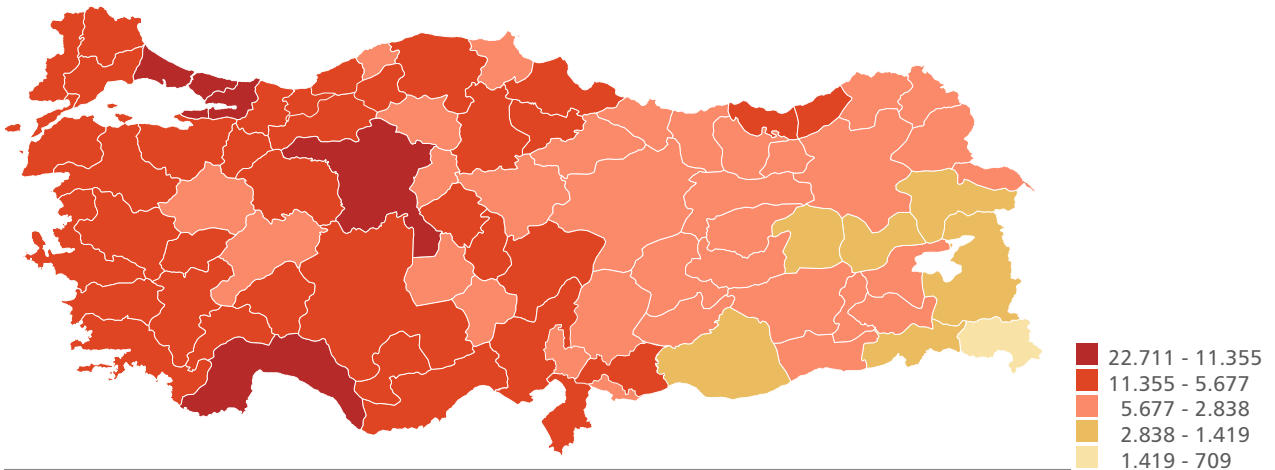
Uşak ili kişi başına düşen toplam mevduat ve nakdi kredi değerlerinde öne çıkarken, Manisa ili sadece kişi başına düşen nakdi kredi değerinde öne çıkmaktadır. Bankacılık sektöründeki tasarrufların tutulduğu mevduat hesapları incelendiğinde kişi başı mevduat değerlerinin ülke genelinde 9.871,40 TL iken, Afyonkarahisar'da 3.824,40 TL, Kütahya'da 3.325,79 TL, Manisa'da 3.861,58 TL, Uşak'ta ise 7.132,37 TL'dir. Uşak'ta bu denli yüksek bir değer olması, çevre illerdeki bazı ilçelerin kendi merkez ilçelerine Uşak Merkez'den daha uzak olmasıyla ilişkilidir. Özellikle Gediz ve Simav gibi ilçelerdeki bazı mudilerin, kendi ilçelerinde bulunmayan ancak Uşak Merkez'de mevcut bankaları tercih etmesi bu değeri arttırmaktadır. Nakdi kredilere bakıldığında ise ülke genelinde 10.506,34 TL'lik değere karşın; Afyonkarahisar'da 4.943,82 TL'lik, Kütahya'da 4.994,05 TL'lik, Manisa'da 6.613,39 TL'lik, Uşak'ta ise 6.359,52 TL'lik değerler görülmektedir. Gerek mevduat değerlerinde, gerekse kredilerde tüm Bölge illerinin ülke genelinin gerisinde olması ise İstanbul, Ankara ve İzmir gibi illerdeki yüksek finansal birikimlerle ilişkilidir. Harita 27 ve Harita 28'de Bölgenin finansal birikimlerde çevresine göre geride kaldığı görülmektedir.

27 Harita - İllere Göre Kişi Başına Düşen Toplam Mevduat Değerleri (2012, TL)

Kaynak: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Finansal Türkiye Haritası, <http://ebulten.bddk.org.tr/haritalama/harita.aspx> (28 Ekim 2013'te alınmıştır)

28 Harita - İllere Göre Kişi Başına Düşen Nakdi Kredi Değerleri (2012, TL)

Kaynak: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, Finansal Türkiye Haritası, <http://ebulten.bddk.org.tr/haritalama/harita.aspx> (28 Ekim 2013'te alınmıştır)

Bölgedeki temel sağlık göstergeleri, ülke ortalamasına göre düşüktür. Tablo 46'da sunulan bilgilere göre, yüz bin kişiye düşen uzman hekim sayısı, toplam hekim sayısı ve sağlık personeli sayısı bakımından Bölge, ülke ortalamasının gerisindedir. Buna karşılık; hastane yatak sayılarında Bölge illerinin ülke genelinin üzerinde olması ise Bölgede sağlık alanındaki insan kaynaklarının fiziki imkanların gerisinde kaldığını göstermektedir. Başka bir ifadeyle; sağlık alanında hizmetlerin düşük olmasının nedeni Bölgede özellikle farklı branşlarda uzmanlığa sahip sağlık personelinin yeterli düzeyde bulunmamasıdır.

HASTANE YATAK SAYISI

Türkiye Ortalaması
252

TR33
284

46 Tablo - Sağlık Göstergeleri (2010)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Bölge	Türkiye
Yüz Bin Kişiye Düşen Uzman Hekim	63	62	74	63	68	88
Yüz Bin Kişiye Düşen Toplam Hekim	143	120	151	122	140	169
Yüz Bin Kişiye Düşen Sağlık Personeli	607	599	587	733	610	616
Yüz Bin Kişiye Düşen Toplam Hastane Yatak Sayısı	274	301	281	288	284	252

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle Türkiye (İl Yayınları) 2011

Bölgedeki bebek ölüm hızı, ülke ortalamasının üzerindedir. Sağlık açısından önemli bir gösterge olan bebek ölüm hızı; her yıl gerçekleşen canlı doğum sonrasında, bir yaşını doldurmadan ölen bebek sayısının toplam canlı doğan bebek sayısına oranıdır. Ülke genelinde bu değer, son 4 yılda her yıl düşüş göstermiş olup 2012 verilerine göre % 1,16'dır. Bölge illerinde ise 2012 öncesine kadar düşüş gösteren oran, sonrasında tekrar yükselmiştir. Tablo 47'de de görüleceği üzere, bebek ölüm hızı ülke ortalamasının üzerindedir. Bu doğrultuda Bölgedeki sağlık hizmetlerinin ülke geneliyle kıyaslandığında yeterli düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır.

47 Tablo - Bebek Ölüm Hızları (%)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Bölge	Türkiye
2009	15,1	18,5	15,9	15,5	16,1	13,8
2010	11,5	17,6	13,1	11,8	13,3	12,0
2011	12,2	12,2	10,9	12,7	11,7	11,7
2012	14,6	12,6	12,6	15,0	13,4	11,6

Kaynak: TÜİK, Ölüm İstatistikleri (2012)

Bölgede özellikle il merkezlerindeki hastanelerin yatak doluluk oranı yüksektir. 2011 Sağlık İstatistikleri Yıllığına göre ülkedeki Sağlık Bakanlığı'na bağlı hastanelerin yatak doluluk oranları % 65,6 civarında olup bu oran Ege Bölgesi'nde % 66,1; Bölgede ise % 56,9'dur. Bölge genelindeki doluluk oranının ülke ortalamasının altında bulunması, sağlık olanaklarının iyi olduğuna işaret etse de Bölge içinde bazı yerleşim merkezlerinde doluluk oranının % 80'lerin üzerine çıktığı görülmektedir. Özellikle Afyonkarahisar, Kütahya ve Manisa illerinin merkezleri ile Akhisar, Salihli ve Dinar ilçe merkezlerinde göze çarpan bu durum, merkezlerdeki hastanelerin kapasitelerinin artırılması gerektiğine ya da merkez kademelenmelerine göre uygun kademede ve büyüklükte yeni sağlık tesislerinin kurulması gerektiğine işaret etmektedir.

1.9

İNSAN ve TOPLUM

Bölgede yaşayanların eğitim seviyesinin Türkiye ortalamasının altında olduğu görülmektedir.

Tablo 48'de Bölge illerine göre eğitim seviyesini gösteren değerler verilmektedir. Bölge nüfusunun mezuniyet durumu açısından ülke geneline göre ilköğretim / ilkokul düzeyinde daha yüksek, yükseköğretimde ise düşük oranlara sahip olduğu görülmektedir. Bu göstergenin düşük kalmış olması, yatırım yapılacak alanların değerlendirilmesi hususunda, potansiyel yatırımcıların nitelikli personel ihtiyacının karşılanamaması bakımından risk oluşturmaktadır. Ayrıca Bölgede temel eğitim düzeyindeki okullardan mezun olan bireylerin orta ve yüksek düzeydeki eğitim kurumlarına geçişlerinde sorunlar yaşandığı anlaşılmaktadır.

48 Tablo - 6 Yaş ve Üzeri Nüfusun Eğitim Durumu (2012) (%)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Bölge	Türkiye
Sadece Okuma Yazma Bilmeyen	4,5	3,5	4,0	3,8	4,0	4,9
Sadece Okuma Yazma Bilen	6,0	7,5	6,8	7,2	6,8	6,7
İlkokul-İlköğretim-Ortaokul Mezunu	62,0	58,1	62,8	59,4	61,3	52,5
Lise ve Dengi Okul Mezunu	18,8	21,8	17,4	19,5	18,8	21,4
Yükseköğretim Mezunu	8,0	8,5	8,5	9,3	8,5	11,4
Eğitim Durumu Bilinmeyen	0,6	0,5	0,5	0,7	0,6	3,0

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

15 YAŞ ÜZERİ NÜFUSUN OKURYAZARLIK ORANI (%)

Türkiye Ortalaması
% 92,0

TR33
% 95,4

Bölge illerindeki nüfusun okuryazarlık oranı Türkiye ortalamasının üzerinde olup Ege Bölgesi'ndeki diğer illerden daha düşüktür. Tablo 49'da sunulan 2012 yılı verilerine göre, Bölge illerinin tamamının 15 yaş üzeri nüfustaki okuryazarlık oranının ülke genelinin üzerinde, Ege Bölgesi genelinin ise gerisinde olduğu görülmektedir.

49 Tablo - Bölge İllerindeki 15 Yaş Üzeri Nüfusun Okuryazarlık Oranı (%)

Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Bölge	Ege	Türkiye
94,8	96,1	95,4	95,5	95,4	95,6	92,0

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012)

Bölge illerindeki okullaşma oranları ülke genelindeki okullaşma oranlarından yüksek olup Ege Bölgesi'ndeki diğer illerle hemen hemen aynı seviyededir. Tablo 50'de, ülke genelindeki ve Bölgedeki net okullaşma oranları verilmektedir. Okul öncesi öğretimde Bölgedeki illerin okullaşma oranları ülke ortalamasının üzerindeyken, ilköğretimdeki ve ortaöğretimdeki okullaşma oranlarına bakıldığında Afyonkarahisar'ın ülke genelindeki net okullaşma oranlarının altında kaldığı görülmektedir. Bölgedeki bütün illerde okullaşma oranlarının, eğitim seviyesi yükseldikçe düştüğü anlaşılmaktadır.

Eğitime katılımda cinsiyet farklılığı, eğitim seviyesi ilerledikçe ortaya çıkmaktadır. Tablo 50'de verilen bilgilere okul öncesi eğitim ve ilköğretimde cinsiyete göre net okullaşma oranlarının birbirine yakın olduğu ancak ortaöğretimde erkeklerin eğitim olanaklarından daha fazla yararlandıkları, Uşak dışındaki Bölge illerinde kadınlarda okullaşma oranlarının görece daha düşük olduğu görülmektedir.

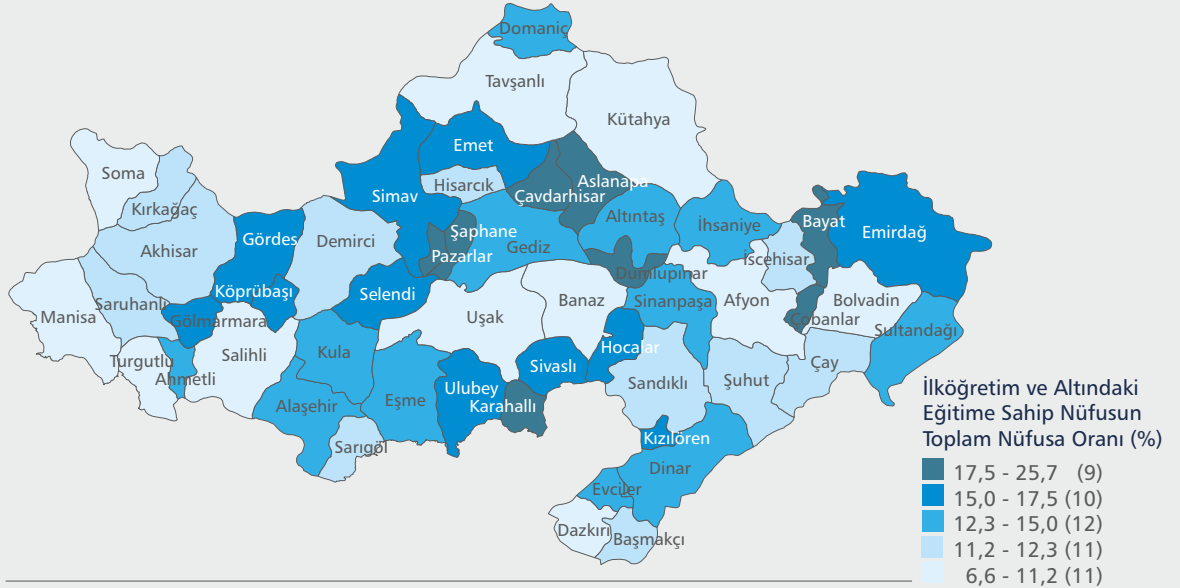
50 Tablo - Eğitim Seviyelerine ve Cinsiyete Göre Net Okullaşma Oranları (%)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Türkiye
İlköğretim	99,0	99,2	99,2	98,9	98,7
Erkek	99,1	99,2	99,3	98,9	98,8
Kadın	99,0	99,1	99,1	99,0	98,6
Ortaöğretim	63,8	81,8	71,3	75,5	67,4
Erkek	66,6	86,3	71,4	72,0	68,5
Kadın	61,0	77,0	71,1	79,3	66,1

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri (2011-2012)

Bölgede ilköğretim mezunu olan veya altında eğitim alanların ağırlıklı olarak Kütahya'ya bağlı ilçelerde, ortaöğretim mezunu ve altında eğitim almış nüfusun ise ağırlıklı olarak yine Kütahya'ya ve Afyonkarahisar'a bağlı ilçelerde yüksek olduğu görülmektedir. 15 yaş üstü nüfusun eğitim durumlarına ilişkin bilgiler incelendiğinde Aslanapa, Bayat, Çavdarhisar, Dumlupınar, Gölarmara, Karahallı, Kızılören ve Şaphane ilçeleri ilköğretim ve altındaki seviyede eğitime sahip olan nüfuslarının çokluğuyla dikkat çekmektedir. Ortaöğretim ve altındaki seviyedeki eğitim durumlarına bakıldığında ise Aslanapa, Altıntaş, İhsaniye, İncehisar, Çobanlar, Sinanpaşa, Hocalar, Kızılören, Gölarmara ve Saruhanlı ilçeleri ortaöğretim ve altındaki seviyede eğitime sahip olan nüfuslarının çokluğuyla dikkat çekmektedir. Harita 29 ve Harita 30, yerleşim merkezlerindeki nüfusun mevcut durumdaki eğitim seviyelerini göstermektedir.

29 Harita - İlköğretim ve Altındaki Seviyede Eğitime Sahip Nüfusun Mekansal Dağılımı

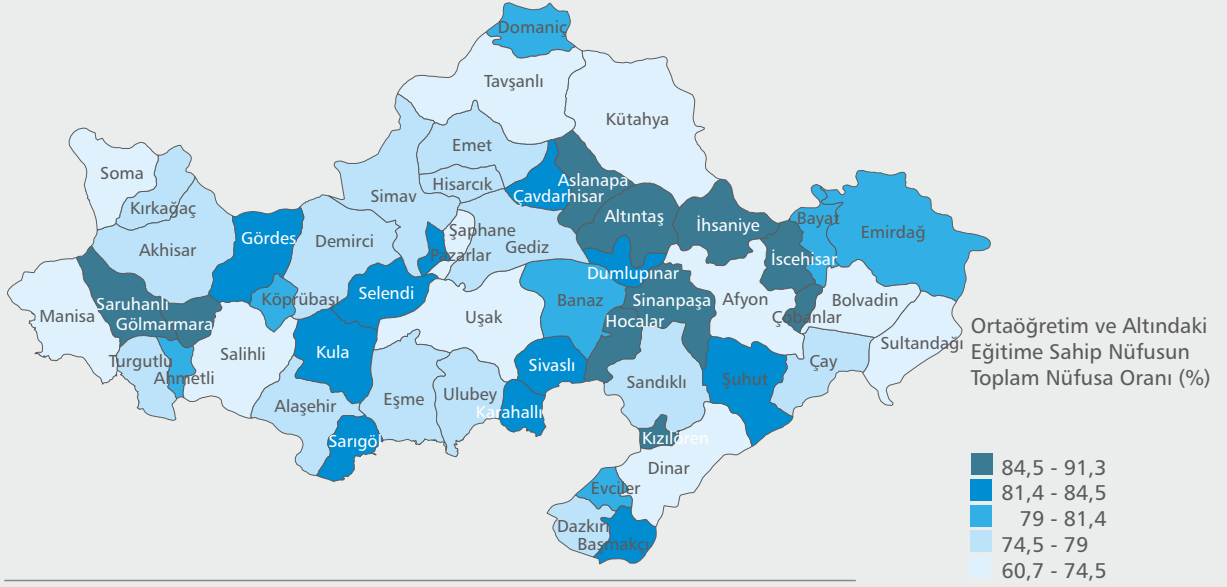

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012)

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

30 Harita - Ortaöğretim ve Altındaki Seviyede Eğitime Sahip Nüfusun Mekansal Dağılımı

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012)

Bölge illerinde çok sayıda üniversite öğrencisi bulunmaktadır. Bölgede Celal Bayar Üniversitesi (Manisa), Afyon Kocatepe Üniversitesi (Afyonkarahisar), Dumlupınar Üniversitesi (Kütahya) ve Uşak Üniversitesi (Uşak) olmak üzere 4 adet devlet üniversitesi bulunmaktadır. Tablo 51'deki bilgilere göre, bu üniversitelerde 111.226 öğrenci ön lisans ve lisans düzeyinde eğitim almakta olup bu sayı Ege Bölgesi'nde eğitim görmekte olan toplam öğrenci sayısının % 35,6'sına karşılık gelmektedir. İllerdeki üniversite mezunu nüfus oranlarının düşüklüğü değerlendirildiğinde, Bölgede öğrenim gören üniversite öğrencilerinin mezun olduktan sonra Bölgede kalmayı tercih etmedikleri ortaya çıkmaktadır. Bölge yükseköğretim düzeylerinde; temel eğitim düzeyindeki kadar iyi bir konumda değildir. Bölgedeki yükseköğretim düzeyindeki düşüklük Bölgenin nitelikli insan kaynağını azaltmakta, bu da beşeri sermayenin ekonomideki katma değerini düşürmektedir.

51 Tablo - Üniversite Öğrenci Sayıları (2011-2012)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Bölge	Türkiye
Önlisans/Lisans Düzeyinde Öğrenci	32.067	37.337	31.345	10.477	111.226	4.112.687

Kaynak: TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle İller (2011)

Akademik yayın yönünden Bölge üniversiteleri arasında Celal Bayar Üniversitesi ve Afyon Kocatepe Üniversitesi öne çıkmaktadır. SCI, SSCI ve AHCI'de yayımlanan yayınların sayısına göre, Bölge üniversitelerden Afyon Kocatepe Üniversitesi 131 üniversite arasında 38., Dumlupınar Üniversitesi 54., Celal Bayar Üniversitesi 33. ve Uşak Üniversitesi 97. sıradadır.⁵⁴ Bu durum, 2006'da kurulan Uşak Üniversitesi'nin, 1992'de kurulan diğer üç Bölge üniversitesine göre akademik yayın sayısında henüz beklenen seviyeye erişemediğini göstermektedir. Ayrıca diğer üç üniversitenin üst ve orta sıralarda yer alması, söz konusu üniversitelerin yetkinliğinin iyi ve geliştirilebilir bir seviyede olduğunu göstermektedir.

Bölge illerinin yaş bağımlılık oranları Türkiye ortalamasının üzerindedir. Bunun temel nedeni, Bölgeden yoğun bir şekilde aktif yaş grubu olarak tanımlanan, 20-24 yaş grubundaki insanların göç etmesidir. Yaş bağımlılık oranı, 0-14 yaş arası ile 65 ve üzeri yaşta nüfusun, çalışma çağı (15-64 yaş arası) nüfusuna oranıdır. 0-24 yaş grubundaki insanların göç etmesi, Bölgede iş gücü kaybına sebep olmaktadır. İş gücünün azalması da çalışan her bireye düşen bağımlı insan sayısını arttırmaktadır.

⁵⁴ Yükseköğretim Kurulu, Yayınlar ve İstatistikler, İstatistikler (2010)

52 Tablo - Yaş Bağımlılık Oranları (%)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Bölge	Türkiye
Yaş Bağımlılık Oranı	50,0	42,3	44,7	45,2	45,5	48,0

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2012); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Bölgedeki aktif nüfusun iş gücüne katılım oranındaki artış, ülke genelindeki artıştan daha fazladır. Tablo 53'e göre, 2008-2012 yılları arasında; ülke genelinde bu oran 3,1 puan artarken, Bölgede bu oranın 10,8 puan arttığı gözlemlenmiştir. Ayrıca cinsiyete göre iş gücüne katılım oranları incelendiğinde son 5 yılda kadınların iş gücüne katılım oranı ülke genelinde 5 puan artmışken, Bölge genelinde 16,4 puan artmıştır. 2012 yılında Bölgede kadınların iş gücüne katılım oranı % 36,3 ile erkeklerin iş gücüne katılım oranının yaklaşık yarısı düzeyine yükselmiştir. Erkeklerin iş gücüne katılım oranı son 5 yılda Türkiye genelinde 0,9 puanlık bir artış gösterirken Bölgede bu artış 4,9 puan olmuştur. Bölgede iş gücüne katılım oranının ülke genelinden daha yüksek olması Bölge açısından olumlu bir göstergedir. Ayrıca son yıllarda Bölgede kadınların iş gücüne katılım oranının ülke geneline kıyasla daha fazla oranda artması kadın istihdamı açısından olumlu bir gelişmedir.

53 Tablo - Bölgedeki Aktif Nüfusun İş Gücüne Katılım Oranları (%)

	Türkiye			Bölge		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
2008	46,9	70,1	24,5	44,0	68,8	19,9
2009	47,9	70,5	26,0	45,6	69,2	23,4
2010	48,8	70,8	27,6	48,2	70,6	27,1
2011	49,9	71,7	28,8	52,7	72,6	33,4
2012	50,0	71,0	29,5	54,8	73,7	36,3

Kaynak: TÜİK, İşgücü İstatistikleri

Bölgedeki işsizlik oranı ülke işsizlik oranından düşüktür. Tablo 54'te sunulan verilere göre, Türkiye'deki işsizlik oranı % 7,9'dur. Bölgenin işsizlik oranı ise % 5,5'tir. Bölgede en yüksek işsizlik oranı % 8,4 ile Uşak'tadır. Uşak'ı sırasıyla Kütahya, Afyonkarahisar ve Manisa takip etmektedir.

54 Tablo - İşgücü Göstergeleri

	15 ve Daha Yukarı Yaştaki Nüfus (Bin Kişi)	İşgücü (Bin Kişi)	İstihdam (Bin Kişi)	İşsiz (Bin Kişi)	İstihdam Oranı (%)	İşsizlik Oranı (%)
Afyonkarahisar	530	250	237	13	44,7	5,1
Kütahya	453	207	195	12	43,0	5,9
Manisa	1.048	556	520	26	49,6	4,8
Uşak	269	144	132	12	49,1	8,4
Bölge	2.301	1.148	1.084	63	47,1	5,5
Türkiye	55.639	26.420	24.320	2.100	43,7	7,9

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması (2011)

Bölge genelinde nitelikli iş gücünün ve istihdamın payı düşüktür. Tablo 55'te sunulan bilgilere göre, İŞKUR'a kayıtlı iş gücündeki ön lisans, lisans ve doktora mezunlarının oranı ülke genelinde % 20,1 iken; Bölgede % 16,9 seviyesindedir. Tablo 56'ya göre ise çalışanlar içindeki yükseköğrenim (lisans ve üzeri dereceler) mezunlarının payı ülke genelinde % 18,1; Ege Bölgesi'nde % 16,1; Bölgede ise % 10,1'dir. Bu iki göstergenin ülke genelinden daha düşük seviyede olması, nitelikli iş gücü sorununun Bölge genelinde etkili olduğunu göstermektedir.

55 Tablo - Bitirilen Eğitim Düzeyine Göre İllerde İş Gücü (2012)

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Bölge	Türkiye
Nitelikli İş Gücü*	4.946	5.432	11.160	3.109	24.647	700.929
Nitelikli İş Gücü / Toplam İş Gücü	% 17,9	% 14,8	% 19,2	% 13,6	% 16,9	% 20,1

Kaynak: 2012 İşkur İstatistik Yılı

* Önlisans, Lisans, Yüksek Lisans ve Doktora Mezunlarının Toplamı

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

56 Tablo - Bitirilen Eğitim Düzeyine Göre İstihdam (2012)

	Bölge	Ege Bölgesi (TR3)	Türkiye
Nitelikli İstihdam*	113.000	602.000	4.493.000
Nitelikli İstihdam / Toplam İstihdam	% 10,1	% 16,1	% 18,1

Kaynak: TÜİK, Bölgesel İstatistikler

* Yükseköğretim Mezunları

Bölgede istihdam edilenlerin büyük bir kısmı tarım sektöründe çalışmaktadır. Bölge illerinde çalışan nüfusun sektörlerine dağılımlarını sunan Tablo 57'ye göre, Bölge illerinin tamamında tarım hakim sektör olarak karşımıza çıkmaktadır. Sanayi sektörü istihdam payının ülke geneline yakın olduğu ancak tarım ve hizmet sektörlerinin gerisinde kaldığı görülmektedir. Bölgenin hizmet sektörü payında ise ülke genelinin çok gerisinde olması dikkat çekicidir. Ülke ve Bölge genelinde toplam katma değer artışına en çok katkı sağlayan sektörün hizmetler olduğu değerlendirildiğinde, bu durum katma değer artışını sınırlandırmaktadır.

57 Tablo - İstihdamın Sektörel Dağılımı (%)

	Tarım	Sanayi	Hizmet
Afyonkarahisar	40,4	22,5	37,1
Kütahya	39,0	25,7	35,3
Manisa	40,7	25,1	34,2
Uşak	39,5	26,4	34,1
Türkiye	22,7	27,2	50,1

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması (2011)

Bölgede ücretsiz aile işçisi sayısı giderek artmaktadır. Tablo 58'deki bilgilere göre; 2008 yılında 156.000 olan ücretsiz aile işçisi 2011 yılında 269.000'e çıkarak % 72 artış sergilemiştir. Bu değer, ülke genelinde söz konusu dönemde % 23,2 arttığı görülmektedir. Ücretsiz aile işçileri sosyal güvenlik haklarından mahrum ve emeğinin maddi karşılığını tam alamayan grup olup bu kesimin gelirleri süreklilik arz etmemektedir. Bu kesim aynı zamanda Bölgedeki işsizliği perdelmekte ve gizli işsizlik yaratmaktadır. Bu bağlamda ücretsiz aile işçiliğinin % 72 arttığı Bölgede çalışan yoksulluğuna yönelik çeşitli politikalar geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

58 Tablo - Bölgede Yıllara Göre Ücretsiz Aile İşçisi Sayısı (Bin Kişi)

	Toplam	Ücretli, Maaşlı ve Yevmiyeli	İşveren ve Kendi Hesabına	Ücretsiz Aile İşçisi
2008	873	455	262	156
2009	874	440	250	183
2010	960	485	270	206
2011	1.066	503	294	269

Kaynak: TÜİK, İşgücü İstatistikleri

Bölge genelinde tarımla uğraşanların yarısından fazlası ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. Ülke genelinde tarım faaliyetinde bulunan 6 milyon 143 bin kişinin 623 bini (% 10,1'i), Bölgede tarım faaliyetinde bulunan 477 bin kişinin ise 42 bini (% 8,8'i) ücretli, maaşlı veya yevmiyeli olarak çalışmaktadır. Ayrıca; tarım sektöründe çalışanlardan ülke genelindeki 2 milyon 866 bin kişi (% 46,7), Bölge genelinde ise 249 bin kişi (% 52,2'si) ücretsiz aile işçisidir. Bu durum; Bölgede tarım sektörünün ülke geneline nazaran daha düşük oranda profesyonelleştiğini göstermektedir. Ülke ve Bölge genelinde tarımsal faaliyetlerde bulunanların işteki nitelikleri Tablo 59'da sunulmaktadır.

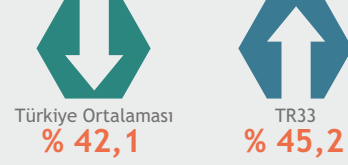
59 Tablo - Tarım Sektöründe İşteki Durumlarına Göre İstihdam

	Toplam	Ücretli, Maaşlı veya Yevmiyeli		İşveren veya Kendi Hesabına		Ücretsiz Aile İşçisi	
		Bin Kişi	Oran	Bin Kişi	Oran	Bin Kişi	Oran
Bölge	477	42	% 8,8	186	% 39,0	249	% 52,2
Türkiye	6.143	623	% 10,1	2.653	% 43,2	2.866	% 46,7

Kaynak: TÜİK, İşgücü İstatistikleri (2011)

Bölgedeki kayıt dışılık oranları Türkiye geneliyle benzerlik göstermektedir. 2008 yılında Türkiye genelinde % 43,5 olan kayıt dışı istihdam oranı 2011 yılında % 42,1 olmuştur.⁵⁵ Tablo 60'ta da görüleceği üzere Bölgede kayıt dışılık oranları bu değerlerin biraz üzerinde seyretmektedir. Hem Bölgede hem de Türkiye'de krizin istihdam üzerindeki etkileri benzer şekilde olmuştur. Tablo 60'tan görülebilecek bir başka husus işletme büyüklüğü arttıkça kayıt dışı istihdam oranının büyük ölçüde azalmasıdır. Örneğin 2012 yılında 1-9 kişi çalışması olan işletmelerde % 61,3 olan kayıt dışı istihdam oranı 50'den fazla çalışması olan işletmelerde % 3,2'ye düşmektedir.

KAYIT DIŞI İSTİHDAM ORANI

60 Tablo - Bölgede Toplam ve İşletme Büyüklüğüne Göre Kayıt Dışı İstihdam Oranları

(15 + Yaş) (Bin Kişi)						
2008	İşletme Büyüklüğü					Kayıt Dışılık Oranı (%)
	1-9	10-24	25-49	50 +	Toplam	
Kayıtlı Değil	368	12	7	5	392	44,9
Kayıtlı	225	43	77	136	481	
Toplam	592	55	85	141	873	
2012	İşletme Büyüklüğü					Kayıt Dışılık Oranı (%)
	1-9	10-24	25-49	50 +	Toplam	
Kayıtlı Değil	488	8	6	5	506	45,2
Kayıtlı	308	54	101	149	613	
Toplam	795	63	107	154	1.119	

Kaynak: TÜİK, İşgücü İstatistikleri

Bölgede kayıt dışı istihdam önemli bir sorundur. Bölgede 2012 yılında kayıt dışılık oranı % 45,2 olarak gerçekleşmiştir. Bir başka deyişle Bölgede yaklaşık her iki kişiden birisi kayıt dışı çalışmaktadır. Bir bölgede ya da ülkede kayıt dışılığın yüksek olması, orada iş güvencesinden üretimde aksamalara kadar birçok soruna sebep olmaktadır.

Bölgede ticaret ve sanayi odaları ile ticaret borsaları sayıları açısından Manisa öne çıkmaktadır. Ülke genelindeki 182 ticaret ve sanayi odasının 20'si, 113 ticaret borsasının ise 10'u Bölgede bulunmaktadır.⁵⁶ En çok ticaret ve sanayi odasına sahip Bölge ili 8 oda ile Manisa'dır. Merkez ilçenin yanı sıra; özellikle ticaret ve sanayi faaliyetleri gelişmiş Akhisar, Alaşehir, Demirci, Gördes, Salihli, Soma ve Turgutlu ilçelerinde ticaret ve sanayi odası bulunmaktadır. 6 odaya sahip Afyonkarahisar'da ticaret ve sanayi odası bulunan ilçeler Afyonkarahisar Merkez, Bolvadin, Çay, Dinar, Emirdağ ve Sandıklı iken, 4 odaya sahip Kütahya'da Merkez, Gediz, Simav ve Tavşanlı ilçelerinde ticaret ve sanayi odası mevcuttur. Uşak'ta ise Merkez ilçenin yanı sıra sadece Karahallı'da ticaret ve sanayi odası bulunmaktadır. Ticaret ve sanayi odası bulunan 20 ilçeden 14'ünde organize sanayi bölgesinin de bulunması oda bulunan ilçelerin genelde sanayisi gelişmiş ilçeler olduğunu göstermektedir. Bölgedeki 10 ticaret borsasının 5'i Manisa'da, 3'ü Afyonkarahisar'da, 1'er tanesi ise Kütahya ve Uşak illerindedir. Ticaret borsası bulunan ilçeler Manisa Merkez, Akhisar, Alaşehir, Salihli, Turgutlu, Afyonkarahisar Merkez, Bolvadin, Sandıklı, Kütahya Merkez ve Uşak Merkez'dir. Söz konusu 10 ilçenin tamamında ticaret ve sanayi odası da bulunmaktadır. Bu durum, oda faaliyetlerinin belirli ilçelerde toplandığını göstermektedir. Ticaret ve sanayi odası ile ticaret borsasının en çok bulunduğu Bölge illerinin sırasıyla Manisa ve Afyonkarahisar olması bu illerdeki yoğun üretim ve ticaret faaliyetleri ile ilişkilidir.

Bölge illerinde alınan göçler içinde köyden kente yoğun göç dikkat çekmektedir. 1990-2000 yılları arasında ülke genelindeki 6.692.263 kişilik iç göçün %57,8'i şehirden şehre, %20,1'i şehirden köye, %17,5'i köyden şehre, %4,4'ü ise köyden köyedir. Köyden şehre doğru gerçekleşen göçün şehirden köye gerçekleşen göçten fazla olduğu dikkat çekmektedir. Ancak; Afyonkarahisar dışındaki Bölge illerinde tersi bir durum söz konusudur. Bu illere diğer illerden göç eden insanlar içinde köyden kente gidenlerin sayısı kentten köye gidenlerden fazladır. Bu durum; söz konusu illerin kentsel alanlarında hızlı bir sosyal dönüşüm olduğunu ve göçle gelen nüfusun adaptasyonu için çeşitli politikalara ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir.

⁵⁵ ÇSGB, Çalışma Hayatı İstatistikleri, 2011

⁵⁶ TOBB İstatistikleri

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

61 Tablo - Bölge İllerinin Yerleşim Yerlerine Aldıkları Göç (2000)

	Şehirden Şehre (%)	Köyden Şehre (%)	Şehirden Köye (%)	Köyden Köye (%)
Afyonkarahisar	59,3	17,8	18,3	4,5
Aydın	53,2	13,4	22,8	10,6
Denizli	41,5	19,1	29,1	10,3
İzmir	65,9	14,9	14,7	4,5
Kütahya	56,1	19,5	18,4	6,1
Manisa	54,1	19,7	17,9	8,3
Muğla	40,9	9,5	40,2	9,3
Uşak	55,9	24,1	15,3	4,7

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımı (2000)

Bölge içi gelir dağılımındaki eşitsizlik oldukça derindir. Aktif sigortalıların toplam brüt kazançları ilçeler bazında incelendiğinde, en yüksek gelire sahip 5 ilçenin tüm Bölge gelirinin % 65,6'sını aldığı ve ilk 4 sırada merkez ilçelerin yer aldığı görülmektedir. Bu 5 ilçenin nüfuslarının Bölgedeki payı sadece % 42,5'tir. En az gelire sahip 5 ilçe gelirin % 0,3'ünü alırken bu ilçelerin nüfuslarının payının % 1,1 olduğu görülmektedir. Bu durum; geliri yüksek ilçelerin nüfustaki paylarından daha fazla, geliri düşük ilçelerin ise nüfustaki paylarından daha az oranda gelir elde ettiğini ve Bölge içinde gelir adaletsizliği olduğunu göstermektedir. Bahsi geçen 10 ilçenin gelirden aldıkları miktar ve paylar Tablo 62'de sunulmaktadır.

62 Tablo - En Çok ve En Az Kazanç Elde Eden Beş İlçenin Gelirdeki Payları (2012)

	Yıllık Toplam Brüt Kazanç (TL)	Payı (%)
Manisa Merkez	231.703.344	25,8
Kütahya Merkez	105.945.913	11,8
Afyonkarahisar Merkez	102.666.303	11,4
Uşak Merkez	82.472.899	9,2
Soma	66.175.038	7,4
Dumlupınar	547.909	0,06
Pazarlar	536.165	0,06
Hocalar	453.253	0,05
Aslanapa	434.099	0,05
Kızılören	289.987	0,03
TOPLAM	899.535.094	

Kaynak: SGK (2012), Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Sosyal yardımlar gelir dağılımındaki eşitsizliği ancak sınırlı oranda azaltabilmektedir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü verilerine göre; Bölgede 2012 yılında brüt gelirin sadece % 5,8'i kadar (52.090.773 TL) sosyal yardım desteği verilmiştir. Tablo 63'te sunulduğu üzere brüt gelirler ile sosyal yardımlar birlikte değerlendirildiğinde ise en çok gelire sahip 5 ilçenin payının % 65,5'ten % 63,7'ye düştüğü; en az gelire sahip 5 ilçenin payının ise % 0,3'ten % 0,41'e yükseldiği görülmektedir. Ancak en çok gelire sahip 5 ilçenin nüfustaki payının % 42,5; en az gelire sahip 5 ilçenin ise nüfustaki payının % 1,2 olması

63 Tablo - En Çok ve En Az Kazanç ve Yardım Elde Eden Beş İlçenin Gelirdeki Payları (2012)

	Yıllık Toplam Brüt Kazanç ve Yardımlar (TL)	Payı (%)
Manisa Merkez	235.611.241	24,8
Kütahya Merkez	108.714.686	11,4
Afyonkarahisar Merkez	107.217.859	11,3
Uşak Merkez	86.297.588	9,1
Soma	67.122.501	7,1
Şaphane	967.268	0,10
Pazarlar	945.149	0,10
Evciler	891.049	0,09
Hocalar	771.353	0,08
Kızılören	384.449	0,04
TOPLAM	951.625.867	

Kaynak: SGK (2012), Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2012), Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

sosyal yardımların gelir adaletsizliğini gidermekte belli bir başarı elde etmesine rağmen tamamen ortadan kaldıramadığını göstermektedir. Bu nedenle; söz konusu gelir adaletsizliğini gidermek için sosyal yardımların etkin ve stratejik kullanımına ihtiyaç duyulmaktadır.

Bölge illerinde Sosyal Yardım Yasası (Muhtaç, Yaşlı ve Engelli Aylığı)'ndan faydalanan kişilerin tüm nüfusa oranı Afyonkarahisar hariç Türkiye geneli ve Ege Bölgesi'nden yüksektir. Tablo 64'te görüleceği üzere 2011 yılında Türkiye'de % 1,79 olan bu oran Ege Bölgesi'nde % 1,6; Afyonkarahisar'da % 1,99; Kütahya'da % 1,7; Manisa'da % 2,1; Uşak'ta ise % 2'dir. Manisa Bölge içinde 2022 sayılı Yasa'dan en çok faydalanan ildir. Bu oranın nüfusa oranının yüksek olması Bölgede sosyal yardıma muhtaç kişilerin Ege Bölgesi ve Türkiye'den fazla, sosyal yardımlardan yararlananların sayısının da çok olduğu manasına gelmektedir. Bu bağlamda Bölgede muhtaç kişilere yönelik politikalar geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

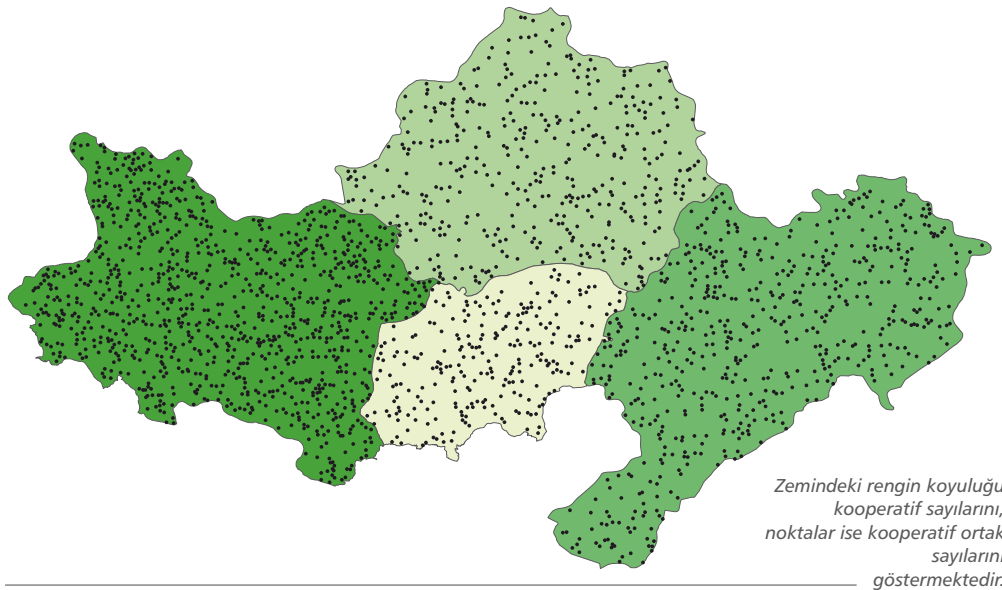
64 Tablo - 2022 Sayılı Sosyal Yardım Yasası'ndan Faydalananların Sayısı

	Nüfus	2022 Sayılı Yasadan Faydalanan Sayısı/Nüfus (%)	2022 Sayılı Yasadan Faydalanan Sayısı
Afyonkarahisar	698.626	1,99	13.966
Kütahya	564.264	1,7	9.985
Manisa	1.340.074	2,1	28.242
Uşak	339.731	2	6.883
Bölge	2.942.695	2	59.076
Ege	9.687.692	1,6	155.942
Türkiye	74.724.269	1,79	1.337.989

Kaynak: SGK İstatistik Yıllıkları (2011)

Bölgede Manisa dışındaki illerde kooperatifleşme az gelişmiştir. Harita 31'de sunulan bilgilere göre Bölgede 2013 yılında faal ve faal olmayan kooperatif ve birliklerin sayıları 602 iken bunların yaklaşık yarısı Manisa'dadır. Bu birlik ve kooperatiflerin toplam üye sayısının 89.405 olduğu görülürken bu ortakların % 56,7'sinin Manisa'da olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum, Manisa'da gelişen kooperatifleşmeyle ilgili olarak daha büyük kooperatiflerin kurulmuş olmasından kaynaklanmaktadır. Bölgedeki durumu kıyaslamak için TR32 Bölgesi'ne bakıldığında 1.179 kooperatifte 138.351 ortağın bulunduğu görülmektedir. Bölge ile neredeyse eşit nüfusa sahip komşu bir Düzey-2 Bölgesinde, Bölgedekinin yaklaşık iki katı sayıda kooperatif ve ortağın bulunması düşük kooperatifleşme düzeyinin göstergesidir.

31 Harita - İllere Göre Kooperatif ve Ortak Sayıları

Kaynak: Kurumlardan Alınan Bilgiler ve Zafer Kalkınma Ajansı Derlemeleri (2013)

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

En çok faal derneğin Manisa'da bulunduğu; kişi başına düşen dernek üye sayısı yönünden Kütahya ve Uşak illerinin öne çıktığı görülmektedir. Ülke genelinde 2012 yılındaki 98.101 faal derneğin 1.185'i (% 1,21'i) Afyonkarahisar'da, 1.202'si (% 1,23'ü) Kütahya'da, 1.518'i (% 1,55'i) Manisa'da ve 591'i (% 0,60'ı) Uşak'ta bulunmaktadır. Bin kişiye düşen dernek sayılarına bakıldığında Ege Bölgesi'nde 123 ile en yüksek değere sahip İzmir'i, 113 ile Kütahya'nın ve 88 ile Uşak'ın takip ettiği görülmektedir. Bu iki ilde dernekleşme faaliyetlerinin daha yaygın olduğu anlaşılmaktadır. Bin kişiye düşen dernek sayısı Afyonkarahisar'da 64, Manisa'da 78, Bölgede 82, Ege Bölgesi'nde 97 ve ülke genelinde 125'tir. Başka bir deyişle Kütahya ve Uşak'taki yoğun dernekleşmeye rağmen, Bölge kişi başına düşen dernek sayısı yönünden ülke geneli ve Ege Bölgesi'nin gerisinde kalmaktadır. Derneklerdeki gerçek üye sayıları Tablo 65'te sunulmaktadır.

65 Tablo - Derneklerdeki Gerçek Üye Sayıları (2012)

Derneklerdeki Gerçek Üye Sayıları	
Afyonkarahisar	44.922
Kütahya	64.606
Manisa	104.656
Uşak	30.191
TR31 Bölgesi	493.739
TR32 Bölgesi	208.919
Ege	947.033
Türkiye	9.425.116

Kaynak: İçişleri Bakanlığı, Dernekler Dairesi Başkanlığı

Bölge illerindeki derneklerin türleri benzerlik gösterirken, mesleki ve dayanışma derneklerinin sayı yönünden yeterli olmadığı görülmektedir. Afyonkarahisar ve Kütahya'da dini hizmetlerin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyet gösteren dernekler en çok bulunan dernek türü iken, spor ve spor ile ilgili dernekler ikinci sıradadır. Dini hizmetlerin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyet gösteren derneklerin payı Afyonkarahisar'da %36,6; Kütahya'da % 28,6; Manisa'da % 20,5; Uşak'ta ise % 24,2'dir. Spor ve spor ile ilgili derneklerin payı ise Afyonkarahisar'da % 20,5; Kütahya'da % 21,3; Manisa'da % 25,7; Uşak'ta ise % 31,1'dir.

Bölgede kurulan üniversitelerin buldukları ildaki beşeri sermayeyi geliştirdikleri ve bölgesel kalkınmayı hızlandırdıkları görülmektedir. 1990 Genel Nüfus Sayımı'na göre 6 yaş üzeri nüfusta üniversite bitirenlerin payı Afyonkarahisar'da % 2,31; Kütahya'da % 2,33; Manisa'da % 2,41; Uşak'ta ise % 2,81'dir. 1992'de Afyonkarahisar'da Afyon Kocatepe, Kütahya'da Dumlupınar, Manisa'da ise Celal Bayar, 2006'da ise Uşak'ta Uşak Üniversitesi'nin kurulmasıyla bu oranlar 2012 yılında (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre) Afyonkarahisar'da % 6,71; Kütahya'da % 7,45; Manisa'da % 7,29; Uşak'ta ise % 8,05 seviyesine yükselmiştir. Bu durum, Bölge'deki ekonomik gelişime bağlı olarak artan yükseköğrenim mezunu işgücü ihtiyacının giderilmesi için önemli bir kaynaktır. Bununla birlikte işgücü ve demografik göstergeler ele alındığında kalifiye nüfusun Bölgede tutulmadığı görülmektedir.

1.10

ENERJİ

Kişi başı mesken elektrik kullanımında Bölge, ülke genelinin üzerinde, Ege Bölgesi genelinin ise altındadır.

Tablo 66'ya göre Bölgede kişi başına mesken elektrik tüketiminde Manisa, Bölge illerinin çok üzerindedir. Bu çerçevede Manisa'da kişi başına mesken elektrik tüketiminin azaltılmasına yönelik verimlilik ve tasarruf bağlamında çeşitli politikalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bölgede kişi başı elektrik tüketiminde Uşak öne çıkmaktadır. Tablo 66'ya göre ülke genelinde kişi başı elektrik tüketimi 2.490 KWh olup; söz konusu değer sanayide 1.177 KWh iken; mesken kullanımında 592 KWh'dir. Sanayideki elektrik kullanımının kişi başına değerinin mesken kullanımına göre fazla olduğu görülmektedir. Kütahya ve Uşak illerinin kişi başı sanayi elektrik tüketimi ülke genelinden daha fazladır.

66 Tablo - Kişi Başına Elektrik Tüketim Değerleri (KWh)

	Toplam	Sanayi	Mesken
Afyonkarahisar	1.693	643	426
Kütahya	2.345	1.476	457
Manisa	2.379	1.174	556
Uşak	2.827	1.777	494
Bölge	2.261	1.176	499
Aydın	1.862	456	694
Denizli	2.788	1.641	556
Muğla	2.634	284	864
TR32 Bölgesi	2.409	806	699
Ege Bölgesi	3.075	1.543	726
Türkiye	2.490	1.177	592

Kaynak: TÜİK, Bölgesel İstatistikler, Enerji İstatistikleri (2011)

Bölgede toplam elektrik tüketiminde % 47,9'luk oran ile Manisa ilk sırada yer almaktadır. Manisa'yı Kütahya, Afyonkarahisar ve Uşak takip etmektedir. Tablo 67'de sunulan bilgilere göre Bölgede sanayide kullanılan elektriğin % 45,5'i Manisa tarafından tüketilmektedir. % 24'ü Kütahya, % 17,4'ü Uşak tarafından, % 12,9'u ise Afyonkarahisar tarafından kullanılmaktadır. Kütahya'da sanayi elektriği kullanımının bu kadar çok olmasının nedeni seramik ve porselen gibi yüksek enerji isteyen üretimlerin bu ilde yoğun şekilde yapılmasıdır.

67 Tablo - Bölge ve illeri Toplam Elektrik Tüketim Değerleri (MWh)

	Toplam	Sanayi İşletmesi	Mesken	Tarımsal Sulama
Afyonkarahisar	1.182.500	449.322	297.393	97.200
Kütahya	1.323.414	833.058	258.100	3.276
Manisa	3.187.684	1.573.298	745.567	191.818
Uşak	960.296	603.634	167.808	10.671
Bölge	6.653.894	3.459.312	1.468.868	302.966

Kaynak: TÜİK, Bölgesel İstatistikler, Enerji İstatistikleri (2011)

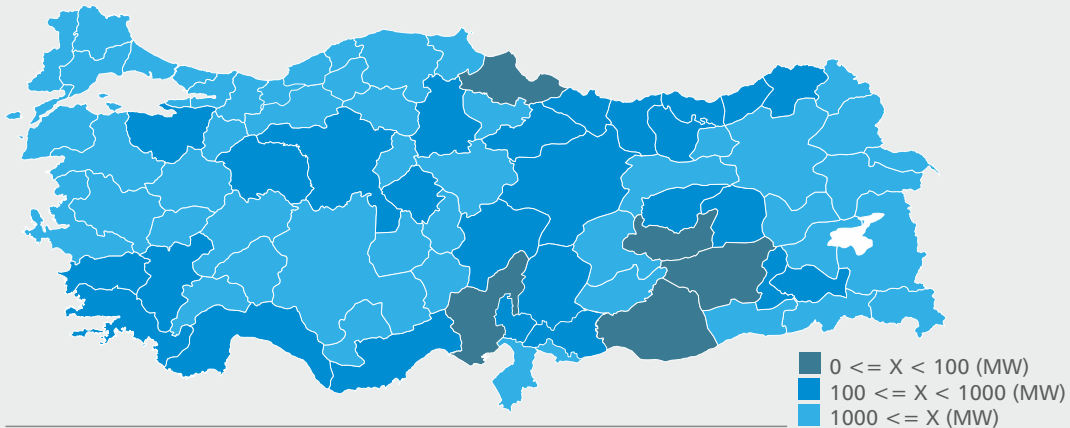

Bölgede petrol ve doğal gaz kaynağı bulunmamakla birlikte Bölgedeki her ilde doğal gaz altyapısı oluşturulmuştur. Bölgede sanayide büyük oranda doğal gaz kullanılmaktadır. Ancak, konut ısıtmasında halen yaygın olarak kömür kullanımı devam etmektedir. Bölgede doğal gaz kullanımının en fazla olduğu il Manisa iken en az kullanımın olduğu il ise Afyonkarahisar'dır.⁵⁷ 2013/4347 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince, Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi (BOTAS) Genel Müdürlüğü'ne yapılan başvurular çerçevesinde Afyonkarahisar İli İscehisar, Sandıklı ve Şuhut İlçeleri ile Manisa İli Gördes İlçesine doğal gaz arzı sağlanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Bölgenin doğal gaz kullanım miktarı ise 2009 yılında Türkiye doğal gaz kullanımının yaklaşık % 2'sidir.

Bölge, zengin linyit yataklarına sahip olup bu yataklar Köprübaşı, Soma, Dinar, Kütahya Merkez, Gediz ve Tavşanlı ilçelerinde yoğunlaşmıştır. Bölgenin linyit rezervleri, 2010 yılı itibarıyla 13.3 milyar ton olan Türkiye linyit rezervlerinin % 7,9'una tekabül etmektedir. Bölgenin linyit rezervleri, Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu (TKİ)'na bağlı Garp Linyitleri İşletmesi Müessesesi Müdürlüğü (GLİ), Seyitömer Linyitleri İşletmesi Müessesesi Müdürlüğü (SLİ) ve Ege Linyitleri İşletmesi Müessesesi Müdürlüğü (ELİ) tarafından işletilmektedir.⁵⁸ Son olarak 2013 yılında Dinar ilçesinde işletilebilir linyit rezervi bulunmuştur. 950.000.000 ton linyit rezervi olduğu düşünülen ilçede yaklaşık 5 milyar dolarlık yatırımla 3.500 MW gücünde termik santral kurulması hedeflenmektedir. Bu santralin inşaa ve işletim sürecinde yaklaşık 7.000 kişinin istihdam edilmesi beklenmektedir. Ayrıca Soma ve Tavşanlı ilçelerinde ek linyit santrali yatırımları planlanmaktadır.

Bölge hidrolik enerji kapasitesi açısından Türkiye'de alt sıralarda yer almaktadır ve Bölgede halihazırda elektrik üretimi yapan 3 adet hidroelektrik santrali (HES) mevcuttur. Kayaköy HES Kütahya ilinde yer almakta olup toplam kurulu gücü 2,56 MW ve yıllık ortalama enerji üretimi 8 GWh'dir.⁵⁹ Manisa ilinde bulunan HES ise Demirköprü HES'dir. Demirköprü HES'in kurulu gücü 69 MW ve yıllık ortalama enerji üretimi 193 GWh'dir. Bölgedeki diğer HES ise Afyonkarahisar Dinar ilçesinde Dinar HES 2 olup kurulu gücü 3 MW'dir. Bunun dışında Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK)'ndan üretim lisansı almış, ancak henüz üretime geçmemiş 3 adet proje bulunmaktadır.⁶⁰ Harita 32'de Türkiye'nin illere göre hidrolik enerji kapasitesi gösterilmiştir. Bölge illeri 0-100 (MW) aralığında bulunan düşük potansiyelli illerdir. Bölgenin yakınındaki hidrolik enerji kapasitesi daha yüksek olan iller ise Bursa, Eskişehir, Denizli ve Aydın'dır.

32 Harita - Hidrolik Enerji Kapasitesi

Kaynak: Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü, http://www.eie.gov.tr/il_enerji.aspx (1 Haziran 2013'te alınmıştır)

Bölge illeri arasında rüzgar enerjisi potansiyelleri bakımından Manisa öne çıkmaktadır. Ekonomik bir rüzgar enerjisi santrali yatırımı için santral kurulması planlanan yerde yıllık ortalama rüzgar hızının 7 m/s veya üzerinde ve kapasite faktörünün de % 35 veya üzerinde olması gerekmektedir. Tablo 68'deki verilere göre Bölgede Manisa rüzgar enerjisi yatırımı yapılabilecek alan sıralamasında ve kurulabilecek güç kapasitesinde sırasıyla 1.060 km² ve 5.302 MWh değerleri ile ilk sırada yer almaktadır. Bu bağlamda Manisa'nın bu potansiyelinin değerlendirilmesi ilin yüksek enerji

⁵⁷ EPDK (2009)

⁵⁸ TKİ Yıllık Faaliyet Raporu, 2011

⁵⁹ ETKB, Mavi Kitap, Ankara, 2012

⁶⁰ Elektrik ve Doğalgaz Piyasası Yatırım Verileri

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

İhtiyacı açısından hayati önem taşımaktadır. 6.362 MW rüzgar enerjisi potansiyeline sahip Bölgede, işletmede olan 320 MW ve inşa halinde 472 MW olmak üzere toplam 816,43 MW rüzgar enerji santrali yatırımı mevcuttur.

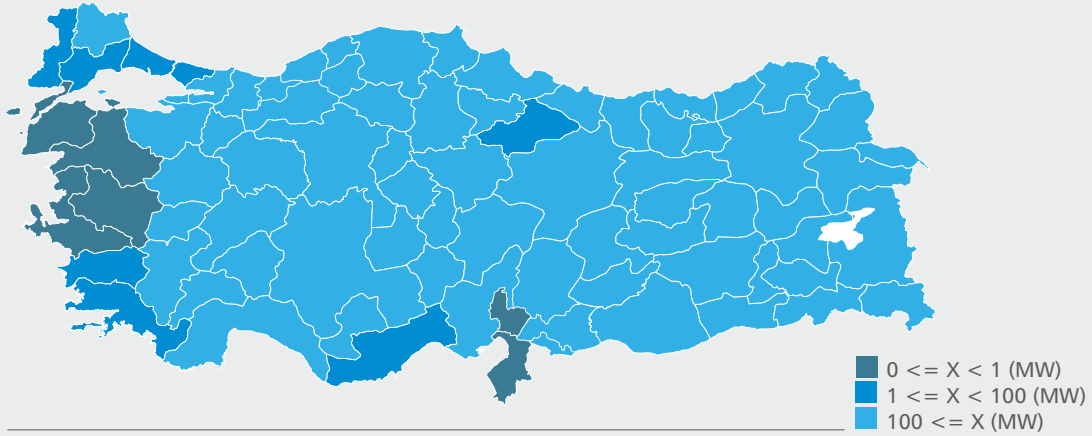
68 Tablo - Bölgede Rüzgar Enerjisi Potansiyeli

	Toplam Alan (km ²)	Toplam Kurulabilecek Güç kapasitesi (MWh)
Afyonkarahisar	172,05	860,24
Kütahya	38,03	190,16
Manisa	1.060	5.302,32
Uşak	1,85	9,28
Bölge	1.271,93	6.362

Kaynak: TR33 Bölgesi'nin Yenilenebilir Enerji Potansiyeli ve Stratejik Alt Bölgelerinin Tespiti, 2012

Bölgede rüzgar enerjisinde Manisa ili iyi bir konumda bulunmaktadır. Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü (YEGM) verilerine göre; Manisa'da rüzgar enerjisinde kurulu güç 320 MW'dir; diğer Bölge illerinde üretimde olan kurulu rüzgar enerjisi gücü yoktur. Harita 33'de illerdeki rüzgar enerjisi kurulu güç miktarları görülmektedir. Haritadan da anlaşılacağı gibi Bölgede rüzgar enerjisi kurulu gücü açısından ilk sırada olan Manisa ili Türkiye'de de üst sıralarda yer almaktadır.

33 Harita - Türkiye Kurulu Güce Göre Rüzgar Enerjisi

Kaynak: Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü, http://www.eie.gov.tr/il_enerji.aspx (1 Haziran 2013'te alınmıştır)

Bölgede Afyonkarahisar, Kütahya ve Manisa illerinde jeotermal potansiyelin yüksek olduğu görülmektedir. Kütahya'da Simav-Eynal-Çitgöl-Naşa, Gediz-Abide, Muratdağı, Yoncalı, Emet-Yeniceköy-Dereli-Göbel, Ilıca (Harlek), Hisarcık ve Şaphane olmak üzere 8; Manisa'da Turgutlu-Urganlı, Salihli-Kurşunlu, Alaşehir-Horzumsazdere,

34 Harita - Bölge'de Jeotermal Potansiyele Sahip Olan İlçeler

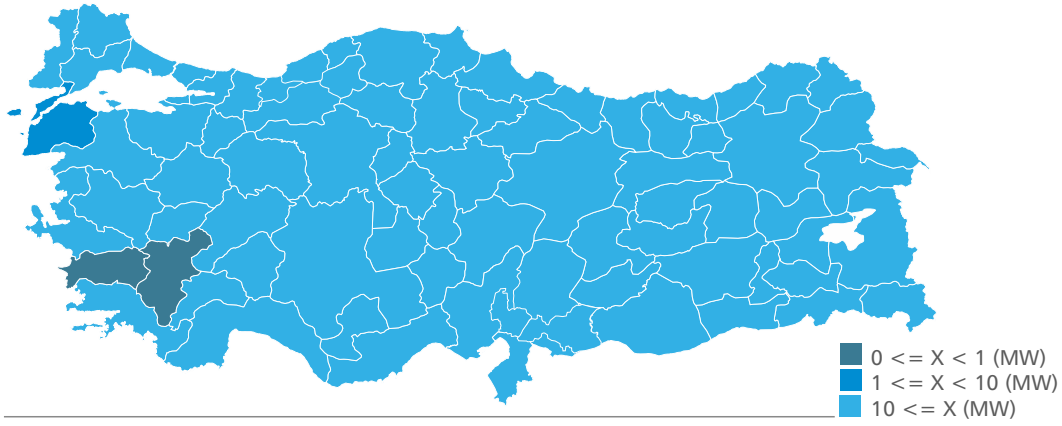

Kaynak: MTA Genel Müdürlüğü

Köprübaşı-Saraycık, Kula-Emir, Demirci, Alaşehir, Soma ve Sarıgöl olmak üzere 9 jeotermal saha bulunmaktadır. Bu sahaların toplam potansiyel enerjisi MTA tarafından sırasıyla 250,16 ve 95,23 MWt olarak belirlenmiştir. Ayrıca; Afyonkarahisar'da Ömer-Gecek, Kızık-Uyuz, Gazlıgöl, Heybeli-Çay ve Sandıklı olmak üzere; Uşak'ta Emirfakı-Akbulak, Banaz, Aksaz, Hasköy ve Örencik'te olmak üzere 5'er tane jeotermal saha vardır. Bu sahaların potansiyel enerjileri ise MTA tarafından sırasıyla 216,64 ve 15,64 MWt olarak belirlenmiştir.⁶¹ Bölgenin jeotermal alanlarının yerleri Harita 34'te sunulmaktadır.

Bölgede Türkiye geneline göre yüksek jeotermal enerji potansiyeli bulunmasına rağmen jeotermal kurulu güç açısından bu kaynakların kullanılmadığı görülmektedir. Harita 35'te illere göre jeotermal kurulu güç değerleri gösterilmektedir. Buna göre; çok sayıda ve yayılmış jeotermal kaynakları bulunan Bölge illerinin kurulu güç açısından Aydın ve Denizli gibi illerin gerisinde kaldığı görülmektedir. Bölgede yüksek potansiyele sahip jeotermal kaynakların yeterince değerlendirilmediği anlaşılmaktadır.

35 Harita - Türkiye'de Kurulu Güce Göre Jeotermal Enerji

Kaynak: Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü, http://www.eie.gov.tr/il_enerji.aspx (1 Haziran 2013'te alınmıştır)

Türkiye'deki biyokütle ve biyoenerji santrali (BES) işletmelerinden ikisi Bölgede yer almaktadır. Bölgede yer alan bir biyoenerji yatırımı mevcuttur. 4,25 MW kurulu güce sahip olacak enerji santrali yatırımı Temmuz 2012'de kurulmuştur. Ayrıca Bölgede yer alan il ve ilçe belediyelerinin oluşturmuş oldukları katı atık birliklerinin atıklardan enerji üretimi sağlayacak tesis kurulumu çalışmalarına devam etmektedirler.

Manisa dışındaki Bölge illeri incelendiğinde,⁶² imar alanı içindeki bildirimsiz elektrik kesintilerinin en çok Afyonkarahisar'ın Bolvadin, Çay, Dinar, Evciler, Sandıklı, Sinanpaşa ilçeleri ile Uşak'ın Merkez ilçesinde etkili olduğu görülmektedir. Enerji piyasalarındaki önemli sorunlardan biri olan tedarik sürekliliği için ilçelerdeki bildirimsiz elektrik kesintilerinin incelenmesi gerekmektedir. Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş.'nin verilerine göre elektrik kesinti süreleri ile etkilenen kullanıcı sayısının çarpımıyla oluşan göstergeye Ocak-Haziran 2013 dönemi için bakıldığında Dinar ilçesi 64.949.880.840 kullanıcı-saniye ile açık ara öne çıkmaktadır. İlçelerin imar alanı içindeki kesintilerdeki toplam etkilenme süreleri Ek 15'te sunulmaktadır. Buna göre, özellikle Afyonkarahisar'ın ilçelerinde elektrik kesintilerinin etkili olduğu görülmektedir.

Bölge illerinde 2010 yılında kayıp-kaçak oranı Türkiye'nin altında olmasına karşın yüksek seviyededir. Bölgede kayıp-kaçak miktarının en yüksek olduğu iller Manisa ve Afyonkarahisar iken, en az olduğu il ise Kütahya'dır. Tablo 69'daki verilere göre Bölgedeki kayıp-kaçak elektrik miktarının neredeyse yarısı Manisa'dan kaynaklanmaktadır.

69 Tablo - Bölge İllerinde Elektrik Kayıp-Kaçak Miktar ve Oranları

	Afyonkarahisar	Kütahya	Manisa	Uşak	Türkiye
Kayıp-Kaçak Miktarı (MWh)	79.134	62.741	171.741	47.159	20.973.047
Kayıp-Kaçak Oranı (%)	7,4	5,6	7,4	7	18,6

Kaynak: TEDAŞ Yıllık Faaliyet raporu (2010)

⁶¹ MTA, İl Maden Potansiyelleri

⁶² Manisa iline ait verilere erişilememiştir.

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

1.11 ULAŞIM

Bölgede ulaşım ve lojistik sektöründeki yatırımlar düşük seviyededir.

Bölgede Ulaşım ve Depolama sektöründe yapılan yatırım miktarı 87.633.201 TL, bu miktarın tüm sektörlerdeki yatırım miktarına oranı % 3,7'dir. Bölge, bu oranla Ulaşım ve Depolama alanında en az oranda yatırım yapan üçüncü Düzey-2 Bölgesi konumundadır. Söz konusu oran, ülke genelinde % 12,5 iken, Ege Bölgesi'nde % 10,1'dir. Sadece kara yolu ve boru hattı taşımacılığı sektörü incelendiğinde ise ülke genelinde % 9,2 ve Ege Bölgesi genelinde % 7,3'lük paylara karşılık; Bölgedeki yatırımlarda söz konusu sektör payının % 3,3 olduğu görülmektedir. Anılan değerler taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler sektöründe ise sırasıyla % 1,8; % 0,4; % 1,4 seviyesindedir.⁶³ Bu durum, Bölgedeki ulaşım ve lojistik sektörlerindeki yatırımların eksikliğini kara ve demiryolu taşımacılığı ile ilişkili olduğunu göstermektedir.

90

ULAŞIM VE LOJİSTİK SEKTÖRLERİ YATIRIMLARI (%)

Bölgedeki ana karayolu ulaşım aksları Kütahya-Afyonkarahisar, Manisa / İzmir-Balıkesir ve Afyonkarahisar-Uşak-Manisa / İzmir şeklindedir ve Afyonkarahisar ile Manisa çevresinde yoğunluk bulunmaktayken geri kalan hatlardaki düşük kullanım dikkat çekmektedir. Harita 36'ya göre; Bölgenin karayolu altyapısında çok şeritli yollar Tavşanlı / Kütahya-Afyonkarahisar, Manisa-Afyonkarahisar ve Manisa-Soma / Balıkesir mevkiindedir. Aynı zamanda; bu hatlar en yoğun olarak kullanılan güzergahlardır.⁶⁴ Bazı

şehirlerarası yollar için en kısa mesafede bulunan hatlardan Kütahya-Gediz-Uşak, Tavşanlı / Kütahya-Balıkesir, Tavşanlı-Simav-Gediz, Tavşanlı-Simav-Salihli ve Gediz-Simav-Sındırgı hatlarının çok düşük hacim değerlerine sahip olması dikkat çekmektedir. Bu hatların yol kalitesindeki eksiklikler il merkezleri ile bazı büyük ilçelerin bağlantılarının daha uzun mesafeden sağlanmasına neden olmaktadır. Bu durum, Bölge içi ve bölgeler arası erişilebilirliği olumsuz etkilemektedir.⁶⁵

⁶³ TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri (2010)

⁶⁴ KGM, Trafik Hacim Haritası (2012)

⁶⁵ Örneğin; KGM Güzergah Analizi aracına göre Kütahya-Tavşanlı-Balıkesir yolu 236 km ve 2 saat 53 dakika sürmekteyken; Kütahya-Bursa-Balıkesir yolu 345 km ve 3 saat 38 dakika sürmektedir. Süre açısından mesafe %26 artarken, yol miktarı açısından mesafe %46,2 artmaktadır. Bir başka ifadeyle; Kütahya'dan Balıkesir'e gitmek isteyen bir kişi Tavşanlı istikameti yerine yol kalitesinin etkisiyle Bursa istikametini tercih edebilmektedir. Benzeri durum Bölge içinde de geçerlidir. Örneğin; Tavşanlı-Uşak-Salihli arası 243 km ve 2 saat 51 dakika sürmekteyken; Tavşanlı-Simav-Salihli arası 238 km olmasına rağmen 3 saat 17 dakika, Tavşanlı-Simav-Demirci-Salihli yine 243 km olmasına rağmen 3 saat 28 dakika sürmektedir.

36 Harita - Bölgenin ve Yakın Çevresinin Karayolu Altyapısı

Kaynak: Karayolları Genel Müdürlüğü (2012)

Bölgenin demiryolu ağları ile karayolu ağlarında yoğun olarak kullanılan hatlar benzerlik göstermektedir. Harita 37'deki demiryolu ağlarına göre; Bölgenin demiryolu ağları Kütahya-Afyonkarahisar-Uşak-Alaşehir-Turgutlu-İzmir / Manisa-Akhisar-Soma / Balıkesir-Tavşanlı hattı üzerindedir. Söz konusu hatlar ile karayollarının yoğun olarak kullanıldığı hatların büyük benzerlik içerisinde olması ve Bölgenin denize kıyısının olmaması, Bölgede çoklu taşımacılığı (multimodal transport) zorlaştırmaktadır. Ayrıca bu durum; Simav-Gediz-Demirci gibi ilçelerin veya ulaşım ve taşımacılık amacıyla bu ilçelerden geçmek zorunda olan kişilerin zorluk yaşamasına neden olmaktadır.

37 Harita - Bölgenin ve Yakın Çevresinin Demiryolu Altyapısı

Kaynak: TCDD (2012)

Bölgede üçü askeri ikisi sivil olmak üzere beş adet havaalanı bulunmaktadır ve Zafer Bölgesel Havalimanı'nın kullanımı hızla artmaktadır. Bölgedeki askeri havaalanları Afyonkarahisar, Akhisar ve Kütahya'da, sivil havaalanları ise Altıntaş (Afyonkarahisar-Kütahya-Uşak'ın ortak kullanımına yönelik Zafer Bölgesel Havalimanı) ve Uşak'tadır. Uşak Havalimanı'nda, 2008'de 432 (25.305 yolcu), 2009'da 288 (10.327 yolcu), 2010'da 324 (15.889 yolcu), 2011'de 706 (15.267 yolcu), 2012'de 694 uçuş yapılmıştır. 2012 yılının Kasım ayında faaliyete geçen ve Tablo 70'te dönemlere göre uçuş ve yolcu sayıları sunulan Zafer Bölgesel Havalimanı ise ilk sekiz ay içerisinde 604 uçuş ve 45.185 yolcuya ulaşmıştır. Giderek ve hızla artan yolcu sayısı Zafer Bölgesel Havalimanı'na olan talebin artacağına işaret etmektedir.

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

70 Tablo - Dönemlere Göre Zafer Bölgesel Havalimanı'ndan Yapılan Uçuş ve Taşınan Yolcu Sayısı

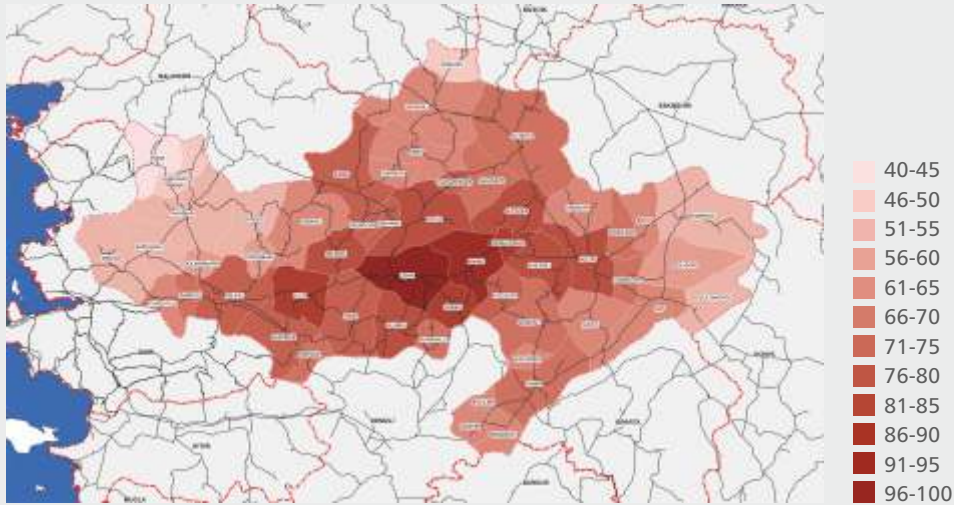
	Uçuş Sayısı	Yolcu Sayısı
Kasım-Aralık 2012	79	3.721
Ocak-Haziran 2013	556	42.004

Kaynak: DHMİ, <http://www.dhmi.gov.tr/istatistik.aspx> (1 Eylül 2013 tarihinde alınmıştır)

Bölge illeri arasında nüfusa erişebilirliği en yüksek olan il Manisa'dır. TR33 Bölgesi Ulaşım Stratejisi çalışmasında illerin nüfusa göre erişebilirlikleri analiz edilmiştir.⁶⁶ Buna göre; Manisa'nın coğrafi erişebilirlik endeksi 100 üzerinden 57 iken; Afyonkarahisar'ın 54, Kütahya'nın 55 ve Uşak'ın 52'dir. Bu durum, Bölge illerinin orta derecede erişilebilir olduğunu göstermektedir.

Bölgede merkez ilçeler ile Manisa'nın bazı ilçeleri dışında karayolu erişebilirliği oldukça düşük seviyededir. Çevre (İstanbul, Ankara, Bursa, Balıkesir, Bilecik, Eskişehir, Konya, Isparta, Burdur, Denizli, Aydın, Antalya ve İzmir) illerin kent merkezleri de dahil edilerek yapılan analiz sonucunda belirlenen Bölge ilçelerinin erişebilirlik endeksi değerleri Harita 38'de sunulmaktadır. Buna göre Bölgede çoğunluğu Afyonkarahisar, Kütahya ve Uşak illerinde bulunan birçok ilçenin karayolu erişebilirliği oldukça düşük seviyededir.

38 Harita - Bölge İlçelerinin Karayolu Erişebilirlik Endeksi Değerleri

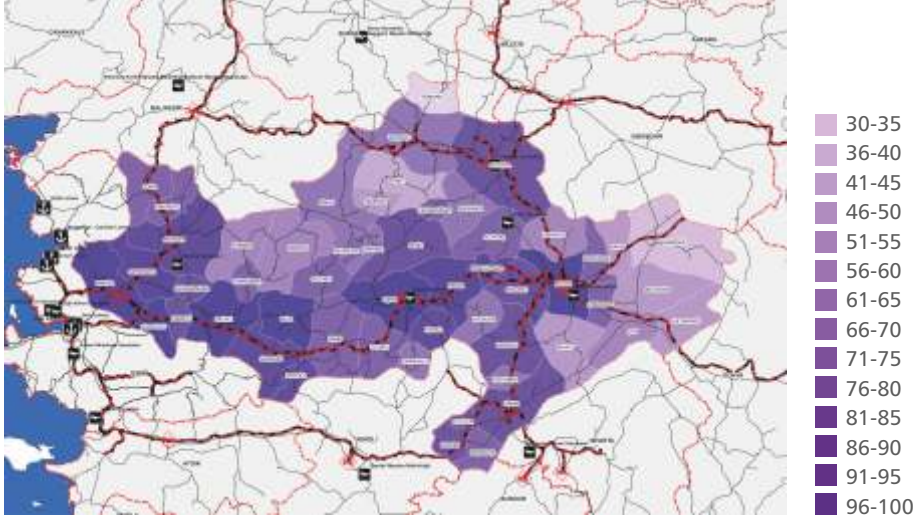

Kaynak: Zafer Kalkınma Ajansı, TR33 Bölgesi Ulaşım Stratejisi (Yayımlanmayan Çalışma)

Tüm ulaşım yolları bir arada analiz edildiğindeki coğrafi erişebilirlikle karayolu erişebilirliği benzerlik göstermektedir. Tüm ulaşım yolları kullanılarak hazırlanan sentez erişebilirlik analizinin sonuçları Harita 39'da sunulmaktadır. Buna göre erişebilirliği yüksek ve düşük yerler karayolu erişebilirliğindeki yerlerle benzerlik gösterirken özellikle Manisa ile Kütahya illeri arasındaki ilçelerin halen düşük endeks değerlerine sahip olması dikkat çekmektedir. Söz konusu endeksin yüksek olduğu yerler, ekonomik ve sosyal faaliyetlere yönelik gelişim odakları oluşturmak için en uygun merkezlerdir. Bu merkezlerle erişebilirliğin düşük olduğu ilçelerin ulaşım hatlarının iyileştirilmesi, oluşacak üretim ve hizmet odaklarının çarpan etkisinin artırılması ve Bölge içi gelişmişlik farklılıklarının azaltılması için önem arz etmektedir.

⁶⁶ Avrupa Birliği Mekansal Gelişme İzleme Ağı (The ESPON 2012 Programme, the European Observation Network for Territorial Development and Cohesion) grubu tarafından Avrupa genelinde mekansal olarak erişilebilir noktaların belirlenmesi için yapılan çalışmadaki yöntem izlenmiştir. Çalışma kapsamında seçilen merkezler arasında, mesafe matrisleri oluşturulmakta, bu yolla her bir merkezin diğer merkezlere olan uzaklıklarıyla birlikte belirleyici olan erişim süreleri ve nüfuslar çalışmaya girdi oluşturmaktadır. Erişilebilirlik düzeyi nüfus ile doğru orantılı mesafe-zamanla ters orantılıdır. Nüfus ve mesafeler veri alınarak oluşturulan ağırlıklandırılmış erişim matrisi marifetiyle her bir merkezin erişim katsayısına ulaşılmaktadır. Her ulaşım modu için ayrı ayrı (karayolu, deniz, havayolu, demiryolu) hesaplanan erişilebilirlik endeksinde 100'e yakın değerler o yerin erişilebilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

39 Harita - Bölge İlçelerinin Sentez Erişebilirlik Endeksi Değerleri

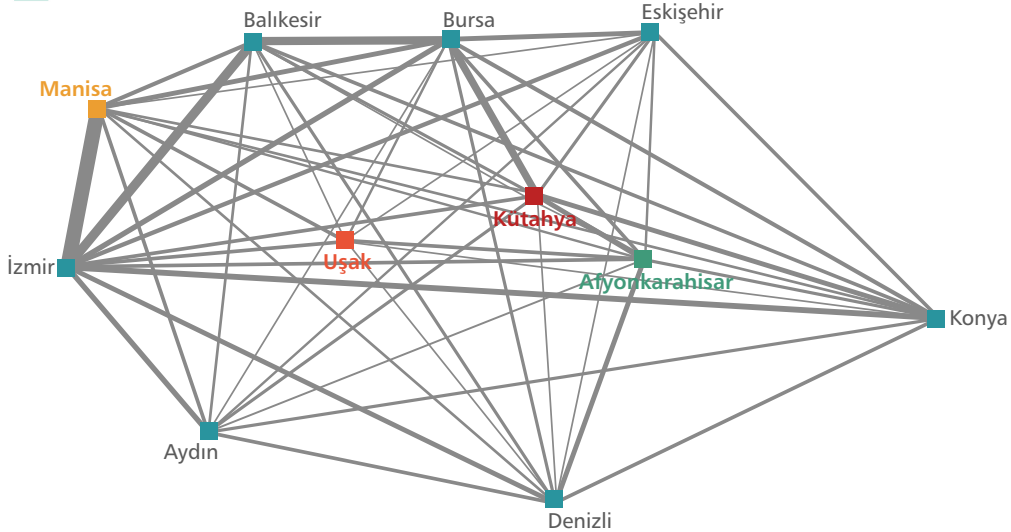

Kaynak: Zafer Kalkınma Ajansı, TR33 Bölgesi Ulaşım Stratejisi (Yayımlanmayan Çalışma)

Bölgedeki tek lojistik merkezi Manisa OSB'dedir. Bunun dışında Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD) tarafından Uşak'ta lojistik köy kurulması planlanmaktadır. Ülke genelinde 19 adet lojistik merkez kurulması hedeflenmekte olup Ege'de Kemalpaşa (İzmir) ve Keklik (Denizli) ile Gökköy (Balıkesir), Bozüyük (Bilecik) ve Hasanbey (Eskişehir) Bölgenin yakın çevresinde kurulması planlanan diğer lojistik merkezlerdir.⁶⁷ Yeni kurulacak ve özellikle tarım ürünlerinin kullanımına açılacak lojistik merkezlerin ekonomik faaliyetleri gelişmiş, erişebilirliği yüksek ve ticaret merkezi konumundaki ilçelere kurulması gerekmektedir.

Bölge illerinin Bölge dışındaki illerle daha yoğun ilişkide olduğu görülmektedir. Bölge illeri ve çevre iller arasındaki nakliye hacimleri incelendiğinde Manisa'nın İzmir'le, Kütahya'nın ise Bursa'yla arasında yoğun bir yük taşımacılığı olduğu görülmektedir. Afyonkarahisar ve Uşak illerinin diğer illerle arasındaki yük taşımacılığı daha zayıfken; Afyonkarahisar için Kütahya, Uşak içinse İzmir önemli ticaret ortakları olmuştur. Bunun yanı sıra; Bölge dışında Balıkesir-Bursa, İzmir-Konya ve Bursa-Eskişehir arasında Bölge içinden daha yüksek taşımacılık hacmi olması Bölge içindeki ticari ilişkilerin zayıflığını göstermektedir. Denizli ilinin tüm Bölge illeriyle farklı ölçeklerde ticari ilişkisi bulunmaktadır. Benzer şekilde, Balıkesir ili tüm Bölge illeriyle ticaret gerçekleştirmektedir.

2 Şekil - Bölge İlleri ve Çevre İller Arasındaki Nakliye Hacimleri

Kaynak: Zafer Kalkınma Ajansı, TR33 Bölgesi Ulaşım Stratejisi (Yayımlanmayan Çalışma)

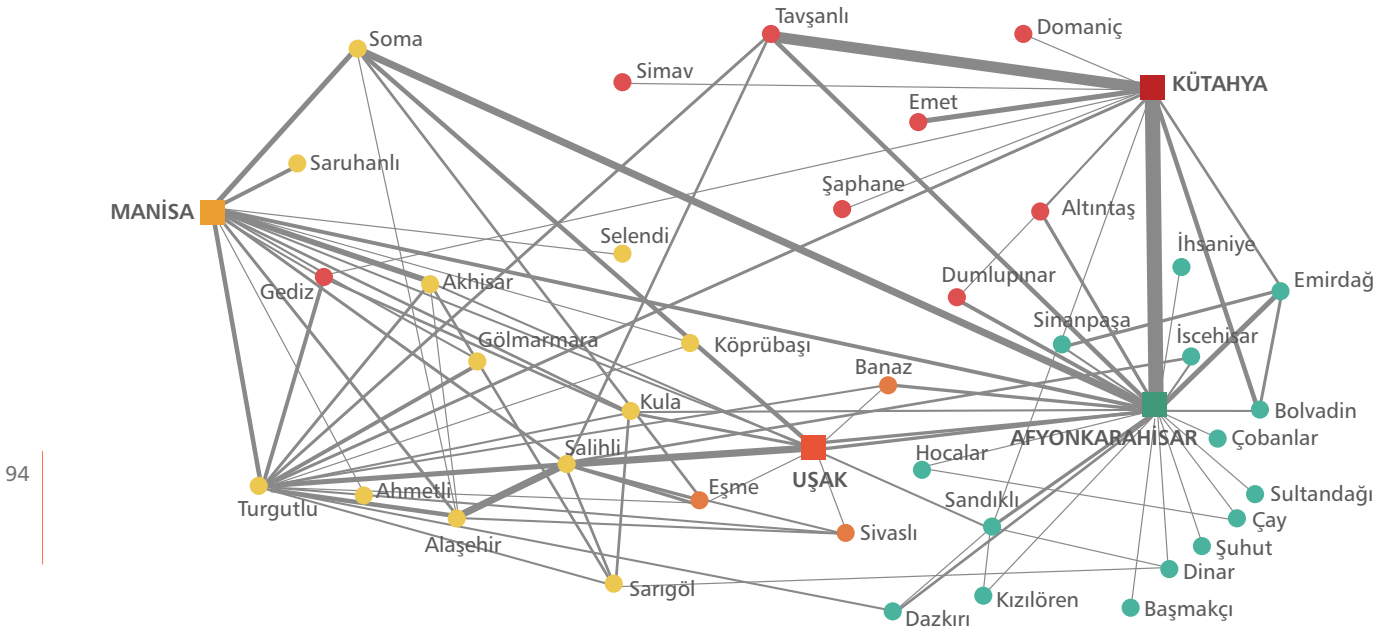
⁶⁷ Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ulaşın ve Erişen Türkiye Raporu (2012)

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Bölge içindeki yük taşımacılığı Bölge geneline yayılmamaktadır. Bölge ilçelerinin kendi aralarındaki yük taşımacılığı hacimlerinin sunulduğu Şekil 3'de Kütahya Merkez-Afyonkarahisar Merkez ile Kütahya Merkez-Tavşanlı hatlarındaki yoğunluk dikkat çekmektedir. Bunun dışında Afyonkarahisar Merkez'in çevresindeki ilçeler için (ilişkiler zayıf da olsa) bir çekim olduğu, Manisa Merkez-Akhisar, Alaşehir-Salihli, Alaşehir-Turgutlu, Salihli-Turgutlu, Uşak Merkez-Salihli arasında da güçlü ilişkiler bulunduğu görülmektedir. Bu ilçelerin dışındaki ilçelerin, merkez ilçelerle ve birbirleriyle olan ilişkilerinin zayıflığı, söz konusu ilçelerin erişebilirliğinin düşüklüğüyle ilişkilidir.

3 Şekil - Bölge İlçeleri Arasındaki Nakliye Hacimleri

Kaynak: Zafer Kalkınma Ajansı, TR33 Bölgesi Ulaşım Stratejisi (Yayımlanmayan Çalışma)

1.12

DIŞ ÇEVRE ANALİZİ

1.12.1 KÜRESEL GELİŞMELER

Uluslararası piyasalarda giderek artan ara ürün ve endüstri içi ticaret ilişkileri sayesinde maliyetleri azalıp kalitesi artan ulaştırma, lojistik ve bilgi-iletişim teknolojileri, dış ticaret hacminin ve üretilen katma değer artmasına neden olmaktadır. Bu sayede pazarın genişlemesi ile ihracat odaklı büyüyen ekonomiler için önemli bir fırsat oluşmuştur. Özellikle dış ticaret miktarı yüksek olan, küresel piyasalarla entegre halde ve Avrupa'ya diğer bölgelere göre daha yakın konumlanmış bölgelerin bu gelişmeler doğrultusunda, artan dış talebi karşılayacak şekilde ihracatlarını hem miktar hem de katma değer yönünden artırarak gelişmişlik düzeylerini yükseltme şansları bulunmaktadır.

Gelişmiş ülkeler, ticari ilişkilerde değer zincirlerinin yüksek katma değer yaratan kısımlarına odaklanmaktayken gelişmekte olan ülkelerin değer zincirlerinin düşük katma değerli kısımlarına yöneldikleri görülmektedir. Bu durum, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında ticari bir iş bölümünün sonucudur. Zira gelişmiş ülkeler, yüksek katma değerli üretim aşamalarını daha fazla kar elde etmek için gerçekleştirirken, düşük katma değerli ve emek yoğun üretim süreçleri işgücü maliyetlerinin daha ucuz olduğu gelişmekte olan ülkeler için daha caziptir. Bu kapsamda gelişmişlik düzeyi düşük bölgelerde veya bölgelerdeki gelişmişlik düzeyi düşük il ve ilçelerde özellikle gıda, tekstil, deri, mobilya vb. sektörler geliştirilerek işsizlerin sayısının azaltılması ve ucuz işgücünün değerlendirilmesi için bir potansiyel bulunmaktadır.

Fazla miktarda ucuz işgücüne sahip Çin ve Hindistan gibi ülkeler, sahip oldukları bu kaynak ile ucuz ve düşük teknoloji ürünler üretmek öncelikle piyasaları ele geçirmekte, daha sonra ise bu avantajını yüksek teknoloji sektörlerine yaymaktadır. Bu sayede düşük teknoloji düzeyindeki üretim artışıyla başlayan süreç, yapısal bir dönüşümle kalıcı bir rekabet gücü artışı doğurmaktadır. Bu tarz bir gelişim modeli ile fazla bir sermaye birikimi olmayan bir ülke ya da bölge elindeki ucuz işgücü ile ilk aşamada üretim kapasitesini artırıp ardından elde edeceği sermaye akışını kullanarak hızlı bir kalkınma sürecine girebilmektedir.

İşgücünün artan hareketliliği ile ülkemizin yüksek ve istikrarlı büyümesinin sonucunda artan nitelikli işgücü talebinin giderek çevre ülkelerden gelen beyin göçü ile karşılanması öngörülmektedir. Bunun bir sonucu olarak ülke ekonomisinin büyüme potansiyeli daha fazla değerlendirilmektedir. Bu durum, ülkemizde büyüme potansiyeli bulunan ancak yeterli sayıda nitelikli işgücüne sahip olmayan bölgeler için önemli bir fırsat teşkil etmektedir.

Avrupa Birliği'ne giriş süreci dış çevrenin Bölgeye etkileri açısından ciddi bir önem arz etmektedir. Avrupa Birliği sürecinde fasılların açılmasıyla Bölgedeki katma değer, sanayide verimlilik, ulaşım politikaları ve aksları, tarım

politikaları, yenilenebilir enerji kullanımı ile ilgili önemli adımlar atılması beklenmektedir. Yine bu süreçte sosyal bütünlük, sosyal dönüşüm, gelir dağılımının düzeltilmesi, nitelikli işgücünün artırılması, kayıt dışı ekonominin azaltılması ve önlenmesine yönelik ciddi adımlar atılacaktır. Avrupa Birliği'ne giriş süreci ile birlikte vizesiz seyahat ve çalışma kapsamında işgücü çok daha mobil hale gelecektir. Ayrıca Bölgede üretilen ürünlerin Avrupa gibi büyük bir pazarda daha kolay pazarlanmasının ve satılmasının önü açılacaktır. Daha çok mobilite sayesinde yurt dışındaki nitelikli işgücü Bölge'ye daha rahat gelecek ve bu da Bölgede yatırım yapacak yabancı sermayeli firmaların nitelikli işgücü ihtiyacını karşılayarak katma değeri yüksek olan doğrudan yabancı yatırımların miktarının Bölge'de artmasını sağlayacaktır.

Ülkemizin yakın bir geçmişe kadar oldukça geride olduğu kadınların işgücüne katılma oranının artırılması sayesinde kadınların işgücüne kazandırılması sağlanırken, nitelikli işgücü ihtiyacı büyük ölçüde iç dinamiklerle giderilmektedir. Bu durum özellikle nitelikli işgücü eksikliğinin yoğun olarak hissedildiği bölgelerin kalkınması için olumlu bir gelişmedir. Söz konusu bölgeler, eğitim-sanayi işbirliği politikalarının da etkisiyle gerek kendi içindeki gerekse çevre bölgelerdeki kadınların işgücüne katılması sayesinde ihtiyaç duydukları nitelikli işgücünü karşılayabileceklerdir.

Sağlık hizmetlerindeki kalitenin ve çeşitliliğinin giderek arttığı ülkemiz, gerek Avrupa gerekse OECD ülkeleri için bir çekim merkezi haline gelmektedir. Özellikle hasta ve yaşlı bireyler, ülkemizdeki sağlık hizmetlerinin kalitesinin ve cazibesinin etkisiyle, tedavi ve rehabilitasyon amacıyla sağlık kurumlarımızı ziyaret etmektedirler. Bu sayede ülkemizde, bir yandan sağlık turizminde gelişme sağlanırken, diğer yandan gelir artışı, cari açığın azaltılması gibi makroekonomik kazanımlar elde edilmektedir.

Ülkemizde çevre, ulaşım, enerji gibi temel altyapı ve hizmet yatırımları ile şehirlerin ekonomik etkinliği giderek artmaktadır. Bu artış ile yüksek katma değerli sektörler gelişme göstermektedir. Ülke genelinde geliştirilen altyapı ile daha fazla katma değer üretilmekte, dolayısıyla kişi başına gelir artmaktadır.

Gelişmiş ülkelerde durağan yapıdaki nüfus dinamiklerine karşın, gelişmekte olan ülkelerdeki hızlı nüfus artışı ve bu toplumların giderek daha müreffeh bir hayata sahip olmasıyla tarım ürünlerine olan talep yükselmekte; ayrıca, gıda fiyatlarındaki istikrarlı yapı korunmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde kadınların işgücüne katılımının artmasıyla özellikle hazır gıda ürünlerine olan talep artarken, Avrupa Birliği başta olmak üzere gelişmiş ülkelerde artan ihtiyaca bağlı olarak organik ve kalite standardı bulunan gıda ürünlerinin pazarı genişlemektedir. Bu gelişmeler doğrultusunda, nitelikli tarım alanlarının ve gıda sektörünün önemi artmaktadır.

Ülkemizde son yıllardaki gelişmelere bağlı olarak tarımsal üretimde verimlilik artırılmış, maliyetlerin düşürülmesiyle dünya fiyatlarının üzerindeki gıda ürünleri fiyatları aşağıya çekilmeye başlanmıştır. Bu eğilimin sürmesiyle ülkemizde üretilen gıda ürünlerinin dış pazardaki talebi ve tarım-gıda ürünlerindeki dış ticaret artacaktır.

Ülkemizin enerjide dışa bağımlılığının azaltılması için uygulanmakta olan politikaların başta cari açığın azaltılması ile istikrarlı ve yüksek büyüme olmak üzere temel makroekonomik hedeflere katkı sağlaması beklenmektedir. Bu doğrultuda linyit başta olmak üzere ülkemizde bulunan enerji kaynaklarının etkin biçimde değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca giderek artan ve teşvik edilen yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, sürdürülebilir büyüme ve doğal kaynakların etkin kullanımı açısından büyük önem taşımaktadır. Kısıtlı kaynaklara karşın, ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda artan enerji ihtiyacının kapsayıcı biçimde karşılanabilmesi için enerji verimliliğinin artırılması gerekmektedir. Bu kapsamda özellikle komşu ülkelerle enerji ticaretinin geliştirilmesi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması ve verimli enerji kullanımını artıracak tedbirlerin alınması beklenmektedir.

Gelişmekte olan ülkeler, sayıca fazla olduğundan dünya ekonomisinde daha etkili olmaktadır. Bu ülkeler üretim zincirlerinde ilk ve düşük katma değerli temel aşamalarda yoğunlaştıklarından ve gelişmiş ülkelere göre daha hızlı büyüdüklerinden, küresel ekonomide önemli bir yere sahiptirler. Bu açıdan, gelişmekte olan ülkelerin küresel büyümedeki sürükleyici rolünün önümüzdeki dönemde de sürmesi beklenmektedir.

1.12.2 BÖLGEYİ ETKİLEYEN ULUSAL YATIRIMLAR

Ankara-İzmir hızlı tren hattı, Bölgeyi ilgilendiren önemli ulusal projelerden biridir. Hattın uzunluğu 663 km olup Afyonkarahisar, Uşak ve Manisa üzerindeki güzergahta ilerleyecektir. Hattın 2023 yılına kadar bitirilmesi planlanmaktadır. Proje sonunda Afyonkarahisar-Ankara arasındaki mesafe 1 saat 20 dakika, Afyonkarahisar-İzmir arasındaki mesafe 2 saat 30 dakika olacaktır. Söz konusu hat Bölgeyi Türkiye'nin iki büyük şehriyle bütünleştirecektir. Ayrıca, Afyonkarahisar ve Uşak illeri ile Manisa'nın İzmir'e uzak ilçelerinin Ege Bölgesi içinde merkez konumundaki İzmir ile entegrasyonunun artması ve özellikle erişebilirliği artan bu yerleşimlerdeki sanayi bölgelerine nitelikli işgücü çekilebileceği için yatırımların da artması beklenmektedir.

Ankara-İzmir arasındaki karayolu 587 km'dir. Ankara-İzmir Otoyolunun 2023 yılına kadar bitirilmesi ve söz konusu otoyolun Afyonkarahisar, Uşak ve Manisa üzerinden geçmesi planlanmaktadır. Bölgenin üç ilinden geçecek bu otoyol projesinin Bölgeye getireceği lojistik avantajlar hem enerji hem de pazarlama maliyetleri açısından oldukça önemlidir. Yapılacak bu otoyol Harita 40'ta gösterilmektedir.

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın bir diğer hızlı tren koridoru olan İstanbul-Antalya hızlı tren hattı 2023 yılında bitirilmesi hedeflenen projeler arasındadır. İstanbul-Antalya arası mesafenin proje bitiminde 4 saat 30 dakikada kat edileceği öngörülmektedir. İstanbul-Antalya arasındaki yoğun yolcu trafiğini büyük ölçüde rahatlatacak olan bu hattın, Harita 41'de görüldüğü üzere Kütahya ve Afyonkarahisar'dan geçerek Bölgeyi önemli turizm ve ticaret merkezlerinden birisi olan Antalya'ya bağlaması amaçlanmaktadır.

Bölge için önemli bir proje olan İstanbul-Antalya Otoyolunun 2023 yılına kadar bitirilmesi planlanmaktadır. Bu otoyol Bölgede Kütahya ve Afyonkarahisar'dan geçip Antalya'ya ulaşmakta olup otoyolun güzergahı, Harita 40'ta gösterilmektedir. İstanbul-Antalya arasındaki yolcu trafiğini rahatlatması öngörülen İstanbul-Antalya hızlı tren projesi ve yük trafiğini büyük ölçüde rahatlatacak olan İstanbul-Antalya otoyolu birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye'nin Batısındaki Kuzey-Güney aksı trafik yoğunluğunun büyük ölçüde azalması beklenmektedir. Bu otoyolun Bölgede Kütahya ve Afyonkarahisar'dan geçmesi, ilin hali hazırda karayolları açısından kavşak konumundaki yerinin, demiryolu ulaşımı açısından da sağlanacağı değerlendirilmektedir. Aynı zamanda Bölgeyi Türkiye'nin en önemli turizm şehirlerinden biri olan Antalya ile entegre hale getirecektir. Gerek Ankara-İzmir, gerekse İstanbul-Antalya hızlı tren hatlarıyla Gediz Havzası ile Büyük Menderes Havzası'nın bir bölümünde verimli tarım arazilerini barındıran Bölgenin, İzmir ve Antalya ile gıda ve tarım sektöründe işbirliklerinin gelişmesi beklenmektedir. Ayrıca Ankara-İzmir aksında bulunmayan Kütahya'nın İstanbul-Antalya hızlı tren hattı ile hem diğer Bölge illeriyle, hem de Bölge dışı illerle etkileşiminin artacağı değerlendirilmektedir.

İstanbul-İzmir Otoyolu projesi Bölgeyi etkileyecek önemli bir diğer projedir. Proje bitiminde İstanbul-İzmir arası 4 saate inecektir. Bu otoyol projesi Bölge içinde Soma-Kırkağaç-Akhisar, Manisa Merkez ve Turgutlu'dan geçip İzmir'e ulaşmaktadır. Proje sonunda Bölgede sanayi ve tarım ihracatının en fazla yapıldığı Manisa ili ve Bölge, lojistik anlamda daha avantajlı konuma gelecektir. Otoyolun güzergahı, Harita 40'ta gösterilmektedir.

Ulusal ölçekli hızlı tren projelerinin uluslararası demir yolları projeleriyle birleştirilmesi Ortadoğu ve Avrupa ile kesintisiz bir demiryolu bağlantısının önünü açacaktır. Yeniden canlandırılması planlanan İstanbul-Basra Demiryolu ve Hicaz Demiryolu koridorları Türkiye'ye Avrupa, Ortadoğu ve Kuzey Afrika ile olan kesintisiz bir demiryolu güzergahı sağlayacaktır.⁶⁸ Yapılması planlanan bu projelerle Bölgenin uluslararası bölgelere ulaşım ve lojistik imkanları güçlenecektir.

⁶⁸ Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türkiye Ulaşım ve İletişim Stratejisi

Büyük Anadolu Lojistik Organizasyonları (BALO), Türkiye'deki yük taşımacılığını demiryolları lehine geliştirilmesini ve Anadolu'da üretilen ürünlerin demiryollarıyla taşınarak Avrupa'ya ve Asya'ya ulaştırılmasını sağlamaya çalışan bir organizasyondur. Organizasyonun temel amacı Bandırma ve Ege Bölgesi arasındaki demiryolu bağlantısının güçlendirilmesidir. Demiryolu ile Bandırma'ya gelecek olan yükler Tren Ferisi ile Tekirdağ'a geçerek İstanbul boğazından Avrupa'ya geçen eski koridora bir alternatif olacaktır. BALO projesine Bölgeden 4 il merkezi ve Akhisar, Alaşehir, İncehisar, Gediz, Salihli, Soma ve Tavşanlı ilçeleri dahil edilmiştir.

İzmir limanının şehrin çok içerisinde kalması ve yük kapasitesini kaldıramaması sonucunda yeni bir liman ihtiyacı oluşmuştur. Bu ihtiyacın giderilmesi için Çandarlı Limanı'nın yapımına başlanmıştır. Çandarlı Limanı Bölgeyi etkileyecek en önemli ulusal yatırımlardan biridir. Liman, bitirildiğinde dünyanın en büyük 10 konteynır limanından birisi olacaktır. Proje bitiminde Bölgenin lojistik ağlarıyla entegre hale gelecek olan liman, dış ticaret imkanlarının çeşitlendirilmesine olanak sağlayacaktır.

TCDD tarafından yapılması planlanan Uşak, Eskişehir (Hasanbey), Bilecik (Bozüyük), Balıkesir (Gökköy) ve Denizli (Kaklık) lojistik merkezleri Bölgesel stratejiler geliştirilirken değerlendirmeye alınması gerekli merkezlerdir. Yapılacak olan bu lojistik merkezler Bölgenin üretim ve dış ticaret potansiyelini önemli ölçüde artıracak ve çevre illerle olan ticari potansiyelin kullanılmasını önünü açacaktır. Bu projeler Bölgedeki yüksek maden, tekstil, makine, tarımsal ürün ve sanayi ihracatında önemli roller üstlenecektir. Türkiye'de yapılacak olan lojistik merkezleri Harita 42'de gösterilmektedir.

40 Harita - Yap-İşlet-Devret Projeleri (2023 ve 2035 Hedefleri)

Kaynak: Ulaşan ve Erişen Türkiye (2012)

41 Harita - TCDD 2023 ve 2035 Demiryolu Hedefi

Kaynak: Türkiye Ulaşım ve İletişim Stratejisi (Hedef 2023)

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

42 Harita - TCDD Lojistik Merkezler Haritası

Kaynak: Ulaşan ve Erişen Türkiye (2012)

1.12.3 DİĞER BÖLGELERLE İLİŞKİLER ve KOORDINASYON

Bölgenin en yoğun ilişki halinde olduğu yerleşim merkezi, Manisa Merkez ve Turgutlu ilçeleriyle ortak bir sosyoekonomik havza içerisinde yer alan İzmir'dir. Bu ilçelerde istihdam edilen işgücünün bir kısmı İzmir ilinde ikamet etmektedir. İzmir ilinin Türkiye'deki yaşam olanakları en gelişmiş illerden biri oluşu, bu ilçelerdeki nitelikli eleman ihtiyacının karşılanmasına olanak sağlamakta, özellikle sanayi sektöründe yüksek teknolojiye üretim geliştirmesine zemin oluşturmaktadır. İzmir ilindeki hizmet sektörünün nitelik ve niceliği, Manisa alt bölgesindeki firmaların ortaklıklar geliştirerek ulusal ölçekte rekabet edebilmesini mümkün kılmaktadır. Ek olarak, Turgutlu ilçesi ile Kemalpaşa arasında ortak organize sanayi bölgesi ve lojistik merkezi olarak kurgulanabilecek yatırımların planlanıyor oluşu, söz konusu yerleşim merkezlerinin ortak planlanmasını gerektiren ve üst ölçekte değerlendirilme ihtiyacı doğuran bir gelişmedir.

Sandıklı Alt Bölgesinde yer alan pek çok ilçenin Afyonkarahisar Merkez ilçeye olan uzaklıkları, Denizli merkezine olan uzaklıklarıyla benzerlik göstermektedir. Bu durum, ilçelerin pek çok ürün ve hizmeti Denizli'den temin etmesine sebep olmaktadır. Ayrıca Dazkırı ilçesinde, Denizli'ye yakınlığı sebebiyle gelişmiş olan dokuma ve tekstil sektörü, iktisadi anlamda da bir ilişki teşkil etmekte; bu alt bölgede ikamet eden pek çok kişi Denizli'ye bağlı ilçelerde istihdam edilmektedir. Bolvadin Alt Bölgesindeki Sultandağı ve Çay ilçelerinin, Afyonkarahisar Merkez ilçeye olan uzaklıkları sebebiyle Konya'nın Akşehir ilçesiyle olan hizmet bağlantıları güçlüdür.

Kütahya alt bölgesi ile Eskişehir ili arasında yoğun olmamakla birlikte hizmet ve iktisadi alanlarda ilişkiler mevcuttur. Her iki ilde de toprağa dayalı sanayilerin mevcut olması ticari ilişkilerin gelişmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca Eskişehir'in ulusal ölçekte bir hizmet merkezi olması sebebiyle, Kütahya'da ikamet edenler, belirli hizmetlerin teminini Eskişehir'den gerçekleştirmektedir.

Uşak Alt Bölgesi ve Denizli arasında, hizmet kademelenmesi bakımından olmasa da iktisadi yönden güçlü bir ilişki bulunmaktadır. Karahallı ve Uşak Merkez ilçelerde gelişmiş ve gelişmekte olan tekstil sektörü dolayısıyla Denizli ile

işbirliği potansiyelleri mevcuttur. Bölgenin tekstil sektöründe ulusal düzeyde bir merkez olan Denizli ile yakınlığı, ticari ilişkilerin gelişmesini mümkün kılmakta ve rekabet gücünü arttırmasına olanak sağlamaktadır.

Ulusal Kümelenme Politikasının Geliştirilmesi Projesi kapsamında 10 bölge ve iş kolundaki mevcut iş kümelerinin geliştirilme çalışması yürütülmektedir. Bu iş kümeleri arasında Bölge illerinin de dahil olduğu Denizli-Uşak Ev Tekstil Kümesi, Eskişehir Bilecik Kütahya Seramik Kümesi ve Manisa Elektrik Elektronik Kümesi bulunmaktadır.⁶⁹ Söz konusu kümelerden sadece Eskişehir Bilecik Kütahya Seramik Kümesi için resmi çalışmalar başlatılmış olup bu çalışmalar, oluşturulan İş Kümesi Derneği'nin koordinasyonunda yürütülmektedir. Dernek, müşteri odaklı araştırma ve inovasyon, enerji verimliliği, kilit lojistik uygulamaları ve yeni teknolojilerin kullanılmasıyla iş kümesinin rekabet gücünün geliştirilmesi stratejiyle çalışmalarını yürütmektedir. Bölgenin dahil olduğu diğer iki küme, resmi işbirliği çalışmalarının bulunmadığı yığınlar şeklinde faaliyet göstermektedir.

Bölge illerinden Manisa'nın İzmir, Aydın ve Denizli illeriyle arasında Hristiyanlığın kutsal değerlerine sahip olmaları yönünden bir inanç turizmi bağı söz konusudur. Ayrıca Manisa, Afyonkarahisar ve Kütahya ile birlikte sahip olduğu Mevlevihaneler açısından, Konya'dan sonra önemli tasavvuf merkezlerden biridir. Bu nedenle, Bölgede inanç turizmine ilişkin politikaların İzmir, Manisa, Aydın, Denizli ve Konya ile birlikte yürütülmesi gerekmektedir. Afyonkarahisar, Kütahya ve Eskişehir illerinin kapsadığı Frig Vadisi, Bölge illeri için tarih turizmi alanında belirlenen kararların Eskişehir ile koordineli uygulanması ihtiyacını ortaya koymaktadır. Ayrıca Kütahya başta olmak üzere Osmanlı Dönemine ait birçok eseri barındıran Bölge illerinin Osmanlı'nın ilk başkenti Bursa'ya yakın olması itibarıyla bu ille aralarında tarih turizmi alanında işbirliği olasılığı dikkat çekmektedir. Bölgenin, birçok doğa ve tabiat varlığı ile çevre illerden çoğuyla ekoturizm açısından işbirliğine girmesi muhtemeldir. Bu ilişkiler arasında Pamukkale ve Ulubey Kanyonlarının aynı rota üzerinde olması itibarıyla Uşak-Denizli doğa turizmi ilişkisi öne çıkmaktadır.

Plan hazırlık sürecinde İzmir Kalkınma Ajansı, Güney Ege Kalkınma Ajansı ve Güney Marmara Kalkınma Ajansı ile 2011 yılında bir adet, 2012 yılında iki adet olmak üzere 3 ayrı Ege Kalkınma Ajansları Toplantısı düzenlenmiştir. Toplantılarda yapılan araştırma ve planlama çalışmalarına ilişkin faaliyetler hakkında istişareler yapılmıştır. Ayrıca Bölgenin yakın çevresinde yer alan İstanbul Kalkınma Ajansı, Güney Marmara Kalkınma Ajansı, İzmir Kalkınma Ajansı, Güney Ege Kalkınma Ajansı, Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı, Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı ve Mevlana Kalkınma Ajansı ile hazırlanmakta olan bölge planları ve mekansal önceliklerle ilgili ayrı ayrı toplantı ve görüşmeler yapılmıştır.

Plan kapsamında, çevre bölgelerdeki planlarla uyumlu, Onuncu Kalkınma Planı ve Avrupa Birliği 2020 Stratejisi'ne paralel olacak şekilde belirlenen üç sarmal oluşturulmuştur. Planda yer alan eksenler, Bölgenin yakın çevresindeki TR10, TR22, TR31, TR32 ve TR42 Bölgelerinin stratejileriyle paralel şekilde, rekabetin artırılmasını sağlayacak stratejik öncelikleri barındıran, Bölgedeki yaşam kalitesinin ve çevrenin iyileştirilmesine odaklanan, son olarak sosyal içerme gibi bahsi geçen rekabet gücü ve yaşam kalitesi unsurlarıyla etkileşim içindeki konuları kapsayan üç başlıkta toplanmaktadır. Buna göre Plan'ın çevre bölge planları ile uyumlu başlıkları Tablo 71'de sunulmaktadır.

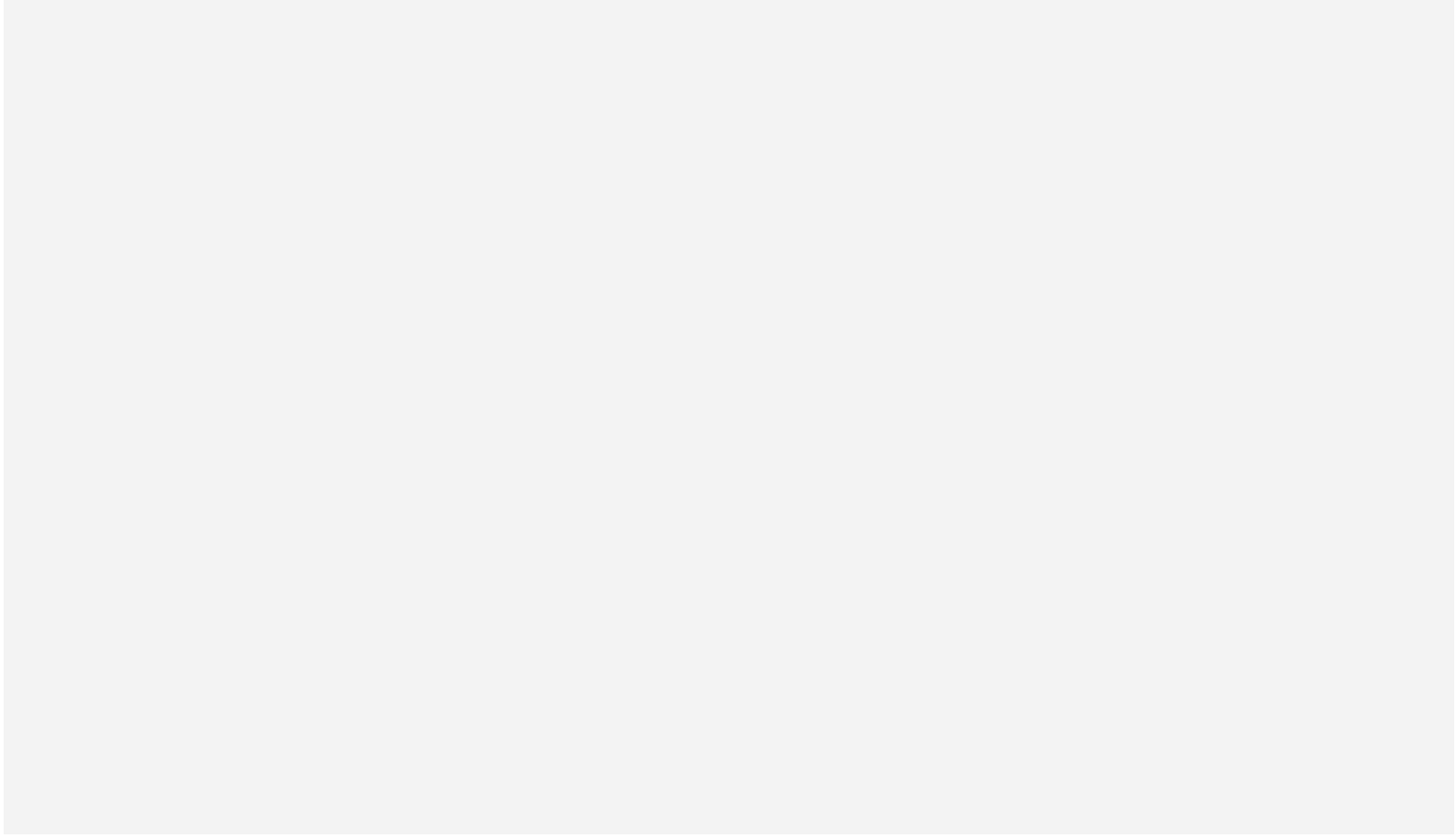
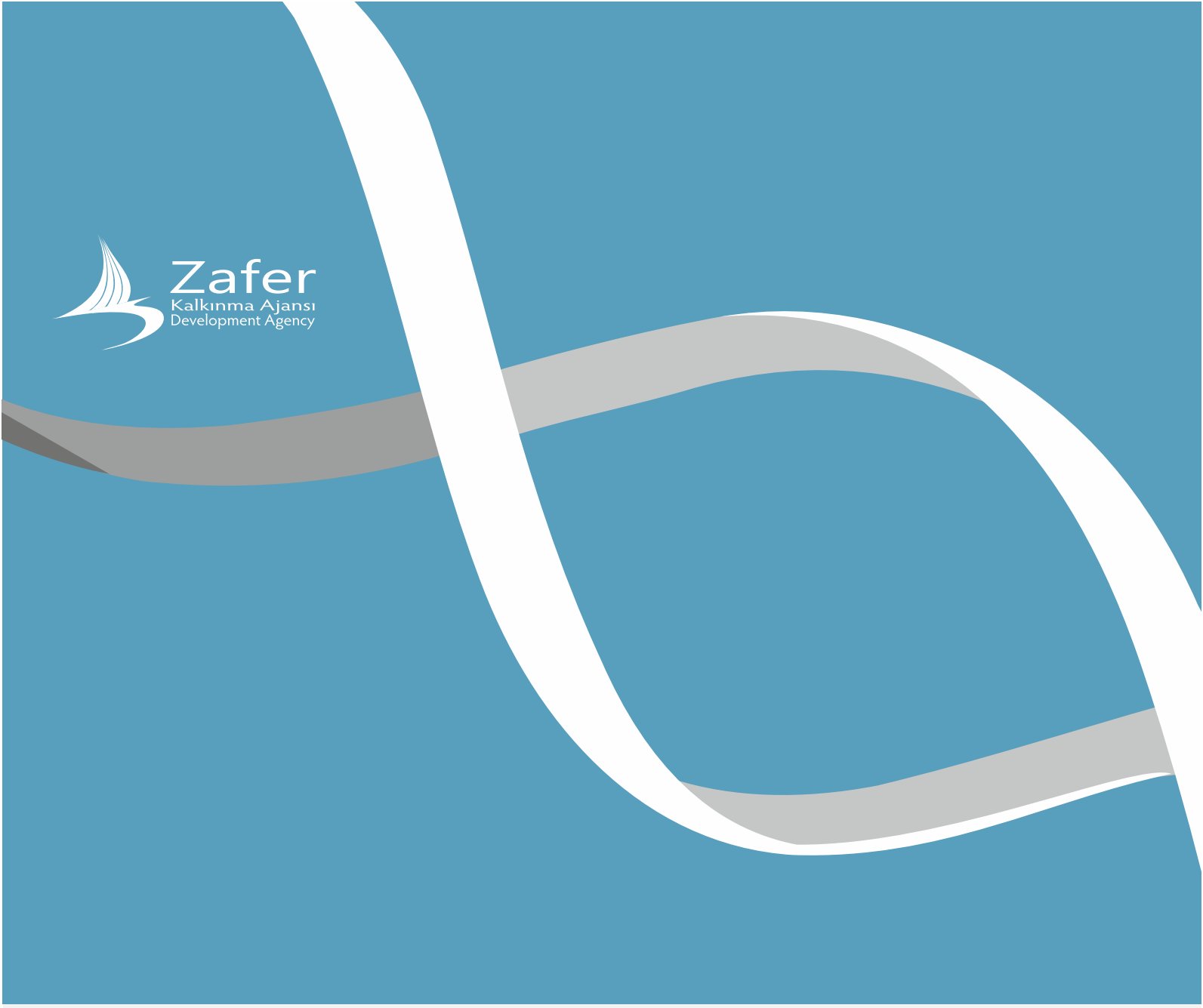
71 Tablo - Plan'ın Çevre Bölge Planları ile Uyumlu Başlıkları

Bölge	Başlık Adı		
TR33 Bölgesi	Rekabetçilik Sarmalı (Sanayi, Maden, Tarım, Turizm)	Yaşanabilirlik Sarmalı (Çevre, Afet, Kentsel Hizmetler)	Yatay Eksenler (İnsan ve Toplum, Enerji, Ulaşım)
TR10 Bölgesi	Küresel Ekonomide Söz Sahibi, Yüksek Katma Değer Üreten, Yenilikçi ve Yaratıcı Ekonomi	Keyifle Yaşanan, Sürdürülebilir ve Özgün Kentsel Mekanlar	Adil Paylaşan, Kapsayıcı ve Öğrenen Toplum
TR22 Bölgesi	Güçlü Ekonomi ve Rekabetçi Sektörler	Yaşanabilir Çevre ve Mekan	Kaliteli Sosyal Yaşam ve Nitelikli İnsan
TR31 Bölgesi	Güçlü Ekonomi	Yüksek Yaşam Kalitesi	Güçlü Toplum
TR32 Bölgesi	Değere Değer Katan Güney Ege	Kaliteli Yaşayan Güney Ege	Doğasını Koruyan Güney Ege
TR42 Bölgesi	Uluslararası Alanda Yüksek Rekabet Gücü	Dengeli Mekansal Gelişme ve Sürdürülebilir Çevre	Beşeri Gelişme ve Sosyal İçerme

⁶⁹ Ulusal Kümelenme Politikasının Geliştirilmesi Projesi

Zafer
Kalkınma Ajansı
Development Agency

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

EKLER

2

Ek 1

Plan Hazırlıkları Kapsamında Gerçekleştirilen Toplantılar ve Yapılan Anketlere İlişkin Bilgiler

Tarih	İhtisas Komisyonu Toplantıları	Katılımcılık Yöntemi
21.03.2011	Afyonkarahisar İhtisas Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
22.03.2011	Kütahya İhtisas Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
23.03.2011	Uşak İhtisas Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
28.03.2011	Manisa İhtisas Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı

Tarih	Teknik Komisyon Toplantıları (Afyonkarahisar)	Katılımcılık Yöntemi
28.07.2011	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
28.07.2011	Kentsel Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
14.09.2011	Sanayi Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
20.09.2011	Kentsel Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
25.09.2011	Turizm Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı

Tarih	Teknik Komisyon Toplantıları (Kütahya)	Katılımcılık Yöntemi
05.05.2011	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
15.06.2011	Tarım Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
28.06.2011	Sanayi Teknik Komisyon Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
14.07.2011	Sanayi Teknik Komisyon Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
14.07.2011	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
09.08.2011	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
13.09.2011	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
15.09.2011	Sanayi Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
27.09.2011	Kentsel Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
27.09.2011	Tarım Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı

Tarih	Teknik Komisyon Toplantıları (Manisa)	Katılımcılık Yöntemi
21.06.2011	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
21.06.2011	Turizm Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
27.06.2011	Kentsel Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
27.06.2011	Sanayi Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
29.06.2011	Tarım Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
19.07.2011	Kentsel Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
19.07.2011	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
25.07.2011	Tarım Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
03.08.2011	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
10.08.2011	Turizm Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
24.08.2011	Kentsel Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
13.09.2011	Tarım Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
14.09.2011	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
21.09.2011	Turizm Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
23.09.2011	Sanayi Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
30.09.2011	Kentsel Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
18.10.2011	Tarım Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
01.11.2011	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı

Tarih	Teknik Komisyon Toplantıları (Uşak)	Katılımcılık Yöntemi
12.05.2011	Tarım Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
21.06.2011	Tarım Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
07.07.2011	Sanayi Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
14.07.2011	Turizm Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
27.09.2011	Tarım Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
05.12.2011	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
06.12.2011	Kentsel Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
09.01.2012	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
11.01.2012	Kentsel Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
06.02.2012	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
06.02.2012	Kentsel Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
05.03.2012	Sosyal Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
05.03.2012	Kentsel Altyapı Teknik Komisyonu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı

Tarih	OSB Zirveleri	Katılımcılık Yöntemi
12.07.2011	TR33 Bölgesi I. OSB Zirvesi - Manisa	Açık Alan Toplantısı
08.12.2011	TR33 Bölgesi II. OSB Zirvesi - Uşak	Açık Alan Toplantısı

Tarih	Bölgesel Kalkınma Çalışma Grubu Toplantıları	Katılımcılık Yöntemi
24.09.2011	Çalışma Grubu 1. Toplantısı - Kütahya	Açık Alan Toplantısı
10.12.2011	Çalışma Grubu 2. Toplantısı - Uşak	Açık Alan Toplantısı
14.04.2012	Çalışma Grubu 3. Toplantısı - Afyonkarahisar	Açık Alan Toplantısı

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Tarih	Tematik Alan Toplantıları	Katılımcılık Yöntemi
19.09.2012	Tarım ve Kırsal Kalkınma Tematik Alan Toplantısı - Kütahya	Konuşma Çemberi
19.09.2012	Beşeri Kaynaklar, Üniversiteler, Mesleki Eğitim Tematik Alan Toplantısı - Kütahya	Konuşma Çemberi
19.09.2012	Turizm Tematik Alan Toplantısı - Kütahya	Konuşma Çemberi
19.09.2012	Sanayi Politikası, AR-GE ve Yenilikçilik Tematik Alan Toplantısı - Kütahya	Konuşma Çemberi
20.09.2012	Beşeri Kaynaklar, Üniversiteler, Mesleki Eğitim Tematik Alan Toplantısı - Afyonkarahisar	Konuşma Çemberi
20.09.2012	Tarım ve Kırsal Kalkınma Tematik Alan Toplantısı - Afyonkarahisar	Konuşma Çemberi
20.09.2012	Turizm Tematik Alan Toplantısı - Afyonkarahisar	Konuşma Çemberi
20.09.2012	Sanayi Politikası Tematik Alan Toplantısı - Afyonkarahisar	Konuşma Çemberi
24.09.2012	Tarım ve Kırsal Kalkınma Tematik Alan Toplantısı - Manisa	Konuşma Çemberi
24.09.2012	AR-GE ve Yenilikçilik Tematik Alan Toplantısı - Manisa	Konuşma Çemberi
24.09.2012	Turizm Tematik Alan Toplantısı - Manisa	Konuşma Çemberi
24.09.2012	Sosyal Politika: Beşeri Kaynaklar, Üniversiteler, Mesleki Eğitim Tematik Alan Toplantısı - Manisa	Konuşma Çemberi
26.09.2012	Enerji Tematik Alan Toplantısı - Uşak	Konuşma Çemberi
26.09.2012	Tarım ve Kırsal Kalkınma Tematik Alan Toplantısı - Uşak	Konuşma Çemberi
26.09.2012	Kadın, Gençlik, Yaşlılar, Dezavantajlı Gruplar, Yoksulluk Tematik Alan Toplantısı - Uşak	Konuşma Çemberi
26.09.2012	Sanayi Politikası, AR-GE ve Yenilikçilik Tematik Alan Toplantısı - Uşak	Konuşma Çemberi

Üretim Yapısının ve Düzeyinin Tespit Edilmesi Çalışması Toplantıları

Tarih	Üretim Yapısının ve Düzeyinin Tespit Edilmesi Çalışması Toplantıları	Katılımcılık Yöntemi
04.10.2012	Gıda Sektörü Toplantısı - Manisa	Açık Alan Toplantısı
04.10.2012	Elektronik/Makine Sektörü Toplantısı - Manisa	Açık Alan Toplantısı
04.10.2012	Makine Sektörü Toplantısı - Manisa	Açık Alan Toplantısı
05.10.2012	Deri/Tekstil Sektörü Toplantısı - Uşak	Açık Alan Toplantısı
05.10.2012	Gıda Sektörü Toplantısı - Afyonkarahisar	Açık Alan Toplantısı
05.10.2012	Mermer Sektörü Toplantısı - Afyonkarahisar	Açık Alan Toplantısı
06.10.2012	Seramik/Porselen Sektörü Toplantısı - Kütahya	Açık Alan Toplantısı

TR33 Bölgesi Girişimcilik ve İstihdam Stratejisi Toplantıları

Tarih	TR33 Bölgesi Girişimcilik ve İstihdam Stratejisi Toplantıları	Katılımcılık Yöntemi
22.06.2012	Açılış Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
15.10.2012	Kütahya Alt Bölge Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
15.10.2012	Sandıklı-Şuhut-Dinar-Kızılören-Başmakçı-Evciler-Dazkırı Alt Bölge Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
16.10.2012	Afyonkarahisar-Bayat-İscehisar-Emirdağ Alt Bölge Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
16.10.2012	Bolvadin-Çay-Sultandağı-Çobanlar Alt Bölge Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
17.10.2012	Sarıgöl-Banaz-Eşme-Sivaslı-Ulubey-Sinanpaşa-Hocalar Alt Bölge Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
17.10.2012	Uşak-Gediz-Karahallı Alt Bölge Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
18.10.2012	Simav-Domaniç-Emet-Hisarçık-Şaphane-Pazarlar-Dumlupınar-Çavdarhisar-Aslanapa-Altıntaş-İhsaniye Alt Bölge Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
22.10.2012	Manisa-Turgutlu Alt Bölge Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
23.10.2012	Soma-Kırkağaç-Gölmarmara-Akhisar-Saruhanlı-Ahmetli-Salihli-Alaşehir Alt Bölge Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
23.10.2012	Demirci-Kula-Gördes-Köprübaşı-Selendi Alt Bölge Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
21.12.2012	Kapanış Toplantısı	Açık Alan Toplantısı

Tarih	TR33 Bölgesi Yenilik Stratejisi Odak Grup Toplantıları	Katılımcılık Yöntemi
01.04.2013	Kamu Kurumları Temsilcileri Odak Grup Toplantısı - Manisa	Açık Alan Toplantısı
01.04.2013	Özel Sektör Temsilcileri Odak Grup Toplantısı - Manisa	Açık Alan Toplantısı
02.04.2013	Kamu Kurumları Temsilcileri Odak Grup Toplantısı - Afyonkarahisar	Açık Alan Toplantısı
02.04.2013	Özel Sektör Temsilcileri Odak Grup Toplantısı - Afyonkarahisar	Açık Alan Toplantısı
02.04.2013	Kamu Kurumları Odak Grup Toplantısı - Uşak	Açık Alan Toplantısı
02.04.2013	Özel Sektör Temsilcileri Odak Grup Toplantısı - Uşak	Açık Alan Toplantısı
03.04.2013	Kamu Kurumları Odak Grup Toplantısı - Kütahya	Açık Alan Toplantısı
03.04.2013	Özel Sektör Temsilcileri Odak Grup Toplantısı - Kütahya	Açık Alan Toplantısı

Tarih	İlçe Önceliklendirme Toplantıları	Katılımcılık Yöntemi
18.02.2013	Dumlupınar ve Altıntaş Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (2 toplantı)
19.02.2013	Çavdarhisar ve Aslanapa Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (2 toplantı)
21.02.2013	Simav, Hisarcık ve Emet Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (3 toplantı)
22.02.2013	Gediz, Şaphane ve Pazarlar Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (3 toplantı)
25.02.2013	Tavşanlı ve Domaniç Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (2 toplantı)
26.02.2013	Sinanpaşa ve İhsaniye Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (2 toplantı)
27.02.2013	Hocalar Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
28.02.2013	Sultandağı, Çay ve Bolvadin Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (3 toplantı)
04.03.2013	İscehisar, Bayat ve Emirdağ Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (3 toplantı)
05.03.2013	Çobanlar ve Şuhut Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (2 toplantı)
06.03.2013	Dinar ve Kızılören Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (2 toplantı)
07.03.2013	Başmakçı, Dazkırı ve Evçiler Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (3 toplantı)
11.03.2013	Sivaslı, Banaz ve Karahallı Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (3 toplantı)
12.03.2013	Ulubey ve Eşme Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (2 toplantı)
20.03.2013	Demirci Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
21.03.2013	Selendi ve Kula Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (2 toplantı)
22.03.2013	Alaşehir ve Sarıgöl Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (2 toplantı)
27.03.2013	Gördes Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
28.03.2013	Köprübaşı ve Ahmetli Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (2 toplantı)
29.03.2013	Gölmarmara Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
03.04.2013	Turgutlu Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
04.04.2013	Akhisar Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
08.04.2013	Sandıklı Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
16.07.2013	Saruhanlı Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
18.07.2013	Soma ve Kırkağaç Toplantıları	Açık Alan Toplantıları (2 toplantı)
17.07.2013	Salihli Toplantısı	Açık Alan Toplantısı

Tarih	Yaşanabilirlik Eksenli Odak Grup Toplantıları	Katılımcılık Yöntemi
14.05.2013	Odak Grup Toplantısı - Afyonkarahisar	Açık Alan Toplantısı
15.05.2013	Odak Grup Toplantısı - Uşak	Açık Alan Toplantısı
16.05.2013	Odak Grup Toplantısı - Manisa	Açık Alan Toplantısı
17.05.2013	Odak Grup Toplantısı - Kütahya	Açık Alan Toplantısı

Tarih	Bölge Planı İstişare Toplantıları	Katılımcılık Yöntemi
11.06.2013	Afyonkarahisar Bölge Planı İstişare Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
12.06.2013	Kütahya Bölge Planı İstişare Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
13.06.2013	Uşak Bölge Planı İstişare Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
17.06.2013	Manisa Bölge Planı İstişare Toplantısı	Açık Alan Toplantısı

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Tarih	TR33 Bölgesi Turizm Stratejisi ve Operasyonel Programı Toplantıları	Katılımcılık Yöntemi
03.09.2013	Kütahya ve Afyonkarahisar Toplantıları	Açık Alan Toplantısı
04.09.2013	Uşak Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
05.09.2013	Manisa Toplantısı	Açık Alan Toplantısı

Tarih	Diğer Ajanslarla Yapılan Mekansal Gelişim Şeması İstişare Toplantıları	Katılımcılık Yöntemi
23.08.2013	İSTKA Mekansal Gelişim Şeması Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
30.10.2013	GEKA Mekansal Gelişim Şeması Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
31.10.2013	İZKA Mekansal Gelişim Şeması Toplantısı	Açık Alan Toplantısı
01.11.2013	GMKA Mekansal Gelişim Şeması Toplantısı	Açık Alan Toplantısı

Tarih	Anket	Katılımcılık Yöntemi
01.10.2012- 18.01.2013	Sanayi Anketi	1.600 Kişi
03.08.2013- 30.08.2013	Sektör Önceliklendirme Anketi	400 Kişi

Ek 2

Dış Ticaret Göstergelerinden RCA ve GH ile İlgili Bilgiler

$$RCA_{ik} = \frac{X_{ik} / X_{it}}{X_{wk} / X_{wt}}$$

X_{ik} ve X_{it} sırasıyla i ilinin k sektöründeki ve toplam ihracatını; X_{wk} ve X_{wt} ise sırasıyla Dünyanın k sektöründeki ve toplam ihracatını ifade etmektedir.

$$GH_i = \sqrt{\sum_{k=1}^n S_k^2} \times 100$$

S_k , i ilinin k sektöründe yaptığı ihracatı göstermektedir.

$$BT_{ij} = \frac{X_{jk} / X_{jt}}{X_{wk} / X_{wt}}$$

X_{jk} ve X_{wk} değerleri j ilinin ve dünyanın k ülkesine ihracat değerlerini, X_{jt} ve X_{wt} ise j ilinin toplam ihracatıyla toplam dünya ihracatını vermektedir.

Ek 3

ISIC Rev. 4 Sınıflaması

Kod	Tanım
01	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri
02	Ormanlık ve tomrukçuluk
03	Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği
05	Kömür ve linyit çıkartılması
06	Ham petrol ve doğalgaz çıkarımı
07	Metal cevheri madenciliği
08	Diğer madencilik ve taş ocaklığı
09	Madenciliği destekleyici hizmet faaliyetleri
10	Gıda ürünlerinin imalatı
11	İçeceklerin imalatı
12	Tütün ürünleri imalatı
13	Tekstil ürünlerinin imalatı
14	Giyim eşyalarının imalatı
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşyaların imalatı
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ait malzemelerin imalatı
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
24	Ana metal sanayii
25	Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı
27	Elektrikli teçhizat imalatı
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı
31	Mobilya imalatı
32	Diğer imalatlar
33	Makine ve donanımların kurulumu ve onarımı
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı
36	Suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması
37	Kanalizasyon
38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı
39	İyileştirme faaliyetleri ve diğer atık yönetimi hizmetleri
41	Bina inşaatı
42	Bina dışı yapıların inşaatı
43	Özel inşaat faaliyetleri

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Kod	Tanım
45	Toptan ve perakende ticaret ve motorlu taşıtlar ve motosikletlerin onarımı
46	Motorlu taşıtlar ve motosikletler hariç toptan ticaret
47	Perakende ticaret (Motorlu taşıtlar ve motosikletler hariç)
49	Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı
50	Su yolu taşımacılığı
51	Havayolu taşımacılığı
52	Taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler
53	Posta ve kurye faaliyetleri
55	Konaklama
56	Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri
58	Yayıncılık faaliyetleri
59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımıcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri
60	Programcılık ve yayıncılık faaliyetleri
61	Telekomünikasyon
62	Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler
63	Bilgi hizmet faaliyetleri
64	Sigorta ve emeklilik fonları hariç finansal hizmet faaliyetleri
65	Zorunlu sosyal güvenlik hariç, sigorta, reasürans ve emeklilik fonları
66	Finansal hizmetler ve sigorta faaliyetleri için yardımcı faaliyetler
68	Gayrimenkul faaliyetleri
69	Hukuki ve muhasebe faaliyetleri
70	İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri
71	Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik muayene ve analiz
72	Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri
73	Reklamcılık ve pazar araştırması
74	Diğer profesyonel, bilimsel ve teknik faaliyetler
75	Veterinerlik hizmetleri
77	Kiralama ve leasing (finansal kiralama) faaliyetleri
78	İstihdam faaliyetleri
79	Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ile ilgili faaliyetler
80	Güvenlik ve soruşturma faaliyetleri
81	Binalar ve çevre düzenlemesi faaliyetleri
82	Büro yönetimi, büro desteği ve diğer şirket destek faaliyetleri
84	Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik
85	Eğitim
86	İnsan sağlığı hizmetleri
87	Yatılı bakım faaliyetleri
88	Barınacak yer sağlanmaksızın yürütülen sosyal hizmetler
90	Yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri
91	Kütüphaneler, arşivler, müzeler ve diğer kültürel faaliyetler
92	Kumar ve müşterek bahis faaliyetleri
93	Spor faaliyetleri ve eğlence ve oyun faaliyetleri
94	Üye olunan kuruluşların faaliyetleri
95	Bilgisayarların ve kişisel ve ev eşyalarının onarımı
96	Diğer hizmet faaliyetleri
97	Ev içi çalışan personelin işverenleri olarak hanehalklarının faaliyetleri
98	Hanehalkları tarafından kendi kullarımlarına yönelik olarak üretilen ayırım yapılmamış mal ve hizmetler
99	Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri

Ek 4

Bölge İllerinin Sektörlere Göre İhracat Değerleri (2012)

İl	ISIC Kodu	ISIC Adı	Dolar
AFYONKARAHİSAR	1	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	100.391.846
	2	Ormancılık ve tomrukçuluk	3.254
	8	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	43.267.738
	10	Gıda ürünlerinin imalatı	17.487.498
	11	İçeceklerin imalatı	1.557.476
	13	Tekstil ürünlerinin imalatı	752.494
	14	Giyim eşyalarının imalatı	540.475
	15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	8.069
	16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşya iml.	234.429
	17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	136.061
	18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	221
	19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	.
	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	2.704.432
	21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ait malzemelerin imalatı	.
	22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	6.164.985
	23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	120.405.258
	24	Ana metal sanayii	34.989
	25	Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı	15.062.336
	26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	15.248
	27	Elektrikli teçhizat imalatı	235.254
	28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	3.561.128
	29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	82.991
	30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	1.237
	31	Mobilya imalatı	370.183
	32	Diğer İmalatlar	.
	36	Suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması	.
	38	Atığın toplanması, islahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	1.327.651
	58	Yayıncılık faaliyetleri	6.415

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

İl	ISIC Kodu	ISIC Adı	Dolar
KÜTAHYA	1	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	709.773
	5	Kömür ve linyit çıkartılması	.
	7	Metal cevheri madenciliği	.
	8	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	8.659.474
	10	Gıda ürünlerinin imalatı	1.192.255
	11	İçeceklerin imalatı	455
	13	Tekstil ürünlerinin imalatı	359.704
	14	Giyim eşyalarının imalatı	997.371
	15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	6.183
	16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşya iml.	28.739
	17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	101.599
	18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	.
	19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	719.685
	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	3.670.153
	22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	3.572.545
	23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	119.820.045
	24	Ana metal sanayii	1.354.480
	25	Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı	827.702
	26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	3.455
	27	Elektrikli teçhizat imalatı	40.593
	28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	838.351
	29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	283
	30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	1.753
	31	Mobilya imalatı	2.549.728
	32	Diğer İmalatlar	10.596
	38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	16.402
	58	Yayıncılık faaliyetleri	6.158
	59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımıcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri	.
	71	Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik muayene ve analiz	.
	90	Yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri	.

İl	ISIC Kodu	ISIC Adı	Dolar
MANİSA	1	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	130.687.397
	2	Ormancılık ve tomrukçuluk	281.231
	8	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	4.470.108
	10	Gıda ürünlerinin imalatı	491.581.818
	11	İçeceklerin imalatı	145.089
	13	Tekstil ürünlerinin imalatı	10.512.017
	14	Giyim eşyalarının imalatı	12.863.327
	15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	6.985.068
	16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşya iml.	819.525
	17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	7.271.804
	18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	94.842
	19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	84.503
	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	6.053.502
	21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ait malzemelerin imalatı	91.057
	22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	90.704.853
	23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	19.220.351
	24	Ana metal sanayii	22.919.665
	25	Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı	318.524.029
	26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	1.745.097.807
	27	Elektrikli teçhizat imalatı	1.031.297.374
	28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat	81.949.606
	29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	204.157.772
	30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	303.859
	31	Mobilya imalatı	2.864.528
	32	Diğer İmalatlar	5.596.757
	36	Suyun toplanması, arıtılması ve dağıtılması	350
	38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	4.320.345
	58	Yayıncılık faaliyetleri	65.275
	59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımıcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri	283
	90	Yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri	.

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

İl	ISIC Kodu	ISIC Adı	Dolar
UŞAK	1	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	2.496.965
	2	Ormancılık ve tomrukçuluk	556.737
	8	Diğer madencilik ve taş ocaklığı	5.487.196
	10	Gıda ürünlerinin imalatı	10.832.813
	13	Tekstil ürünlerinin imalatı	88.957.289
	14	Giyim eşyalarının imalatı	153.167
	15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	5.249.777
	16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşya iml.	383.375
	17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	34.728
	19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	10.694
	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	9.898.405
	21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ait malzemelerin imalatı	100.668
	22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	1.697.551
	23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	31.483.212
	24	Ana metal sanayii	78.980
	25	Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı	1.196.634
	26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	2.172
	27	Elektrikli teçhizat imalatı	81.593
	28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	2.575.562
	29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	754.628
	30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	335
	31	Mobilya imalatı	181.310
	32	Diğer İmalatlar	3.296
	38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	9.301.214
	58	Yayıncılık faaliyetleri	25.225

Ek 5

Bölge İllerinin Sektörlere Göre İthalat Değerleri (2012)

İl	ISIC Kodu	ISIC Adı	Dolar
AFYONKARAHİSAR	1	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	8.547.345
	2	Ormancılık ve tomrukçuluk	77.480
	8	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	147.778
	10	Gıda ürünlerinin imalatı	603.035
	13	Tekstil ürünlerinin imalatı	1.353.134
	14	Giyim eşyalarının imalatı	163.350
	15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	304
	16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşya iml.	207.720
	17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	245.063
	18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	2.989
	19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	11.369.691
	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	10.503.493
	21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ait malzemelerin imalatı	60.319
	22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	7.163.385
	23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	6.169.217
	24	Ana metal sanayii	2.222.644
	25	Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı	4.092.440
	26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	615.381
	27	Elektrikli teçhizat imalatı	317.059
	28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	8.016.268
	29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	228.138
	30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	52.452
	31	Mobilya imalatı	2.850
	32	Diğer İmalatlar	242.970
	38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	169.396
	58	Yayıncılık faaliyetleri	2.726
	59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımıcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri	1.666
	71	Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik muayene ve analiz	.

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

İl	ISIC Kodu	ISIC Adı	Dolar
KÜTAHYA	1	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	95.980
	2	Ormancılık ve tomrukçuluk	.
	3	Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği	.
	7	Metal cevheri madenciliği	199.686
	8	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	19.741.785
	10	Gıda ürünlerinin imalatı	25.754
	11	İçeceklerin imalatı	.
	13	Tekstil ürünlerinin imalatı	7.727.030
	14	Giyim eşyalarının imalatı	8.699
	15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	72.742
	16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşya iml.	77.953
	17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	4.446.697
	18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	99.132
	19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	16.778.468
	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	24.806.997
	21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ait malzemelerin imalatı	105.183
	22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	3.653.107
	23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	5.355.956
	24	Ana metal sanayii	2.332.910
	25	Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı	2.185.039
	26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	2.124.156
	27	Elektrikli teçhizat imalatı	1.951.397
	28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	26.046.281
	29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	191.388
	30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	.
	31	Mobilya imalatı	920.438
	32	Diğer İmalatlar	567.836
	38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	.
	58	Yayıncılık faaliyetleri	103.292
	59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımıcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri	6.618
71	Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik muayene ve analiz	.	
90	Yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri	3.843	

İl	ISIC Kodu	ISIC Adı	Dolar
MANİSA	1	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	158.811.574
	2	Ormancılık ve tomrukçuluk	.
	7	Metal cevheri madenciliği	3.784.061
	8	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	6.914.842
	10	Gıda ürünlerinin imalatı	108.933.973
	11	İçeceklerin imalatı	908.793
	13	Tekstil ürünlerinin imalatı	2.694.165
	14	Giyim eşyalarının imalatı	1.768.534
	15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	1.886.508
	16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşya iml.	183.150
	17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	8.394.563
	18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	120.040
	19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	5.844.179
	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	367.916.313
	21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ait malzemelerin imalatı	.
	22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	46.830.389
	23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	9.762.737
	24	Ana metal sanayii	327.399.483
	25	Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı	93.326.729
	26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	998.017.847
	27	Elektrikli teçhizat imalatı	1.013.897.297
	28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	422.821.077
	29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) v e yarı treyler (yarı römork) imalatı	5.408.014
	30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	24.935.350
	31	Mobilya imalatı	346.608
	32	Diğer İmalatlar	6.268.020
	38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	201.278
	58	Yayıncılık faaliyetleri	1.033.196
59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımıcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri	49.982	
71	Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik muayene ve analiz	120	
74	Diğer profesyonel, bilimsel ve teknik faaliyetler	.	

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

İl	ISIC Kodu	ISIC Adı	Dolar
UŞAK	1	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri	6.817.662
	7	Metal cevheri madenciliği	.
	8	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	1.508.304
	10	Gıda ürünlerinin imalatı	18.109.277
	13	Tekstil ürünlerinin imalatı	17.091.818
	14	Giyim eşyalarının imalatı	489
	15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı	2.873.600
	16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek eşya iml.	29.329
	17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı	433.495
	18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	409.202
	19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı	8.023.421
	20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	78.134.362
	21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ait malzemelerin imalatı	533.862
	22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	2.886.706
	23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	1.430.139
	24	Ana metal sanayii	166.454
	25	Makine ve teçhizat hariç, fabrikasyon metal ürünleri imalatı	1.575.134
	26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	392.940
	27	Elektrikli teçhizat imalatı	654.597
	28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı	44.137.482
	29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	585.868
	30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	17.741
	31	Mobilya imalatı	2.626
	32	Diğer İmalatlar	90.331
	38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı	8.289.691
	58	Yayıncılık faaliyetleri	18.829
	59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yapımıcılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri	233
	71	Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik muayene ve analiz	.

Ek 6

Bec Rev. 4 Sınıflaması

Kod	Tanım
1	Yiyecek ve içecekler
11	İşlenmemiş yiyecek ve içecekler
111	Sanayi için işlenmemiş yiyecek ve içecekler
112	Hane halkı tüketimi için işlenmemiş yiyecek ve içecekler
12	İşlenmiş yiyecek ve içecekler
121	Sanayi için işlenmiş yiyecek ve içecekler
122	Hane halkı tüketimi için işlenmiş yiyecek ve içecekler
2	Başka yerde belirtilmemiş sanayi hammaddeler
21	Sanayi için işlem görmemiş hammaddeler
22	Sanayi için işlem görmüş hammaddeler
3	Yakıt ve yağlar
31	İşlem görmemiş yakıt ve yağlar
32	İşlem görmüş yakıt ve yağlar
321	Motor benzini ve diğer hafif yağlar
322	Diğer motor benzini ve diğer hafif yağlar
4	Sermaye malları, (Taşımacılık araçları hariç), parçaları ve aksesuarları
41	Sermaye malları (Taşımacılık araçları hariç)
42	Yatırım mallarının aksam ve parçaları
5	Taşımacılık araçları, parçaları ve aksesuarları
51	Binek otomobilleri
52	Diğer yolcu taşıma araçları
521	Sanayi ile ilgili taşımacılık araç ve gereçleri
522	Sanayi ile ilgili olmayan taşımacılık araç ve gereçleri
53	Taşımacılık araçlarının aksam ve parçaları
6	Başka yerde sınıflandırılmamış tüketim malları
61	Başka yerde sınıflandırılmamış dayanıklı tüketim malları
62	Başka yerde sınıflandırılmamış yarı dayanıklı tüketim malları
63	Başka yerde sınıflandırılmamış dayanıksız tüketim malları
7	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer mallar
77	Başka yerde sınıflandırılmamış diğer mallar

Ek 7

İmalat Sektörlerinin Teknoloji Düzeyleri

'High-technology' and 'knowledge based services' aggregations based on NACE Rev. 2

Aggregations of manufacturing based on NACE Rev. 2

Eurostat uses the following aggregation of the manufacturing industry according to technological intensity and based on NACE Rev. 2 at 3-digit level for compiling aggregates related to high-technology, medium high-technology, medium low-technology and low-technology. Please note that in a few cases (R&D, Employment in high-tech and HRST), due to restrictions of the data sources used, the aggregations are only made on a NACE 2-digit level. Therefore a separate list is used for data where only NACE 2-digit level is available.

Manufacturing industries	NACE Rev. 2 codes - 3-digit level
High-technology	21 Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
	26 Manufacture of computer, electronic and optical products
	30.3 Manufacture of air and spacecraft and related machinery
	20 Manufacture of chemicals and chemical products
Medium High-technology	25.4 Manufacture of weapons and ammunition
	27 to 29 Manufacture of electrical equipment, Manufacture of machinery and equipment n.e.c., Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
	30 Manufacture of other transport equipment excluding 30.1 Building of ships and boats and excluding 30.3 Manufacture of air and spacecraft and related machinery
	32.5 Manufacture of medical and dental instruments and supplies
Medium Low-technology	18.2 Reproduction of recorded media
	19 Manufacture of coke and refined petroleum products
	22 to 24 Manufacture of rubber and plastic products, Manufacture of other non-metallic mineral products, Manufacture of basic metals
	25 Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment excluding 25.4 Manufacture of weapons and ammunition
Low-technology	30.1 Building of ships and boats
	33 Repair and installation of machinery and equipment
	10 to 17 Manufacture of food products, beverages, tobacco products, textiles, wearing apparel, leather and related products, wood and of products wood, paper and paper products
	18 Printing and reproduction of recorded media excluding 18.2 Reproduction of recorded media
	31 Manufacture of furniture
	32 Other manufacturing excluding 32.5 Manufacture of medical and dental instruments and supplies

Manufacturing industries	NACE Rev. 2 codes - 2-digit level
High-technology	21 Manufacture of basic pharmaceutical products and pharmaceutical preparations
	26 Manufacture of computer, electronic and optical products
	20 Manufacture of chemicals and chemical products
Medium High-technology	27 to 30 Manufacture of electrical equipment, Manufacture of machinery and equipment n.e.c., Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers, Manufacture of other transport equipment
	19 Manufacture of coke and refined petroleum products
Medium Low-technology	22 to 25 Manufacture of rubber and plastic products, Manufacture of other non-metallic mineral products, Manufacture of basic metals, Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment
	33 Repair and installation of machinery and equipment
Low-technology	10 to 18 Manufacture of food products, beverages, tobacco products, textiles, wearing apparel, leather and related products, wood and of products wood, paper and paper products, printing and reproduction of recorded media
	31 to 32 Manufacture of furniture, other manufacturing

Ek 8

Hizmet Sektörlerinin Bilgi Yoğunluğu

Aggregations of services based on NACE Rev. 2

Following a similar approach as for manufacturing, Eurostat defines the following sector as knowledge-intensive services (KIS) or as less knowledge-intensive services (LKIS), where each is sub-divided in further sub-sectors. Aggregations for services are only made at NACE 2-digit level.

Knowledge based services	NACE Rev. 2 codes - 2-digit level
Knowledge-intensive services (KIS)	50 to 51 Water transport, Air transport
	58 to 63 Publishing activities, Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities, Programming and broadcasting activities, Telecommunications, Computer programming, consultancy and related activities, information service activities (section J)
	64 to 66 Financial and insurance activities (section K)
	69 to 75 Legal and accounting activities, Activities of head offices; management consultancy activities, Architectural and engineering activities; technical testing and analysis, Scientific and technical activities, Veterinary activities (section M)
	78 Employment activities
	80 Security and investigation activities
	84 to 93 Public administration and defence, compulsory social security (section O), Education (section P), Human health and social work activities (section Q), Arts, entertainment and recreation (section R)
Knowledge-intensive market services (excluding high-tech and financial services)	50 to 51 Water transport, Air transport
	69 to 71 Legal and accounting activities, Activities of head offices; management consultancy activities, Architectural and engineering activities; technical testing and analysis
	73 to 74 Advertising and market research, Other professional, scientific and technical activities
	78 Employment activities
High-tech knowledge-intensive services	59 to 63 Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities, Programming and broadcasting activities, Telecommunications, Computer programming, consultancy and related activities, information service activities
	72 Scientific research and development
Knowledge-intensive financial services	64 to 66 Financial and insurance activities (section K)
Other Knowledge-intensive services	58 Publishing activities
	75 Veterinary activities
	84 to 93 Public administration and defence, compulsory social security (section O), Education (section P), Human health and social work activities (section Q), Arts, entertainment and recreation (section R)

Knowledge based services	NACE Rev. 2 codes - 2-digit level
Less Knowledge-intensive services (LKIS)	45 to 47 Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles (section G)
	49 Land transport and transport via pipelines
	52 to 53 Warehousing and support activities for transportation, Postal and courier activities
	55 to 56 Accommodation and food service activities (sector I)
	68 Real estate activities (section L)
	77 Rental and leasing activities
	79 Travel agency, tour operator reservation service and related activities
	81 Services to buildings and landscape activities
	82 Office administrative, office support and other business support activities
	94 to 96 Activities of membership organisations, Repair of computers and personal and household goods, Other personal service activities (section S)
	97 to 99 Activities of households as employers of domestic personnel; Undifferentiated goods-and services- producing activities of private households for own use (section T), Activities of extraterritorial organisations and bodies (section U)
	45 to 47 Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles (section G)
	49 Land transport and transport via pipelines
52 Warehousing and support activities for transportation,	
55 to 56 Accommodation and food service activities (sector I)	
68 Real estate activities (section L)	
77 Rental and leasing activities	
79 Travel agency, tour operator reservation service and related activities	
81 Services to buildings and landscape activities	
82 Office administrative, office support and other business support activities	
95 Repair of computers and personal and household goods	
Other Less Knowledge-intensive services	53 Postal and courier activities
	94 Activities of membership organisations
	96 Other personal service activities
	97 to 99 Activities of households as employers of domestic personnel; Undifferentiated goods-and services- producing activities of private households for own use (section T), Activities of extraterritorial organisations and bodies (section U)

Ek 9

Sektörlere Göre Yatırımlar (2003-2010) ve NACE Rev. 1.1 Sınıflaması

Bölgede Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırımlar (TL)

NACE Rev. 2	2009	2010
Toplam	1.660.656.816	2.382.311.829
Kısım A	(*)	(***)
01	(*)	(***)
Kısım B	159.888.239	248.501.776
05	61.550.970	74.303.771
07	(***)	(***)
08	50.115.353	(***)
09	(***)	-
Kısım C	847.139.895	1.254.963.140
10	130.016.112	227.904.222
11	9.253.294	18.585.494
12	(*)	(*)
13	52.697.591	144.603.135
14	1.093.617	2.626.494
15	3.077.238	6.718.891
16	15.828.375	(***)
17	14.180.779	15.172.430
18	5.665.085	3.483.615
19	(***)	3.623.325
20	17.364.429	16.290.866
21	(*)	(**)
22	49.033.568	154.677.304
23	138.762.301	278.855.991
24	(***)	(***)
25	70.955.122	86.570.236
26	71.007.050	(***)
27	47.706.178	123.401.940
28	20.697.165	31.440.822
29	(***)	27.539.195
30	(**)	(***)
31	586.239	1.881.332
32	(***)	(***)
33	(***)	-
Kısım D	(**)	124.791.722
35	(**)	124.791.722
Kısım E	9.547.817	5.948.196
36	3.414.672	(***)

NACE Rev. 2	2009	2010
38	6.133.145	(***)
Kısım F	34.307.807	45.678.880
41	19.006.195	17.782.247
42	12.781.172	12.134.274
43	2.520.440	15.762.359
Kısım G	241.029.682	248.915.552
45	24.861.640	18.903.548
46	78.680.097	138.795.546
47	137.487.945	91.216.458
Kısım H	53.431.914	87.633.201
49	49.766.378	77.694.284
51	(*)	-
52	3.588.478	9.685.139
53	(**)	253.778
Kısım I	25.222.225	102.562.583
55	18.978.739	95.957.647
56	6.243.486	6.604.936
Kısım J	24.051.874	12.068.636
58	4.701	(***)
59	41.406	(***)
61	21.857.453	11.304.582
62	(***)	(***)
63	(***)	(***)
Kısım L	411.653	(***)
68	411.653	(***)
Kısım M	5.936.297	6.143.764
69	-	428.986
70	289.678	214.563
71	4.874.045	5.203.375
72	218.437	-
73	554.137	296.840
74	-	-
75	-	-
Kısım N	5.057.878	6.455.373
77	445.559	(***)
78	324.118	195.366
79	-	(***)
80	866.422	1.490.310
81	2.727.931	3.636.473
82	693.848	787.072
Kısım P	9.190.027	9.013.486
85	9.190.027	9.013.486
Kısım Q	13.817.324	50.919.897
86	12.642.511	49.683.960
87	381.774	-
88	793.039	1.235.937
Kısım R	286.730	1.056.112
90	10.569	-
92	(***)	27.457
93	(***)	1.028.655
Kısım S	138.177	4.530.422
95	138.177	(***)
96	-	(***)

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

NACE Rev. 1.1	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Toplam	910.345.373	876.483.638	1.106.290.904	2.304.775.816	1.890.429.719	2.182.036.622
Kısım A	-	(***)	-	(***)	-	(*)
01	-	(***)	-	(***)	-	(*)
Kısım C	29.355.706	41.522.710	-	251.953.917	67.152.945	(**)
10	25.587.253	28.744.358	-	(***)	38.133.064	37.568.836
13	(***)	-	-	(***)	(***)	(**)
14	(***)	12.778.352	-	36.537.042	(***)	22.489.401
Kısım D	419.109.935	621.804.469	-	1.142.322.674	906.392.048	904.972.300
15	49.719.602	88.710.887	-	300.312.107	125.959.819	142.550.803
16	(**)	(**)	-	(*)	(*)	(*)
17	30.396.087	48.355.824	-	59.037.355	45.179.120	42.301.287
18	2.001.695	1.078.277	-	1.110.373	2.097.358	1.152.545
19	1.451.018	2.389.283	-	8.932.760	1.946.931	8.969.157
20	2.239.654	16.697.666	-	12.255.444	18.010.637	(***)
21	1.427.990	420.770	-	(***)	23.756.193	17.834.001
22	60.413	1.542.355	-	(***)	1.222.215	856.311
23	(*)	(*)	-	(**)	(***)	(*)
24	12.511.948	6.307.568	-	21.562.033	14.739.708	13.755.387
25	55.134.829	33.247.591	-	26.903.259	35.348.774	50.671.252
26	53.945.053	142.458.951	-	205.352.259	125.260.696	140.429.543
27	3.618.679	12.171.725	-	16.999.490	(***)	1.488.812
28	24.419.994	24.733.649	-	108.574.234	126.322.209	168.178.161
29	89.615.617	94.138.357	-	108.694.284	146.867.479	97.364.176
31	(***)	11.578.515	-	7.194.470	6.053.010	9.159.616
32	(***)	(***)	-	63.396.558	(***)	139.321.086
33	(***)	(***)	-	(***)	(*)	-
34	9.446.548	19.741.237	-	137.909.917	38.248.775	40.128.613
35	-	(***)	-	(***)	(**)	1.917.107
36	(***)	2.653.044	-	16.957.885	10.922.287	18.612.021
37	-	-	-	-	-	(*)
Kısım E	192.107.526	53.537.217	-	113.621.326	94.321.149	270.830.101
40	(***)	44.196.472	-	90.579.464	(***)	266.942.672
41	(***)	9.340.745	-	23.041.862	(***)	3.887.429
Kısım F	108.555.955	15.686.189	-	106.710.384	61.267.507	37.579.087
45	108.555.955	15.686.189	-	106.710.384	61.267.507	37.579.087
Kısım G	61.747.984	68.042.199	-	455.650.482	230.607.318	155.078.226
50	12.304.279	10.242.542	-	30.541.202	29.422.276	48.377.055
51	29.406.338	36.150.598	-	272.690.439	90.329.607	52.250.442
52	20.037.367	21.649.059	-	152.418.841	110.855.435	54.450.729
Kısım H	4.028.020	8.144.883	-	48.288.467	56.215.283	19.409.607
55	4.028.020	8.144.883	-	48.288.467	56.215.283	19.409.607
Kısım I	32.367.187	36.469.012	-	120.163.763	408.527.461	687.843.694
60	29.041.459	22.920.625	-	52.253.657	112.350.407	606.908.429
61	-	-	-	(*)	-	(*)
63	2.108.593	755.383	-	(***)	912.070	(***)
64	1.217.135	12.793.004	-	(**)	295.264.984	(**)
Kısım K	17.062.190	13.851.455	-	34.027.534	43.674.497	(***)
70	-	(***)	-	(***)	(***)	(***)
71	103.285	328.481	-	-	(***)	-
72	2.942.329	(***)	-	(***)	13.010	(**)
73	-	-	-	-	-	(*)
74	14.016.576	4.055.986	-	10.578.875	3.716.447	2.632.318
Kısım M	44.583.723	5.654.955	-	7.674.323	9.598.797	8.603.065

NACE Rev. 1.1	2003	2004	2005	2006	2007	2008
M	44.583.723	5.654.955	-	7.674.323	9.598.797	8.603.065
80	44.583.723	5.654.955	-	7.674.323	9.598.797	8.603.065
Kısım N	1.018.329	6.294.291	-	21.993.061	10.595.658	24.152.220
85	1.018.329	6.294.291	-	21.993.061	10.595.658	24.152.220
Kısım O	408.818	(***)	-	(***)	2.077.056	9.858.624
90	(*)	(***)	-	(***)	(***)	604.890
92	(**)	4.267.768	-	(***)	195.861	706.170
93	(***)	(***)	-	530.345	(***)	8.547.564

Kaynak: TÜİK, Yıllık Sanayi ve Hizmet İstatistikleri

(-): Bilgi yoktur.

(*) : 5429 sayılı Kanun gereği gizlilik ilkesine göre özel sektörde bir veya iki girişime ilişkin bilgiler verilmemiştir.

(**) : 5429 sayılı Kanun gereği gizlilik ilkesine göre özel sektörde üç ve daha fazla girişime ilişkin bilgiler verilmemiştir.

(***) : Bilgileri daha önce gizlenmiş girişime ait bilgilerin aritmetik işlem sonucu elde edilmesini önlemek amacı ile verilmemiştir.

Kod	Tanım
01	Tarım, avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri
02	Ormanlık, tomrukçuluk ve ilgili hizmet faaliyetleri
05	Balıkçılık, balık çiftçiliği ve ilgili hizmet faaliyetleri
10	Kömür madenciliği
11	Ham petrol ve doğalgaz çıkarımı; saha arama ve tetkiki hariç, petrol ve gaz çıkarımı ile ilgili hizmet faaliyetleri
12	Uranyum ve toryum cevheri madenciliği
13	Metal cevherler madenciliği
14	Diğer madencilik ve taşocakçılığı
15	Gıda ürünleri ve içecek imalatı
16	Tütün ürünleri imalatı
17	Tekstil ürünleri imalatı
18	Giyim eşyası imalatı; kürkün işlenmesi ve boyanması
19	Derinin tabaklanması ve işlenmesi; bavul, el çantası, saraçlık, koşum takımı ve ayakkabı imalatı
20	Ağaç ve ağaç mantarı ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden, örülerek yapılan eşyaların imalatı
21	Kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri imalatı
22	Basım ve yayım; plak, kaset ve benzeri kayıtlı medyanın çoğaltılması
23	Kok kömürü, rafine edilmiş petrol ürünleri ve nükleer yakıt imalatı
24	Kimyasal madde ve ürünlerin imalatı
25	Plastik ve kauçuk ürünleri imalatı
26	Metalik olmayan diğer mineral ürünlerin imalatı
27	Ana metal sanayisi
28	Makine ve teçhizatı hariç; fabrikasyon metal ürünleri imalatı
29	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve teçhizat imalatı
30	Büro makineleri ve bilgisayar imalatı
31	Başka yerde sınıflandırılmamış elektrikli makine ve cihazların imalatı
32	Radyo, televizyon, haberleşme teçhizatı ve cihazları imalatı
33	Tıbbi aletler; hassas ve optik aletler ile saat imalatı
34	Motorlu kara taşıtı, römork ve yarı römork imalatı
35	Diğer ulaşım araçlarının imalatı
36	Mobilya imalatı; başka yerde sınıflandırılmamış diğer imalatlar
37	Geri dönüşüm
40	Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su üretimi ve dağıtımı

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Kod	Tanım
41	Suyun toplanması, arıtılması ve dağıtımı
45	İnşaat
50	Motorlu taşıtlar ve motosikletlerin satışı, bakımı ve onarımı; motorlu taşıt yakıtının perakende satışı
51	Motorlu taşıtlar ve motosikletler dışında kalan toptan ticaret ve ticaret komisyonculuğu
52	Motorlu taşıtlar ve motosikletlerin dışında kalan perakende ticaret; kişisel ve ev eşyalarının tamiri
55	Oteller ve lokantalar
60	Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı
61	Su yolu taşımacılığı
62	Havayolu taşımacılığı
63	Destekleyici ve yardımcı ulaştırma faaliyetleri; seyahat acentelerinin faaliyetleri
64	Posta ve telekomünikasyon
65	Sigorta ve emeklilik fonları hariç, mali aracı kuruluşların faaliyetleri
66	Sigorta ve emeklilik fonları ile ilgili faaliyetler (Zorunlu sosyal güvenlik hariç)
67	Mali aracı kuruluşlara yardımcı faaliyetler
70	Gayrimenkul faaliyetleri
71	Operatörsüz makine ve teçhizat ile kişisel ve ev eşyalarının kiralanması
72	Bilgisayar ve ilgili faaliyetler
73	Araştırma ve geliştirme hizmetleri
74	Diğer iş faaliyetleri
75	Kamu yönetimi ve savunma, zorunlu sosyal güvenlik
80	Eğitim
85	Sağlık işleri ve sosyal hizmetler
90	Kanalizasyon ve atıkların toplanması, hıfzısıhha ve benzeri faaliyetler
91	Başka yerde sınıflandırılmamış üye olunan kuruluşların faaliyetleri
92	Eğlence, dinlenme, kültür ve sporla ilgili faaliyetler
93	Diğer hizmet faaliyetleri
95	Ev içi çalışan personelin hane halklarındaki hizmetleri
96	Hane halkları tarafından kendi kullarımlarına yönelik olarak üretilen ayırım yapılmamış mallar
97	Hane halkları tarafından kendi kullarımlarına yönelik olarak üretilen ayırım yapılmamış hizmetler
99	Uluslararası örgütler ve temsilcilikleri

Ek 10

Üç Yıldız Kümelenme Analizine İlişkin Detaylı Açıklama

$$\text{Yoğunluk} = \frac{e_i / e_t}{E_i / E_t} \quad \text{Büyükük} = \frac{e_i}{E_i} \quad \text{Başatlık} = \frac{e_i}{e_t}$$

E_i ve E_t ülke genelinde sırasıyla i sektörü ve toplam istihdamı, e_i ve e_t ise Bölge'de sırasıyla i sektörü ve toplam istihdamı ifade etmektedir. Yoğunluk değişkeni; Bölge genelindeki istihdamın ülke genelindeki istihdam oranıdır ve bu oranın 1'den büyük olması Bölge'de o sektörün yoğunlaştığını göstermektedir. Büyükük değişkeni; sektörün Bölge'de bulunan istihdamının ülke genelindeki payını, Başatlık değişkeni ise sektörün analiz edilen bölgede öne çıkma oranını göstermektedir. Avrupa Birliği analizlerinde bu iki değişken için % 7'yi eşik değer olarak kabul etmektedir. Ancak; bölgeler arası gelişmişlik ve ekonomik ölçek farklılıkları nedeniyle sabit bir değer kullanılması uygulanabilir değildir. Bunun yerine; Büyükük değişkeni için $1/26$ (Düzye-2 bölgelerinin sayısı) = % 3,8; Başatlık değişkeni için ise $1/20$ (Analiz edilen sektör sayısı) = % 5 değerleri eşik kabul edilmiştir. Bölge'deki istihdam değerleri, veri gizliliği nedeniyle açıklanmayan 12, 21, 26 ve 30 numaralı sektörlerin çıkarılmasıyla 24 yerine 20 imalat sektörü analize tabi tutulmuştur.

Ek 11

Alt Bölgelerde Henüz Yerelleşmemiş,
Gelişme İhtimali Yüksek ve Alt Bölgedeki
Niteliği Arttıracak Sektörler

Sektör Kodu	Sektör Adı	Afyonkarahisar Alt Bölgesi	Bolvadin Alt Bölgesi	Sandıklı Alt Bölgesi	Kütahya Alt Bölgesi	Simav Alt Bölgesi	Manisa Alt Bölgesi	Akhisar Alt Bölgesi	Demirci Alt Bölgesi	Uşak Alt Bölgesi	Banaz Alt Bölgesi
10	Gıda ürünlerinin imalatı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
11	İçeceklerin imalatı										
12	Tütün ürünleri imalatı										
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	X	X		X	X	X	X	X	X	
14	Giyim eşyalarının imalatı	X			X		X	X		X	X
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı						X				
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)	X			X			X			X
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı						X			X	
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması							X			
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı						X				
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	X					X			X	
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı										
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı			X			X	X		X	X
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	X			X		X	X			
24	Ana metal sanayii						X				
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	X			X	X	X	X	X	X	X
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı										
27	Elektrikli teçhizat imalatı						X				
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	X					X	X			
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	X			X		X	X			
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı				X		X				
31	Mobilya imalatı	X	X		X	X	X	X	X		X
32	Diğer imalatlar						X				
33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Kaynak: SGK (2012); Zafer Kalkınma Ajansı, TR33 Bölgesinin Üretim Yapısının ve Düzeyinin Tespiti ve Analiz Edilmesi, 2014

Ek 12

Alt Bölgelerde Teknoloji Düzeyini Arttıracak Sektörler

Sektör Kodu	Sektör Adı	Afyonkarahisar Alt Bölgesi	Bolvadin Alt Bölgesi	Sandıklı Alt Bölgesi	Kütahya Alt Bölgesi	Simav Alt Bölgesi	Manisa Alt Bölgesi	Akhisar Alt Bölgesi	Demirci Alt Bölgesi	Uşak Alt Bölgesi	Banaz Alt Bölgesi
10	Gıda ürünlerinin imalatı										
11	İçeceklerin imalatı										
12	Tütün ürünleri imalatı										
13	Tekstil ürünlerinin imalatı										
14	Giyim eşyalarının imalatı										
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı										
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç)										
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı										
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması										
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı			X		X		X	X	X	X
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı			X		X		X	X	X	X
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı			X		X		X	X	X	X
24	Ana metal sanayii			X		X		X	X	X	X
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)			X		X		X	X	X	X
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
27	Elektrikli teçhizat imalatı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı	X	X		X	X	X	X	X	X	X
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
31	Mobilya imalatı										
32	Diğer imalatlar										
33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı			X		X		X	X	X	X

Kaynak: SGK (2012); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Ek 13

Bölge İllerinin Maden Rezerv ve Tenör Bilgileri

AFYONKARAHİSAR İLİ

Maden	Saha	Tenör/Kalite (İl)	Rezerv (İl)	Tenör/Kalite (Ülke)	Rezerv GÖR+MUH (Ülke)	Açıklamalar
Antimuan (Sb)	Bayat-Cevizli	% 32,49 Sb	-	Metal Sb	99.306 ton	Geçmiş yıllarda işletilmiştir.
Demir (Fe)	Çay (Sultandede Tepe, Çayderesi, Tavasarı Tepe) Bolvadin-Özburun	% 50-56 F ₂ O ₃ % 50 F ₂ O ₃	467.000 ton GÖR+MUH 200.000 ton GÖR+MUH	% 55 Fe (82.458.750 ton metal Fe)	113.252.000 ton	Rezerv Sultan dede zuhurundadır.
Diyatomit (Diy)	Sincanlı-Sinanpaşa, Tınaz Tepe	İyi kalite	133.668 ton GÖR, 376.830 ton MUH, 813.000 ton MÜM	İyi kalite	44.001.040 ton	Filtrasyona uygundur.
Grafit (Grf)	Afyonkarahisar-İscehisar-Kezban	% 18,40 C	2.750 ton GÖR+MUH	% 2-17 C	86.736 ton	-
Kalsit (Cc)	İl Merkezi civarı	% 94-98 CaCO ₃	-	-	-	Zuhur olduğundan rezerve yönelik çalışma yapılmamıştır.
Kaolen (Kao)	Sincanlı-Taşoluk	% 20 Al ₂ O ₃	306.000 ton GÖR	% 15-37 Al ₂ O ₃ (Kaolen)	420.647.806 ton	Taşoluk kaolenleri doğal olarak ve zenginleştirilerek (yüksek demir içerikleri nedeniyle) seramik reçetelerinde ve kağıtta kullanılabilir.
Kireçtaşı (Kçt)	Çay-Pazarağaç Köyü	% 94 CaCO ₃ , % 2,25 MgO	21.884.375 ton MUH	Seramik+ Refrakter kili (Kil)	-	-
Kum-Çakıl (Kçm)	Dazkırı-Dombaydere Dazkırı-Kızılköyü Dazkırı-Başmakçı	Elenerek sıvada kullanılmaktadır. Orta Orta	9.000 m ³ MUH 8.000.000 m ³ MUH 40.000 m ³ MUH	- - -	- - -	İnşaat malzemesi olarak kullanılmaktadır. Karayollarında stabilize malzeme
Kuarsit (Qz)	Şuhut-Taşoluk Sahası	% 95,75 SiO ₂ , % 1,5 Fe ₂ O ₃ , % 2-9 Al ₂ O ₃ , % 0,1'den az TiO ₂	9.031.250 ton GÖR, 15.937.500 ton MUH	-% 90 üzeri SiO ₂	2.460.735.184 ton	Sahada dört adet kuarsit yatağı mevcuttur.
Manganez (Mn)	Emirdağ, Bayramgazi, Bolvadin, Çay ve İhsaniye	% 9-25 Mn	51.000 ton GÖR+MUH+ MÜM	% 34,54 Mn (Metal Mn içeriği 1.576.000)	3.200.000 ton	-
Mermer (Mr)	İscehisar İscehisar	Sertliği 3, yoğunluğu 2,75 g/cm ³ ve porozitesi % 0,2'dir. Sertliği 4, yoğunluğu 2,73 g/cm ³ ve porozitesi % 0,2'dir.	2.500.000 m ³ MÜM 3.600.000 m ³ MÜM	m ³ toplam potansiyel rezerv (13.933 milyon ton)	5.137.342.751 m ³	Afyon Beyazı, beyaz renkli, ince sarı damarlıdır. Afyon Kaplan Postu, açık gri ve grinin değişik tonlarında, boğumlu, breşik desen yapıları gösterir.
Tuğla Kiremit (U)	Çay ve İhsaniye ilçeleri civarı	İyi	6-7 milyon ton JEO	-	-	-
Uranyum (U)	Merkez-Gazlıgöl ve Karaveli Zuhurları	Düşük	-	% 0,05-0,1 U ₃ O ₈	9.129 ton	Zuhur olduğundan rezerve yönelik çalışma yoktur.

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

KÜTAHYA İli

Maden	Saha	Tenör/Kalite (il)	Rezerv (il)	Tenör/Kalite (Ülke)	Rezerv GÖR+MUH (Ülke)	Açıklamalar
Alunit (Alu)	Gediz-Şaphane	% 19,2 Al ₂ O ₃ , % 3,7 K ₂ O, % 0,62 Fe ₂ O ₃	5.500.000 ton GÖR+MUH+ MÜM	% 7.54 K ₂ O	3.974.860 ton	Yatak işletilmektedir.
Antimuan (Sb)	Gediz-Dereköy, Göynük Simav-Dağardı- Esenbağ, Aydınlar, Çulfakır, Örencik, Çobanlar, Evciler, Sarkatlar, Arıklar, Gerni, Ihlamur, Sünnetçiler Manastır, Maksutlar, Karakıran, Kızılkur, Tepebaşı	% 1,2-2 Sb %0,18-31,77 Sb	1.288.000 ton MÜM 2.653 000 ton MÜM	Metal Sb	99.306 ton GÖR+MUH	Yataklardan bir kısmı geçmiş yıllarda işletilmiştir.
Bakır- Kurşun- Çinko (Cu-Pb-Zn)	Simav-Karakoca Köyü Emet-Eğrigöz zuhurları Merkez-Hacıazizler- Örenköy Domañç- Sarıçayırıayla	% 5,5 Pb, % 3 Zn, % 0,3 Cu % 4 Pb, % 5,23 Pb % 0,168 Cu	94.700 ton 300.000 ton MUH+MÜM 212.200 ton MUH+MÜM 120.300.000 ton GÖR+MUH	Metal Cu Metal Pb Metal Zn	1.462.580 ton 795.201 ton 1.659.502 ton	Geçmiş yıllarda 90.000 ton cevher üretilmiştir.
Bor (B)	Emet	% 24,4-28,5 B ₂ O ₃ (kolemanit)	1.681.474.000 ton GÖR+MUH +MÜM	% 24.4-35 B ₂ O ₃ (Gör+Muh+Müm)ton	3.052.568.000 ton	Eti Maden İşletmeleri Gen. Müd. tarafından işletilmektedir.
Çimento Ham- maddeleri (Çmh)	Tavşanlı	-	25-30 milyon ton MUH	-	-	S ve As impüriteleri nedeni ile saha işletilmemektedir.
Demir (Fe)	Emet-Çatak Emet-Küreci Emet-Gönçek Emet-Karaağlı Emet-Güldüren Simav-Kalkan	% 33,61 Fe, % 5-38 S, % 0-0.4As, % 2,5-22 SiO ₂ % 35-52 Fe % 35-45 Fe % 45-55 Fe, % 4-10 SiO ₂ , % 0-2 S % 45-59 Fe % 50-60 Fe ₂ O ₃	2.640.000 ton GÖR+MUH 640.000 ton GÖR+MUH 140.000 ton GÖR+MUH 1.951.000 ton GÖR+MUH 100.000 ton GÖR+MUH 100.000 ton GÖR, 300.000 ton MUH	% 55 Fe (82.458.750 ton metal Fe)	113.252.000 ton	Yüksek SiO ₂ içeriği nedeniyle saha işletilmemektedir.
Diyatomit (Diy)	Merkez-Alayunt	Düşük	-	İyi kalite	44.001.040 ton	Geçmiş yıllarda işletilmiştir.
Feldispat (Fld)	Simav-Azizler, Acemler, Hacıahmetler, Külcü, Kurtдуман, Karacaviran, Söğüt ve Kalkan Simav-Kurumlar	% 7,6-11,98; K ₂ O+Na ₂ O % 0,5-1,2 Fe ₂ O ₃ % 8,19 K ₂ O+Na ₂ O, % 0,81 Fe ₂ O ₃	38.1222.500 ton MUH 320.000 ton MÜM	Albit ve Ortoklaz	372.790.701 ton	
Florit (F)	Tavşanlı-Ovacık	% 51 CaF ₂	9.000 ton GÖR+MUH	% 40-80 CaF ₂	2.530.694 ton	Yatak geçmiş yıllarda işletilmiştir.

Maden	Saha	Tenör/Kalite (İl)	Rezerv (İl)	Tenör/Kalite (Ülke)	Rezerv GÖR+MUH (Ülke)	Açıklamalar
Gümüş (Ag)	Merkez-Gümüşköy	178 gr/ton Ag	21.500.000 ton GÖR	Metal Ag	5.740 ton	Halen işletilmektedir.
Jips (Jips)	Gediz (Deresündek Köyü, Kayaçık Köyü, Gökler Köyü, Güneyköy)		35.000 ton MUH			Geçmiş yıllarda işletilmiştir.
Kalsit (Cc)	İl merkezi	% 95,00 CaCO ₃	-			Rezerv miktarı bilinmemektedir.
Kaolen (Kao)	Emet-Hisarçık-Ulaşlar, Alangediği; Hisarçık-Kızılcukur, Şekerharmanı, Yarengediği ve Hisarçık-Kurtdere	% 15-26 Al ₂ O ₃ ve % 1'in altında Fe ₂ O ₃	458.680 ton GÖR+MUH	%15-37 Al ₂ O ₃ (Kaolen) Seramik+ Refrakter kili (Kil)	420.647.806 ton	Cevher alümit içeriği nedeniyle seramik sanayinde kullanılamamaktadır, düşük demirli olan kısımları kağıt sanayii hammaddesi olarak kullanılabilir. Düşük demirli kısımları kağıt sanayinde kullanılmaktadır. Sazak sahasında 3 ayrı zuhurda toplam 25.000 ton, Akaçaalan sahasında da 15.000 ton rezerv vardır.
	Gevrek-Seydiköy-Yumruktaş	% 24-42 Al ₂ O ₃ , % 0,1-2,5 Fe ₂ O ₃	770.000 ton GÖR			
	Altıntaş-Alliören, Yüylük, Çamlıtepe	% 9-38 Al ₂ O ₃ , % 0,2-6,39 Fe ₂ O ₃	501.300 ton GÖR+MUH			
	Gediz-Akçaalan ve Sazak Köyü	% 18,63-21,65 Al ₂ O ₃ , % 0,47-1,30 Fe ₂ O ₃	40.000 ton GÖR+MUH			
Krom (Cr)	İl genelinde 100 civarında krom zuhuru bulunmaktadır	% 20-54 Cr ₂ O ₃	130.000 ton GÖR	% 20 üzeri Cr ₂ O ₃ % 5,34 Cr ₂ O ₃ ortalama tenörlü	26.637.873 ton 198.100.000 ton	Cevherleşmeler masif, bantlı ve saçılmış karakterdedir.
Kum-Çakıl (Kçm)	Simav-Ovabayındır Köyü	% 72,43 SiO ₂	1.798.120 m3 MUH	-	-	Rezervi hesaplanmamıştır.
	Simav-Kilisedere	% 71,49 SiO ₂	134.063 m3 MUH			
	Simav-Madra Çayı ve Gökçeler	Orta	-			
Kükürt (S)	Simav-Pulluca (Semertepe ve Sarıtepe)	% 20-50 S	4.500 ton MUH	% 32 S	625.700 ton	
	Simav-Karacahisar	% 2-20 S	10.000 ton MUH			
Manganez (Mn)	Etrafşehir (Akoluk) zuhuru	% 55 Mn	40-50 ton	% 34,54 Mn (Metal Mn içeriği 1.576.000)	3.200.000 ton	Manyezitlerden açık işletme yöntemi ile üretim yapılmaktadır.
	Merkez-Andız zuhuru	% 27,72 Mn	1.000 ton MÜM			
	Emet (Kayı) zuhuru	% 30 Mn	2.000 ton MUH			
	Tavşanlı (Aydınlar, Başköy, Kayıköy, Ovacık, Kurutaş, Arifler) zuhurları	% 45,27 Mn	9.000 ton GÖR+MUH+MÜM			
	Köseler zuhuru	-	300 ton MÜM			
Manyezit (Mag)	Tavşanlı-Bektaşlar	-	-	% 41-48 MgO	106.673.833 ton	Yatak işletilmektedir. Ortaocak sahasında 810.030 ton GÖR+MUH+MÜM, Turanocak sahasında 497.058 ton GÖR+MUH ve bunların dışında kalan alanda toplam 3.182.000 ton MUH rezerv vardır. Ocakların büyük çoğunluğu işletilmektedir.
	Tavşanlı-Çamlıca	-	7.000-8.000 ton MUH			
	Tavşanlı-Aktaş	-	16.200 ton MÜM			
	Tavşanlı (Kocakır T., Vayva D.)	% 45 MgO	32.000 ton MÜM			
	Tavşanlı (Beyköy)	-	900 ton			
	Tavşanlı (Alabarda)	-	1.000 ton			
	Tavşanlı (Karacakaş)	% 47,08 MgO	30.000 ton MUH			
	Avdan (Çaydere)	% 36,95-47,55 MgO, % 0,04-0,70 Fe ₂ O ₃	811.242 ton GÖR, 1.050.000 ton MUH, 1.760.000 ton MÜM			
	Saka (Suludere)	% 45 MgO	2.300.000 ton GÖR+MUH+MÜM			
	Ortaocak ve Turanocak	% 40,14 MgO , % 0,5 Fe ₂ O ₃ içerikli, ateş kaybı % 50'dir.	4.489.938 ton			
Talk (Talk)	Tavşanlı (Elmalı, Fındıcak, Gümüşyeniköy, Merkez (Erne), Emet (Çavdarhisar)	-		İyi kalite	427.574 ton	Geçmiş yıllarda işletilmiştir.

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

MANİSA İLİ

Maden	Saha	Tenör/Kalite (il)	Rezerv (il)	Tenör/Kalite (Ülke)	Rezerv GÖR+MUH (Ülke)	Açıklamalar
Altın (Au)	Salihli-Sart Yatağı	96 mg/m ³	20.000.000 m ³	Metal Au (potansiyel 560 ton)	328 ton	Yatak geçmiş yıllarda işletilmiştir.
	Salihli-Bozdağ	1,38 gr/ton	847.670 ton GÖR+MUH+MÜM			
Asbest (Asb)	Salihli (Hacıhıdır)	-		Değişik lif boylarında, lif yüzdesi % 4 'ün üzerinde	29.646.379 ton	Geçmiş yıllarda 10 ton üretilmiştir.
Bakır- Kurşun Çinko (Cu-Pb-Zn)	Selendi-Rahmanlar Köyü	% 0,72 Cu % 0,93 Pb % 7,46 Zn	749.400 ton MÜM	Metal Cu Metal Pb Metal Zn	1.462.580 ton 795.201 ton 1.659.502 ton	Geçmiş yıllarda 2.000 ton üretim yapılmıştır.
	Civa (Hg)	Alaşehir-Kozluca, Bahçedere	% 0,25 Hg	Metal Hg	3.820 ton	Yatak geçmiş yıllarda işletilmiştir.
	Çimento Ham-maddeleri (Çmh)	Soma	İyi kalite	180.000.000 ton	-	-
Disten (Dis)	Manisa-Demirci-Üşümüş	% 5-15 disten	5.627.750 ton GÖR	% 21-52 Al ₂ O ₃	3.840.000 ton	Yatak ekonomik değildir.
Feldispat (Fld)	Demirci (Çanakçı, Bayramşah, Yeniköy, Kürcü, Kurttutan, Kuzuköy, Söğütcük, Kırgınşihlar, Mahmutlar Köyü ve Gördes)	% 7-10,4 K ₂ O ve % eser-0,05 Fe ₂ O ₃ Seramikte kullanılabilir nitelikte	1.315.837 ton MUH. Ayrıca % 4,5-2 K ₂ O, % 5-1,4 Na ₂ O içerikli orta/düşük kaliteli 1.765.740 ton MUH	Albit ve Ortoklaz	372.790.701 ton	
Fosfat (P)	Demirci-Rağıllar, Kale Tepe	% 25 P ₂ O ₅	Zuhur	% 19 P ₂ O ₅	70.500.000 ton	
Kaolen (Kao)	Gördes (Güneşli, Doğanpınar, Kobaklar) zuhurları	% 11-13 Al ₂ O ₃ , % 0,8-1,0 Fe ₂ O ₃	Zuhur	% 15-37 Al ₂ O ₃ (Kaolen) Seramik +Refrakter kili (Kil)	420.647.806 ton	
	Kum-Çakıl (Kçm)	Akhisar-Gökçeahmet, Dingiller	Stabilize malzeme	2.000.000 m ³ MUH	-	-
Akhisar-Gölmarmara-Gördes		Stabilize malzeme	8.000.000 m ³ MUH			
Gördes-Samanlık Dere		İnşaatlarda kullanılabilir	200.000 m ³ MUH			

Maden	Saha	Tenör/Kalite (ii)	Rezerv (ii)	Tenör/Kalite (Ülke)	Rezerv GÖR+MUH (Ülke)	Açıklamalar
Kükürt (S)	Manisa-Demirci-Irişler	-	8.000-15.000 ton	% 32 S	625.700 ton	İşletme yoktur.
Manganez (Mn)	Muradiye (Sümbüller, Maltepe), Kula (Papuçlu) zuhurları	% 40 Mn	180 ton	% 34,54 Mn (Metal Mn içeriği 1.576.000)	3.200.000 ton	
Manyezit (Mag)	Saruhanlı-Heybeli	% 47,7 MgO	8.500 ton GÖR, 690.000 ton GÖR+MUH	% 41-48 MgO	106.673.833 ton	
Mermer (Mr)	Demirci-Borlu, Saraycık Köyü	Sertliği 3, yoğunluğu 2,76 g/cm ³ , porozitesi % 0,265	1.000.000 m ³ JEO	m ³ toplam potansiyel rezerv (13.933 milyon ton)	5.137.342.751 ton	Demirci Oniks Mermeri. Sarı-açık yeşil ve yer yer koyu kahve renklidir. Ege Kahve Mermer. Koyu kahve, kırmızı renklidir.
	Akhisar-Efkafteke Köyü	Sertliği 3-4, yoğunluğu 2,74 g/cm ³ , porozitesi % 0,182	25.000 m ³ JEO			Traverten
	Alaşehir sahası		99.734.000 ton MUH			
Nikel (Ni)	Turgutlu-Çaldağ	% 1,21 Ni ve % 0,048 Co	39.400 ton GÖR+MUH	Lateritik (% 1,34 Ni; 0,042-0,060 Co; Sülfür (% 1-4 Ni))	39.500.000 ton 179.000 ton	Lateritik Nikel yatağı
Titanyum (Ti)	Alaşehir-Belenkaya	% 4,95 TiO ₂	5.131.969 ton titan	% 0,87-0,98 TiO ₂ (Görünür-plaser)	161.348.413 ton	
	Gördes-Kulalar	% 0,5 TiO ₂	1.700.000 ton MÜM			
	Gördes-Salur	% 1,11 TiO ₂	6.800.000 ton MÜM	SAKARYA-KARASU		
	Salihli-Sart-Mersindere	Plaser	30 milyon ton JEO	% 4,95 TiO ₂ (Görünür-Primer) MANİSA-ALAŞEHİR	5.131.969 ton	
Tuğla-Kiremit (TğKi)	Turgutlu	Orta ve iyi	247.862.000 ton GÖR+MUH	-	-	
Uranyum (U)	Köprübaşı-Kasar	% 0,05 U ₃ O ₈	2.852 ton uranyum	% 0,05-0,1 U ₃ O ₈	9.129 ton	Geçmişte 1,2 ton üretim yapılmıştır.
Zeolit (Zeo)	Gördes-Arkatlı Damları, Güneşli, Evciler, Fındıcak, Kıranköy, Olduk,	% 80-90 zeolit	307.574.000 ton MÜM	Klinopitilolit+ Höylendit (Gör+Muh)	344.217.073 ton	
Zimpara (Zım)	Kuşluk, Akdere Akhisar-Akçaalan	Korund+Margarit +Divasporit	5.400 ton MUH	İyi kalite	3.607.564 ton	

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

UŞAK İli

Maden	Saha	Tenör/Kalite (il)	Rezerv (il)	Tenör/Kalite (ülke)	Rezerv GÖR+MUH (ülke)	Açıklamalar
Altın (Au)	Uşak-Eşme-Kışladağ Yatağı	Ortalama 1,12 gr/ton Au	132.000.000 ton	Metal Au (potansiyel 560 ton)	328 ton	Yaklaşık 148 ton Au
Asbest (Asb)	Sivaslı-Gökçebel Sivaslı-Pınarbaşı	Lif uzunluğu 7 mm Lif uzunluğu 11 mm	100.000 ton MUH 3.000 ton MUH	Değişik lif boylarında, lif yüzdesi % 4'ün üzerinde	29.646.379 ton	Geçmiş yıllarda 200.000 ton cevher üretilmiştir.
Cıva (Hg)	Banaz-Baltalı, Tozlaggediği	% 0,25-0,8 Hg	57.000 ton MÜM	Metal Hg	3.820 ton	
Demir (Fe)	Merkez-Nadara Banaz-Kızılcaören	% 46,37-60,30 Fe, % 3-21 SiO ₂ ve % 1-5 Al ₂ O ₃ % 21,51 Fe ve % 46,77 Fe+Mn	7.830 ton 39.000 ve 37.500 ton GÖR+MUH	% 55 Fe (82.458.750 toon metal Fe)	113.252.000 ton	
Kaolen (Kao)	Karaçayır Banaz-Hallaçlar Köyü Banaz-Alabaköy, Karacahisar, Eşme-Gedikler	% 20-28 Al ₂ O ₃ , % 2-5 Fe ₂ O ₃ % 16-25 Al ₂ O ₃ , % 1 Fe ₂ O ₃ -	800.000 ton 70.000 ton MÜM -	% 15-37 Al ₂ O ₃ (Kaolen) Seramik +Refrakter kili (Kil)	420.647.806 ton	Yatak işletilmektedir. Yatak işletilmektedir. Küçük boyutlu yataklar
Kum-Çakıl (Kçm)	Ulubey-Elmacık Köyü Banaz-Banaz Köyü-Kurudere Banaz-Hamamdere Sivaslı-Akdere Ulubey-Piren Deresi Eşme-Eşme Dere	İnşaatlarda sıva agregası olarak kullanılabilir. Elenerek sıva agregası Stabilize ve inşaat malzemesine uygun Orta İnşaat malzemesine uygun	40.000 m ³ MUH 3.000.000 m ³ MUH 600.000 m ³ MUH 150.000 m ³ MUH 80.000 m ³ MUH 250.000 m ³ GÖR			
Mermer (Mr)	Karahallı, Duraklı Köyü Hacı Hüseyinler Köyü Hacı Hüseyinler Köyü Akhisar-Efkafteke Köyü	Sertliği 4, yoğunluğu 2,75 g/cm ³ , porozitesi % 0,280 Sertliği 3-4, yoğunluğu 2,73 g/cm ³ , porozitesi % 0,387 Sertliği 3-4, yoğunluğu 2,74 g/cm ³ , porozitesi % 0,109 Sertliği 3-4, yoğunluğu 2,74 g/cm ³ , porozitesi % 0,182	600.000 m ³ JEO 600.000 m ³ JEO 400.000 m ³ JEO 25.000 m ³ JEO	m ³ toplam potansiyel rezerv (13.933 milyon ton)	5.137.342.751 ton	Yeşil Mermer Sarı Mermer Beyaz Mermer Ege Kahve Mermer
Uranyum (U)	Güre-Fakılı	% 0,045 U ₃ O ₈	510 ton uranyum	% 0,05-0,1 U ₃ O ₈	9.129 ton	
Zımpara (Zım)	Ulubey	korund, hematit, manyetit, margarit, kuvars, kloritoyit	6.000 ton MÜM	İyi kalite	3.607.564 ton	

Ek 14

Bölgede Yaşanan Afet Türleri, Ölü ve Yaralı Sayıları

	Afet Türü	Afet Sayısı	Ölü Sayısı	Yaralı Sayısı	
Afyonkarahisar	Deprem	6	475	1.108	
	Dolu	6	0	0	
	Don	1	0	0	
	Fırtına	18	0	0	
	Heyelan	3			
	Kar	1			
	Kaya Düşmesi	9			
	Orman Yangınları	11			
	Sel Su Baskını	3			
	Kütahya	Deprem	5	1.089	1.337
Dolu		9	0	0	
Don		1	0	0	
Fırtına		7	0	0	
Maden Kazaları		1	18		
Orman Yangınları		18			
Sel Su Baskını		1			
Yangın		2			
Yıldırım		1	0	0	
Manisa		Deprem	6	3.053	186
		Diğer	1	2	
		Dolu	5	0	0
	Don	6	0	0	
	Fırtına	9	0	0	
	Heyelan	5			
	Kar	1			
	Orman Yangınları	93	0	0	
	Tren Kazası	1	10	4	
	Yangın	1	1		
	Yıldırım	1	1		
Uşak	Deprem	1	21		
	Dolu	3	0	0	
	Don	1	0	0	
	Fırtına	1	0	0	
	Kaya Düşmesi	1			
	Orman Yangınları	29			
	Yangın	2	4		

Kaynak: Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Türkiye Ulusal Afet Arşivi,
<http://tuaa.afad.gov.tr/TUAA/MainPageFW/index4.aspx?guestlogin=true> (1 Ağustos 2013'te alınmıştır)

Ek 15

İlçelerin İmar Alanı İçindeki Kesintilerdeki Toplam Etkilenme Süreleri (Kullanıcı x Saniye)

İlçe	Etkilenme Süresi (Kullanıcı x Saniye)
Afyonkarahisar Merkez	758.546.100
Başmakçı	31.771.800
Bayat	1.015.200
Bolvadin	1.433.157.600
Çay	3.738.546.900
Çobanlar	89.242.268
Dazkırı	15.535.440
Dinar	64.949.880.840
Emirdağ	17.836.500
Evciler	1.716.480.600
Hocalar	24.000
İhsaniye	82.330.525
İscehisar	23.563.920
Kızılören	0
Sandıklı	1.036.700.460
Sinanpaşa	14.400.907.617
Sultandağı	486.382.500
Şuhut	89.102.100
Altıntaş	134.343.300
Aslanapa	1.031.400
Çavdarhisar	23.263.200
Domaniç	136.094.430
Dumlupınar	0
Emet	196.636.020
Gediz	122.107.050
Hisarcık	55.556.160
Kütahya Merkez	454.542.900
Simav	31.082.100
Şaphane	322.079.220
Tavşanlı	537.257.970
Banaz	224.175.000
Eşme	628.562.022
Karahallı	312.409.470
Uşak Merkez	2.191.573.314
Sivaslı	338.893.716
Ulubey	39.201.090

Kaynak: Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş., İstatistiksel Veriler, Tedarik Sürekliliği Kalitesi Tabloları <http://www.osmangaziedas.com.tr/İstatistik-Tablolar?tablo=tedarik> (5 Kasım 2013'te alınmıştır); Zafer Kalkınma Ajansı Hesaplamaları

Ek 16

İlçelere Göre Nüfus Projeksiyonlarının Sonuçları

İlçe	2023 Yılı		Mevcut Eğilim	Müdahaleler Sonrası Öngörülen Eğilim
	Mevcut Nüfus	(Mevcut Eğilimlerle)		
Merkez Afyonkarahisar	263.297	275.555	↑	↑↑
Başmakçı	10.589	10.364	↔	↑
Bayat	8.235	8.051	↔	↔
Bolvadin	45.694	45.664	↔	↑
Çay	33.948	33.439	↔	↔
Çobanlar	13.701	13.845	↔	↔
Dazkırı	11.187	11.221	↔	↔
Dinar	48.529	47.991	↔	↑
Emirdağ	39.391	37.323	↓	↑
Evciler	8.023	7.793	↓	↓
Hocalar	10.696	10.342	↓	↓
İhsaniye	28.470	27.677	↓	↑
İscehisar	24.437	24.730	↔	↑
Kızılören	2.607	2.290	↓↓	↓
Sandıklı	57.843	56.061	↓	↑
Sinanpaşa	41.231	40.222	↔	↔
Sultandağı	16.673	15.580	↓	↔
Şuhut	39.397	39.048	↔	↑
Merkez Kütahya	248.054	254.591	↑	↑↑
Altıntaş	17.780	16.097	↓↓	↑
Aslanapa	10.744	9.861	↓↓	↓
Çavdarhisar	7.786	7.044	↓↓	↔
Domaniç	16.104	14.906	↓	↔
Dumlupınar	3.043	2.879	↓	↓
Emet	22.453	21.075	↓	↔
Gediz	51.790	50.012	↓	↑
Hisarcık	13.986	13.401	↓	↓
Pazarlar	5.664	4.797	↓↓↓	↓↓
Simav	66.916	60.730	↓↓	↔
Şaphane	7.573	7.481	↔	↔
Tavşanlı	101.528	102.809	↔	↑

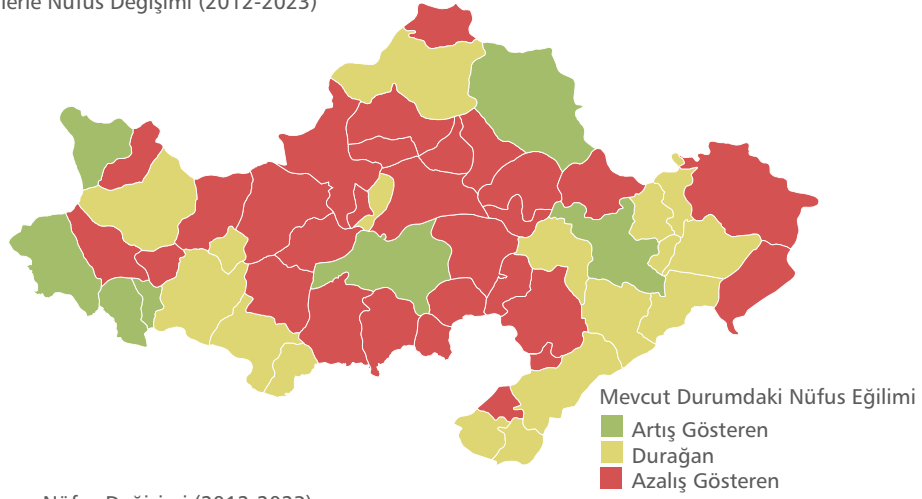
Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

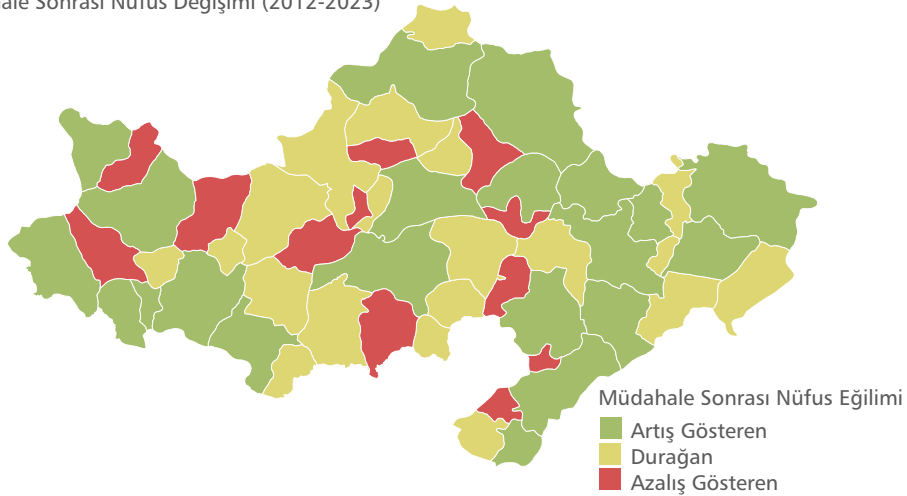
İlçe	2023 Yılı		Müdahaleler Sonrası	
	Mevcut Nüfus	(Mevcut Eğilimlerle)	Mevcut Eğilim	Öngörülen Eğilim
Merkez Manisa	356.702	380.814	↑	↑↑
Ahmetli	16.493	17.130	↑	↑
Akhisar	160.620	163.878	↔	↑
Alaşehir	99.145	100.647	↔	↑
Demirci	49.041	45.968	↓	↔
Gölmarmara	15.609	15.090	↓	↔
Gördes	30.491	27.749	↓↓	↓
Kırkağaç	44.991	39.199	↓↓↓	↓↓
Köprübaşı	9.981	10.102	↔	↔
Kula	46.433	44.701	↓	↔
Salihli	155.291	155.545	↔	↑
Sarıgöl	36.179	36.445	↔	↔
Saruhanlı	54.160	49.966	↓↓	↓
Selendi	22.273	20.155	↓↓	↓
Soma	102.666	107.438	↑	↑↑
Turgutlu	146.087	156.263	↑	↑↑
Merkez Uşak	222.484	241.421	↑↑	↑↑↑
Banaz	36.959	34.498	↓	↔
Eşme	36.073	35.048	↓	↔
Karahallı	11.195	9.262	↓↓↓	↔
Sivaslı	21.366	20.652	↓	↔
Ulubey	14.192	12.573	↓↓	↓

144

Mevcut Eğilimlerle Nüfus Değişimi (2012-2023)

Müdahale Sonrası Nüfus Değişimi (2012-2023)

Ek 17

NACE Rev. 2 Sınıflaması

Kod	Tanım
01	Bitkisel ve hayvansal üretim ile avcılık ve ilgili hizmet faaliyetleri
02	Ormancılık ile endüstriyel ve yakacak odun üretimi
03	Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliği
05	Kömür ve linyit çıkartılması
06	Ham petrol ve doğal gaz çıkarımı
07	Metal cevherleri madenciliği
08	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı
09	Madenciliği destekleyici hizmet faaliyetleri
10	Gıda ürünlerinin imalatı
11	İçeceklerin imalatı
12	Tütün ürünleri imalatı
13	Tekstil ürünlerinin imalatı
14	Giyim eşyalarının imalatı
15	Deri ve ilgili ürünlerin imalatı
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç); saz, saman ve benzeri malzemelerden örülerek yapılan eşyaların imalatı
17	Kağıt ve kağıt ürünlerinin imalatı
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması
19	Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı
24	Ana metal sanayii
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı
27	Elektrikli teçhizat imalatı
28	Başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı
29	Motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı
30	Diğer ulaşım araçlarının imalatı
31	Mobilya imalatı
32	Diğer imalatlar
33	Makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı
35	Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı
36	Suyun toplanması, artırılması ve dağıtılması
37	Kanalizasyon
38	Atığın toplanması, ıslahı ve bertarafı faaliyetleri; maddelerin geri kazanımı
39	İyileştirme faaliyetleri ve diğer atık yönetimi hizmetleri
41	Bina inşaatı
42	Bina dışı yapıların inşaatı
43	Özel inşaat faaliyetleri
45	Motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı
46	Toptan ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)
47	Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Kod	Tanım
49	Kara taşımacılığı ve boru hattı taşımacılığı
50	Su yolu taşımacılığı
51	Hava yolu taşımacılığı
52	Taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler
53	Posta ve kurye faaliyetleri
55	Konaklama
56	Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri
58	Yayıncılık faaliyetleri
59	Sinema filmi, video ve televizyon programları yayıncılığı, ses kaydı ve müzik yayımlama faaliyetleri
60	Programcılık ve yayıncılık faaliyetleri
61	Telekomünikasyon
62	Bilgisayar programlama, danışmanlık ve ilgili faaliyetler
63	Bilgi hizmet faaliyetleri
64	Finansal hizmet faaliyetleri (Sigorta ve emeklilik fonları hariç)
65	Sigorta, reasürans ve emeklilik fonları (Zorunlu sosyal güvenlik hariç)
66	Finansal hizmetler ile sigorta faaliyetleri için yardımcı faaliyetler
68	Gayrimenkul faaliyetleri
69	Hukuk ve muhasebe faaliyetleri
70	İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri
71	Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri
72	Bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri
73	Reklamcılık ve piyasa araştırması
74	Diğer mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler
75	Veterinerlik hizmetleri
77	Kiralama ve leasing faaliyetleri
78	İstihdam faaliyetleri
79	Seyahat acentesi, tur operatörü ve diğer rezervasyon hizmetleri ve ilgili faaliyetler
80	Güvenlik ve soruşturma faaliyetleri
81	Binalar ile ilgili hizmetler ve çevre düzenlemesi faaliyetleri
82	Büro yönetimi, büro destek ve iş destek faaliyetleri
84	Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik
85	Eğitim
86	İnsan sağlığı hizmetleri
87	Yatılı bakım faaliyetleri
88	Barınacak yer sağlanmaksızın verilen sosyal hizmetler
90	Yaratıcı sanatlar, gösteri sanatları ve eğlence faaliyetleri
91	Kütüphaneler, arşivler, müzeler ve diğer kültürel faaliyetler
92	Kumar ve müşterek bahis faaliyetleri
93	Spor faaliyetleri, eğlence ve dinlence faaliyetleri
94	Üye olunan kuruluşların faaliyetleri
95	Bilgisayarların, kişisel eşyaların ve ev eşyalarının onarımı
96	Diğer hizmet faaliyetleri
97	Ev içi çalışan personelin işverenleri olarak hanehalklarının faaliyetleri
98	Hanehalkları tarafından kendi kullarımlarına yönelik olarak üretilen ayırım yapılmamış mal ve hizmetler
99	Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri

Ek 18

Plan Kapsamındaki Toplantıların Katılımcıları Listesi

Soyad-Ad	Kurum
ABACI Hasan Tahsin	Özel Sektör
ABUŞKA Mesut	Celal Bayar Üniversitesi
ACAR Abdullah	Uşak Genç İşadamları Derneği
ACAR Ali	Afyonkarahisar Termal Turistik Otelciler ve İşletmeciler Derneği
ACAR Gediz	Manisa Katılımcı Kırsal Kalkınma Derneği
ACAR Hasan	Özel Sektör
ACAR Osman	Sultandağı Belediyesi
ACIR Hüseyin	Sinanpaşa İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ACUN M. Umut	Şaphane İlçe Gıda, tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
AÇIKDİL Azmi	Manisa Belediyesi
AÇIKGÖZ Ruhsar	Sarıgöl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
AÇIKGÖZOĞLU Mustafa	Özel Sektör
ADA Ayşen Altun	Dumlupınar Üniversitesi
ADA Abdullah	Altıntaş Belediyesi
ADEMOĞLU Selim	Özel Sektör
ADİYAMAN Mevüt	Dernek
AĞAR Mehmet Ali	Akhisar İlçe Gıda, tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
AĞCA Akın	Emirdağ Kaymakamlığı
AĞCA Veysel	Afyon Kocatepe Üniversitesi
AĞLAMAZ Ahmet	Şuhut Esnaf Odası
AK Semra	Gördes İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
AKALIN Hüseyin	Efe Belediyesi
AKAR Asaf	Aslanapa Belediyesi
AKAR Ercan	Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğü
AKAR Erşen	Manisa İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü
AKAR İsa	Dinar ve Çevresi Sürdürülebilir Çevre Hizmetleri Belediyeler Birliği
AKAR Mehmet Ali	Tavşanlı Belediyesi
AKAR Yılmaz	Afyonkarahisar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
AKARSU Adem	Yunuslar İlköğretim Okulu
AKARSU İrfan	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Manisa İl Müdürlüğü
AKBALIK Enver	Celal Bayar Üniversitesi
AKCAKOCA Cemil	Sarıgöl Anadolu Sağlık Meslek Lisesi
AKÇA Mustafa Ali	Gölmarmara İlçe Hastanesi
AKÇAY Hüseyin	Emirdağ Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
AKDAĞ Bekir	Dinar Sosyal Güvenlik Merkezi
AKDAĞ İsmail	Özel Sektör
AKDENİZ Nail	Sarıgöl Anadolu İmam Hatip Lisesi
AKGÜL Nihan	Kütahya Mikrofinans Şubesi
AKGÜL Yakup	Dumlupınar Üniversitesi
AKGÜNEŞ Mustafa	Pazarlar Meslek Yüksek Okulu
AKHAN Nedim	Hocalar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
AKIN Çetin	Turgutlu Belediyesi
AKIN Mustafa	Hocalar Belediyesi
AKIN Rıza	Demirci İlçe Emniyet Müdürlüğü
AKIN Şükrü Alper	Emirdağ OSB
AKIN Yaşar	Gölmarmara İlçe Özel İdare Müdürlüğü
AKKAN Gökhan	Hisarcık İlçe Hastanesi
AKKAŞ Hasan Hüseyin	Uşak Üniversitesi
AKKAYA Ali Kemal	Aslanapa Esnaf ce Sanatkarları Odası
AKKAYA Salih	Kütahya İl Özel İdaresi
AKKOÇ Halil	Altıntaş İlçesini Kalkındırma Tanıtma Güzelleştirme ve Kültür Derneği
AKKOÇ Nuran Sevimli	Kula Belediyesi
AKKOYUN Levent	Çay Atatürk Ortaokulu
AKMAN Berat	Çay İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
AKMAN Fatma	Köprübaşı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
AKMAN Mustafa Ali	Akhisar Sosyal Güvenlik Merkezi
AKMEŞE Altan	Simav Kaymakamlığı
AKOĞLU Murat	Manisa Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
AKOSMAN Mehmet	Sinanpaşa İlçe Sağlık Müdürlüğü
AKOSMANOĞLU Ali Ulvi	Afyonkarahisar OSB
AKOVALI Şamil	Emet İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
AKPINAR İbrahim	Tavşanlı Ticaret ve Sanayi Odası
AKPINAR İsmail	Tavşanlı Ziraat Odası
AKPINAR M. Kemal	Hocalar Kaymakamlığı
AKPINAR Müge	KOSGEB Uşak Hizmet Merkezi Müdürlüğü
AKSAN Necdet	Simav Halil İbrahim Kazcıoğlu Mesleki Eğitim Merkezi
AKSOY Ayşe Bilgin	Dumlupınar Üniversitesi
AKSOY Yetiş	Salihli Ticaret Borsası
AKSU Canan	Dinar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
AKSU Cem	Demirci İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
AKSU Mehmet	Ulubey Kaymakamlığı
AKSU Ümmet	İhsaniye İlçe Özel İdare Müdürlüğü
AKŞEN Hüseyin	Pazarlar Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
AKŞİT Ayşe	Afyonkarahisar Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
AKTAŞ Hüseyin	Celal Bayar Üniversitesi
AKTAŞ Kenan	Çobanlar Kaymakamlığı
AKYAR Bekir	Eşme İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
AKYAR İlker	Kırkağaç İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
AKYILDIZ Serhan	Çavdarhisar Kaymakamlığı
AKYILDIZ Servet	Selendi Ziraat Odası
AKYOL Güngör	Gördes İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
AKYOL Mehmet	TÜİK Manisa Bölge Müdürlüğü
AKYÜZ Yılmaz	Uşak Üniversitesi
ALACA Duygu	Turgutlu İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ALAKA Salih	Çobanlar Belediyesi
ALBAN Hakan	Alaşehir Ticaret Borsası
ALÇI Erhan	Turgutlu Ticaret ve Sanayi Odası
ALHAN Ahmet	Ahmetli Belediyesi
ALHAT Alper	Akhisar Ticaret Borsası
ALİÇ Salih Nafi	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
ALKAN Yılmaz	Eşme Ağabey Ortaokulu
ALKIŞ Fatih	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
ALMIŞ Nejat	Özel Sektör
ALNAR H. İbrahim	Çavdarhisar Ak Parti İlçe Başkanlığı

Soyad-Ad	Kurum
ALPAR Ali	Özel Sektör
ALPARSLAN Mehmet	Altıntaş Kaymakamlığı
ALSANCAK Mahmut Şevket	Dinar OSB
ALTAN Mesut	Turgutlu Ticaret ve Sanayi Odası
ALTAŞ Gökben Dikili	Akhisar Ticaret Borsası
ALTAŞ İbrahim	Gediz Mehmet Akif Ersoy İlkokulu
ALTAY Vedat	Uşak OSB
ALTINAY Burcu	Demirci İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ALTINAY Ersan	Demirci İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ALTINAY Ramazan	Gediz Anadolu Lisesi
ALTINAY Süleyman	Manisa İl Genel Meclisi
ALTINBAY Muharrem	Kemerkaya Belediyesi
ALTINGÖL Zekiye	Kütahya Denetimli Serbestlik Müdürlüğü
ALTINGÜLOVA Asena	Celal Bayar Üniversitesi
ALTINKAYA Ahmet	Kütahya Ticaret Borsası
ALTINKAYA Kadir	AFTAŞ (Otobüs Terminali)
ALTINOY H. İbrahim	Çavdarhisar CHP İlçe Başkanlığı
ALTINSOY Ayşenur	Uşak Üniversitesi
ALTINTAŞ Abbas	Şuhut Ziraat Odası
ALTINTAŞ Ceyhan	Gediz Mehmetçik Ortaokulu
ALTINTAŞ Ramazan	UGİAD
ALTIPARMAK Süleyman	Ege Linyit İşletmesi
ALTUNAY Osman	AFTAŞ (Otobüs Terminali)
ALTUNCU Muharrem	TKDK Afyonkarahisar İl Koordinatörlüğü
ANIL Aylin	Gördes İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ANKAYA Funda	Celal Bayar Üniversitesi
APAYDIN Hasbi	Dumlupınar Üniversitesi
ARAÇ Çiğdem	Afyonkarahisar Belediyesi
ARAP Hüseyin	Afyonkarahisar İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ARAS Fatih Mehmet	Afyonkarahisar İl Sağlık Müdürlüğü
ARICI Hayrettin	İstanbul Sağlık Turizmi Konseyi Derneği
ARIGÜMÜŞ Mustafa	Simav'ın Sesi Gazetesi
ARIK Fahri Erhan	Afyonkarahisar OSB
ARIKAN Ahmet	Sultandağı Belediyesi
ARIKAN Ali	Hocalar İlçe Özel İdare Müdürlüğü
ARIKAN Serap Değirmenci	Uşak İl Millî Eğitim Müdürlüğü
ARISOY Ali	Gediz Altinkent İlkokulu
ARITÜRK Şerif	Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
ARMAĞAN İsmail	Afyonkarahisar Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
ARMANERİ Özgür	KOSGEB Uşak Hizmet Merkezi Müdürlüğü
ARPACI Hakan	Gediz Belediyesi
ARSLAN Ali	Ulubey Ziraat Odası
ARSLAN Bülent	Özel Sektör
ARSLAN Halil	Sandıklı İlçe Özel İdare Müdürlüğü
ARSLAN İbrahim Halil	Saruhanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ARSLAN Mahmut	Afyonkarahisar Belediyesi
ARSLAN Nihat	Özel Sektör
ARSLAN Tahsin	Demirci İlçe Özel İdare Müdürlüğü
ARSLANKAYA Murat	KOSGEB Uşak Hizmet Merkezi Müdürlüğü
ASİ Osman	Uşak Üniversitesi
ASLAN Ali Osman	Gediz Ziraat Odası
ASLAN Kerim	Afyonkarahisar Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
ASLAN Sinan	Karahallı Kaymakamlığı

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
ASLANALP Ahmet	Selendi İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ASLANTÜRK Mustafa	Afyonkarahisar Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
AŞIN Rasim	Oyun Çocuk Tiyatrosu- Çocuk Tiyatrosu Araştırmaları Laboratuvarı
AŞKIN Selim	Kula Belediyesi
ATA Kemal	Dazkırı Kaymakamlığı
ATABAY Mehmet	Tavşanlı Belediyesi
ATAK Özkan	Hisarcık Belediyesi
ATAKAN Mehmet	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
ATALAY Altuğ	Kütahya Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü
ATALAY İsmail	Olta Balıkçılığı Federasyonu
ATALAY Ömer	Ulubey İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ATAM Recep	Çavdarhisar Kaymakamlığı
ATAMAN Şermin	Gördes Kadınlar Derneği
ATAMAN Ümit	Manisa İl Sağlık Müdürlüğü
ATASOY Erdoğan	Uşak İl Genel Meclisi
ATAY İsmail	Kütahya İl Emniyet Müdürlüğü
ATBAŞ Günüz	Ahmetli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ATEŞ Günsel	Alaşehir Belediyesi
ATISOY Cahit	İscehisar Kaymakamlığı
ATLI Suzan	Manisa Süt Ürünleri Birliği
ATMACA Süreyya	Ahmetli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ATMAN Ümit	Manisa İl Halk Sağlığı Müdürlüğü
AVCI Abdullah	KOSGEB Afyonkarahisar Hizmet Merkezi Müdürlüğü
AVCI Eyüp	Kütahya İl Halk Sağlığı Müdürlüğü
AVCI Nevzat	Turgutlu Ticaret ve Sanayi Odası
AVCIOĞLU Erol	Afyonkarahisar Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi
AVDALI Bayham	Çay Ziraat Odası
AY Kadir	Özel Sektör
AYANOĞLU Neslihan	Kızılören Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
AYÇİÇEK Osman	Şuhut Sanayici ve İşadamları Derneği
AYDEMİR İsmail	-
AYDEMİR Oğuzhan	Afyon Kocatepe Üniversitesi
AYDIN Abdullah	Kütahya-uşak İlleri Ormanlık Kooperatifleri Birliği
AYDIN Ahmet	Eşme İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
AYDIN Ali	Orman ve Su İşleri Bakanlığı 5. Bölge Müdürlüğü Uşak Şube Müdürlüğü
AYDIN Burhaneddin	Simav Anadolu Sağlık Meslek Lisesi
AYDIN Faruk	Turgutlu Ticaret ve Sanayi Odası
AYDIN Hakan	Soma Belediyesi
AYDIN Hüseyin	Gediz Zafer İlkokulu
AYDIN Mustafa	İhsaniye İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
AYDIN Müfit	Uşak Üniversitesi
AYDIN Reyhan	Uşak Belediyesi
AYDIN Sami	Gördes Esnaf ve Sanatkarlar Odası
AYDIN Servet	Selendi Kaymakamlığı
AYDIN Şenay	Alaşehir Meslek Yüksekokulu
AYDIN Zafer	Uşak Kent Konseyi
AYDINLI Arzu	Soma İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
AYDOĞAN Kemal	Uşak Damızlık Koyun - Keçi Yetiştiricileri Birliği
AYDOĞAN Uğur	Uşak Merkez Süt Üreticileri Birliği
AYGÜN Fadime	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Manisa İl Müdürlüğü
AYKUL Mesut	Özel Sektör
AYPAR Adem	KOSGEB Kütahya Hizmet Merkezi Müdürlüğü
AYPAR Özden	Ahmetli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Soyad-Ad	Kurum
AYSAN Kazım	Demirci Belediyesi
AYTAÇ Ertuğrul	Manisa Gazeteciler Cemiyeti
AYTAÇ Mehmet	Kırkağaç Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kefalet Kooperatifi
AYTEKİN Nurettin	Manisa İl Özel İdaresi
AYYILDIZ Ceyhun	Evciler İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
AZMAN Ahmet	Kula Girişimci İşadamları Derneği
BABALIK Erdoğan	Bolvadin Anadolu Lisesi
BABAOĞLU Ömer	Uşak İl Halk Sağlığı Müdürlüğü
BACAK Ş. Mustafa	Aslanapa Kaymakamlığı
BACAKSIZ Muhammed	İscehisar Mermer İhtisas OSB
BAĞIRGAN Sedat	Soma İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
BAHADUR Mahmut	Gediz Anadolu İmam Hatip Lisesi
BAK Birol	Gölmarmara Belediyesi
BAKAR Resul	Afyonkarahisar İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü
BAKKALOĞLU Arif	Manhat
BAL Yusuf	Evciler Belediyesi
BALCI Hüsnü	Kütahya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
BALCIOĞLU Merve Önder	Uşak Üniversitesi
BALIK Serdar	Afyonkarahisar Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği
BALIKÇI Mehmet	Saruhanlı Belediyesi
BALITATLI Faruk Nafiz	Çay İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü
BALKAN Engin	Yazı İşleri Müdürlüğü
BARAN Tuğrul	Özel Sektör
BAŞAK Erkan	TKDK Uşak İl Koordinatörlüğü
BAŞAR Evren	Tavşanlı Meslek Yüksekokulu
BAŞARAN Mustafa	Özel Sektör
BAŞAT Hümeysra Töre	Afyon Kocatepe Üniversitesi
BAŞDOĞAN Savaş	Çay Anadolu Sağlık Meslek Lisesi
BAŞER Halil	Çavdarhisar Belediyesi
BAYAR Esra	Demirci İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
BAYATLI Mehmet	Bayat Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
BAYBURA Tamer	Afyon Kocatepe Üniversitesi
BAYBURT Dilek Seda	Turgutlu İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
BAYDAR Seyfettin	Kütahya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
BAYDEMİR İsmail	Akhisar Belediyesi
BAYDUR Hakan	Celal Bayar Üniversitesi
BAYINDIR Nida	Dumlupınar Üniversitesi
BAYRAK Harun	Bayat Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
BAYRAK Özgür	Şuhut Kaymakamlığı
BAYRAK Rahmi	Manisa Orman ve Su İşleri İl Müdürlüğü
BAYRAKTAR Abdullah	Kırkağaç Kaymakamlığı
BAYRAM Mustafa	Akhisar İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
BAYRAM Ömer	Bolvadin Kız Teknik ve Meslek Lisesi
BAYSAL Hasan	Alaşehir Kaymakamlığı
BAYSAL Özgür	Uşak Malkoçoğlu İlköğretim Okulu
BAYTOK Ahmet	Afyon Kocatepe Üniversitesi
BEK Zeki	Selendi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
BEKTA Tuğçe	Özel Sektör
BEKTAŞ Nazan	Manisa Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
BEYCAN Hakan	Sarıgöl İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
BEZCİ Hüseyin	Özel Sektör
BİÇER Gülseren	Uşak Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
BİLALOĞLU Telat	Şaphane Ziraat Odası

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
BİLEN Hilmi	Ahmetli Meslek Yüksekokulu
BİLGİN Galip	Turgutlu OSB
BİLGİN Hüseyin	Karahallı OSB
BİLGİN İbrahim	Kütahya Çini ve Seramik Üreticileri ve Sanatkarları Derneği
BİLGİN T. Hakan	Gördes Kaymakamlığı
BİNBİR Şuayip	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
BİRCAN İbrahim	Gediz Dayınlar İlkokulu
BİRLİKTİR Mahmut Emin	TÜMSİAD Afyonkarahisar Şubesi
BODUR Serdar	Özel Sektör
BOLU Deha	Özel Sektör
BOYRACI Hasan	Özburun Belediyesi
BOZDAĞ Ömer	Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğü
BOZDOĞAN Tunga	Uşak Üniversitesi
BOZER Sait	Kula Belediyesi
BOZKAYA A. Özkan	Karahallı Tarım Kredi Kooperatifi
BOZKAYA Ferhat	Manisa AB Projeler ve Dış İlişkiler Koordinasyon Merkezi
BOZKURT Ahmet	Uşak Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
BOZKURT Birgül	Manisa Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
BOZKURT Recep	Şuhut Belediyesi
BOZTEPE Mehmet	Domaniç Kaymakamlığı
BÖLMELİ Uğur	Ulubey İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
BUDAK Gökay	MAGİAD
BUHARA H. Mete	Emet Kaymakamlığı
BULDAN Serkan	Özel Sektör
BULDAŞ Halil İbrahim	Uşak Belediyesi
BULUT Faruk	Köprübaşı Tarım Kredi Kooperatifi
BULUT Gültekin	Uşak Deri Sanayicileri Derneği
BUNAR Mine	Uşak Belediyesi
BURHAN Erdem	Akhisar İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
BURSA Elif	Ahmetli Altıeylül İlköğretim Okulu
BÜLBÜL Salih	Tavşanlı Kaymakamlığı
BÜTÜNER Kadir	Naşa Belediyesi
BÜYÜK Hüseyin	Gediz Kaymakamlığı
BÜYÜKSAĞIŞ Sedat	İscehisar Meslek Yüksekokulu
BÜYÜKSOLAK Zeki Nurhan	Eşme İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
CAÇĞIR Derviş Erhan	Gördes İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
CAMCI Hatice	Gölmarmara İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
CAN Özge	Kırkağaç İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
CANATAN Osman Nuri	Bolvadin Kaymakamlığı
CANDAN Ali	Sandıklı Kaymakamlığı
CARFI Ahmet	Sinanpaşa İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
CAVLAK Ali	Manisa İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
CAYMAZ Oğuzhan	Afyonkarahisar Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
CAYMAZ Yahya	Özel Sektör
CEBECİ İlhan	Hisarcık İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
CEBECİ Tamer	Soma Meslek Yüksekokulu
CEBEOĞLU Mesut Naci	Gediz Ticaret ve Sanayi Odası
CENGİZ Cavit	Gediz Ticaret ve Sanayi Odası
CENKİ Seyyide	Gördes Muhtarlar Derneği
CERAN Hasan	Çobanlar Halk Eğitimi Merkezi
CEYLAN Ali	Simav İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
CEYLAN Fikret	Soma İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
CEYLAN Hüseyin	Uşak Üniversitesi

Soyad-Ad	Kurum
CEYLAN Kürşat	Kuzey Ege Av ve Doğa Sporları Kulübü
CEYLAN Mehmet	Kütahya Aktif Sanayici ve İş Adamları Derneği
CEYLAN Mustafa	Bayat İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
CEYLAN Uğur	Dumlupınar Üniversitesi
CİCİKARA Muammer	Gediz Gazi İlköğretim Okulu
CİĞERCİ Mustafa	Bolvadin Kaymakamlığı
CORUK Asım	Ulubey Belediyesi
COŞKUN Ahmet	Uşak Üniversitesi
COŞKUN Sedat	Celal Bayar Üniversitesi
COŞKUN Yaşar	Manisa Ticaret ve Sanayi Odası
CURA İrfan	Alaşehir Sanayici ve İş Adamları Derneği
ÇAKIR Hasan Ali	Kütahya İl Özel İdaresi
ÇAKIR Muharrem	Kütahya Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
ÇAKIR Neşe	Dumlupınar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÇAKIRER Mahmut	Akhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÇAKIRER Mehmet Akif	Afyon Kocatepe Üniversitesi
ÇAKMAK Feridun	Soma Belediyesi
ÇAKMAK Latif	Akhisar Belediyesi
ÇAKMAKKAYA Nihat	Çay Kız Teknik ve Meslek Lisesi
ÇALIK Ramazan	Özel Sektör
ÇALIMCI Muhittin	Manisa Sanayici ve İşadamları Derneği
ÇALIŞEL Fikret	Kütahya OSB
ÇALIŞIR Eyüp	Şuhut Kaymakamlığı
ÇALIŞKAN Abdülkerim	Afyonkarahisar Belediyesi
ÇALIŞKAN Kerem	Soma Belediyesi
ÇALIŞKAN Necmeddin Yusuf	Turgutlu Ticaret Meslek Lisesi
ÇALIŞKAN Yusuf	Kütahya HAYKOOP.
ÇALIŞKANER Mustafa	Afyonkarahisar Doğa Sporları Kulübü
ÇALKAL Ali İhsan	Yazı İşleri Müdürlüğü
ÇAMCI Ceylan	Bolvadin MHP İlçe Başkanlığı
ÇATALBAŞ M. Ali	Şaphane Kaymakamlığı
ÇATIR Ozan	Ulubey Meslek Yüksekokulu
ÇAVAÇ Ümit	Tavşanlı Kaymakamlığı
ÇAYIR Sabahattin	Bolvadin Esnaf ve Sanatkarlar Odası
ÇEBİ Hasan	Manisa İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÇEKMEZ Ali	Manisa İl Sağlık Müdürlüğü
ÇELEBİOĞLU Fatih	Dumlupınar Üniversitesi
ÇELEN Ali	Gökler Belediyesi
ÇELİK Arif	Özel Sektör
ÇELİK Bahar	Dumlupınar Üniversitesi
ÇELİK Canan	Kızılören Halk Eğitim Merkezi
ÇELİK Fikret	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ÇELİK Gökhan	Manisa İl Milli Eğitim Müdürlüğü
ÇELİK Necati	Uşak Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
ÇELİK Önder	TEMA Vakfı
ÇELİK Serkan	Özel Sektör
ÇELİK Tufan	Gördes İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ÇELİK Yunus	Dumlupınar Üniversitesi
ÇELİK Zeynep	Hocalar Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ÇELİKER Fatih	Bolvadin Ticaret Borsası
ÇELİKKOL İbrahim	Şuhut MHP İlçe Başkanlığı
ÇELİKÖZLÜ Halit	Dumlupınar Üniversitesi
ÇELİKTEN Mustafa Ali	Özel Sektör

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
ÇELTİK Ramazan	Özel Sektör
ÇELTİKOĞLU Sami	Alaşehir Sanayici ve İş Adamları Derneği
ÇENGELCİ Kazım	Afyonkarahisar İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
ÇERÇİ Orhan	Yeşilçiftlik Belediyesi
ÇETİN Erdoğan	Afyonkarahisar Belediyesi
ÇETİN İlkey	Pazarlar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÇETİN Turgut	Gölmarmara Mal Müdürlüğü
ÇETİN Vedat	Emet Meslek Yüksekokulu
ÇETİNER Recep	Özel Sektör
ÇETİNKAYA Yusuf	Uşak Üniversitesi
ÇETİNÖZ İsmail	Afyonkarahisar İl Özel İdaresi
ÇEVİK Mehmet	Celal Bayar Üniversitesi
ÇEVİK Nesim	Kütahya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÇİMAT Recep	Saruhanlı Belediyesi
ÇINAR İshak	Pazarlar Kaymakamlığı
ÇIRACI Cahit	Mahmutlar Belediyesi
ÇİBİK Adem	İscehisar Esnaf ve Sanatkarlar Odası
ÇİÇEK Yasin	Sinanpaşa Meslek Yüksekokulu
ÇİÇEKLİ Tuğba	Gördes İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÇİFTÇİ Barış	Özel Sektör
ÇİFTÇİ Bülent	Eşme İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÇİFTÇİ Çetin	Özel Sektör
ÇİFTÇİBAŞI Mahmut	Kula Anadolu Öğretmen Lisesi
ÇİLEN Muazzez	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ÇİLENMEZ Serdar	Kütahya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
ÇİMEN Mehmet	Selendi Esnaf ve Sanatkarlar Odası
ÇİNİ Ergün	Özel Sektör
ÇİRKİN Selçuk	Afyonkarahisar İl Genel Meclisi
ÇİVİ Arif	Kırkağaç Mehmet Günek Türkbirliği Ortaokulu
ÇOBAN Harun	Celal Bayar Üniversitesi
ÇOBAN Urfan	Çayırçay Köy Muhtarlığı
ÇOPUR Serkan	Turgutlu İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÇORUH Rasim	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
ÇORUK Asım	Ulubey Belediyesi
ÇORUMLUOĞLU İsmail	Gediz OSB
DABAKOĞLU Esra	Afyonkarahisar Valiliği
DABAN İsmail	Manisa Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği
DAĞ Mehmet	Simav Ticaret ve Sanayi Odası
DAĞDELEN İsmail	Gölmarmara İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
DAĞLAR Özlem	Kütahya Genç İşadamları ve Yöneticileri Derneği
DAĞLAR Şevket	CebraİL Belediyesi
DALMA Nuri	Özel Sektör
DALMIŞ Abdulkadir	Özel Sektör
DAMAR M. Zeyit	Kütahya OSB
DANAÇ İsmail	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
DAŞLİCA Nuri	Şuhut Kaymakamlığı
DAYIOĞLU Hayri	Dumlupınar Üniversitesi
DAYIOĞLU Hesna	Manisa'yı Mesiri Tanıtma Ve Turizm Derneği
DEDE Hürşit Ertuğrul	Sultandağı Meslek Yüksekokulu
DEĞER Hüseyin	Karahallı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
DEĞİRMENCİ Aytekin	Akhisar Ziraat Odası
DELEN H. Mithat	Kütahya Genç İşadamları ve Yöneticileri Derneği
DELEN Tefik	Gediz Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi

Soyad-Ad	Kurum
DEMİR Ali	Gördes Engelliler Dayanışma Derneği
DEMİR Ali İhsan	İscehisar Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği
DEMİR Cevdet	Çay Meslek Yüksekokulu
DEMİR Fatih	Celal Bayar Üniversitesi
DEMİR Hakan	Sinanpaşa Sanayicileri ve İşadamları Derneği
DEMİR Hatice	Uşak İl Kalkınma Vakfı
DEMİR İdris	Kütahya İl Genel Meclisi
DEMİR Mehmet	Tavşanlı AK Parti İlçe Başkanlığı
DEMİR Uğur	Dazkırı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
DEMİR Veysi	Afyonkarahisar Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
DEMİRAL Abdil	Emirdağ Ticaret ve Sanayi Odası
DEMİRAL Hasan	Ulubey Ziraat Odası
DEMİRAN İbrahim	Manisa Ziraat Mühendisleri Odası
DEMİRCİ Ahmet	TÜMSİAD Uşak Şubesi
DEMİRCİ Emin	Akhisar Ticaret Borsası
DEMİRCİOĞLU Uğur	Salihli OSB
DEMİREL Sadeddin	Sarıgöl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
DEMİREL Zeynep	Özel Sektör
DEMİRKAPU Sabri	Afyonkarahisar Belediyesi
DEMİRSOY Ertan	Dazkırı Belediyesi
DEMİRSOY İbrahim Hakkı	Afyonkarahisar İl Özel İdaresi
DEMİRSOY Sabahattin	Sandıklı OSB
DEMİRTAŞ Barış	Çay Kaymakamlığı
DEMİRTAŞ Ömer	Kütahya Ziraat Odası
DENİZHAN İbrahim	Kütahya E-tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumu
DEVECİ Eda	Afyonkarahisar Belediyesi
DEVECİ Yalçın Kürşat	Afyonkarahisar OSB
DİBEKOĞLU Emre	Özel Sektör
DİKMEN Kudret	Manisa İl Emniyet Müdürlüğü
DİKMEOĞLU Ahmet Raif	Soma Ticaret ve Sanayi Odası
DİLEK İsa	Salihli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
DİLER Niyazi	Hür Sanayici Ve İş Adamları Derneği
DİLMAN Ramazan	Dumlupınar Kaymakamlığı
DİNÇ Halil İbrahim	Kızılören İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
DİNÇ Halit	Ahmetli Belediyesi
DİNÇ Hasan	Sultandağı Ziraat Odası
DİNÇ Sevgi	Saruhanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
DİNÇER Ahmet	Kasımfakı Mahalle Muhtarlığı
DİNÇER Tuğrul	Ahmetli Belediyesi
DİNÇER Zekeriya	Alaşehir İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
DİRİK Cihan	Özel Sektör
DİŞÇİ Ahmet	Ulubey Esnaf ve Sanatkarlar Odası
DİŞÇİ Mehmet Ali	Hocalar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
DOĞAN Abdullah	Salihli OSB
DOĞAN Ahmet	Muhtarlık
DOĞAN Ali Rıza	Kızılören Kaymakamlığı
DOĞAN Çilem	Turgutlu İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
DOĞAN Hüsameddin	Kütahya İl Genel Meclisi
DOĞAN M. Ali	Afyonkarahisar İl Genel Meclisi Üyesi
DOĞAN Şule	Manisa Belediyesi
DOLGUN Murat	Manisa Elginkan Vakfı
DOMBAYCI Ekrem	Afyonkarahisar İl Sağlık Müdürlüğü
DOSTÇA Oğuz	Özel Sektör

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
DÖMEKELİ H. Vehbi	Manisa Elginkan Vakfı
DÖNMEZ Hüseyin	İhsaniye Esnaf ve Sanatkarlar Odası
DÖNMEZ Sedat	Şaphane AK Parti İlçe Başkanlığı
DÖVÜCÜ Fatih	Soma Ticaret ve Sanayi Odası
DUMAN Elvan	Uşak Deri Karma OSB
DUMAN Mustafa	Başmakçı Tavukçuluk Kooperatifi
DUMAN Nuran	Afyonkarahisar İl Özel İdaresi
DUMAN Yalçın	Sarıgöl Dört Eylül İkokulu
DURAK Hacı Mehmet	Afyonkarahisar Çevre Hizmetleri Birliği
DURAN Murat	Kütahya Fırıncılar ve Büfeciler Esnaf Odası
DURDU İrfan Emrah	Ahmetli Köylere Hizmet Götürme Birliği
DURMAN Mustafa	Dumlupınar Üniversitesi
DURMAZ Elvan	Emirdağ Gülsüm Hatun Anadolu Sağlık Meslek Lisesi
DURMAZ Süleyman	Ekonomi Gazetesi
DURMAZ Zeki	Gölmarmara Halk Eğitimi Merkezi
DURMUŞ Bayram	Sultandağı Belediyesi
DUYU Hüseyin	Uşak Belediyesi
DÜLGER Bekir Kürşad	Uşak Deri Karma OSB
DÜLGER Hüseyin	Çavdarhisar İlçe Özel İdare Müdürlüğü
DÜNDAR Mehmet	Bolvadin Cirit Şehit Ali Duman İlkokulu
DÜNDAR Ömer	Özel Sektör
DÜNDAR Süleyman	Afyon Kocatepe Üniversitesi
DÜVER Mehmet	Nafi Gural Eğitim Vakfı
DÜZ Önder	Eşme Meslek Yüksekokulu
DÜZGÜN Ayşe Ceyhan	Tavşanlı Belediyesi
EBEOĞLUGİL Hüseyin Feyyaz	Şaphane Meslek Yüksekokulu
ECEMİŞ Servet	Uşak İl Özel İdaresi
EFE Davut	Tavşanlı OSB
EFE Hüdayi	Tavşanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
EFE Nevzat	Domanıç Belediyesi
EKER Hüseyin	Afyonkarahisar Ticaret Borsası
EKİCİ Meltem	Akhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
EKMEK İbrahim	Çay Vakfı
EKSİK Erol	Emirdağ İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ELBİ Hüseyin	Çobanlar İlçe Hastanesi
ELÇİ Hamza	Emirdağ Esnaf ve Sanatkarlar Odası
ELÇİ Ömer	Afyonkarahisar Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
ELEREN Ali	Afyon Kocatepe Üniversitesi
ELİBOL Erkan	Sandıklı Ticaret ve Sanayi Odası
ELİBOL İsmail	Sandıklı Belediyesi
EMEK Ahmet	Özel Sektör
ERAYDIN Mustafa	Demirci Ticaret ve Sanayi Odası
ERBAŞ Hilmi	Şuhut MHP İlçe Başkanlığı
ERBİL Adnan	Manisa Ticaret ve Sanayi Odası
ERDAYIOĞLU Mehmet Ali	Akhisar Ticaret ve Sanayi Odası
ERDEM Baki	Gördes İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ERDEM Etem	Banaz Ziraat Odası
ERDEM Hanefi	Afyonkarahisar Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
ERDEM Saim	Özel Sektör
ERDEM Tahsin	Banaz Belediyesi
ERDEM Yavuz	Salihli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ERDİL Berrin	Ahmetli İlçe Sağlık Müdürlüğü
ERDOĞAN Abdil	Özel Sektör

Soyad-Ad	Kurum
ERDOĞAN Adnan	Bayat Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ERDOĞAN Fatih	Emet Belediyesi
ERDOĞAN Fatma	Uşak İl Özel İdaresi
ERDOĞAN Mehmet Selçuk	Dumlupınar Üniversitesi
ERDOĞAN Mihrace	Özel Sektör
ERDOĞAN Saffet	Afyon Kocatepe Üniversitesi
ERDOĞDU Necati	Şuhut Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi
EREN Caner	Salihli OSB
EREN Cevdet	Salihli OSB
EREN Seher	Demirci Mal Müdürlüğü
ERFİDAN Secaattin	Özel Sektör
ERGENE Hasan	Soma Belediyesi
ERGIN Atakan	Akhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ERGIN Halil	Gölmarmara İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ERİLBAYLI Sadık	Kütahya Çiniciler Odası
ERKAN Mehmet Ali	Gediz Erdoğmuş İlkokulu
ERKAN Serdar	Gediz Belediyesi
ERKAVUNCU Raşit	Demirci İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ERKİLİ Muammer	Manisa İl Halk Sağlığı Müdürlüğü
ERKİN Hüseyin	Akhisar OSB
ERKOL Ercan	Sultandağı Kaymakamlığı
ERMİŞ Ebubekir	Demirci İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
EROĞLU Ziya	Kula Kaymakamlığı
EROL Ethem	Selendi Belediyesi
EROL Selçuk	Sarıgöl Hüseyin-Sermin Tüfekçi Anaokulu
ERÖZMEN Kaan	Sandıklı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ERSAVAŞ Mustafa	Akhisar Toplum Sağlığı Merkezi
ERSOY Bahri	Afyon Kocatepe Üniversitesi
ERSÖZ Abdullah	Sinanpaşa OSB
ERTAN Hasan	Pazarlar Belediyesi
ERTAN Hayrettin	Dinar Meslek Yüksekokulu
ERTAŞ Hasbi	Çavdarhisar Esnaf ve Sanatkarlar Odası
ERTAŞ Mehmet	Özel Sektör
ERTAŞ Nuri Yüce	Simav Ticaret ve Sanayi Odası
ERTEKİN Abdullah	Bayat Belediyesi
ERTEM Erhan	Eşme İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ERTEM Mustafa	Demirci Orman İşletme Müdürlüğü
ERTUĞRUL Ali	İlyaslı Belediyesi
ERTÜRK Mustafa	Ahmetli Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ERYILMAZ İsmail	Tavşanlı Doç.Dr. Mustafa Kalemli Devlet Hastanesi
ERZAN Mustafa	Tavşanlı Ziraat Odası
ESEN Emrah	Özel Sektör
EVCİM Hakkı	Afyonkarahisar Açık Ceza İnfaz Kurumu
EVRENKAYA Hacı Sait	Afyonkarahisar Yumurta Üreticileri Birliği
EYGOL Kadir	Gördes Belediyesi
EYNUR Baybars Recep	Dumlupınar Üniversitesi
EZEL Mahmut	Uşak İl Genel Meclisi
FEDÂİ Pınar	Sarıgöl Sağlık Meslek Yüksekokulu
FİLİK Tuğrul	Kula Esnaf ve Sanatkarlar Odası
FİLİK Volkan	Kula Belediyesi
FİLİZ Ali	Selendi Şehirlioğlu İlköğretim Kurumları
GACAR Mustafa	Sarıgöl Anadolu Öğretmen Lisesi
GARKIN Süleyman	Emirdağ Belediyesi

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
GAYGISIZ Erkan	Kütahya İl Sağlık Müdürlüğü
GAYRET Abdullah	Özel Sektör
GAYRETLİ Ahmet	Afyon Kocatepe Üniversitesi
GEDİL Abdullah	Orman ve Su İşleri Bakanlığı 5. Bölge Müdürlüğü
GEDÜZ Yaşar İsmail	Kırkağaç Belediyesi
GELMİŞ Halit	Şuhut İlçe Mal Müdürlüğü
GENÇ Davut	İhsaniye Belediyesi
GENÇ Erhan	Uşak Üniversitesi
Genç M. Ergin	Soma Ticaret ve Sanayi Odası
GENÇER Selahaddin Rıza	Afyonkarahisar Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
GERİTER Hasan	Manisa Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği
GEYİKÇİ Burak	TÜİK Manisa Bölge Müdürlüğü
GİZİROĞLU Hüseyin	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
GÖÇMEZ Hasan	Dumlupınar Üniversitesi
GÖK Adem	Ahmetli Anaokulu
GÖK Veli	Afyon Kocatepe Üniversitesi
GÖKALP M. Faysal	Uşak Üniversitesi
GÖKALP Sefa	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Uşak İl Müdürlüğü
GÖKBUNAR Ramazan	Celal Bayar Üniversitesi
GÖKÇE Barış	Afyon Kocatepe Üniversitesi
GÖKÇEK Berrin	Özel Sektör
GÖKDEMİR Sercan	Dumlupınar Kaymaklığı
GÖKDENİZ Esra	Bolvadin Belediyesi
GÖKKAYA Ahmet	Kütahya Ziraat Mühendisleri Odası
GÖKMEN Cihan	Ahmetli Alahıdır İlköğretim Okulu
GÖKMEN Mehmet	Şaphane Kaymaklığı
GÖKPINAR H. Hasan	Evciler Kaymaklığı
GÖKSAL Savaş	Uşak Deri Karma OSB
GÖKTAŞ Yılmaz	Afyonkarahisar Ticaret Borsası
GÖKTEKİN Mustafa	Tavşanlı Ticaret ve Sanayi Odası
GÖNÜL Dilcu	Kütahya Kadın Girişimciler İl Kurulu
GÖRAL Nihat	Şuhut İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
GÖRMÜŞ Alparslan	Uşak Üniversitesi
GÖZELLER Arif	Manisa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
GÜÇLÜ Yakup	Dazkırı OSB
GÜDERLER Serap	Afyonkarahisar Engelliler Derneği
GÜDÜL Mehmet	Özel Sektör
GÜL Mustafa	Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası
GÜL Sevim	Uşak İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
GÜLAĞAÇ Celal	Afyonkarahisar Tapu Kadastro Müdürlüğü
GÜLCAN Hikmet	Gördes Belediyesi
GÜLÇİÇEK Eyüp	Özel Sektör
GÜLÇUBUK Bülent	Ankara Üniversitesi
GÜLEÇ Ayşe	Turgutlu İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
GÜLEÇ Fethi	Turgutlu İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
GÜLEÇ İsmail	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Afyonkarahisar İl Müdürlüğü
GÜLER Mehmet	Akçaalan Belediyesi
GÜLER Mustafa	Tavşanlı Belediyesi
GÜLER Özlem	Gölmarmara Ozanca Koyu İlkokulu
GÜLLE Ali İbrahim	Çavdarhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
GÜLLER Soner	Gölmarmara Şehit Özcan Yıldız İlköğretim Okulu
GÜLMEZ Mehmet	Demirci Meslek Yüksekokulu
GÜLMEZ Rıza	Salihli İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Soyad-Ad	Kurum
GÜLTEKİN Fuat	Özel Sektör
GÜMÜŞ Erdal	Özel Sektör
GÜMÜŞ Nuri	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Afyonkarahisar İl Müdürlüğü
GÜMÜŞDERE Hakkı	Özel Sektör
GÜMÜŞHAN Ali	Özel Sektör
GÜMÜŞSOY Ufuk	Manisa İl Sağlık Müdürlüğü
GÜN Ramazan	Salihli İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
GÜN Uğur	Uşak Karma OSB
GÜNAL Ayten	Kırkağaç Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
GÜNAY Erhan	Sinanpaşa Kaymakamlığı
GÜNAYLI Ahmet	Uşak Denetimli Serbestlik Müdürlüğü
GÜNCÜR Halil	Ahmetli Gökkaya İlköğretim Okulu
GÜNDOĞAN Salih	Davulga Belediyesi
GÜNDOĞAN Yaşar	Uşak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
GÜNDOĞDU Bekir	Sinanpaşa Esnaf ve Sanatkarlar Odası
GÜNDÜZ Emin	UTKUDER
GÜNDÜZ Nurten	Tavşanlı Doç.Dr. Mustafa Kalemli Devlet Hastanesi
GÜNDÜZ Recep	Uşak Tekstil OSB
GÜNER Emrullah	Manisa Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
GÜNEŞ Birol	Demirci Sosyal Güvenlik Merkezi
GÜNEY Soner	Manisa Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği
GÜNGÖR Coşkun	Uşak Deri Karma OSB
GÜNGÖR Murat	Özel Sektör
GÜNGÖR Mustafa	Uşak Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü
GÜNGÖR Yeteriye	Uşak Deri Karma OSB
GÜNGÖREN Erdoğan	İhsaniye İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
GÜNHAN İsmail	Özel Sektör
GÜNLÜ Nazmi	Turgutlu Kaymakamlığı
GÜR Serkan	Turgutlu OSB
GÜRBÜZ Koray	Emirdağ Ticaret ve Sanayi Odası
GÜRBÜZ Ramazan	Başmakçı Meslek Yüksekokulu
GÜRCAN Aydoğan	Karahallı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
GÜRCAN Fatma	Salihli Belediyesi
GÜRÇAM Ufuk	Dazkırı Ziraat Odası
GÜREL Ahmet	Afyonkarahisar Doğa Sporları Kulübü
GÜREL Celalettin	Özel Sektör
GÜREL Fuat	Ahmetli Kaymakamlığı
GÜRMENT Fettah	Özel Sektör
GÜRSES Akif	Uşak Özel İdaresi Dış İlişkiler Müdürlüğü
GÜRSES Tuğba	Özel Sektör
GÜRTEKİN Mücella	Kadın Girişimcileri Derneği
GÜVEN Fethiye	Emet Toplum Sağlığı Merkezi
GÜVEN İsmail	Çavdarhisar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
GÜVEN Nadir	Akhisar Belediyesi
GÜVEN Nuri	Uşak E-tipi Kapalı-Açık Ceza İnfaz Kurumu
GÜVENDİREN Halil	Sarıgöl Tarıf Kooperatifi
GÜZEL Özgen Karataş	KOSGEB Manisa Hizmet Merkezi Müdürlüğü
GÜZELLER Tayfun	Afyonkarahisar İl Sağlık Müdürlüğü
HACIM Yüksel	Sivaslı Ziraat Odası
HACIOĞLU Mehmet	Turgutlu Ticaret ve Sanayi Odası
HAFIZOĞLU Erkan	Soma Meslek Yüksekokulu
HALDEN Murat	Simav Halk Eğitim Merkezi
HALİM Türker Çağatay	Eşme Kaymakamlığı

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
HARMANCI Hasan	Kızılören İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
HAYKIRER Tuncay	Akhisar OSB
HEKİMOĞLU Özlem Yumlu	Demirci Kaymakamlığı
HELVACI Nihat	Kütahya Belediyesi
HELVACILAR Zekan	Salihli OSB
HOŞAF Mehmet	Gördes Ticaret ve Sanayi Odası
HÖL Recep	Köprübaşı Kaymakamlığı
HÜGÜL Mustafa	Özel Sektör
HÜRYAŞAR Fatih	Sandıklı Belediyesi
ILICA Akide	Manisa OSB
IŞIK Aylin	Manisa Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
IŞIK Hakan	Soma Ticaret ve Sanayi Odası
IŞIK Mehmet	Dumlupınar Ziraat Odası
IŞIK Osman	Emet İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
IŞIK Süleyman	Gazlıgöl Belediyesi
IŞIK Tacettin	Aslanapa İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
IŞILDA Faruk	Özel Sektör
İKİZOĞLU Caner	Manisa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
İLDUN Kemal	Şuhut İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
İLİK Ahmet	Kütahya Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği
İNAN Kemal	Alaşehir Kaymakamlığı
İNAN Muammer	Akhisar Gençlik Hizmetleri ve Spor İlçe Müdürlüğü
İNAN Sevinç	Celal Bayar Üniversitesi
İNANÇ Ömer Faruk	Altıntaş İlçe Hastanesi
İNANIR Süreyya Osman	Afyonkarahisar OSB
İNCE Ömer Barış	TKDK Afyonkarahisar İl Koordinatörlüğü
İNCEKARA Remziye	Gölmarmara İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
İŞBİLİR Akif	Afyonkarahisar Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
İŞILDAK Hakan	Afyonkarahisar E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
İŞİSAĞ Mahmut	Özel Sektör
İŞMAN Osman Zeki	Uşak Ticaret ve Sanayi Odası
KABAR Hüsnü	Emet Kaymakamlığı
KAÇAR Yusuf	Sivaslı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KAFADAR Onur	Afyon Kocatepe Üniversitesi
KAFKAS Ayfer	Kütahya Esnaf Ve Sanatkarlar Odaları Birliği
KAHRAMAN Hüsnü	AKSEK Vakfı
KAHRAMAN Murat	Sivaslı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KAHRAMAN Zafer	Uşak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
KAHVECİ Kazım	Saruhanlı Esnaf ve Sanatkarlar Odası
KALAÇ M. Özhan	Celal Bayar Üniversitesi
KALAY Ömer Faruk	Eber Gölü Koruma ve Yaşatma Derneği
KALAYCI Coşkun	Özel Sektör
KALAYCI Murat Sezer	Gördes İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KALE Mehmet	Gediz Milli Eğitim Bakanlığı
KALEM Mustafa	USİAD
KALENDER Ersin Salih	Selendi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
KALIN Nebi	Başmakçı Meslek Yüksekokulu
KALMIŞ Erbil	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Manisa İl Müdürlüğü
KANCA Orhan	Evciler İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KANDEMİR Mahmut	Uşak İl Planlama Koordinasyon Müdürlüğü
KANDEMİR Muhammet	Bolvadin İlçe Sağlık Müdürlüğü
KANDEMİR Tuğrul	Afyon Kocatepe Üniversitesi
KANDIRMIŞ Mustafa	Manisa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Soyad-Ad	Kurum
KANDİLLİ Canan	Uşak Üniversitesi
KANIK Hasan	Simav Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
KANLI Recep	Özel Sektör
KAPAK Durmuş	Dazkırı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KAPUCU Yalçın	Selendi Anadolu Sağlık Meslek Lisesi
KARA İsmail Abdullah	Simav Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Vakfı
KARA Ramazan	DERNEK
KARA Şevki	Pazarağaç Belediyesi
KARAAĞAÇ İsmail	Simav MHP İlçe Başkanlığı
KARAASLAN Birsen	TKDK Kütahya İl Koordinatörlüğü
KARAASLAN Gökhan	KÜGIAD
KARAASLAN Yusuf	Dumlupınar Üniversitesi
KARAAAYTAÇ Hakan	Kütahya Ticaret Borsası
KARABACAK Mustafa	Uşak Üniversitesi
KARABAT Selçuk	Manisa Bağcılık Araştırma İstasyonu
KARABÖREK M. Çağatay	Dumlupınar Üniversitesi
KARABÖREK Muhammet Çağatay	Dumlupınar Üniversitesi
KARACA Dilek	Afyonkarahisar Çevre Hizmetleri Birliği
KARACA Mehmet Ali	Simav İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KARACA Yusuf	Afyon Kocatepe Üniversitesi
KARACOR Mevlit	Celal Bayar Üniversitesi
KARADOĞU Muhammet Yakup	TKDK Manisa İl Koordinatörlüğü
KARAEFE Mehmet	Şaphane Esnaf ve Sanatkarlar Odası
KARAGÖZ Şerif	Selendi Fatih İlköğretim Kurumları Müdürlüğü
KARAGÜR Tülay	Saruhanlı Kaymakamlığı
KARAHALLI İbrahim	Uşak Karma Deri OSB
KARAHAN H. İbrahim	Kütahya İl Genel Meclisi
KARAHAN Kasım	Simav Belediyesi
KARAHAN Şaban	TKDK Uşak İl Koordinatörlüğü
KARAKAŞ Mutlu	Manisa Ticaret Borsası
KARAKAŞ Ömer	Dumlupınar Üniversitesi
KARAKAYA Mehmet	Demirci Ziraat Odası
KARAKAYA Ramazan	Karahallı Belediyesi
KARAKAYALI Ömer	Kütahya Halk Eğitimi Merkezi
KARAKOÇ Mustafa	Dişli Belediyesi
KARAKOYUN Murat	Sinanpaşa Sanayicileri ve İşadamları Derneği
KARAKÖSE Erdinç	Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
KARAKURT Ali	Hisarcık İlçe Gıda, Tarım Ve Hayvancılık Müdürlüğü
KARAKUŞ Meryem	Sarıgöl Anadolu Lisesi
KARAKUŞ Turgut	Emirdağ İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
KARAKUZ Levent	Kırkağaç Meslek Yüksekokulu
KARALAR Orhan	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Uşak İl Müdürlüğü
KARAMETE Fethullah	Dumlupınar Üniversitesi
KARAOSMAN Emir	Sandıklı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
KARASERÇE Gülcan	Manisa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
KARATAŞ Abdülkadir	Soma Kaymakamlığı
KARATAŞ Ahmet	TKDK Uşak İl Koordinatörlüğü
KARATAŞ Davut	Uşak E-tipi Kapalı-Açık Ceza İnfaz Kurumu
KARATAŞ Yusuf Kenan	Evciler Esnaf ve Sanatkarlar Odası
KARAYEL Mete	Afyon Kocatepe Üniversitesi
KARCI Ömer	Sarıgöl Belediyesi
KARIŞTIRICI Mehmet	Hisarcık Esnaf ve Sanatkarlar Odası
KART Günay	Afyonkarahisar Kadın Girişimciler Kurulu

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
KARTAL Burak	Celal Bayar Üniversitesi
KARTAL Hüseyin	Çay İlçe Sağlık Müdürlüğü
KASAP Muhsin	Selendi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
KASAP Mustafa	Başmakçı Süt Kooperatifi
KASNAK Mahir	Çobanlar İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KAŞIKÇI Murt	Özel Sektör
KATILMIŞ Zekeriya	Tavşanlı Meslek Yüksekokulu
KATIRCI Mustafa	Turgutlu İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KATRAN Selami	Manisa İl Özel İdaresi
KAVAKLI Nazif	Kütahya İl Özel İdaresi
KAYA Ekrem	Kayıhan Belediyesi
KAYA Halil İbrahim	Selendi Anadolu İmam Hatip Lisesi
KAYA Halim	Köprübaşı Su Ürünleri Kooperatifi
KAYA İsmail	Soma İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KAYA Mürüvet	Özel Sektör
KAYA Özlem Sümer	Özel Sektör
KAYA Ramazan	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Uşak İl Müdürlüğü
KAYA Tayyip Talha	Saruhanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KAYA Uğur Hakan	Bolvadin Ticaret Meslek Lisesi
KAYAHAN Cantürk	Afyon Kocatepe Üniversitesi
KAYGISIZ Salih	Çay Ticaret ve Sanayi Odası
KAYIŞ Fatih	İhsaniye Belediyesi
KAYMAK Ali	Demirci İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KAYMAK İbrahim	Özel Sektör
KAYMAK İhsan	TKDK Kütahya İl Koordinatörlüğü
KAYNAK Hüseyin	Dumlupınar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
KAYRAK Ömer	Bayat İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KAYSER Sevgi	Manisa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
KAZAK Musa	Çavdarhisar Halk Eğitim Merkezi
KAZCIOĞLU Şeref	Simav Ticaret ve Sanayi Odası
KEÇEBAŞ Ali	Afyon Kocatepe Üniversitesi
KEÇELİ Erkan	Sivaslı Kaymakamlığı
KELDİ Osman	4 Eylül Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
KELEŞ Ertan	Banaz İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KEMER Selami	Manisa İl Genel Meclisi
KENDİRLİ Sefa	Uşak İl Milli Eğitim Müdürlüğü
KERÇİN Emel	Emirdağ Halk Eğitim Merkezi
KESGİN Ahmet	Yaylabağı Belediyesi
KESKİN Abdullah	Akhisar Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KESKİN Esra	Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
KESKİN Fehmi	Afyonkarahisar Belediyesi
KESKİN Ömer Ali	Dazkırı Esnaf ve Sanatkarlar Odası
KILAVUZ Elif	Uşak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
KILÇIK Nazmiye	Bolvadin Belediyesi
KILIÇ Mustafa	Kütahya Belediyesi
KILIÇASLAN Akif	Sarıgöl Milli Egemenlik Çok Programlı Lisesi
KILIÇASLAN Recep	Uşak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
KILIÇKAYA Yunus	Çay İMKB Anadolu Lisesi
KILIÇOĞULLARI Ahmet Sinan	Dumlupınar Üniversitesi
KILINÇ Abdullah	Kütahya İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü
KILINÇ Halil	Uşak İl Milli Eğitim Müdürlüğü
KILINÇ Haydar	Afyonkarahisar İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü
KILINÇ İsmail	Afyonkarahisar Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü

Soyad-Ad	Kurum
KILINÇ Oktay	Yeşilyurt İlköğretim Kurumu
KINACI Atilla	Akhisar İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KINALIBAŞ B. Onur	Özel Sektör
KIRDAR Muhammed	Ahmetli Şehit Hakkı Erdoğan Çok Programlı Lisesi
KIRGÖZ Sedat	Evciler Halk Eğitim Merkezi
KIRIMLIOĞLU İbrahim	Özel Sektör
KISA Ahmet	Emet Belediyesi
KIYAK Hüseyin	Şaphane Anadolu Öğretmen Lisesi
KIYAK İlker	Özel Sektör
KIYAK İsmail	Gediz Mesleki Eğitim Merkezi
KIZILDAĞ Duygu	Afyon Kocatepe Üniversitesi
KIZILDERE Atilla	Ayazini Belediyesi
KIZILKAYA Çiğdem Araç	Afyonkarahisar Belediyesi
KIZILKAYA Muammer	Manisa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
KİLİMCİ Hayriye	Kula Kültür ve Doğal Varlıkları Koruma Derneği
KİLİMCİ Mustafa	Kula Girişimci İşadamları Derneği
KİŞİOĞLU Sevgin	Kütahya İl Sağlık Müdürlüğü
KOCA Mustafa	Emet Belediyesi
KOCA Yavuz Bahadır	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Afyonkarahisar İl Müdürlüğü
KOCADAĞ Alaaddin	Özel Sektör
KOCADAĞ Mehmet Said	Gediz Ticaret ve Sanayi Odası
KOCADAĞ Muhittin	Gediz Ticaret ve Sanayi Odası
KOCAKAVUK Mustafa	Özel Sektör
KOCAMIŞ İhsan	Özel Sektör
KOÇ Abdullah	Erkmen Belediyesi
KOÇ Mehmet	Gördes Ziraat Odası
KOÇAK Erdal	Afyonkarahisar Avrupa Birliği İş Geliştirme Merkezi
KOÇAK Şahin Uğur	EÜAŞ Seyitömer Termik Santrali
KOÇKAR Murat	Sandıklı Toplum Sağlığı Merkezi
KOL Kadir	Ahmetli Barbaros İlkokulu
KOLCU Yusuf	Dumlupınar Üniversitesi
KONAK Abdulkadir	Afyonkarahisar Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
KONAK Oğuz Faik	Tavşanlı Halk Bankası A.Ş.
KORA Cemil	İnşaat Mühendisleri Odası Manisa Şubesi
KORKMAZ Murat	Gediz Fırdan İlkokulu
KORKMAZ Servet	Özel Sektör
KORKMAZ Süleyman	Manisa Devlet Hastanesi
KORKMAZ Yunus	Dazkırı İlçe Özel İdare Müdürlüğü
KORKMAZ Zeynep	Leblebiciler Küçük Sanayi Sitesi
KORKUSUZ Hacer	Kızılören Kaymakamlığı
KOŞAR Duygu	Saruhanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KOŞAR Mehmet	Uşak İl Sağlık Müdürlüğü
KOŞMAZ Sadettin	Kütahya İl Genel Meclisi
KOYAK Ergun	Kütahya Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü
KOYAK Murat	Kütahya İl Özel İdaresi
KOYUNCU Ömür	Gediz Fırdan İlkokulu
KÖKEN Gazi	Emirdağ Yazı İşleri Müdürlüğü
KÖKER Mehmet	Özel Sektör
KÖKOCAK Abdülkadir	Uşak Üniversitesi
KÖKSAL Selin	Akhisar İlçe Sağlık Müdürlüğü
KÖKSOY Veli	Bayat İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
KÖKSU Mehmet	Afyon Kocatepe Üniversitesi
KÖKTEN Sarper	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
KÖRPE Erhan	Özel Sektör
KÖSE Emin	Türkiye Teknik Elemanlar Vakfı Afyonkarahisar Şubesi
KÖSE Hasan	Hisarcık Belediyesi
KÖSE Nuri	Sinanpaşa Belediyesi
KÖSE Özkan	Uşak Üniversitesi
KÖSEOĞLU Mehmet Ali	Uşak Belediyesi
KÖTEN Kamil	Akhisar Kaymakamlığı
KÖYCÜ Ahmet	Emirdağ Ziraat Odası
KÖYLÜ İbrahim	Karamık İlköğretim Okulu
KUDU Hayrettin	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kütahya İl Müdürlüğü
KULA Avni	Dinar Kaymakamlığı
KULAKSIZ Nazan	Kula Ziraat Odası
KUNÇAY İsa	Selendi Yatılı Bölge Ortaokulu
KURNAZ Remzi	Turgutlu İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
KURNAZ Veli	Altıntaş Eğitim Gönüllüleri Derneği
KURT Ayşe	Afyonkarahisar İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü
KURT Haydar	Özel Sektör
KURT Mustafa	Kütahya Ziraat Mühendisleri Odası
KURT Ömer	Şuhut Belediyesi
KURT Tansu	Dinar Ticaret ve Sanayi Odası
KURU Halil İsa	Dumlupınar Üniversitesi
KURUÇAY Kurtuluş	Manisa İl Özel İdaresi
KUŞDEMİR Emrah	Özel Sektör
KUTLU İsmail Hakkı	Soma Ticaret ve Sanayi Odası
KUTLU Mustafa	Dazkırı Kaymakamlığı
KUTLU Necip	Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi
KUTLU Ülkü	Uşak Deri Karma OSB
KUTLUAY Erhan	Uşak Belediyesi
KUVVET Mustafa	Uşak Ticaret ve Sanayi Odası
KUYUCAK Serkan	KOSGEB Uşak Hizmet Merkezi Müdürlüğü
KUYUCU Mesur	Afyonkarahisar Barosu
KÜÇÜK Mehmet	Dazkırı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
KÜÇÜK Mevlüt	İhsaniye Ziraat Odası
KÜÇÜKGÖL Zafer	Sivaslı Belediyesi
KÜÇÜKKİREMİTÇİ Oktay	Türkiye Kalkınma Bankası
KÜÇÜKŞAHİN Seyfi	Manisa İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü
KÜÇÜKYÜMRAN Şaban	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kütahya İl Müdürlüğü
KÜKEY Ziya	Afyonkarahisar Belediyesi
KÜPLEMEZ Akif	Uşak Deri Sanayicileri Derneği
LAÇIN Bilal	Gördes Belediyesi
LAÇINOK Metin	Özel Sektör
LAFCIOĞLU İsmail	Orman ve Su İşleri Bakanlığı 5. Bölge Müdürlüğü Kütahya Şube Müdürlüğü
LEBLEBİCİ Yaşar	Uşak İl Genel Meclisi
LORCU Mehmet	Bolvadin Ahmet Emet İmam Hatip Ortaokulu
MALDAN İclal	Saruhanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
MAŞA B. Bülent	Özel Sektör
MEÇİK Oytun	Uşak Üniversitesi
MERCAN Metin	İscehisar Kalkınma Kooperatifi
MERCİN Levent	Dumlupınar Üniversitesi
MERMER Enver	Afyonkarahisar Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi
MERMER Süleyman	Akhisar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
MERT Melih	Dumlupınar Mal Müdürlüğü
MIDIK Nafiz	Uşak Ziraat Odası

Soyad-Ad	Kurum
MUCAN Burcu	Dumlupınar Üniversitesi
MUĞURTAY Danyal	Özel Sektör
MUMCU Tekin	Sandıklı Kaymakamlığı
MURATOĞLU Savaş	Sarıgöl İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
MUSABALİ Cengizhan	Celal Bayar Üniversitesi
MUTLU Hasan	Sandıklı Esnaf ve Sanatkarlar Odası
MUTLU Özge	Afyonkarahisar Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
MÜHSÜRLER Mehmet	Afyonkarahisar Ticaret Borsası
NALBANTOĞLU Samet	Sarıgöl İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
NAYAN Ahmet	Sandıklı Ticaret ve Sanayi Odası
NOYAN Mehmet Şeref	Hocalar Sağlık Grup Başkanlığı
OCAK Nuran	Manisa Empati Kadın ve İş Derneği
ODABAŞ Hakkı	Uşak Üniversitesi
OFLAZ Yakup	KOSGEB Afyonkarahisar Hizmet Merkezi Müdürlüğü
OK Ahmet	Sarıgöl Atatürk Ortaokulu
OKAY Mustafa Uğur	Salihli Belediyesi
OKUMUŞ Fatih	Simav Süt Ürünleri Tarım Üreticileri Birliği
OKUR Mustafa	Sultandağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
OLUKÇU Ayhan	Manisa Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
ONAN Yavuz	Özel Sektör
ONAT Mustafa Kemal	Tavşanlı OSB
ORCAN Yılmaz	Turgutlu Ticaret Borsası
ORDAHAN Zehra	Afyonkarahisar Belediyesi
ORHAN M. Serhat	Turgutlu Belediyesi
ORMAN İsmet	Pancar Kooperatifi
ORTAÇ Hasan	Uşak Valiliği
ORTAKCI Yasin	Selendi Kaymakamlığı
ORTANCA Murat	Celal Bayar Üniversitesi
ORUÇ Nuri	Saruhanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
OTÇU Kadir Sertel	Saruhanlı Kaymakamlığı
ÖCAL Özcan	-
ÖĞÜNÇ Erhan	Kula Gıda, Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü
ÖKSÜZ Ahmet	Gümele Belediyesi
ÖLÇEN Sadık	Kütahya Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü
ÖLMAZ Sibel Kula	Sinanpaşa Meslek Yüksekokulu
ÖLMEZ Süleyman	Sarıgöl Şehit Esin Akay İlköğretim Okulu
ÖMEROĞLU Yusuf	Gediz İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÖMÜR Yusuf	Kütahya İl Özel İdaresi
ÖNCEL Hasan	Özel Sektör
ÖNDER Halil İbrahim	Sultandağı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÖNEM Ömer	Alaşehir Ticaret Borsası
ÖNER Şerif	Uşak Üniversitesi
ÖNER Volkan	Manisa Denetimli Serbestlik Müdürlüğü
ÖREN Ebubekir	Akhisar İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÖREN Veli Erdinç	Uşak Üniversitesi
ÖRGEN Resül	Kırkağaç İlçe Nüfus Müdürlüğü
ÖRTEN Ayfer	Afyonkarahisar Belediyesi
ÖVELEK Dursun	Manisa İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÖZ Bayram	Uşak Valiliği
ÖZ Fahri	Özel Sektör
ÖZ Mehmet	Evciler Toplum Sağlığı Merkezi
ÖZ Ünal	Akhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÖZAY Fethi	Soma Ziraat Odası

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
ÖZAYDIN Bekir Sıtkı	Bolvadin İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ÖZBAŞ Ahmet	Salihli Ticaret ve Sanayi Odası
ÖZBAY Fatih	Dumlupınar Üniversitesi
ÖZBAY Yasin	Özel Sektör
ÖZBİLGİN Yücel	Türkiye Kalkınma Bankası
ÖZCAN Ercan	Afyonkarahisar Çevre Hizmetleri Birliği
ÖZCAN Halil	Başmakçı Belediyesi
ÖZCAN İsmail	Özel Sektör
ÖZCAN Nihat	Kızılay Dazkırı Şubesi
ÖZCAN Süleyman Emre	Dumlupınar Üniversitesi
ÖZCAN Volkan	Dazkırı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ÖZÇELİK A. Kadir	Sultandağı Ziraat Odası
ÖZÇELİK Ahmet	Kütahya Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu
ÖZÇELİK Erdal	Kütahya İl. OSB
ÖZÇELİK Ramazan	Hür Sanayici ve İşadamları Derneği
ÖZÇELİK Y. Cengiz	Gediz Esnaf ve Sanatkarlar Odası
ÖZÇELİK Zafer	Altıntaş Kaymakamlığı
ÖZÇELTİK Hakkı	Uşak İl Sağlık Müdürlüğü
ÖZÇETİN Mehmet	Kırkağaç Esnaf ve Sanatkarlar Odası
ÖZÇEVİK Recep	KOSGEB Manisa Hizmet Merkezi Müdürlüğü
ÖZDEMİR Halil İbrahim	Şuhut AK Parti İlçe Başkanlığı
ÖZDEMİR Kadir	Çayırbaşı Belediyesi
ÖZDEMİR M. Ali	Hisarcık Anadolu Öğretmen Lisesi
ÖZDEMİR Muhammet	Uşak İl Özel İdaresi
ÖZDEMİR Nurettin	Şuhut Merkez Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
ÖZDEMİR Ramazan	Afyonkarahisar İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÖZDEMİR Şuayip	Afyon Kocatepe Üniversitesi
ÖZDEMİR Zülgari	TKDK Afyonkarahisar İl Koordinatörlüğü
ÖZDEN Gülsüm	Uşak İl Özel İdaresi
ÖZDER Erol	Salihli Kaymakamlığı
ÖZDİL Emel	Özel Sektör
ÖZDİLEK İsmail	Bolvadin Ticaret ve Sanayi Odası
ÖZDOĞAN Oğuzhan	Kütahya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
ÖZDOĞAN Ömer	Simav Ticaret ve Sanayi Odası
ÖZEDEMİR Yücel	Sultandağı Esnaf ve Sanatkarlar Odası
ÖZEL Ahmet	Hoşçalar Köyü Kooperatifi
ÖZEN Necdet	Eşme Tavuk Yetiştiricileri Birliği
ÖZEN Yusuf	Köprübaşı Esnaf ve Sanatkarlar Odası
ÖZER Buğra	Celal Bayar Üniversitesi
ÖZER E. Güvenç	Manisa Ticaret ve Sanayi Odası
ÖZER Fatih Deniz	Evciler Belediyesi
ÖZER İsmail	Kütahya Denetimli Serbestlik Müdürlüğü
ÖZER Muammer	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
ÖZER Mustafa	Sandıklı Ticaret ve Sanayi Odası
ÖZER Neşe	Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
ÖZGEN Özgür	Afyonkarahisar Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
ÖZGÜL Musa	Çavdarhisar Ziraat Odası
ÖZHAN H. Erhan	SLİ İşletme Müdürlüğü
ÖZKAHVECİ Şenay	Hocalar Kaymakamlığı
ÖZKAN Adil	Kütahya Tanıtım Vakfı
ÖZKAN Ayşe	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
ÖZKAN Seçil Sekmen	Uşak Belediyesi
ÖZKAN Şinasi	Altıntaş İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Soyad-Ad	Kurum
ÖZKARA İsmail Ömer	Manisa Genç İşadamları Derneği
ÖZKASAP Sadık	Manisa Ticaret Borsası
ÖZKAYA Erdoğan	Celal Bayar Üniversitesi
ÖZKAYA İbrahim	Uşak Deri Karma OSB
ÖZKAYA M. Hilmi	Uşak Üniversitesi
ÖZKUL İbrahim	Özel Sektör
ÖZKUYUMCU Ali	Özel Sektör
ÖZLER Hayrettin	Dumlupınar Üniversitesi
ÖZLÜ Ali Haydar	MADOST
ÖZOĞUL Ahmet	Domaniç Ziraat Odası
ÖZOTRAÇ İsmet	Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası
ÖZSARI Adem	Afyonkarahisar İncehisar Mermerciler Derneği
ÖZTAŞ Musa	Köprübaşı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ÖZTEN Mahmut	Muhtarlık
ÖZTÜRK Ayfer	Akhisar Sosyal Güvenlik Merkezi
ÖZTÜRK Ayşe Gök	Afyonkarahisar Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ÖZTÜRK Ercan	Bolvadin İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÖZTÜRK Mehmet	Köprübaşı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ÖZTÜRK Murat	Soma İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ÖZTÜRK Ömer	Hacıbekir Belediyesi
ÖZTÜRK Sadettin	Uşak Esnaf ve Sanatkarları Odaları Birliği
ÖZVERİ Yeliz Parmaksız	Soma Belediyesi
ÖZYOL Kerim	Turgutlu İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÖZYÖRÜK Halit	Kırkağaç İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
PAKDEMİRLİ Mehmet	Celal Bayar Üniversitesi
PALA Cengiz	Emirdağ Belediyesi
PALA Mustafa	Manisa Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
PALAMUTÇUOĞLU B. Türker	Celal Bayar Üniversitesi
PAMUKÇU Asım	Gürlek Belediyesi
PARLAK Özlem	Tavşanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
PARMAKSIZ Yeliz	Soma Belediyesi
PAZARCI Sabiha	Uşak Müze Müdürlüğü
PEHLİVAN Mehmet	Uşaklılar Eğitim ve Kültür Vakfı
PEHLİVAN Pınar	Celal Bayar Üniversitesi
PEKBİLGİN İshak	Özel Sektör
PEKER Sadettin	Kemaliye Belediyesi
PEKŞEN Ahmet	Kızılören Belediyesi
PEKTAŞ Musa	Bolvadin AK Parti İlçe Başkanlığı
PERŞAN Sabri	Gediz OSB
PEYNİRCİOĞLU Ertan	Salihli Kaymakamlığı
PINAR Cemal	Alaşehir Belediyesi
PINARCI Alper	Manisa Kent Konseyi
PITIR Meltem	Gölmarmara İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
POLAT Ahmet	Karahallı Ziraat Odası
POLAT Ali	Başmakçı Kaymakamlığı
POYRAZ Ramazan	Davulga Belediyesi
PÖÇERİ Kadir	Özel Sektör
PÜR Evren	Uşak Belediyesi
SAĞLAM Ali İhsan	Bolvadin Kız Teknik ve Meslek Lisesi
SAĞLAM Gültekin	Özel Sektör
SAĞLAM Hamdi	Özel Sektör
SAĞLAM Hayrettin	Manisa İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
SAĞLAM Hayri	Manisa İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
SAĞLAM İlhami	Bolvadin İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
SAĞLAM Uğur	Uşak İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
SAĞLAM Yaşar	Afyonkarahisar Ziraat Odası
SAĞLAMER Musa	Bolvadin M.H.G. Anadolu Öğretmen Lisesi
SAKLAKOĞLU Nursen	Celal Bayar Üniversitesi
SALLANTI Ali	Özel Sektör
SAMAN Atilla	Özel Sektör
SANCAK Neslihan Huri	Özel Sektör
SANCAR Yıldırım	Özel Sektör
SANDIKÇI Mustafa	Afyon Kocatepe Üniversitesi
SAPMAZ Arif	Dişli Belediyesi
SAR İbrahim	Hisarcık Halk Eğitim Merkezi
SARAÇOĞLU Gülşen	Kula Belediyesi
SARAOĞLU Hamdi Melih	Dumlupınar Üniversitesi
SARAOĞLU Mehmed Ali	Gediz Belediyesi
SARBAŞ Süleyman	Demirci Eğitim Fakültesi
SARGIN Bayram	Banaz Esnaf ve Sanatkarlar Odası
SARI Çağlar	Emet İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
SARI Fatih	Kayapınar Şehit Adnan Ceylan İlköğretim Okulu
SARI Hidayet	Kütahya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
SARI İbrahim	Altıntaş İmam Hatip Lisesi
SARI Mustafa	Tavşanlı Esnaf ve Sanatkarlar Odası
SARI Songül	Alaşehir İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
SARIŞIK Ali	Afyon Kocatepe Üniversitesi
SARIKAYA Ahmet	Sivaslı Belediyesi
SARIKAYA Ali	Kızılören Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
SARIKAYA Mehmet	Çobanlar Ziraat Odası
SARILI Cafer	Gölmarmara Kaymakamlığı
SARIYUVA Aysun	Özel Sektör
SATICI Fatih	Kütahya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
SAV Suat	Saruhanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
SAVAŞ Nurullah	Selendi Belediyesi
SAVCI Halil	Afyon Kocatepe Üniversitesi
SAVCIOĞLU Mehtap A.	TKDK Manisa İl Koordinatörlüğü
SAYAR İsmail	Kütahya Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
SAYGINER Aynur	Kütahya I. OSB
SEKİN Mustafa Alperen	Sultandağı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
SEMERCI Gürcaay	Gölmarmara Esnaf ve Sanatkarlar Odası
SERGIN Gökâl	Turgutlu İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
SERİN Muhammet Ali	Çay Anadolu İmam Hatip Lisesi
SERİNLER Handan	Özel Sektör
SERT Selçuk	Uşak Üniversitesi
SERTEL Nuray	Demirci İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
SEVENER Ural	Manisa Valiliği
SEVGİN Ufuk	Manisa İl Özel İdaresi
SEVİM Mehmet	Bolvadin Sağlık Grup Başkanlığı
SEVİNÇ Abdülkadir	Orman ve Su İşleri Bakanlığı 5. Bölge Müdürlüğü Afyonkarahisar Şube Müdürlüğü
SEVİNDİK Şeref	Demirci Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
SEYHAN Mehmet	Emet Belediyesi
SEYHAN Mustafa	Alaşehir Ticaret ve Sanayi Odası
SEYREKLİ Bülent	Sinanpaşa İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
SEZER Mehmet	Tavşanlı OSB
SEZER Mustafa	Uşak Ticaret Borsası

Soyad-Ad	Kurum
SEZER Süleyman	Kırkağaç Genç İşadamları Derneği
SEZGİN Hasan	Manisa Belediyesi
SIRMALI Ali	Kırkağaç Kaymakamlığı
SİMAV M. Hüseyin	Turgutlu Belediyesi
SOLMAZ Aziz	Tavşanlı Belediyesi
SOLMAZ Lokman Derya	Afyonkarahisar İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
SORMAN Mehmet Nuri Şeyda	Ziraat Odası
SORMAN Nuri	Manisa Ziraat Odası
SOYBALI Hasan Hüseyin	Afyon Kocatepe Üniversitesi
SOYGÜR Hüseyin	Alaşehir Ticaret Borsası
SOYKASAP Ömür	Afyon Kocatepe Üniversitesi
SOYLU Mehmet	Bakır Belediyesi
SÖMEN Ayтуğ Yurdaer	Ahmetli Gökkaya İlkokulu
SÖNMEZ Ethem	Kula Dericiler Odası
SÖYLEMEZ Ahmet	Kızılören Kaymakamlığı
SULAK Özkan	Simav Belediyesi
SUNGUR Hasan	Salihli Belediyesi
SUVAYDAN Fatih	Celal Bayar Üniversitesi
SÜRPINAR Osman	Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğü
SÜSLÜOĞLU Savaş	Evciler İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
SÜTÇÜ İbrahim	Özel Sektör
SÜZEK Nihat	Karahallı Belediyesi
ŞAFAK Seyhan	Akhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ŞAFİ Şaban	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ŞAHAN Ahmet	Aslanapa AK Parti İlçe Başkanlığı
ŞAHBAZ Oktay	Dumlupınar Üniversitesi
ŞAHİN Hüseyin	Demirci İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ŞAHİN Bahar	Manisa Belediyesi
ŞAHİN Salim	Celal Bayar Üniversitesi
ŞAHİN Şahika	Gördes İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ŞAHİN Turan	Hocalar Belediyesi
ŞAHİN Zekeriya	Gediz Hacı Fatma Çoban İlkokulu
ŞAHİNBAKAN Nurhayat Orhan	Kütahya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
ŞAHİNER Muzaffer	Banaz Kaymakamlığı
ŞAHİNOĞLU Sedat	Evciler Belediyesi
ŞAN Cemil	İscehisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ŞAN Gökmen	Sultandağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ŞAN Şükrü	İhsaniye Kaymakamlığı
ŞAŞMAZ Mahmut Ünsal	Uşak Üniversitesi
ŞAŞMAZ Muzaffer	Manisa Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi
ŞEN Ali	Dumlupınar Üniversitesi
ŞEN Basri	İscehisar Belediyesi
ŞEN Birol	Alaşehir Ticaret ve Sanayi Odası
ŞEN Levent	Sultandağı Meslek Yüksekokulu
ŞEN Sedat	Uşak İl Sağlık Müdürlüğü
ŞEN Sena	Turgutlu İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ŞEN Tuğran	Eşme Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ŞENER Mitat	Afyonkarahisar Doğa Sporları Kulübü
ŞENER Saffet	Özel Sektör
ŞENGÜL Cemal	Gölmarmara İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ŞENKABAK Ahmet	Afyonkarahisar Ticaret ve Sanayi Odası
ŞENLİYURT Mustafa	Uşak İl Genel Meclisi
ŞENOL Abdullah	Turgutlu Ziraat Odası

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
ŞENOL Mehmet	Afyonkarahisar İl Halk Sağlığı Müdürlüğü
ŞENTÜRK Asım	Uşak İl Sağlık Müdürlüğü
ŞENTÜRK Çayhan	Gediz İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ŞENTÜRK Hüseyin	Demirci Vergi Dairesi Müdürlüğü
ŞENYURT Mustafa	Dinar Belediyesi
ŞENYÜREK Mehmet Akif	Akhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ŞILAK Duygu	Uşak Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
ŞİMŞEK Ercan	Özel Sektör
ŞİMŞEK Mustafa	Domaniç AK Parti İlçe Başkanlığı
ŞİMŞEK Rafet	Dinar Belediyesi
ŞİMŞEKTÜRK Yasemin	Uşak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
ŞİRİNER Şükrü	Sarıgöl Şeh Ali Suyabatmaz Mesleki Eğitim Merkezi
ŞİŞMAN Bilal	Afyon Kocatepe Üniversitesi
TABAK Murat	Bolvadin Ticaret ve Sanayi Odası
TABAK Raşit	Afyonkarahisar Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği
TABAKÇI Hüseyin	Akhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TAHAN Ahmet	Soma İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TAHTAOĞLU Hasan	Dinar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
TAKSUK Mehmet	GLİ Müessese Müdürlüğü
TALAYCI Nihat	Uşak Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
TALYAN Hasan	Kırka Belediyesi
TAN Zafer	Afyonkarahisar Belediyesi
TANIK Ufuk	Manisa'yı Mesiri Tanıtma ve Turizm Derneği
TANRIKULU Fatih	Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
TANRIKULU M. Emin	Sandıklı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TASIN Mustafa	Akhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TAŞBAŞI Halil İbrahim	Çay Koçbeyli İlkokulu
TAŞÇI Abdullah	Özel Sektör
TAŞÇI Fikret	Manisa Sanayici ve İşadamları Derneği
TAŞÇI Orçun	Özel Sektör
TAŞDAN Hayati	Çay Kaymakamlığı
TAŞKIN Ercan	Dumlupınar Üniversitesi
TAŞKIN Melikşah	Kırkağaç İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TAT Mahmut	Hocalar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TATAV Zabit	Özel Sektör
TAVUS Halit	Özel Sektör
TAYTAK Abdullah	Sandıklı Meslek Yüksekokulu
TEBERCİ Ayşe Seyran	Gördes İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TEK Birol	Afyonkarahisar İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğü
TEKE Arif	Çalköy Belediyesi
TEKE Tuncer	Sivaslı Esnaf ve Sanatkarlar Odası
TEKELİ Mustafa	Bolvadin Belediyesi
TEKER Mahmut	Özel Sektör
TEKİN Cafer Tayyar	Saruhanlı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
TEKİN Erol	Ziraat Mühendisleri Odası
TEKİN Oğuzhan	Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğü
TEKİR Osman	Uşak Üniversitesi
TEKİR Uğur	SEAŞ
TELLİER Ali	Bolvadin Kurucaova İlköğretim Kurumu
TEMEL Ahmet	Tavşanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TENEKE Mustafa	Simav Belediyesi
TEPE Ömer	Uşak İl Halk Sağlığı Müdürlüğü
TETİK Ergün	Kütahya Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

Soyad-Ad	Kurum
TEZEL Ali	Özel Sektör
TEZGİDEN Osman	Çay Mesleki Eğitim Merkezi
TINAS Galip	Afyonkarahisar Belediyesi
TIPIRTIN Mustafa	Kırkağaç Köylere Hizmet Götürme Birliği
TİRİÇ Ruhi	Özel Sektör
TOKER Ramazan	Orman ve Su İşleri Bakanlığı
TOKER Sabri	Turgutlu Esnaf ve Sanatkarlar Odası
TOKLU Halil	Kütahya Belediyesi
TOPAL Necmi	Gördes Orman İşletme Müdürlüğü
TOPBAŞ İsmail	Hocalar Belediyesi
TOPDEMİR Kürşad	Uşak OSB
TOPLUDAL Levent	Kızılören İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
TOPRAK Mehmet	Kütahya E-tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumu
TOPRAKKALE Sibel	Bolvadin Belediyesi
TOROZ Hilal	Özel Sektör
TORUN Ahmet	Pazarlar Belediyesi
TORUN Mehmet	Pazarlar İlçe Müftülüğü
TOSUN Hasan	Uşak Üniversitesi
TOSUN Nail	Dinar Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi
TOY Mehmet	Sarıgöl İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TUFAN Osman	Çay İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
TUGAY Ahmet	Gölmarmara İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TUNA Cem	Celal Bayar Üniversitesi
TUNA Yasemin	Uşak Üniversitesi
TUNCAY Ahmet	Özel Sektör
TUNCER Müfit	Uşak Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü
TUNÇ Mehmet	Hocalar Belediyesi
TUNÇAY Ömer	Şuhut Ziraat Odası
TUNÇEL Ali	Saruhanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TUNÇER Ali	Şuhut İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
TUNÇOĞLU İhsan	Kütahya Gazeteciler Cemiyeti
TUR Şükrü	Afyonkarahisar İl Özel İdaresi
TURAN Ayhan	Özel Sektör
TURAN M. Fatih	Akhisar Ziraat Odası
TURAN Mehmet	Manisa E-tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumu
TURGUT Mehmet Ali	Manisa İli Arı Yetiştiricileri Birliği
TURSUN Vedat	Soma Kaymakamlığı
TURUNÇ Bahri	Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğü
TURUNÇ Beytullah	Afyonkarahisar İl Özel İdaresi
TÜRE Turgut	Ahmetli Gazi İlköğretim Okulu
TÜREK Sait C.	Manisa OSB
TÜRK Kani	Kütahya İl Genel Meclisi
TÜRK Necdet	Alaşehir Ziraat Odası
TÜRKAN C. Serhat	Özel Sektör
TÜRKAN Ramazan	Özel Sektör
TÜRKER Erkan	Uşak Üniversitesi
TÜRKER Muammer	Afyonkarahisar Sanayicileri ve İşadamları Derneği
TÜRKKAN Ahmet	Banaz İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
TÜRKMEN Fatma	Kütahya Denetimli Serbestlik Müdürlüğü
TÜRKMEN Feyzullah Eren	Kütahya Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
TÜRKMEN Hasan	Bolvadin İlçe Yazı İşleri Müdürlüğü
TÜRKÜZÜN Metin	Kütahya Müze Müdürlüğü
UÇAK Mustafa	Özel Sektör

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Soyad-Ad	Kurum
UÇAN Hasan	Pazarlar Belediyesi
UÇAN Mehmet Efe	Çay Ticaret ve Sanayi Odası
UÇAR Engin	Kırkağaç Meslek Yüksekokulu
UÇAR Mesude	Kırkağaç Meslek Yüksekokulu
UÇAR Yüksel	Manisa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
UÇMAKLI Ahmet	Uşak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
UĞUR Aslı	Kula Dokumacılar Konfeksiyoncular Tuhafiyeciler ve Manifaturacılar Odası
ULU Hasan	Çay Vali Ahmet Özyurt İlköğretim Okulu
ULUALAN Erdal	Dumlupınar Üniversitesi
ULUÇAY Recep	Özel Sektör
ULUDAĞ Kamil	Gazeteciler Cemiyeti
ULUHAN Mustafa	Gediz Ticaret Meslek Lisesi
ULUKAN Mehmet	Ulubey Esnaf Sanatkarlar Şöforler ve Nakliyeciler Odası
UMDUK Nafiz	Uşak Ziraat Odası
UNLUYALVAÇ Erdem	Afyonkarahisar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
URHAN Caner	Uşak Ticaret ve Sanayi Odası
US Bahaddin	Güneşli Belediyesi
USLU Esra	Afyonkarahisar İli Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği
USLU Hasan	Özel Sektör
USLU Nihat	Özel Sektör
USLU Recep	Kütahya İl Genel Meclisi
USTA Yılmaz	Manisa İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
UŞAK Mustafa	Simav Esnaf Kefalet Kooperatifi
UTKU Serkan	Dinar Belediyesi
UYANIR Osman	Sultandağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
UYAR Ahmet	Şuhut Meslek Yüksekokulu
UYMAZ Neslihan	Uşak Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
UYSAK Coşkun Deniz	Saruhanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
UYSAK İlyas	TÜİK Manisa Bölge Müdürlüğü
UYSAK Muhammet İlyas	TÜİK Manisa Bölge Müdürlüğü
UYSAK Murat	Afyon Kocatepe Üniversitesi
UYSAK Selma	Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
UYSAK Seyfettin	Kütahya İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü
UYSAK Şener	Manisa İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
UYUMAZ Mustafa	Yuntdağlılar Sosyal Yardımlaşma Dayanışma Kültür ve Turizm Derneği (YUNT-DER)
UZ Özlem	Ahmetli Tarış Kooperatifi
UZAN Alper	Özel Sektör
UZCAN Şakir	Özel Sektör
UZGİDİM Ahmet Fevzi	Sarıgöl İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
UZUN Hamza	Özel Sektör
UZUN İzzet	Pazarlar Çok Programlı Lisesi
UZUN Mehmet	Aslanapa İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ÜÇKARDEŞ Gürcan	Özel Sektör
ÜLGEN Ali İhsan	Sarıgöl Ziraat Odası
ÜLGEN Melih	Akhisar Çınarlı Makine
ÜLGÜNER Şükrü	Sandıklı Kaymakamlığı
ÜNAL Abdil	Bayat Tarımsal Kalkınma Kooperatifi
ÜNAL Akay	Bağcılık Araştırma İstasyonu
ÜNAL Alper Cem	Uşak İl Sağlık Müdürlüğü
ÜNER Cahit	Özel Sektör
ÜNER Nesrin	Afyonkarahisar Yarım Elma Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği
ÜNLÜYALVAÇ Erdem	Afyonkarahisar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü
ÜNSAL İbrahim	Uşak İl Genel Meclisi

Soyad-Ad	Kurum
ÜNİSOY Erol	Şuhut OSB
ÜNVERDİ Mehmet Ali	Akhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
ÜSGELEN Selami	Kırkağaç Halk Eğitim Merkezi
ÜSTÜN A. Orhan	Şuhut Meslek Yüksekokulu
ÜYÜMEZ Mehmet	Afyonkarahisar Müze Müdürlüğü
VURAL Hasip	Sivaslı Belediyesi
VURAL Ramazan	Sivaslı İlçe Özel İdare Müdürlüğü
VURAL Selvi	Eşme Esnaf ve Sanatkarlar Odası
YABALAK Orhan	Demirci İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YAĞIZ Ali Fatih	Salihli Kaymakamlığı
YAKAR Hatice	Kütahya Sakatlar Derneği
YAKUT Ali	Çay Belediyesi
YALAZ Hatice	Türkiye Sakatlar Derneği Kütahya Şubesi
YALÇIN Metin	Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğü
YALÇIN Selçuk	Dumlupınar Üniversitesi
YALÇIN Süleyman	Sarıgöl Halk Eğitim Merkezi
YALÇINKAYA Atakan	Akhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YAMAN Hasan	Özel Sektör
YAMAN İdris	Banaz İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YAMAN Yılmaz	Kütahya Termal Turizm Sporları Kulübü
YAMANER Havanur	Afyonkarahisar İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
YANAR Nail	Karahallı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YANDIM Mehmet	Uşak İl Genel Meclisi
YANGINCI Nilüfer	Uşak İş Kadınları ve Girişimcileri Derneği
YAPRAK Şenol	Afyon Kocatepe Üniversitesi
YARALI Aytekin	Saruhanlı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YARALI Hüseyin	Saruhanlı Belediyesi
YARCI Hikmet	Mimar Sinan İlköğretim Okulu
YARDIMCI İsmail	Uşak Üniversitesi
YARDIMCI Yakup	Domanıç Belediyesi
YARIKAN Ömer	Devederesi Köyü Muhtarlığı
YAŞAR Ercan	Dumlupınar Üniversitesi
YAŞAR Hüseyin	Gördes İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YATKINER Mehmet	Saruhanlı Belediyesi
YAVAŞ Rifat	Özel Sektör
YAVUZ Abdurrahman	Uşak Gazeteciler Cemiyeti
YAVUZ Ahmet	Başmakçı Kaymakamlığı
YAVUZ Cem	Sandıklı OSB
YAVUZ Emrullah	Turgutlu Anadolu Lisesi
YAVUZER M. Salih	Kula Meslek Yüksekokulu
YAVUZER Nilgün	Akhisar İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YAYLA Salim	Çay Koçbeyli İlkokulu
YAZAR M. Osman	Demirci Halk Eğitim Merkezi
YAZICI Mustafa	Hocalar Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
YEĞENOĞLU E. Dilşat	Alaşehir Meslek Yüksekokulu
YELDEMEZ Zülkarni	Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
YENİCE Cenk	Özel Sektör
YENİLMEZ Gözde	KOSGEB Kütahya Hizmet Merkezi Müdürlüğü
YEŞİL Hüseyin	Dumlupınar Üniversitesi
YEŞİLDAĞ Yaşar	Ulubey Entegre İlçe Hastanesi
YEŞİLDENİZ Ramazan	Şaphane Belediyesi
YEŞİLİRMAK İbrahim	Afyonkarahisar İl Milli Eğitim Müdürlüğü
YEŞİLİRMAK Mehmet	Afyonkarahisar Denetimli Serbestlik Müdürlüğü

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

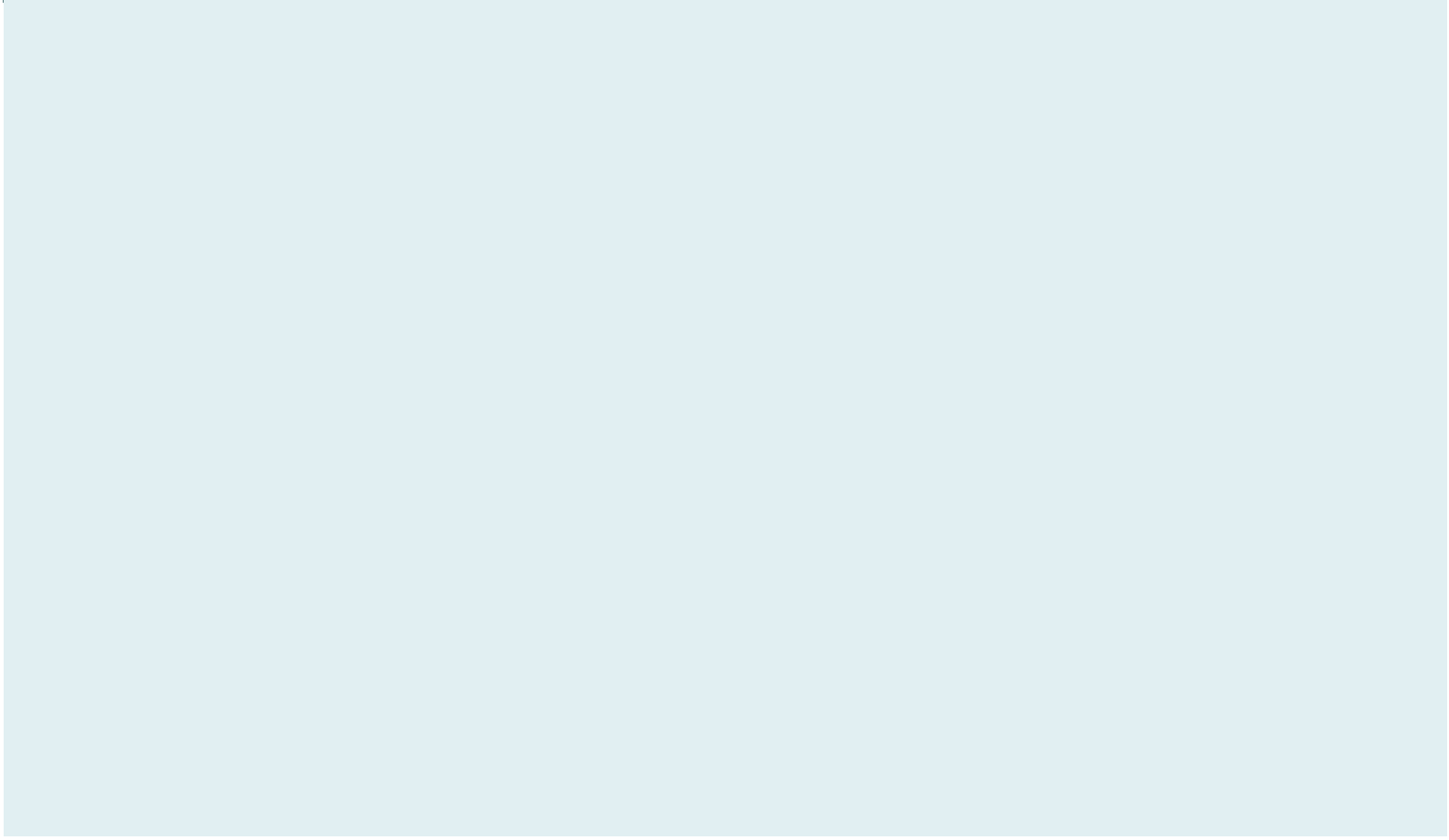
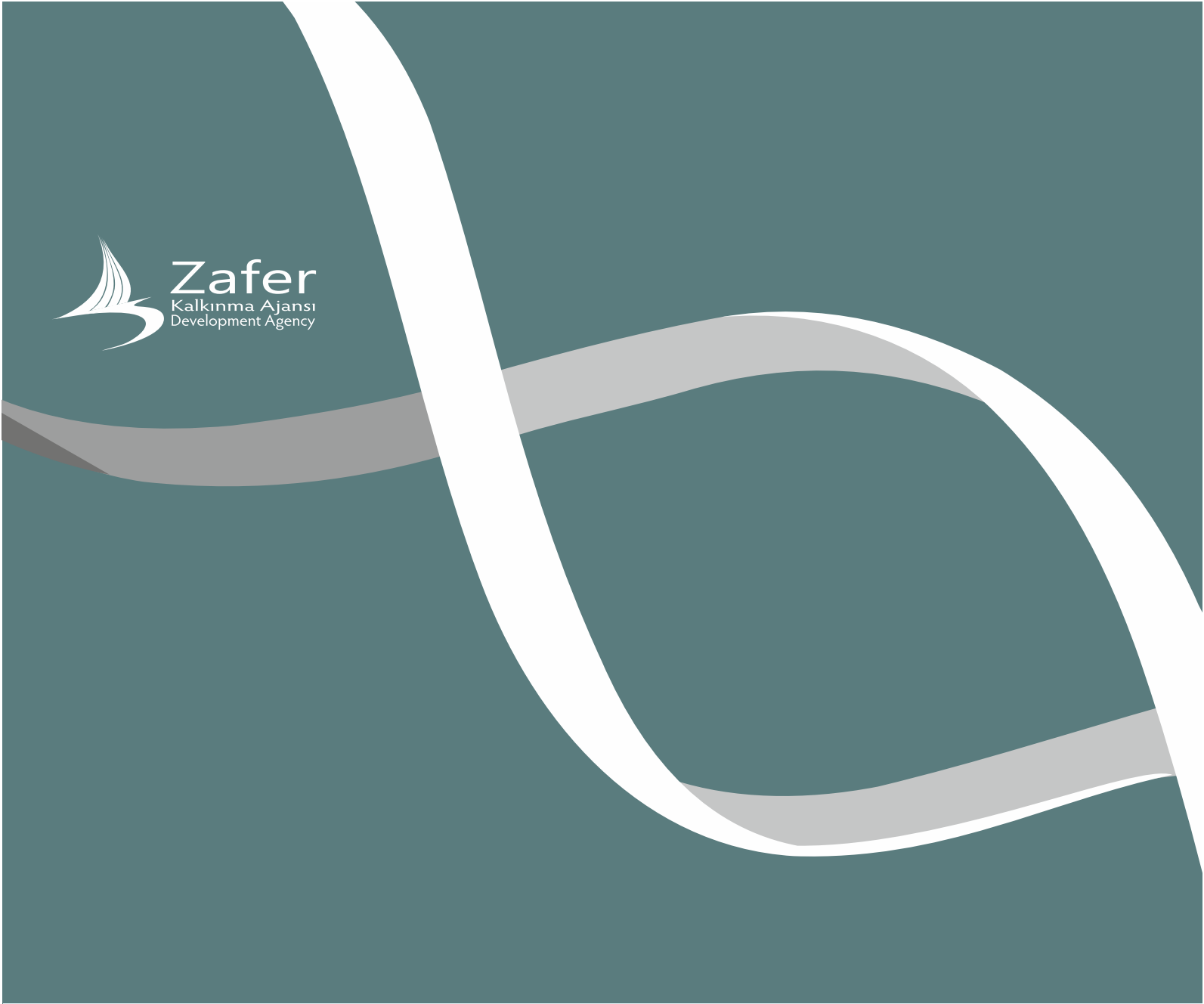
Soyad-Ad	Kurum
YEŞİLKAYA Liyaddin	İhsaniye Meslek Yüksekokulu
YETKİN Osman	Kütahya İl Milli Eğitim Müdürlüğü
YILANCIOĞLU İsmail Azmi	Uşak Serbest Mali Müşavirler Odası
YILDIRIM Akın	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Afyonkarahisar İl Müdürlüğü
YILDIRIM Ali	Uşak OSB
YILDIRIM Bunyamin	Özel Sektör
YILDIRIM Derya	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
YILDIRIM Erdal	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Kütahya İl Müdürlüğü
YILDIRIM Fatih	Akhisar OSB
YILDIRIM Hasan	Uşak Sanayici ve İşadamları Derneği
YILDIRIM Meryem	Özel Sektör
YILDIRIM Murat	Özel Sektör
YILDIRIM Oğuz	Başmakçı İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YILDIRIM Özgür	Manisa İl Genel Meclisi
YILDIRIM Yılmaz	Alaşehir Tarıf Kooperatifi
YILDIRIM Yusuf	Kula Gıda, Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü
YILDIZ Abdullah	Uşak Üniversitesi
YILDIZ Abdurrahman	Ülkemiz Değerlerini Tanıtma, Kültür ve Sanatımızı Geliştirme Derneği
YILDIZ Aslı	Eşme Toplum Sağlığı Merkezi
YILDIZ Ersin	Uşak İl Emniyet Müdürlüğü
YILDIZ Fatih	Aslanapa İlçe Gıda, Tarım Ve Hayvancılık Müdürlüğü
YILDIZ Gökhan	Tavşanlı Ziraat Bankası
YILDIZ H. Erhun	Sarıgöl Kaymakamlığı
YILDIZ Hakkı	Pazarlar Halk Eğitim Merkezi
YILDIZ Ömer	Sultandağı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
YILDIZ Selim Baha	KOSGEB Manisa Hizmet Merkezi Müdürlüğü
YILDIZ Yasemin	Manisa Bedensel Engelliler Derneği
YILMAZ Abdurrahman	Akhisar Ticaret ve Sanayi Odası
YILMAZ Ahmet	Uşak Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği
YILMAZ Bülent	Demirci Kaymakamlığı
YILMAZ Cenker	Özel Sektör
YILMAZ Fatih	AFTAŞ (Otobüs Terminali)
YILMAZ Halil	Özel Sektör
YILMAZ Hüseyin	Banaz Meslek Yüksekokulu
YILMAZ Kemal	Çay Gazi Mustafa Kemal Ortaokulu
YILMAZ Mahmut	Eşme İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YILMAZ Tuncay	Uşak Belediyesi
YILMAZOĞLU Fırat	TKDK Manisa İl Koordinatörlüğü
YILNACIOĞLU İsmail Azmi	USMMMO
YİĞİT İbrahim	Kütahya Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği
YİĞİT Onur	Özel Sektör
YİĞİT Selami	Köprübaşı Şoförler ve Otomobilciler Esnaf Odası
YOLDAŞ Hilmi	Manisa İl Özel İdaresi
YORULMAZ Halil	Afyonkarahisar İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YÖRÜK Emine	Türkiye Çalışma ve İş Kurumu
YÖRÜK Mehmet	Simav DP İlçe Başkanlığı
YÖRÜK Şirin	Salihli Ticaret ve Sanayi Odası
YÖRÜKOĞLU Nurullah	Salihli Sanayici ve İş Adamları Derneği
YUMUŞAK Naci Utku	Uşak Ticaret ve Sanayi Odası
YURAN Ahmet Fatih	Afyon Kocatepe Üniversitesi
YURDUNUSEVEN Zafer	Afyonkarahisar Belediyesi
YURDUSEVEN Mehmet	Yunuslar Belediyesi
YURT Mesut	Afyonkarahisar Belediyesi

Soyad-Ad	Kurum
YURT Selma	Özel Sektör
YURTCU Şaban	Emirdağ Meslek Yüksekokulu
YURTSEVER Hatice	Celal Bayar Üniversitesi
YURTTAŞ Ergün	Evciler Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
YURTYAPAN Ebru	Selendi İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
YUSUFLU Ahmet Bayram	Ahmetli Şehit Hasan Yarış Halk Eğitimi ve Bağımlı Mesleki Eğitim Merkezi
YÜCE Emin	Özel Sektör
YÜCE Oğuz	Bayat İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YÜCE Serkan	Emet Meslek Yüksekokulu
YÜCEL Feyzullah	Altıntaş Belediyesi
YÜKSEK Atilla	Alaşehir İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü
YÜKSEL Halil İbrahim	Gediz Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi
YÜKSEL Hasan	Uşak Çevre Gönüllüleri Derneği
YÜKSEL İbrahim	Salihli Ticaret ve Sanayi Odası
YÜKSEL İrfan	Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
YÜZÜAK Sıtkı	Altıntaş Belediyesi
ZENCİ Mehmet	Kütahya Belediyesi
ZENGİNTAŞ Mehmet	Kırkağaç İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
ZEYBEK Doğan	Özel Sektör
ZEYBEK Harun	Kütahya İl Özel İdaresi
ZİYAN Erdal	Gölmarmara Ziraat Odası
ZURNACI Nedim	Kırsal Turizm Derneği

Zafer
Kalkınma Ajansı
Development Agency

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

KAYNAKÇA

3

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Üst Ölçekli Strateji Belgeleri

AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES) (2007-2023)
Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi (2014-2023), 1. Taslak (2013), http://www.bgus.gov.tr/dokuman/BolgeselGelismeUlusalStratejisi(2014-2023).pdf (01.10.2013'te alınmıştır)
Bütünleşik Kentsel Gelişme Stratejisi ve Eylem Planı (Knetges) (2010-2023)
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Atık Su Arıtımı Eylem Planı (2008-2012)
Enerji Verimliliği Strateji Belgesi (2010-2023)
Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)
Termal Turizm Master Planı (2007-2023)
Türkiye Organik Tarım Stratejik Planı (2012-2016)
Türkiye Turizm Stratejisi 2023
Türkiye Ulaşım ve İletişim Stratejisi Hedef 2023
Ulusal Bilim ve Teknoloji Politikaları (2003-2023) Strateji Belgesi
Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı (2012-2023)
Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi (2010-2020)
Ulusal İstihdam Stratejisi (2014-2023)

Basılı Kaynaklar ve Raporlar

Afyonkarahisar, Kütahya, Manisa ve Uşak Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl Brifing Raporları (2012)
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İl Çevre Durum Raporları (2011)
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü Çevre Envanteri ve Bilgi Yönetim Dairesi Başkanlığı, Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu (2012)
Dumlupınar Üniversitesi, TR33 Bölgesi'nin Yenilenebilir Enerji Potansiyeli ve Stratejik Alt Bölgelerinin Tespiti (2012) - Ajans Doğrudan Faaliyet Desteği ile hazırlanmıştır.
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Mavi Kitap, Ankara (2012)
Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Havza Koruma Eylem Planları Raporları
Maden Teknik ve Arama Genel Müdürlüğü, İl Maden Raporları
İŞKUR İstatistik Yıllığı (2012)
Milli Eğitim Bakanlığı Milli Eğitim İstatistikleri
Sağlık Bakanlığı, Sağlık İstatistikleri Yıllığı (2011)
Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu (TKİ), Yıllık Faaliyet Raporu (2011)
TEDAŞ Yıllık Faaliyet Raporu (2010)
TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle Türkiye, İl Yayınları (2011)
Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Ulaşan ve Erişen Türkiye Raporu (2012)
Zafer Kalkınma Ajansı, Göstergelerle TR33 Bölgesi (2012)
Zafer Kalkınma Ajansı, TR33 Bölgesi Yenilik Stratejisi (2014)
Zafer Kalkınma Ajansı, TR33 Bölgesinin Üretim Yapısının ve Düzeyinin Tespiti ve Analiz Edilmesi (2014)

Elektronik Kaynaklar, İnternet Siteleri ve Veritabanları

Avrupa Birliği Mekansal Gelişme İzleme Ağı (The ESPON 2012 Programme, the European Observation Network for Territorial Development and Cohesion), http://www.espon.eu/
Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu, http://www.bddk.org.tr/
Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, https://www.afad.gov.tr/
Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK), http://www.tk.gov.tr/
Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, http://www.sanayi.gov.tr/
Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, www.csb.gov.tr
Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHMi), http://www.dhmi.gov.tr/
Ekonomi Bakanlığı, http://ekonomi.gov.tr/
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), http://www.epdk.gov.tr
Gelir İdaresi Başkanlığı, http://www.gib.gov.tr/index.php?=271
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, http://www.tarim.gov.tr
İstanbul Üniversitesi, İstanbul'da Bilgi Odaklı Kümelenme Projesi, http://www.kureselrekabet.com/
Kalkınma Bakanlığı, Kamu Yatırımları, http://www2.dpt.gov.tr/kamuyat/index.html
Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM), http://www.kgm.gov.tr/
Kültür ve Turizm Bakanlığı, http://www.kultur.gov.tr/
Maden Teknik ve Arama Genel Müdürlüğü, http://www.mta.gov.tr/
Meteoroloji Genel Müdürlüğü, http://www.mgm.gov.tr/
Orman ve Su İşleri Bakanlığı, http://www.ormansu.gov.tr
OSBÜK Bilgi Sistemi, http://osbbs.osbuk.org.tr/
Osmangazi Elektrik Dağıtım A.Ş., http://www.osmangaziedas.com.tr/
Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), http://www.sgk.gov.tr
Türkiye Bankalar Birliği (TBB), http://www.tbb.org.tr/tr
Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları (TCDD), http://www.tcdd.gov.tr/
Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), http://www.tim.org.tr/tr/
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), http://www.tuik.gov.tr
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), http://www.tobb.org.tr
Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü (YEGM), http://www.eie.gov.tr/
Yükseköğretim Kurulu, http://www.yok.gov.tr/

Resmi Yollarla Temin Edilen Bilgiler

Afyonkarahisar İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
Afyonkarahisar İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Ekonomi Bakanlığı
Kütahya İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
Kütahya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Manisa İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
Manisa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
Uşak İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü
Uşak İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Mevcut Durum Analizi

Afyonkarahisar | Kütahya | Manisa | Uşak

Yayımlanmayan Hizmete Özel Çalışmalar

Zafer Kalkınma Ajansı, TR33 Bölgesi Bölgesel Girişimcilik ve İstihdam Stratejisi Kapsamı:

Sanayi, tarım ve turizm sektöründe çalışan işgücü profilinin (mevcut beceri, nicelik, kapasite ve eğitim durumları) ortaya konması
Mevcut işsiz kesimin profilinin (mevcut sosyal sermaye, beceri, nicelik, kapasite ve eğitim durumları) ortaya konulması
İşgücü piyasası ihtiyaç analizi yapılması
Yapılan çalışmalar doğrultusunda, orta ve uzun vadede işgücüne ihtiyaç duyulan niteliklerin kazandırılmasına yönelik stratejilerin belirlenmesi
Beşeri sermayenin girişimcilik kapasitesinin artırılmasına ilişkin stratejilerin belirlenmesi
Beşeri sermayenin AR-GE ve yenilikçilik kapasitelerinin artırılmasına ilişkin stratejilerin belirlenmesi
Eylemler için gerekli olacak finansal kaynakların, insan kaynaklarının, kurumsal ve hukuksal çerçevenin belirlenmesi ve değerlendirilmesi

Zafer Kalkınma Ajansı, TR33 Bölgesi Turizm Stratejisi ve Operasyonel Programı Kapsamı:

Bölgenin turizm sektöründeki mevcut durumu ve eğilimlerinin tespiti
Bölgenin turizm sektöründeki gelişme potansiyelinin belirlenmesi
Bölgede türlerine göre turizm alt bölgelerin ortaya konulması
Turizm sektörünün uluslararası konjonktürdeki durumu, farklı turizm türlerindeki gelişme eğilimleri ve bu türlerin arz/talebinin incelenmesi
Küresel piyasalardaki arz/talep ve gelişim eğilimleri ile TR33 Bölgesi'ndeki gelişme potansiyeli sentezlenerek bölgesel hedefler ve gelişme stratejilerin belirlenmesi
Stratejilerin uygulanması amacıyla gerçekleştirilecek eylemlerin yaklaşık maliyet ve sürelerinin değerlendirilmesi

Zafer Kalkınma Ajansı, TR33 Bölgesi Ulaşım Stratejisi Kapsamı:

Bölgedeki ulaşım ağlarının mevcut durumunun ve ilçelerin erişilebilirlik seviyelerinin ortaya konulması
Sıkıntı yaşanan ulaşım ağlarının ve ilçelerin belirlenmesi, ihtiyaç duyulan iyileştirme ve ek yatırımların tespit edilmesi
Ulusal ulaşım yatırımlarının bölgeye muhtemel etkilerinin belirlenmesi
Yeni lojistik merkezleri için uygun yerlerin önerilmesi ve sektörün ihtiyaçlarının tespit edilmesi
Farklı ulaşım türleri arasında eşgüdüm ve koordinasyonun sağlanması

T.C. Zafer Kalkınma Ajansı Genel Sekreterliği

Cumhuriyet Mahallesi Öncü Sokak
No: 39 43020 Merkez, Kütahya - TÜRKİYE

T: +90 274.271 77 61 - 62 (pbx)
F: +90 274.271 77 63

e-posta: info@zafer.org.tr
pbkb@zafer.org.tr

www.zafer.org.tr

Afyonkarahisar Yatırım Destek Ofisi
Dörtüyl Mah. Turgut Özal Cad. Kat: 4
03100 Merkez, Afyonkarahisar, TÜRKİYE

T: +90 272.212 20 70
F: +90 272.212 21 70
e-posta: afyonkarahisarydo@zafer.org.tr

Kütahya Yatırım Destek Ofisi
Cumhuriyet Mah. Öncü Sk. No: 39
43020 Merkez, Kütahya, TÜRKİYE

T: +90 274.271 77 61 - 62
F: +90 274.271 77 63
e-posta: kutahyaydo@zafer.org.tr

Manisa Yatırım Destek Ofisi
Merkez Efendi Mah. Mimar Sinan Bulvarı No:127
Manisa TSO Bülent Koşmaz Hizmet Binası Kat: 1
45020 Yunusemre, Manisa, TÜRKİYE

T: +90 236.237 29 47
F: +90 236.239 49 51
e-posta: manisaydo@zafer.org.tr

Uşak Yatırım Destek Ofisi
Durak Mah. Fatih Cad. Öz Merkez İş Merkezi
No: 2/404 64100 Merkez, Uşak, TÜRKİYE

T: +90 276.224 43 41
F: +90 276.224 43 42
e-posta: usakydo@zafer.org.tr

Bu kitabın basımında
FSC sertifikalı kağıt kullanılmıştır.